

II Mallimääräykset

Johdanto

Täydentyä myöhemmin.

Yleiset määräykset

Nämä täydentyvät myöhemmin.

Määräysten tavoitteet

Määräysten antaminen (YSL 202 §) ja valvonta (22 § ja delegointi KYHL 7 §)

Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Määritelmät (pv-alueet, muut herkäät alueet/paikalliset olosuhteet, vähäiset jätevedet jne.)

Määräykset jätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla

Määräykset hule- ja pesuvesien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi

Pohjavesi- ja ranta-alueilla voi olla perusteltua rajoittaa pesu- ja hulevesien johtamista maaperään tai vesistöön. Yksittäisen määräyksen antamiseen vaikuttaa mm. asutuksen tai loma-asutuksen keskittyminen, alueen muu kuormitus ja maankäyttö. Myös taajaan rakennetuilla ja asemakaavoitetuilla alueilla voi olla tarpeen antaa määräyksiä yleisten alueiden hulevesiviemäriin johdettavista jätevesistä.

Kunnissa on usein annettu määräyksiä autojen, veneiden, koneiden ja laitteiden sekä esimerkiksi mattojen pesusta. Yleinen ja hyväksi koettu käytäntö näyttäisi olevan pesuvesien ja pilaavia tai vaarallisia aineita sisältävien vesien vesistöön tai ojaan ja pohjavesialueilla maaperään johtamisen kieltäminen.¹ Vaikka pohjaveden ja maaperän pilaaminen on kielletty suoraan ympäristönsuojelulain 16 ja 17 §:n nojalla, ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan antaa näitä peruskieltoja tarkempaa sääntelyä.

Kaupunkialueilla ympäristönsuojelumääräyksillä on esimerkiksi voitu rajoittaa autojen ja veneiden pesu vain tähän tarkoitukseen rakennetuille paikoille, joissa vedet johdetaan asianmukaisen esikäsittelyn kautta viemäriin tai umpisäiliöön. Yleisiltä katualueilta valumavedet johdetaan hulevesiviemäriin, joka usein purkautuu suoraan ojaan tai vesistöön.

¹ Pietarinen 2014, s 37–39.

Toisaalta haja-asutusalueella, joka ei sijaitse pohjavesi- tai ranta-alueella ei välttämättä ole tarvetta kieltää yksittäistä auton- tai muun vastaavan laitteen pesua yksityisellä kiinteistöllä, kunhan pesuvedet eivät kuitenkaan pääse suoraan vesistöön. Määräyksillä on voitu myös puuttua ammattimaiseen pesutoimintaan ja siinä käytettäviin pesuaineisiin.

Mallimääräykset:

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu on kielletty yleisillä katu- ja tiealueilla, parkkipaikoilla ja ranta-alueilla. Veneiden pesussa pesuainetta sisältäviä vesiä ei saa johtaa suoraan vesistöön.

Pohjavesialueilla ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu on sallittua ainoastaan tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan asianmukaisen esikäsittelyn jälkeen viemäriin tai umpisäiliöön siten, ettei pohjaveden pilaantumisen vaaraa synny.

Laajamittaisessa pesutoiminnassa pesuvedet on johdettava asianmukaisen esikäsittelyn kautta viemäriverkostoon. Viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla pesuvedet on johdettava hyväksytyyn jätevesien käsittelyjärjestelmään ja esikäsiteltävä.

Määräys voidaan perustella

- YSL 202 §:n 3 momentin 1, 3 ja tapauskohtaisesti 7 kohdalla
- YSL 16 ja 17 §:llä.

Muut esimerkkiperustelut:

Määräyksellä voidaan estää ajoneuvojen, veneiden ja muiden laitteiden pesussa liukenevien haitallisten aineiden, kuten öljyn tai liuottimien pääsy vesistöihin, maaperään tai pohjaveteen. Määräys on tarpeen _____ alueen herkän ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.² Pohjavesialueella pesussa käytettävät pesuaineet aiheuttavat pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Yleisiltä katualueilta pesuvedet kulkeutuvat hulevesiviemäröinnin kautta suoraan ympäristöön. Laajamittaisessa pesutoiminnassa syntyy huomattavia määriä pesuvesiä, jotka sisältävät pesuaineita sekä pesussa liuenneita muita haitallisia aineita, jotka aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa.

² Määräys voidaan kohdistaa esimerkiksi taajaan rakennetulle alueelle, vesistön ranta-alueelle tai pohjavesialueelle.

Eläinsuojien ja maitohuoneiden jätevedet

Kunnissa, joissa on paljon luvittamattomia tai ilmoitusmenettelyn piiriin kuulumattomia eläinsuojia voi olla tarpeen määrätä eläinsuojien ja maitohuoneiden pesuvesien johtamisesta. Määräyksen tarpeellisuutta tulisi pohtia todellisen kuormituksen kannalta. Määräys voi koskea myös jalostukseen kelpaamattoman maidon johtamista joko jätevesien käsittelyjärjestelmään tai virtsa- tai lietesäiliöön.³ Kunnissa voi olla eläinsuojien ja paikallisen vesihuoltolaitoksen välillä tehty myös sopimuksia talousjätevedestä poikkeavan jäteveden johtamisesta.

Mallimääräys:

Maitohuoneiden ja eläinsuojien pesuvedet tulee käsitellä tarkoitukseen suunnitellussa erillisessä käsittelyjärjestelmässä tai yhdessä talousjätevesien kanssa yhteiskäyttöön suunnitellussa käsittelyjärjestelmässä. Pesuvedet ja jalostukseen kelpaamaton maito voidaan myös johtaa liete- tai virtsasäiliöön näiden mitoituksen ollessa riittävä.

Määräys voidaan perustella

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Muut esimerkkiperustelut:

Maataloudesta tulevat jätevedet voivat ympäristöön johdettuna aiheuttaa merkittävää pistemäistä kuormitusta ja ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristölupajärjestelmän ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävien tilojen osalta määräyksellä voidaan estää jätevesien aiheuttamaa ympäristön pilaantumista. Asumisessa syntyvien jätevesien käsittelyyn tarkoitetut järjestelmät eivät sovellu eläinsuojien jätevesien käsittelyyn.

_____ alueella maataloudesta tulevat jätevedet voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumisen riskiä.

Jätevesien käsittely pohjavesialueilla ja muilla herkiksi luokitelluilla alueilla

Kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä on perinteisesti annettu määräyksiä liittyen haja-asutuksen jätevesiin. Viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesistä säädetään ympäristönsuojelulain 16 luvussa sekä talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisella alueella annetussa valtioneuvoston asetuksessa (157/2017, jätevesiasetus).

³ Pietarinen 2014, s. 38.

Ympäristönsuojelulain 156c §:n mukaan ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan antaa 202 §:n nojalla perustason puhdistusvaatimusta ankarampia vaatimuksia, jos ne ovat välttämättömiä paikallisten ympäristöolosuhteiden vuoksi. Määräyksissä voidaan selventää ympäristönsuojelulain 16 luvun säätelyä, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi, mutta varsinaisia määräyksiä ei tulisi antaa kuin 156c §:n mukaisille alueille.

Ankarammat puhdistusvaatimukset määritellään jätevesiasetuksen 4 §:ssä: pilaantumiselle herkäksi määritellyillä alueilla kuormituksen tulee vähentyä⁴ orgaanisen aineen osalta vähintään 90 %, fosforin vähintään 85 % ja kokonaistypen osalta vähintään 40 %. Myös esimerkiksi terveydensuojeluviranomainen voi antaa määräyksen perustason puhdistusvaatimusta ankarammasta vaatimuksesta ja tämä on hyvä huomioida määräyksiä annettaessa.⁵

Määrättäessä jätevesien johtamisesta tulisi punnita, onko alueen luonteen huomioiden tarpeen määrätä ankarammasta puhdistamisvelvollisuudesta tai kieltää jätevesien johtaminen maaperään tai esimerkiksi ojaan kokonaan.⁶ Tähän vaikuttaa esimerkiksi pohjavesialueella maaperä, pohjaveden pinnan sijainti suhteessa maanpintaan ja ranta-alueella muu vesistöön kohdistuva kuormitus ja puhdistusjärjestelmän etäisyys vesistöstä. Muita heräksi määriteltyjä alueita voivat olla esimerkiksi hiekkaharjut, saaret, vedenottamoiden lähialueet tai taajaan rakennetut alueet (jotka ovat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella). Joissain kunnissa on myös voitu kokonaan kieltää vesikäymälän rakentaminen sellaiseen paikkaan, jossa ei ole ympärivuotista tieyhteyttä eikä näin ollen mahdollisuutta säännölliseen lietetyhjennykseen.

Ympäristönsuojelumääräykset ankarammasta puhdistustasosta astuvat voimaan, kun YSL:n mukainen perustason puhdistusvaatimus on täytettävä. Tämä tarkoittaa, että ranta- ja pohjavesialueilla voidaan soveltaa ankaramman puhdistamisvelvoitteen ympäristönsuojelumääräystä aikaisintaan 31.10.2019. Mikäli kunta on määritellyt ranta-alueeksi esimerkiksi 200 metriä keskivedenkorkeudesta ulottuvan alueen, ei määräystä

⁴ Verrattuna käsittelemättömän jäteveden aiheuttamaan kuormitukseen. Laskennallinen kuormitus määritellään jätevesiasetuksessa säädetyn haja-asutuksen kuormitusluvun ja kiinteistön asukasmäärän tulona.

⁵ HE 128/2016 vp, s. 38.

⁶ Mikäli kielletään jäteveden johtaminen vesistöön, maaperään, ojaan tai vastaavaan, perustellaan määräys 202 §:n 3 momentin 4 kohdalla.

sovelleta lain tarkoittaman ranta-alueen (100 metriä) ulkopuolella ennen kuin kiinteistöllä ryhdytään lain 156 b §:n tarkoittamiin muutos- tai korjaustöihin.⁷ Tämä johtuu siitä, että ympäristönsuojelulaissa ranta-alueeksi määritellään vesistöstä 100 metrin päähän ulottuva alue ja sen ulkopuolella noudatetaan, mitä laissa säädetään ranta- ja pohjavesialueiden ulkopuolisista alueista.

Alueiden rajauksessa on syytä pohtia, annetaanko esimerkiksi yleisesti ranta-alueita koskevia määräyksiä, jolloin määräykset koskevat kunnan kaikkien vesistöjen⁸ ranta-alueita, vai kohdistetaanko määräyksiä tarkemmin tiettyjen vesistöjen ranta-alueille. Alueiden nykyisestä ja suunnitellusta käytöstä ja kuormituksesta riippuen eri alueille voi olla tarpeen antaa tiukempia määräyksiä, kun taas joillain alueilla YSL:n vaatimusten täyttäminen voi olla riittävä. Vesien- ja merenhoidon suunnitelmat voivat tarjota näkökulmaa ja konkreettista ohjeistusta ranta- ja pohjavesialueille kohdennettujen määräysten hahmotteluun ja ovat myös peruste ympäristönsuojelumääräysten antamiselle.

Herkät alueet, joihin määräykset kohdistetaan, esitetään määräysten liitteenä selkeästi karttaan merkittynä. Karttojen olisi hyvä olla sähköisessä muodossa sellaisella tarkkuudella, että rajanveto yksittäisten kiinteistöjenkin kohdalla on mahdollista. Alueiden rajat on tärkeää määritellä sellaisella tarkkuudella, että määräysten soveltaminen maastossa ei vaikeudu. Rajoja määriteltäessä tulee kiinnittää huomiota myös kaavoitukseen ja olemassa olevaan asutukseen ja muihin seikkoihin, jotka vaikuttavat määräysten soveltamiseen ja valvontaan käytännössä.

Mallimääräykset:

Jätevesien johtaminen viemäriverkoston ulkopuolisella herkällä alueella

Pohjavesialueilla/ xx:n pohjavesialueella/ ranta-alueella/ muulla alueella puhdistetun ja puhdistamattoman jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön on kielletty.

Pohjavesialueella/ xx:n pohjavesialueella/ jätevedet tulee johtaa umpinaiseen säiliöön, josta ne on toimitettava asianmukaiseen jätevedenkäsittelyyn (asianmukaisen käsittelyn voi kuntakohtaisesti määritellä, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi).

⁷ Ympäristöministeriö 2017, s. 68.

⁸ Vesilain 3.1 §:n 3 kohdan mukaan vesistöllä tarkoitetaan järveä, lampea, jokea, puroa tai muuta luonnollista vesialuetta sekä tekojärveä, kanavaa ja muuta vastaavaa keinotekoisia vesialuetta.

Jätevedet on johdettava suljetussa viemärissä pohjavesialueen/xx:n pohjavesialueen ulkopuolelle käsiteltäväksi asianmukaisella tavalla.

Pohjavesialueella jätevedet on käsiteltävä tiiviissä jätevesijärjestelmässä ja puhdistettu jätevesi johdettava pohjavesialueen ulkopuolelle.

Määräys voidaan perustella

- YSL 202 §:n 3 momentin 4 kohdalla ja tapauskohtaisesti 7 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Puhdistettukin jätevesi sisältää ravinteiden lisäksi esimerkiksi ulosteperäisiä mikrobeja, lääkeainejäämiä, raskasmetallijäämiä ja muita vastaavia aineita, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen riskin sekä vaarantaa pohjaveden laadun/vesistön tilan.

Ranta-alueilla/ xx:n vesistön ranta-alueella puhdistetun jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön saattaa vaarantaa vesistön hyvän tilatavoitteen (viittaus vesienhoitosuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan) saavuttamisen.

Puhdistetunkin jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön lisää xx:n vesistön ravinnekuormaa alueen tiheään asutuksen/loma-asutuksen vuoksi.

Jätevesien puhdistusvaatimukset herkillä alueilla

_____alueella tulee talousjätevesien ja niihin rinnastettavien jätevesien käsittelyssä noudattaa ympäristönsuojelulain 156c §:n mukaista ankarampaa puhdistusvaatimusta.

Vaatimukset määritellään hajajätevesiasetuksen 4 §:ssä.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 156c §:n 2 momentilla
- YSL 202 §:n 3 momentin 7 kohdalla (tapauskohtaisesti)
- YSL 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

_____ vesistön hyvän tilan saavuttamisen/tilan huononemisen välttämisen vuoksi

jätevesien aiheuttaman kuormituksen vähentäminen on tärkeää vesistön ranta-alueilla [viittaus vesienhoitosuunnitelmaan, vesistökohtaiset tavoitteet ja vesistön tila].

Perustason puhdistusvaatimuksen täyttäminen ei _____ranta-alueella ole riittävä vesistöön kohdistuvan kuormituksen vähentämiseksi [tähän voi kirjoittaa lisäksi vesistökohtaista tietoa vesistön tilasta, tilatavoitteista ja vesistöön kohdistuvasta kuormituksesta]. Puhdistettu jätevesi

sisältää ravinteiden lisäksi myös muita vesistön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita, kuten raskasmetalleja, lääkettäjämiä ja ulosteperäisiä mikrobeja.

Ankaramman puhdistusvaatimuksen mukainen puhdistustaso on tarpeen pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi ja pohjaveden pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi _____ alueella.

Mallimääräys:

Vesikäymälän rakentaminen on kielletty sellaisilla kiinteistöillä, joihin ei ole ympärivuotista tieyhteyttä tai mahdollisuutta säännölliseen lietetyhjennykseen.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Määräyksellä ehkäistään vesikäymälän jätevesistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista sellaisilla alueilla, joihin ei päästä ympärivuotisesti suorittamaan lietetyhjennyksiä tai esimerkiksi huoltamaan epäkunnossa olevaa jätevesijärjestelmää.

_____ kunnassa/kaupungissa tällaisia alueita ovat esimerkiksi saaret, jotka eivät ole lietetyhjennyksen piirissä. Mantereella vastaavia kiinteistöjä ovat esimerkiksi kiinteistöt, joille ei johda lietetyhjennyskaluston kestävää tietä.

Vähäiset jätevedet

Ympäristönsuojelulain 155 §:n mukaan käsittelemättömiä jätevesiä ei saa johtaa maahan, ojaan, vesistöön, tekolammikkoon tai noroon. Kyseisen pykälän mukaan käsittelemättömien jätevesien maahanjohtamiskiellosta voidaan poiketa, mikäli johdettavan jäteveden määrä on vähäinen eikä kyseessä ole käymäläjätevesi eikä jätevesistä voi aiheutua pilaantumisen vaaraa. Käytännössä tällaiset kohteet ovat usein esimerkiksi rantasaunoja, jotka ovat nk. kantoveden varassa.

Vähäisten jätevesien määrittelyä käsitellään kattavasti ympäristöministeriön julkaisemassa haja-asutuksen jätevesioppaassa. Oppaan mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee rajatapauksissa, milloin jätevesien määrä on vähäinen. Ratkaistaessa vähäisten jätevesien maahan johtamista on tilannetta arvioitava kokonaisvaltaisesti punniten kaikkia kokonaiskuormitukseen vaikuttavia tekijöitä kaavamaisten kriteerien sijaan. Kuitenkin samantyyppisissä tilanteissa tulee muistaa yhdenvertaisuus.⁹

⁹ Ympäristöministeriö 2017, s. 25–26.

Alueesta riippuen voi olla tarpeen antaa tarkentavia ympäristönsuojelumääräyksiä vähäisten jätevesien johtamisesta. Tällöin voidaan esimerkiksi määritellä etäisyys vesistöstä, jolla jätevesiä voidaan imeyttää maahan. Harkintaan vaikuttaa mm. vesistöön kohdistuva muu kuormitus, maaperän koostumus ja arvioitu vedenkulutus (kiinteistön käyttö). Määräystä annettaessa olisi hyvä myös avata vähäinen jätevesi -termin määritelmää tapauskohtaisen harkinnan tueksi. Joissain kunnissa on esimerkiksi voitu määritellä enimmäismäärä (litroissa) vähäisille jätevesille. Näin tarkassa määrittelyssä kannattaa kuitenkin kiinnittää huomiota käytännön valvonnan mahdollisuuteen sekä siihen, että mikäli vettä syntyy alle määritellyn rajan, tulee maaperään johtaminen aina sallia (poikkeamisella mahdollista). Mikäli on annettu määräys, jolla mahdollistetaan vähäisten jätevesien imeyttäminen tietyllä etäisyydellä tai muiden ehtojen täyttyessä, tulee muistaa, että tällöin ehtojen täyttyessä on vesien johtaminen aina sallittava. Mahdollisuus tapauskohtaiseen vähäisten jätevesien maahan johtamiseen on mahdollista suoraan lain nojalla, jolloin voidaan aina tapauskohtaisesti määritellä mahdollisuus tähän.

Mallimääräykset:

Ympäristönsuojelulain 155 §:n mukaan käsittelemättömiä jätevesiä ei saa johtaa maahan, ojaan, noroon, vesistöön tai tekolammikkoon. Tästä kiellosta voidaan tapauskohtaisesti poiketa, mikäli johdettavan jäteveden määrä on vähäinen, kyseessä ei ole käymäläjätevesi eikä johtamisesta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. _____kunnassa/kaupungissa vähäisillä jätevesillä tarkoitetaan harmaita vesiä (ei käymäläjätevesiä), joiden määrä ei vuorokaudessa ylitä __ litraa. Ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee tapauskohtaisesti vähäisten jätevesien maahan johtamisen mahdollisuuden.

Mikäli jätevedet eivät sisällä käymäläjätevesiä ja niiden määrä on vähäinen, ne voidaan imeyttää hallitusti maaperään, ei kuitenkaan lähemmäksi kuin __ metriä vesistöä. Maaperän on sovelluttava jätevesien imeyttämiseen eivätkä jätevedet saa joutua suoraan vesistöön tai ojaan.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 155 §:llä

[Perusteluissa voidaan lisäksi avata vähäisten jätevesien määritelmää (tämä voidaan myös sisällyttää määräysten määritelmät-osioon) sekä niitä ympäristönsuojelullisia riskejä, joita

harmaiden jätevesien johtamisesta maahan, ojaan, vesistöön tai vastaavaan voi aiheutua, eli millaiset asiat toimivat tapauskohtaisessa harkinnassa päätöksen raameina.]

Suojaetäisyydet

Ympäristönsuojelumääräyksissä on usein annettu määräyksiä suojaetäisyyksistä käsiteltyjen jätevesien purkupaikan tai käsittelyjärjestelmän ja herkäksi määriteltujen kohteiden välillä. Herkät kohteet ovat tavallista alttiimpia jäteveden aiheuttamalle pilaantumisriskille. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi:

- talousvesikaivo
- rakennus tai naapurin tontin raja
- vesistö ja
- pohjaveden pinta.

Suojaetäisyyksinä on kuntien määräyksissä käytetty usein ympäristöministeriön hajajätevesioppaassa esiteltyjä yleisesti käytettyjä ohjeellisia suojaetäisyyksiä.¹⁰ Suojaetäisyyksistä määrättäessä onkin suositeltavaa noudattaa näitä etäisyyksiä. Määräystä annettaessa suojaetäisyys voi olla järkevää antaa väljänä (esim. 30–100 m), jotta tapauskohtainen harkinta helpottuu.¹¹ Toisaalta voi olla syytä pohtia, annetaanko määräyksessä vain vähimmäisetäisyys, josta voidaan sitten tapauskohtaisesti poiketa alaspäin. Molemmissa tapauksissa tilanne vaatii ympäristöviranhaltijan harkintaa ja olosuhteiden kartoittamista. Rakennusvalvontaviranomaista on syytä informoida suojaetäisyyksistä ja rakennusvalvonnan olisi hyvä pyytää ympäristöviranhaltijan lausunto jätevesijärjestelmien luvituksen yhteydessä. Suojaetäisyydet voivat olla määriteltynä myös rakennusjärjestyksessä tai kaavamääräyksissä. Annettaessa määräyksiä tulee varmistua siitä, ettei synny ristiriitaa tai päällekkäistä sääntelyä.

Kuntien määräyksissä on voitu Pietarisen selvityksen mukaan myös määritellä maahanimeyttämön ja maaperäsuodattamon etäisyys pohjaveden pinnasta. Etenkin läpäisevällä maaperällä järjestelmistä saattaa aiheutua pohjaveden pilaantumisriski, jos jätevesijärjestelmää ei huolleta tai tyhjennetä säännöllisesti, se on epäkunnossa tai väärin mitoitettu. Puhdistettukin jätevesi sisältää ravinteita ja muita aineita, joista saattaa aiheutua

¹⁰ Ks. ympäristöministeriö 2017, s. 67.

¹¹ Pietarinen 2014, s. 35.

pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Mikäli kunnassa ei ole kielletty jätevesien johtaminen maaperään pohjavesialueella tai määrätty jätevesien johtamisesta umpisäiliöön, voi suojaetäisyydestä määrääminen olla tarpeen. Harkintaan vaikuttaa mm. maaperä, pinnanmuodot, pohjaveden virtaussuunta ja kuormituksen arvioitu määrä.

Ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan määrätä myös laitteistojen tai niiden osien sijoittamisesta. Vesistöjen läheisyyteen rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, etteivät tulvavedet pääse jäteveden käsittelyjärjestelmään ja aiheuta jäteveden tulvimista järjestelmän ulkopuolelle.

Mallimääräys:

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien sijoittamisessa tulee noudattaa seuraavia suojaetäisyyksiä pilaantumiselle herkeiksi määritellyistä kohteista:

Talousvesikaivo	vähintään > 30 m	Vesistö	vähintään > 20 m
Naapurikiinteistö	vähintään > 5 m	Oja	vähintään > 5 m
Rakennus	vähintään > 20 m	Tie	vähintään > 5 m

Maahanimeyttämön jakokerroksen pohjasta on jätettävä vähintään yhden metrin suojaetäisyys ylimpään pohjaveden pintaan. Maasuodattamon kokoomakerroksen pohjasta on jätettävä vähintään 25 cm:n etäisyys ylimmästä pohjaveden pinnasta. [Tätä määräystä ei ole tarpeen antaa, mikäli määräyksillä on kielletty maasuodattamon tai maahanimeyttämön rakentaminen pohjavesialueille.] ¹²

Lisäksi voidaan vastaavalla tavalla määritellä vähimmäissuojaetäisyys puhdistetun jäteveden purkupaikalle. Tällöin voidaan vesistöön jätettävää vähimmäisetäisyyttä soveltaa myös vähäisten jätevesien johtamisessa.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdilla
- Tapauskohtaisesti YSL 202 §:n 3 momentin 7 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Suojaetäisyyksien tarkoituksena on ehkäistä jätevesijärjestelmistä mahdollisesti aiheutuvaa haittaa, kuten kaivojen tai vesistön pilaantumista. Tarkoituksena on myös ehkäistä

¹² Suojaetäisyydet, ks. ympäristöministeriö 2017, s. 67.

puhdistettujen jätevesien pääsyä herkkiin kohteisiin haitallisissa määrin. Suojaetäisyyksillä voidaan myös ehkäistä muita mahdollisia haittoja, kuten hajuhaittoja. Etäisyydet ovat tarpeellisia myös terveydensuojelullisista syistä. Suojaetäisyys on määriteltävä tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttavat mm. maaperäolosuhteet, sijaintipaikan kaltevuus ja pohjavesiolosuhteet.

Suojaetäisyys _____ vesistöön on tarpeen vesistön vesienhoidollisten tavoitteiden saavuttamiseksi [viittaus vesienhoitosuunnitelmaan].

Mallimääräys:

Kiinteistön jätevesijärjestelmää ei saa sijoittaa tulvanalaiselle alueelle. Tulvanalaisella alueella tarkoitetaan aluetta, joka on keskimääräisen vuotuisen ylimmän vedenkorkeuden alapuolella.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Määräyksen tarkoitus on ehkäistä tulvaveden pääsy jäteveden käsittelyjärjestelmiin ja tästä mahdollisesti aiheutuva puhdistamattoman jäteveden pääsy tulvaveden mukana vesistöön ja ranta-alueille.

Määräys on tarpeen _____ vesistön ja sen ranta-alueen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Haja-asutuksen jätevesilietteen käsittely ja hyödyntäminen maataloudessa

Asumisessa syntyvä liete on lähtökohtaisesti jätettä ja sen kuljettamista ja käsittelyä koskeva sääntely jätelain (646/2011) alaista. Jätelain 41 §:ssä (528/2014) kuitenkin mahdollistetaan pienimuotoinen asumisessa syntyvän talousvesien käsittelystä peräisin olevan lietteen tai kuivakäymäläjätteen omatoiminen käsittely omalla tai naapurikiinteistöllä silloin, kun tämä on mahdollistettu kunnan ympäristönsuojelu- tai jätehuoltomääräyksissä. Omatoimisella käsittelyllä tarkoitetaan esimerkiksi lietteen vaarattomaksi tekemistä ja hyödyntämistä maataloudessa tai biojätteen (ml. kuivakäymäläjäte) kompostointia. Sääntelyllä on pyritty helpottamaan varsinkin syrjäisten seutujen jätevesilietteiden käsittelyä.¹³

Kuntaliiton suositus on, että jätelain alaiset määräykset annettaisiin ensisijaisesti jätehuoltomääräyksissä. Jätehuoltomääräysten laatimisoppaassa annetaan tarkempaa

¹³ HE 16/2014 vp, s. 13.

ohjeistusta ko. määräysten laatimiselle.¹⁴ Mikäli omatoimista käsittelyä ei ole mahdollistettu jätehuoltomääräyksissä ja se koetaan tarpeelliseksi, voidaan tarvittavat määräykset antaa ympäristönsuojelumääräyksissä.

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa myös asumisessa syntyvän vaarattomaksi tehdyn lietteen käyttämisestä lannoitteena tai maanparannukseen. Määräyksiä voidaan kohdistaa etenkin herkille alueille. Omatoimisesti käsiteltä liettä säätelevät myös lannoitevalmistelaki (539/2006) ja -asetus¹⁵ sekä soveltuvien osien nitraattiasetus, joten määräys voi olla tarpeen kohdistaa esimerkiksi pohjavesialueille, joilla tapahtuvaa lannoitusta kyseiset lait eivät rajoita.

Mallimääräykset:

Jätevesilietteen pienimuotoinen omatoiminen käsittely

Kiinteistöillä, joilla talousjätevesilietettä tai kuivakäymäläjätettä syntyy vähäisissä määrin ja jotka eivät ole järjestetyn lietekuljetuksen piirissä tai lietekuljetuksen järjestämisen vaatiminen kiinteistölle olisi kohtuutonta, voidaan jätevesiliete tai kuivakäymäläjäte käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä. Lieke tai kuivakäymäläjäte voidaan myös luovuttaa yhteisesti käsiteltäväksi naapurin- tai lähikiinteistölle. Tällöinkin käsittelyn on oltava pienimuotoista.

Käsittelyn (esim. kompostointi) tulee tapahtua tiiviissä järjestelmässä siten, ettei valumavesiä pääse ympäristöön eikä käsittelystä aiheudu hajuhaittaa tai muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Haittaeläinten pääsy käsittelyjärjestelmään tai kompostoriin on estettävä. Ulosteperäisen jätteen vähimmäiskäsittelyaika on yksi vuosi.

Määräys voidaan perustella:

- Poikkeuksellisesti jätelain 41 §:llä sekä
- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvien osien 3 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Jätelain 41 §:n tarkoituksena on ollut helpottaa asumisessa syntyvän jätevesilietteen käsittelyä etenkin syrjäisillä alueilla. _____ kunnassa/kaupungissa tällaisia alueita ovat esimerkiksi

¹⁴ Luukkonen – Innala – Nurmikolu 2014, s. 81–87.

¹⁵ Maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista 24/11

_____. Jätehuoltomääräyksissä ei ole annettu määräyksiä lietteen omatoimisen käsittelyn mahdollistamiseksi, joten määräykset annetaan ympäristönsuojelumääräyksissä. Määräys on tarpeen jätevesilietteen ja kuivakäymäläjätteen omatoimisen käsittelyn helpottamiseksi sekä käsittelyn valvonnan mahdollistamiseksi ja käsittelystä mahdollisesti aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Käsitellyn jätevesilietteen hyödyntäminen maataloudessa

Käsittelemätöntä jätevesilietettä tai kuivakäymäläjätettä ei saa levittää ympäristöön. Stabiloitua, kompostoitua tai muulla tavoin vaarattomaksi käsiteltyä lietettä saa levittää lietteen käsittelijän hallinnassa oleville pelloille, ei kuitenkaan pohjavesialueille. Määräys koskee pienimuotoisessa omatoimisessa käsittelyssä käsiteltyä lietettä tai kuivakäymäläjätettä.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202.3 §:n 1 ja 5 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

_____ kunnan jätehuoltomääräyksissä/näiden määräysten xx §:ssä on mahdollistettu jätevesilietteen tai kuivakäymäläjätteen omatoiminen käsittely tai luovuttaminen naapurikiinteistölle käsiteltäväksi yhteisesti. Määräys on tarpeen, jotta ympäristölle tai terveydelle vaarattomaksi tehtyä lietettä voitaisiin hyödyntää lannoitteena. Pohjavesialueilla on tarpeen rajoittaa ko. lietteiden maahan sijoittamista pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Meluntorjuntaa koskevat määräykset

Ympäristönsuojelulain 202 §:n kolmannen momentin toisen kohdan mukaisesti ympäristönsuojelumääräykset voivat koskea tilapäistä melun tai tärinän torjuntaa. Lain 118 §:ssä säädetään melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta sekä tällaiseen toimintaan liittyvästä ilmoitusmenettelystä. Vaikka ympäristönsuojelumääräyksillä ei lähtökohtaisesti voida puuttua ilmoituksenvaraiseen toimintaan, 118 §:ssä annetaan valtuutus määritellä kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ne toiminnot, joista meluilmoitusta ei tarvitse tehdä. Tällaisilla määräyksillä voidaan helpottaa tiettyjen lyhytaikaisten ja tarpeellisten toimintojen järjestämistä.

Käytännössä määräykset voivat koskea taajaan asutulla alueella järjestettäviä konsertteja, katutöitä tai esimerkiksi rakennusurakoita.

Mikäli annetaan määräyksiä tilanteista, joissa meluilmoitusta ei tarvitse tehdä, tulisi määräyksissä kuitenkin edellyttää riittäviä meluntorjuntatoimia asettamalla esimerkiksi aikarajoitteita, määrittämällä alueen eristämisestä toiminnan ajaksi tai vaatimalla tehokasta tiedottamista haitankärsijöille. Määräyksillä voidaan myös joidenkin toimien osalta lyhentää 118 §:ssä määritellyä 30 vuorokauden määräaikaa meluilmoituksen tekemiselle. Ajan lyhentäminen voi olla perusteltua esimerkiksi välttämättömien korjaustöiden osalta.¹⁶

Annettaessa meluntorjuntaa koskevia määräyksiä ei ole tarpeen toistaa YSL 118 §:n sääntelyä sanasta sanaan. Määräyksessä voidaan sen sijaan esimerkiksi todeta, että lain mukaisesta meluilmoitusmenettelystä voidaan poiketa YSL 118 §:n nojalla määräyksessä mainituissa tapauksissa. Ympäristönsuojelumääräyksiä ei sovelleta meluilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvissa toiminnoissa, vaan meluilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset meluntorjunnasta. Ympäristönsuojelumääräyksiä sovelletaan siis vain niihin toimintoihin, jotka on rajattu määräyksissä meluilmoitusmenettelyn ulkopuolelle.

Kuntien määräykset koskevat usein esimerkiksi äänentoistolaitteiden käyttämistä tai yleisötilaisuuksien järjestämistä, mutta itsehallinnon puitteissa kunnat voivat lain rajoissa määritellä ne tilanteet, joissa meluilmoitusta ei tarvitse tehdä. Myös kunnan rakennusjärjestyksessä voidaan antaa melua koskevia määräyksiä. Määräyksiä annettaessa tulisi siis tehdä yhteistyötä rakennusvalvonnan kanssa ristiriitaisten tai päällekkäisten määräysten välttämiseksi.¹⁷

Mallimääräykset:

Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista meluilmoitusmenettelyä
Seuraavista toiminnoista ei tarvitse tehdä YSL 118 §:n mukaista meluilmoitusta:

- Maanantaista perjantaihin klo x–x aikana tehtävästä räjäytystyöstä, lyöntipaalutuksesta tai vastaavasta erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta työstä, kun työn enimmäiskesto on __ päivää.

¹⁶ HE 84/1999 vp. s. 77–78.

¹⁷ Pietarinen 2014.

- Kiviaineksen murskauksesta ja louhinnasta, kun työn enimmäiskesto on __ päivää ja työ suoritetaan arkisin klo x–x välisenä aikana.
- Rakennus-, kunnossapito-, korjaus- tai puhdistustyöstä, jossa käytetään tilapäisesti erityisen häiritsevää melua aiheuttavia laitteita, kun työtä tehdään arkisin maanantaista perjantaihin klo x–x välisenä aikana ja työn enimmäiskesto on __ päivää.
- Yleisötilaisuudesta, joka järjestetään yksipäiväisenä ja kertaluontoisena tapahtumana ja jossa ei käytetä äänentoistolaitteita klo __ jälkeen.

Kyseisissä toiminnoissa toiminnanharjoittajan on huolehdittava asianmukaisesta meluntorjunnasta. (Onko tämä liian epämääräinen? Asia määritellään lain esitöissä.) Toisaalta seuraavat aihepiirin mallimääräykset määrittelevät myös näiden toimintojen vaatimuksia tarkemmin.

Toiminnan sijoituessa asutuksen, palvelujen tai herkkien kohteiden (päiväkoti, sairaala, koulu tai vastaava) läheisyyteen on toiminnanharjoittajan tiedotettava mahdollisia haitankärsijöitä vähintään __ päivää ennen toiminnan alkamista. Tiedotteesta tulee käydä ilmi työn kokonaiskesto, päivittäinen työaika sekä yhteyshenkilö.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 118 §:n 3 momentilla
- YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohdalla
- Tiedottamista voidaan perustella YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla¹⁸

Muita esimerkkiperusteluita:

YSL 118 §:n 3 momentin mukaisesti kunta voi antaa ympäristönsuojelumääräyksen toiminnoista, joista ei tarvitse tehdä pykälän mukaista meluilmoitusta. _____ kunnassa/kaupungissa määräyksessä kuvatuista toiminnoista ei ole tarpeen tehdä meluilmoitusta, sillä kyseisten toimintojen sijoituessa päiväsaikaan ja arkipäiviin ei toiminnasta katsota aiheutuvan merkittävää meluhaittaa.

Asutuksen, palvelujen tai herkkien kohteiden läheisyydessä olevista toimista on perusteltua määrätä tiedottamaan, jotta haitankärsijöillä on mahdollisuus ennalta varautua meluhaittaa aiheuttaviin toimintoihin ja tarvittaessa neuvotella toiminnanharjoittajan kanssa esimerkiksi meluntorjuntatoimenpiteistä tai hiljaisista ajoista. Tiedottaminen on perusteltua myös lain esitöiden (HE 84/1999 vp.) mukaan, kun poiketaan meluilmoitusmenettelystä.

¹⁸ Ilmoittamalla haitankärsijöille voidaan ehkäistä melupäästön haitallisia vaikutuksia. Määräys ei kuitenkaan voi lain mukaan koskea ilmoituksenvaraista toimintaa, eli meluilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien toimintojen osalta tiedottamista koskevaa määräystä ei sovelleta. YSL 122 §:n mukaan meluilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille.

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavat tilapäiset huolto- ja rakennustyöt

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö ja muu erityisen häiritsevää melua aiheuttava toiminta on kielletty klo x–x välisenä aikana sekä sunnuntaisin ennen klo x. Määräys ei koske välttämättömiä tilapäisiä toimenpiteitä. Määräys ei myöskään koske maa- ja metsätaloustoimenpiteiden harjoittamisen vuoksi välttämätöntä tilapäistä toimintaa.

Taajaan asutuilla alueilla [liitekartta xx] erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö on kielletty klo x–x välisenä aikana sekä sunnuntaisin ja muina pyhinä ennen klo _____. Määräys ei koske välttämättömiä tilapäisiä toimenpiteitä kuten väylien kunnossapitoa.

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavia rakennus-, purku- ja korjaustöitä saa taajaan asutuilla alueilla ja herkkien kohteiden (esim. päiväkotit, koulut, sairaalat tai vastaavat) läheisyydessä suorittaa arkisin klo x–x, lauantaisin klo x–x ja sunnuntaisin ja muina pyhinä klo x–x.

Taajaan asutuilla alueilla (liitekartta x) ja herkkien kohteiden läheisyydessä erityisen häiritsevää melua aiheuttavien huolto- ja kunnossapitotöiden kannalta välttämättömien laitteiden ja koneiden käyttö on sallittua arkisin klo x–x, lauantaisin klo x–x ja sunnuntaisin ja muina pyhinä klo x–x. Määräys ei koske jätteen kuormaamista kaupunkialueella eikä ihmisten turvallisuuden, omaisuuden turvaamisen tai vahinkojen torjumisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä, kuten väylien kunnossapitoa talviaikaan.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohdalla

Määräys on perusteltu meluhaitan torjumisen vuoksi.

Asutuksen ja herkkien kohteiden läheisyydessä meluhaittojen torjuminen etenkin yöaikaan on tarpeen melun stressiä lisäävän luonteen vuoksi ja asukkaiden riittävän unensaannin turvaamiseksi.

Määräyksellä mahdollistetaan tarpeellisten rakennus-, purku-, korjaus- ja huoltotöiden suorittaminen ilman liiallista meluhaittaa taajaan asutuilla alueilla ja meluhaitalle herkiksi määriteltyjen kohteiden lähellä.

Määräyksellä rajoitetaan ihmisten liiallista altistumista haitalliselle melulle etenkin lepoaikoina. Jätteen kuormaamisen, teiden auki pitämisen ja liukkauden torjunnan sekä esimerkiksi hälytysajoneuvojen tai välttämättömien raivaustöiden rajaaminen määräyksen ulkopuolelle on tarpeen turvallisuuden ja omaisuudensuojan vuoksi.

Yleisötilaisuuudet ja äänentoistolaitteiden käyttö

Yleisötilaisuuksissa ja muissa tilapäisissä tapahtumissa äänentoistolaitteet on suunnattava ja säädettävä siten, ettei niiden käyttö aiheuta erityisen häiritsevää meluhaittaa naapurustolle.

Äänentoistolaitteiden käyttö ulkotiloissa on taajaan asutuilla alueilla (liitekartta x) kielletty klo x–x välisenä aikana ja herkkien kohteiden (sairaala, päiväkot, koulu, hoitokoti tai vastaava) läheisyydessä. Muilla kuin taajaan asutuilla alueilla äänentoistolaitteita ei saa käyttää siten, että niistä aiheutuu haittaa naapurustolle.

Häiritsevää melua aiheuttavan yleisötilaisuuden tai tapahtuman järjestäjän on ilmoitettava tapahtumasta vaikutusalueen kiinteistöille kirjallisesti vähintään __ päivää ennen tapahtuman järjestämistä. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi tapahtuman luonne, tapahtumapaikka, kokonaiskesto, mahdollisesti häiritsevän melun arvioitu esiintymisaika sekä järjestäjän vastuuhenkilön yhteystiedot, josta tämän voi tavoittaa koko tapahtuman ajan.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Äänentoistolaitteita koskevilla määräyksillä ehkäistään melusta aiheutuvaa haittaa taajaan asutuilla alueilla ja melulle herkkiksi määriteltyjen kohteiden läheisyydessä.

Määräykset ovat tarpeen YSL 118 §:n mukaisen meluilmoitusmenettelyn ulkopuolelle näissä määräyksissä rajattujen yleisö- ja muiden tapahtumien aiheuttaman meluhaitan rajoittamiseksi. Vaikka kyseisistä toiminnoista ei ole tarpeen tehdä meluilmoitusta niiden lyhytaikaisen keston vuoksi, voi lyhytaikainenkin kova melu aiheuttaa haittaa ympäristössä, joten sen ehkäiseminen ympäristönsuojelumääräyksillä on perusteltua.

Äänentoistolaitteiden käytön rajoittaminen yöaikaan ja herkkien kohteiden läheisyydessä on perusteltua ihmisten riittävän levon ja herkkien kohteiden toiminnan turvaamisen vuoksi.

Määräykset maatalouden päästöjen rajoittamiseksi

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa sellaisten alueiden tai vyöhykkeiden määrittelemiseksi, joilla lannoitteiden tai maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan. Perinteisesti kunnissa annetut määräykset ovat koskeneet lannan

ja virtsan levitystä pilaantumiselle herkillä alueilla ja joissain kunnissa on annettu määräyksiä myös erilaisten torjunta-aineiden käytöstä herkillä alueilla.

Maatalouden päästöjä (ravinnekuormaa) säännellään eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (1250/2014, nitraattiasetus) sekä lannoitevalmisteasetuksella¹⁹. Nitraattiasetusta sovelletaan lannan sekä lannoitevalmistelain tarkoittamien lannoitevalmisteiden käyttöön, varastointiin ja levitykseen. Lisäksi asetusta sovelletaan muihin maatilalla syntyviin lannoitteena sellaisenaan tai käsiteltyinä käytettäviin orgaanisiin sivujakeisiin.

Lannoitevalmisteasetusta sovelletaan muun ohella soveltuvien osien lannoitevalmisteiden valmistukseen omaan käyttöön. Asetuksella säännellään myös lannoitevalmisteiden käyttöä. Nitraattiasetus ja lannoitevalmisteasetus perustuvat EU-normeihin ja muodostavat rajat sekä eläin- että kasvimaatalouden aiheuttamalle ravinnekuormitukselle sellaisten tilojen osalta, jotka eivät ole sitoutuneet maatalouden ympäristökorvausjärjestelmään.²⁰

Yleisesti merkittävimpänä pidetty maatalouden ravinnekuorman sääntelymekanismi on ympäristökorvausjärjestelmä. Myös ympäristönsuojelulain mukaisella lupa- ja ilmoitusmenettelyllä säädelään joiltain osin etenkin toiminnanharjoittajan toiminnassa syntyvän lannan käyttöä lannoitukseen.²¹ Koska ympäristöluvista sekä ilmoituksen johdosta annetuilla päätöksillä säännellään yleensä vain toiminnallisesti eläintilan yhteydessä oleville pelloille laitettavaa lantaa, jäävät tilaan mahdollisesti kuuluvat, etäämmällä sijaitsevat pellot muun ravinnekuormaa sääntelevän säätelyn piiriin.

Maataloudesta aiheutuvien päästöjen rajoittamiseksi annetuilla ympäristönsuojelumääräyksillä tulisi pyrkiä rajoittamaan sellaisten tilojen aiheuttamaa kuormitusta, jotka eivät ole ympäristöluvallisia tai ilmoitusmenettelyn piirissä ja jotka eivät ole sitoutuneet ympäristökorvausjärjestelmään. Ympäristönsuojelumääräykset koskevat myös ympäristökorvausjärjestelmään sitoutuneita tiloja, mutta korvausjärjestelmän piirissä olevat tilat ovat ELY-keskuksen valvonnassa ja järjestelmän ehdot tuottavat pääsääntöisesti tiukempaa sääntelyä lannoituksen suhteen kuin nitraattiasetus.

¹⁹ Maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista 24/11.

²⁰ Kauppila ym. 2017, s. 237.

²¹ Kauppila ym. 2017, s. 237–238.

Maataloutta koskevien ympäristönsuojelumääräysten tarveharkinnassa on perehdyttävä nitraattiasetuksen sääntelyyn ja kohdennettava määräykset siten, ettei synny päällekkäisyyksiä tai ristiriitaisuuksia nitraattiasetuksen kanssa. Kunnassa olisi hyvä olla myös tieto siitä, kuinka suuri osa tiloista tai peltolohkoista on ympäristökorvausjärjestelmän piirissä. Opasta varten tehtyjen haastattelujen perusteella tietoa voi kuitenkin olla vaikea saada, sillä sitä ei raportoida automaattisesti kuntiin. Mikäli suurin osa kunnan alueella olevista tiloista on luvitettu tai ilmoitusmenettelyn piirissä, sitoutunut ympäristökorvausjärjestelmään tai nitraattiasetuksen puitteissa riittävästi säännelty, ei määräyksiä ole välttämättä tarpeen antaa.

Nykyinen nitraattiasetus on vanhaan asetukseen verrattuna yksityiskohtaisempi, mitä tulee lannan levityksen sääntelyyn ja lannan varastointiin, ja usein kunnissa onkin voitu karsia maataloutta koskevia määräyksiä. Määräyksillä voi nykyisellään olla tarve puuttua lannan levitykseen pohjavesialueilla, jota nitraattiasetus ei sääntele. Kunnissa on usein esimerkiksi kielletty lietelannan levitys pohjavesialueilla tai annettu rajoitteita kuivalannan levittämiseksi. Määräystä annettaessa on syytä selvittää, onko kunnan pohjavesialueilla peltomaata tai perustettu esimerkiksi vedenoton suoja-alueita, joiden määräyksissä jo puututaan lannoittamiseen.

Mikäli kunnan rakennusjärjestyksessä ei määrätä lantavarastojen (lantaloiden) sijoittumisesta suhteessa asutukseen, myös näistä voidaan antaa määräys tarvittaessa hajuhaitan ehkäisemiseksi. Lannan aumavarastointi (ent. nk. patterointi) on nitraattiasetuksen mukaisesti ilmoituksenvaraista ja sen rajoituksista säännellään kattavasti nitraattiasetuksessa.

Kunnissa on voitu myös antaa määräyksiä herkkien vesistöjen rantojen suojaamisesta laiduntamiselta tai muiden kuin luvan- tai ilmoituksenvaraisten eläinsuojien ulkotarhojen rakenteista ja kunnossapidosta. Laiduntamisen rajoittamista mietittäessä on syytä punnita määräyksen todellinen tarve. Määräys voi olla tarpeen esimerkiksi sellaisten vesistöjen läheisyydessä, joiden vesienhoitosuunnitelmassa asetetut tilatavoitteet vaativat tiukkaa ravinteiden rajoittamista, jotka ovat matalia ja joiden veden vaihtuvuus on pieni ja joihin ei kohdistu muuta merkittävää kuormitusta.

Mallimääräykset:

Laiduntaminen ranta-alueilla

_____ vesistön/vesistöjen ranta-alueilla (liitekartta x) eläinten laiduntaminen on kielletty __ metriä lähempänä keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Laiduntaminen on kielletty myös vesistön tulvanalaisilla alueilla. Määräys ei koske perinnemaiseman hoitoon erikseen osoitettuja alueita.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvin osin 7 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Laiduntamisen rajoittaminen _____ vesistön ranta-alueella on perusteltua vesistön _____ tilan vuoksi.

Elhäisemällä laiduntavien eläinten jätöksistä aiheutuvan ravinnekuorman huuhtoutuminen suoraan vesistöön voidaan pienentää vesistöön kohdistuvaa ravinnekuormaa. Kyseiseen vesistöön kohdistuva muu kuormitus huomioiden saattaa laiduntaminen vaarantaa vesistön suojelutavoitteet (viittaus vesien- ja merenhoidon suunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan, mikäli niissä on asetettu tavoitteita tai toimenpiteitä, joilla voidaan perustella määräystä). Kielto on tarpeen vesistölle vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetettujen toimenpiteiden turvaamiseksi/vesistölle vesienhoidon suunnitelmassa asetetun tilatavoitteen saavuttamiseksi. _____ vesistö on voimakkaasti rehevöitynyt ja sen tilan parantaminen vaatii voimakasta ravinteiden hillitsemistä.

Lannoitteiden käyttö pilaantumiselle herkillä alueilla

Lietelannan ja virtsan levittäminen on kielletty _____ pohjavesialueilla (liitekartta x).

Lietelannan ja virtsan levitys on kielletty _____ vedenottamon suoja-alueella (liitekartta x).

Lietelannan ja virtsan sekä kuivalannan levitys on kielletty _____ pohjavesialueen muodostumisalueella (liitekartta x).

_____ vesistön ranta-alueilla on lannan ja virtsan käyttö lannoitteena kielletty __ metriä lähempänä vesistöä.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 5 kohdalla ja tapauskohtaisesti 7 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Lannan- ja virtsan käyttö lannoitteena pohjavesialueilla voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Lannan ja virtsan käyttö vedenottamon suoja-alueella saattaa vaarantaa pohjaveden ja talousveden laadun ja aiheuttaa terveysriskejä.

Lannan ja virtsan käytön kieltäminen __ metriä lähempänä _____ vesistöä on perusteltua vesistön tilan vuoksi.

_____ valuma-alueen vesienhoitosuunnitelmassa/toimenpideohjelmassa asetettujen tila- ja muiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää _____ vesistöön kohdistuvan ravinnekuorman voimakasta rajoittamista. Nitraattiasetuksen sääntelyllä ja ympäristökorvausjärjestelmän ehdoilla ei vesistön ranta-alueella päästä riittävään tulokseen ravinnekuorman rajoittamisen suhteen.

Torjunta-aineiden ja kasvinsuoja-aineiden käyttö pilaantumiselle herkillä alueilla

Kemiallisia torjunta-, kasvinsuoja- tai vastaavia aineita ei saa levittää __ metriä lähemmäs talousveden ottoon tarkoitettuja kaivoja tai lähteitä. Kyseisiä aineita ei saa levittää myöskään __ metriä lähemmäs vesistöjä, lampia, puroja, noroja ja tekolampia.

_____ pohjavesialueella/vedenoton suoja-alueella [huom. mikäli muita määräyksiä ei ole annettu suoja-aluemääräyksissä] torjunta-aineiden ja kasvinsuoja-aineiden levittäminen on kielletty.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 5 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Kasvinsuoja-aineiden ja biosidien levittämistä ja levittämiseen liittyvää ympäristön pilaantumisen vaaraa ei säädellä suoraan nykyisessä lainsäädännössä, joten täydentävät määräykset ovat _____:n herkillä alueilla tarpeen vesiympäristön/pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Kasvinsuoja-aineiden ja biosidien levittämiskielto talousvesikaivojen ja vedenottoon käytettävien lähteiden läheisyydessä on perusteltua veden pilaantumisen ehkäisemiseksi ja terveydelle vaarattoman veden saannin turvaamiseksi.

Lantavarastojen, eläinsuojien ja eläinten ulkotarhojen sijoittaminen

Uusia lantavarastoja ja eläinsuojia ei saa sijoittaa __ metriä lähemmäksi naapurin asuinkiinteistöä, vesistöä tai käytössä olevaa talousvesikaivoa. Sijoittamisessa on otettava

huomioon mahdolliset hajuhaitat sekä muut mahdolliset ympäristötekijät.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa määrätä myös pidemmästä etäisyydestä.

Uutta eläinten ulkotarhaa tai ratsastuskenttää rakentaessa tulee noudattaa seuraavia suojaetäisyyksiä herkeksi määritellyistä kohteista:

Vesistö, puro, noro, valtaoja xx metriä

Talousvesikaivo, lähde xx metriä

Eläinten ulkotarhoista ja ratsastuskentiltä tulee poistaa lanta säännöllisesti lantavarastoon.

Pintamaa ja rakenteet on uusittava tarvittaessa.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvien osin 3 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävät eläinsuojien ja niihin liittyvien toimintojen sijoittaminen suhteessa asuinkiinteistöihin ja vesistöihin, puroihin, noroihin ja vastaaviin herkkiin kohteisiin on perusteltua niiden aiheuttamien hajuhaittojen ja ravinnepäästöjen vuoksi.

_____ kunnan/kaupungin alueella uusien eläinsuojien ja niihin liittyvien toimintojen sijoittumista on tarpeen säännellä, jotta voidaan rajoittaa vesistöihin kohdistuvaa hajakuormitusta sekä ehkäistä naapurustolle mahdollisesti aiheutuvia haittoja, kuten haju- tai pölyhaittaa.

Ilmansuojelu

Tulisijojen käyttö ja jätteen polttaminen

Ilmansuojeluun liittyviä määräyksiä on perinteisesti annettu liittyen esimerkiksi jätteen tai erityisen savuavan materiaalin polttamiseen kiinteistöillä.²² Määräykset voivat koskea muun kuin puhtaan puun polttamista tulisijoissa tai risujen, oksien ja vastaavien polttamista ulkona. Tarkoituksena on ehkäistä savukaasuista aiheutuvaa haittaa etenkin taajaan asutuilla alueilla. Jätteisiin liittyvä sääntely on lähtökohtaisesti jätelain alaista ja jätteen polttaminen onkin usein kielletty jätehuoltomääräyksissä. Jätteen polttamista koskevat

²² Pietarisen (2014) mukaan 75 % kunnista oli antanut määräyksiä savukaasuihin liittyen.

ympäristönsuojelumääräykset ovat kuitenkin ilmansuojelun kannalta perusteltuja, sillä jätehuoltomääräykset annetaan jätehuollon järjestämiseksi ja ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan ehkäistä jätteistä aiheutuvaa pilaantumista.²³ Päällekkäisiä määräyksiä ei kuitenkaan ole syytä antaa.

Savukaasuhaittojen valvonta voi osoittautua hankalaksi, sillä haittaa voi olla vaikea todeta. Savuhaittailmoitusten käsittelyssä mukaan valvontaan on syytä ottaa myös kunnan ympäristöterveydenhuollon viranhaltija/t, sillä sisätiloissa koettu savuhaitta on terveydensuojelullinen asia. Savukaasupäästöihin liittyviä määräyksiä annettaessa kannattaakin pohtia valvontaan käytettävissä olevia resursseja sekä sitä, voitaisiinko haittojen syntymistä välttää esimerkiksi tiedottamalla puhtaasta puun poltosta²⁴. Toisaalta, mikäli asiasta ei kunnassa säädellä muilla keinoin, voi ympäristönsuojelumääräyksen antaminen toimia valvontatilanteessa ”kättä pidempänä”.

Mallimääräykset:

Jätteen polttaminen

Jätteen polttaminen on kielletty. Määräys ei koske tulisijojen sytytykseen käytettävää puhdasta, kuivaa paperia tai kartonkia, jota käytetään vähäisiä määriä.

Asuinkiinteistöjen tulisijoissa, lämmityskattiloissa tai vastaavissa ei saa polttaa jätteitä lukuun ottamatta vähäisiä määriä sytytykseen käytettävää puhdasta, muovitonta paperia tai kartonkia.

Haja-asutusalueella voidaan näistä määräyksistä poiketen polttaa avopolttona vähäisiä määriä oksia, risuja tai muuta vastaavaa puutarhajätettä, ei kuitenkaan käsiteltyä puuta. Poltettaessa on huomioitava riittävä etäisyys naapurikiinteistöistä. Taajaan asutuilla alueilla puutarhajätteiden tai vastaavien avopoltto on kielletty.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

²³ Pietarinen 2014, s. 49

²⁴ Ks. esim. VTT:n opas Tehokas ja ympäristöä säästävä tulisijalämmitys (2008) (<https://www.vtt.fi/inf/julkaisut/muut/2008/VTT-R-10553-08.pdf>).

Muun kuin puhtaan ja kuivan puun polttaminen kiinteistöjen tulisijoissa aiheuttaa savuhaittaa. Määräys on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä roskien ja muun huonosti palavan materiaalin aiheuttamia savuhaittaongelmia.

Kunnostus- ja huoltotoimenpiteet

Ympäristönsuojelumääräyksiä on usein annettu myös liittyen rakennusten, esineiden tai kulkuväylien kunnostus- ja huoltotöistä aiheutuvan pölyämisen ja muiden ilmaan joutuvien päästöjen rajoittamiseksi. Myös esimerkiksi rakennusten purkutöiden yhteydessä voi aiheutua sellaista pölyämistä, jota on tarpeen säännellä. Väliaikaisessa murskaustoiminnassa syntyvän pölyhaitan ehkäisemistä käsitellään kappaleessa Muut määräykset (s. xx). Ulkona tapahtuva, pysyvä laitospäinen suihkupuhallus vaatii aina ympäristöluvan²⁵. Rakentamisen aikaisista järjestelyistä voi olla määräyksiä myös rakennusjärjestyksessä.

Mallimääräykset:

Ulkona tapahtuva hiekkapuhallus

Taajaan rakennetuilla alueilla tehtävä rakennusten ulkoseinien ja rakenteiden hiekkapuhallus, korkeapainepesu sekä muu tilapäinen ulkona tapahtuva hiekkapuhallus tulee tehdä suojapeitteen alla. Puhallusjätteen joutuminen maaperään ja viemäriin tulee estää. Puhalluksessa syntynyt jäte tulee toimittaa asianmukaiseen jätteenkeräykseen.

Suihkupuhalluksessa (mm. hiekkapuhallus), kemiallisessa maalinpoistossa ja muissa kunnostustöissä on käytettävä tiivistä suojausta siten, että jätteiden pääsy ilmaan, maaperään ja viemäriin estetään. Työn jälkeen työkohteen ympäristö on siivottava ja syntyneet jätteet toimitettava jätteiden laadun edellyttämään käsittelyyn.

Ulkotiloissa tapahtuva pysyvä laitospäinen suihkupuhallus on ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla
- YSL 16 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

²⁵ YSL:n liite 1, taulukko 2, kohta 14.

Ulkona tapahtuvan hiekkapuhalluksen tai painepesun yhteydessä voi ilmaan, maaperään tai viemäriin joutua pölyä ja haitallisia aineita. Määräys on tarpeen ilman ja maaperän suojelun kannalta.

Rakennusten huolto- ja kunnostustoimenpiteet ja purkutööt

Taajaan rakennetuilla alueilla rakennusten julkisivujen ja ulkotiloissa suoritettavien rakenteiden tai esineiden maalaus- ja muiden kunnostus- tai purkutöiden yhteydessä tulee huolehtia siitä, että toiminnasta aiheutuva melu, pöly, liuotinainehöyryt tai muut vastaavat päästöt eivät aiheuta haittaa tai vaaraa kiinteistön asukkaille, naapureille tai ympäristölle. Päästöjen leviäminen ympäristöön tulee estää esimerkiksi suojapeittein.

Rakentamisessa ja purkamisessa käytettävä kalusto on varustettava asianmukaisella pölyntorjunnalla. Erityistä huomiota pölyn ja muiden päästöjen torjuntaan tulee kiinnittää, kun työtä tehdään herkkien kohteiden (koulu, päiväkot, sairaala tai vastaava) läheisyydessä.

Taajaan rakennetuilla alueilla rakennustyömaaliikenteen pölyntorjunnasta tulee huolehtia riittäväällä kastelulla.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Suorittaessa erilaisia kunnostus-, huolto-, rakennus- tai purkutöitä voi ympäristöön päästä pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavaa ja terveydelle ja viihtyvyydelle haitallisia päästöjä. Määräys näiden päästöjen rajoittamiseksi on tarpeen etenkin taajaan rakennetuilla alueilla.

Katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvät työt

Hiekoitushiekan koneellisen poistamisen tai muun koneellisen kunnossapito- ja puhtaanapitotyön aikana on huolehdittava riittävästä pölyntorjunnasta esimerkiksi kastelemalla puhdistettava alue tarvittaessa tai suorittamalla työ pintojen ollessa märkiä sateesta tai sulamisvesistä.

Lehtipuhaltimien käyttö hiekoitushiekan poistamiseen on kielletty taajaan rakennetuilla alueilla.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Pölyntorjunta on tärkeää hyvän ilmanlaadun turvaamiseksi etenkin kaupunki- ja taajama-alueilla. Määräys on tarpeen, jotta voidaan rajoittaa päästöjä ilmaan etenkin keväisin, jolloin ilmanlaatu on usein huono katualueiden voimakkaan pölyämisen vuoksi.

Lehtipuhaltimien käytön kieltäminen hiekoitushiekan poistossa taajaan asutuilla alueilla on tarpeen pölyämisen estämiseksi. Puhaltimella hiekanpoisto ei onnistu yhtä hyvin kastellulta tai märältä pinnalta kuin harjaamalla, jolloin pölyäminen on voimakkaampaa.

Määräykset jätteistä

Jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa

Ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan määrätä sellaisesta jättemateriaalin hyödyntämisestä maarakentamisessa, joka ei ole nk. mara-asetuksessa²⁶ määritellyn ilmoitusmenettelyn piirissä. Mara-asetuksen perustelumuistiossa ympäristönsuojelumääräykset on nostettu keinoksi huolehtia *pienimuotoisen* jätteen hyödyntämisen ympäristöturvallisuudesta.²⁷ Se, miten pienimuotoinen, mara-ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävä hyödyntäminen määritellään, on nykysääntelyn valossa jäänyt epäselväksi, joten kuntien ja alueellisten ELY-keskusten välillä saattaa olla alueesta riippuen erilaisia käytäntöjä. Ympäristöministeriössä on valmisteilla uusi mara-asetuksen soveltamisohje, jota ei tätä opasta laadittaessa oltu vielä julkaistu.

Mara-asetuksen perustelumuistion mukaan pienimuotoisen käytön ylärajana on pidetty 100–1000 tonnia jättemateriaalista²⁸ riippuen. Asetuksen 2 §:n mukaan sitä sovelletaan jätteiden *ammattimaiseen tai laitospäiseen* hyödyntämiseen asetuksen tarkoittamissa maarakentamiskohteissa²⁹ ja siihen liittyvään väliaikaiseen varastointiin silloin, kun rakentaminen ja väliaikainen varastointi perustuvat lakisääteiseen suunnitelmaan, lupaan, ilmoitusmenettelyyn tai kunnan rakennusjärjestykseen.

²⁶ Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017).

²⁷ Ympäristöministeriö 2017b, s. 11.

²⁸ Mara-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat jätteet ja käyttökohteet luetellaan asetuksen liitteessä 1.

²⁹ Asetuksen 3 §:n 2 kohdan mukaan tällaisia kohteita ovat väylät, kentät, vallit ja näiden rakennekerrokset sekä teollisuus- ja varastorakennusten pohjarakenteet.

Mara-ilmoitusmenettelyn tai ympäristölupamenettelyn ulkopuolelle jäävä jätteen hyödyntäminen on usein kertaluonteista, ei-ammattimaista tai laitosmaista sekä käytettävältä jätemäärältään pienimuotoista. Tämän tyyppistä käyttöä voi esimerkiksi olla rakennuksen purkujätteen hyödyntäminen metsäautotien tai kentän pohjarakenteessa. Oleellista pienimuotoisen toiminnan määrittelyssä olisi siis hankkeen kertaluontoisuus sekä jätteen hyödyntäjän status ei-ammattimaisena tai laitosmaisena jätteen hyödyntäjänä.

Jätteen hyödyntämistä koskeva määräys voidaan antaa pyytämällä hankkeeseen ryhtyvää tekemään ilmoitus kunnan ympäristöviranomaiselle (tai delegoinnin myötä viranhaltijalle). Ilmoituksen perusteella viranomainen voi arvioida, onko kyseessä ympäristöluvanvarainen tai mara-ilmoituksen vaativa toiminta vai pienimuotoinen hyödyntäminen. Ympäristöviranhaltija voi ilmoituksen johdosta suorittaa valvontakäynnin sekä antaa tarvittaessa esimerkiksi lausunnon jätemateriaalin hyödyntämisestä. Hallintopäätöstä asiassa ei tehdä. Mikäli kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu ehtoja jätemateriaalin hyödyntämiselle, valvontatoimilla voidaan varmistua määräysten ehtojen täyttymisestä ja riittävästä ympäristönsuojelutoimista. Joissain kunnissa on esimerkiksi määrätty sallittavasta enimmäisraekoosta tai kerrospaksuudesta mara-asetuksen tapaan.

Jätehuoltomääräyksissä on voitu mahdollistaa jätemateriaalien, kuten tiili- ja betonimurskeen, nk. kotitarvekäyttö. Tällöin kyseessä on omalla kiinteistöllä esimerkiksi rakennuksen purkamisesta syntyneen jätteen käyttö samalla kiinteistöllä tapahtuvassa maarakentamisessa. Usein kotitarvekäytölle on voitu asettaa yläraja, esimerkiksi 10 m³. Mikäli tällainen menettely on mahdollistettu jätehuoltomääräyksissä, ei siitä ole syytä määrätä ympäristönsuojelumääräyksissä.

Joissain kunnissa mara-asetuksen ulkopuolelle jäävä pienimuotoinen jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa on hoidettu siten, että myönnetään poikkeuspäätös jätehuoltomääräyksissä annettuun jätteen hautaamisen kieltävään määräykseen. Kuntaliiton näkemys on kuitenkin, että pienimuotoisen jätteen hyödyntämisen sääntely hoidetaan kunnassa ensisijaisesti ympäristönsuojelumääräyksiin ja ilman täyskieltoa. Kun lainsäätäjä on katsonut, että tietyn rajan alle jäävä hyödyntäminen ei vaadi ELY:n lupaa, ei liene perusteltua kieltää tällaista toimintaa kunnallisella norminannolla. Paikallisesti voi kuitenkin ilmetä tarve

pienimuotoisen hyödyntämisen sääntelyyn ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan valvomisen mahdollistamiseksi, jolloin määräysten antaminen on perusteltua.

Mallimääräykset:

Eräiden jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa

Pienimuotoisessa maarakentamisessa voidaan hyödyntää kertaluontoisesti betoni- ja tiilimurskeita tai muuta tarkoitukseen soveltuvaa jätettä korvaamaan neitseellisiä luonnonaineksia, kun hyödynnettävän jätteen määrä ei ylitä __ tonnia.

Ympäristönsuojeluviranomaiselle on tehtävä kirjallinen ilmoitus jätteiden sijoittamisesta maaperään vähintään __ vuorokautta ennen hankkeeseen ryhtymistä.

Jätteiden sijoittaminen on kiellettyä pohjavesialueilla ja ranta-alueilla (liitekartta/kartat x).

Jos ilmoitus tehdään hyödyntämispaikan omistajan puolesta, omistajalta saatu kirjallinen hyväksyntä on liitettävä ilmoitukseen. Maarakentamisen päätyttyä on ympäristönsuojeluviranomaiselle annettava kirjallinen selvitys siitä, miten valvontailmoituksen mukainen jätteiden hyödyntäminen on toteutunut.

Edellä mainittujen jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa on mahdollista seuraavin edellytyksin:

[Tähän voidaan kuntakohtaisesti listata sellaiset rajoitukset, jotka katsotaan tarpeellisiksi huomioiden paikalliset erityispiirteet, kuten pohjavesialueet, vesistöt, muut herkätkohteet sekä jättemateriaalille asetettavat vaatimukset. Joissain kunnissa vaaditaan myös mara-asetuksen kaltaista näytteenottoa haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi. Tämä voi olla tarpeen etenkin herkätkohteiden läheisyydessä.]

Ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtävässä ilmoituksesta on käytävä ilmi:

[Tähän voidaan listata kuntakohtaisesti tarpeelliseksi katsotut valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tiedot hyödyntäjästä, hyödyntämispaikasta, tehtävästä rakenteesta ja käytettävästä jättejakeesta jätenumeroineen.]

Määräystä ei sovelleta, mikäli sijoittaminen edellyttää ympäristölupaa tai sijoittamiseen sovelletaan eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annettua valtioneuvoston asetusta (843/2017, mara-asetus).

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1, 3 ja 6 kohdalla
- YSL 16 ja 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Määräys on tarpeen, sillä mara-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävä pienimuotoinen jätteen hyödyntäminen voi aiheuttaa roskaantumista ja maaperän ja ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Jätteiden maaperään sijoittamisen kieltäminen pohjavesi-, ranta- ja muilla herkillä alueilla on tarpeen pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Maaperään sijoitetusta jätemateriaalista voi liueta ympäristölle tai terveydelle haitallisia tai vaarallisia aineita. Jätemateriaalin käyttöä on voitava kunnassa valvoa ja hyödynnetyksi aiotusta materiaalista otettava näytteet haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi ennen hyödyntämistä.

Määräys ilmoituksen tekemisestä ennen hankkeeseen ryhtymistä on perusteltua, jotta kohteiden ja toiminnan valvonta on mahdollista. Viranomaisen voi myös ilmoituksen saatuaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti (HL 8 §) tarvittaessa ohjeistaa hankkeeseen ryhtyvää hakemaan toiminnalle ympäristölupaa tai tekemään mara-asetuksen mukaisen ilmoituksen valtion valvontaviranomaiselle.

Muut jätteisiin liittyvät määräykset

Jätehuollon järjestämistä sekä jätteen keräämistä ja käsittelyä koskeva sääntely on lähtökohtaisesti jätelain soveltamisalaa. Lisäksi esimerkiksi sivutuoteasetus säätelee kuolleiden eläinten tai niiden osien käsittelyä ja hautaamista.

Ympäristönsuojelumääräyksiin voidaan sijoittaa kuitenkin sellaisen jätteisiin liittyvän toiminnan sääntelyä, josta voi aiheutua ympäristön pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa.

Jätelain 41 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan mahdollistaa jätteen pienimuotoinen omatoiminen käsittely omalla kiinteistöllä sekä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen sopimattoman (esim. suuren kokonsa vuoksi) jätteen kuljetuksen järjestäminen jätteen haltijan puolesta. Käytännössä tällä tarkoitetaan biojätteen pienkompostointia tai yhden tai muutaman (haja-asutusalueen) kotitalouden jätevesilietteen kompostointia tai muuta käsittelyä omalla tai esimerkiksi naapurikiinteistöllä ja

hyödyntämistä maataloudessa.³⁰ Tähän liittyviä mallimääräyksiä käsitellään tämän osion kappaleessa Jätevesien käsittely viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla.

Muita ympäristönsuojelumääräyksiin soveltuvia jätetoimintoja koskevia määräyksiä ovat esimerkiksi rehupaalien muovien polttaminen³¹ sekä rakennusten hävittäminen polttamalla. Vaikka kokonaiset rakennukset eivät jätесääntelyn mukaan ole jätettä, kunnassa voi olla tarpeen mahdollistaa hylättyjen rakennusten käyttö pelastusviranomaisten harjoitustarkoituksissa ja ympäristönsuojelumääräykset voivat olla tähän soveltuva työkalu (savuhaitta).³² Mikäli rakennusten polttamiseen liittyviä määräyksiä ei ole annettu muissa kunnallisissa määräyskokoelmissa, voidaan tarvittaessa antaa ympäristönsuojelumääräys.

Myös kompostin sijoittamista kiinteistöllä koskeva määräys voidaan sisällyttää ympäristönsuojelumääräyksiin, mikäli se koetaan tarpeelliseksi, eikä asiasta ole sääntelyä jätehuoltomääräyksissä. Komposti saattaa aiheuttaa haju- tai hygieenistä haittaa naapurustolle. On syytä kuitenkin pohtia, onko kotitalouksien kompostointi sellainen pilaantumista aiheuttava tekijä, jota ei voida muilla ympäristönsuojelukeinoilla kunnassa kontrolloida.

Mallimääräykset:

Rakennusten polttaminen

Rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla on kielletty.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen tästä määräyksestä, mikäli rakennuksen polttaminen on tarpeen pelastusviranomaisen tai vastaavan tahon tarpeen vuoksi. Poikkeuksesta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

³⁰ HE 16/2014 vp, s. 13.

³¹ Toisaalta, mikäli kunnan tai alueellisissa jätehuoltomääräyksissä on kielletty jätteen polttaminen, voidaan tällaiseen toimintaan puuttua valvonnallisoin keinoin myös jhm:n vedoten.

³² Pietarinen 2014, s. 51

Rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä eivätkä kokonaiset rakennukset jätessäntelyn mukaisesti ole jätettä, joten määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä.

Poikkeuksen myöntämisellä voidaan tarvittaessa mahdollistaa esimerkiksi pelastusviranomaisen tai vapaapalokunnan harjoitustoiminta. Asiasta tehdään hallintopäätös, jossa voidaan antaa määräyksiä esimerkiksi sammutusvesien johtamisesta ja käsittelystä, etukäteen tehtävistä toimenpiteistä, kuten myrkyllisten tai palamattomien materiaalien poistoista tai muista ympäristönsuojelullisesti tärkeistä asioista tai rajoituksista.

Kompostin sijoittaminen kiinteistöllä

Asuinkiinteistöjen kompostoreita ei saa sijoittaa taajaan rakennetuilla alueilla alle __ metrin etäisyydelle naapuritontin rajasta.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

Määräys on tarpeen kompostoinnista mahdollisesti aiheutuvien hajuhaittojen rajoittamiseksi taajaan rakennetuilla alueilla.

Kemikaalien ja vaarallisten aineiden säiliöt ja varastointi

Kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä vaarallisten aineiden säiliöitä ja varastointia koskevat määräykset ovat hyvin yleisiä: 92 % kunnista oli antanut määräyksiä tähän liittyen.³³ Määräysten antaminen on aiheeseen liittyvästä laajasta muusta sääntelystä huolimatta siis ilmeisen tarpeellista. Kemikaaliturvallisuuslainsäädäntö, öljysäiliöitä koskeva sääntely ja polttonesteiden jakeluasemia koskeva sääntely on ympäristönsuojelullisista lähtökohdista tarkasteltuna puutteellista. Koska ympäristönsuojelumääräykset eivät ole kunnille pakollista norminantoa, herää kysymys, tulisiko tähän puutteeseen vastata ensisijaisesti kansallista sääntelyä kehittämällä.

³³ Pietarinen 2014, s. 39.

Kiinteistöjen lämmitysöljysäiliöt

Kiinteistöjen lämmitysöljysäiliöitä säätelevät kauppa- ja teollisuusministeriön 1980-luvulla annetut päätökset³⁴. Kyseiset päätökset ovat valtioneuvoston asetusten tasoista sääntelyä, joten niitä ei tule turhaan toistaa ympäristönsuojelumääräyksissä.

Öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksia koskeva päätös (344/1983) koskee pohjavesialueilla olevia maanalaisia poltto- ja dieselöljysäiliöitä. Tarvittaessa kunnassa voidaan ulottaa kyseisen päätöksen sääntelyä koskemaan myös muualla kuin pv-alueilla sijaitsevia säiliöitä tarveharkinnan mukaan. Yksinkertaisinta on tällöin viitata KTM:n päätöksen sääntelyyn tarkastusväleistä säiliön kuntoluokan mukaan, jolloin päätöksen sääntelyä ei tarvitse toistaa määräyksissä. Kyseistä päätöstä ei sovelleta kaksoivaippa- tai niihin verrattaviin, vuodonilmausjärjestelmällä varustettuihin eikä suoja-altaassa oleviin, hälyttävällä vuodonilmausjärjestelmällä varustettuihin säiliöihin. Ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa tulisi siis pohtia paitsi aluerajauksen, myös tarkastusvaatimusten laajentamista muitakin säiliötyyppejä koskevaksi.³⁵ Monissa kunnissa on esimerkiksi annettu määräys käyttämättömäksi jääneen säiliön poistamisesta sekä poikkeuksen hakemisesta poistamiselle, mikäli poistaminen on teknisesti hankalaa tai taloudellisesti kohtuutonta.

Kunnissa voi olla rakennuskannasta riippuen runsaasti maanalaisia öljysäiliöitä, jotka aiheuttavat merkittävän paikallisen maaperän pilaantumisriskin. Määräyksiä annettaessa olisi suositeltavaa selvittää mahdollisuuksien mukaan kunnan tilanne säiliöiden suhteen sekä tarvittaessa kohdistaa määräykset sellaisille alueille, joilla säiliöitä on runsaasti ja esimerkiksi poistamisvaatimus tiettyyn määräaikaan mennessä perusteltua. Määräyksiä annettaessa tulee muistaa yhdenvertaisuus. Lämmitysjärjestelmiä koskevaa sääntelyä voi olla myös kunnan rakennusjärjestyksessä.

Mallimääräykset:

Maanalaisten öljysäiliöiden tarkastaminen ja poistaminen

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöstä maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983) sovelletaan koko _____ kunnan/kaupungin alueella.

³⁴ Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös öljylämmityslaitteistoista (314/1985) ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983).

³⁵ Valpasvuo ja Vitikka 2005, s. 18.

Käytöstä poistettava maanalainen öljysäiliö tulee poistaa maaperästä kaikkine rakenteineen. Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen maanalaisen öljysäiliön poistamisesta, mikäli säiliön poistaminen on taloudellisesti kohtuutonta tai poistaminen vaarantaa esimerkiksi asuinrakennuksen rakenteet.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvin osin 3 kohdalla
- YSL 16 ja 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

KTM:n päätöksen (344/1983) sääntelyn tarkoittamien tarkastusvälien ulottaminen koskemaan myös muita kuin pohjavesialueita on _____ kunnassa/kaupungissa perusteltua maanalaisten öljysäiliöiden suuren määrän vuoksi. Maanalaiset öljysäiliöt aiheuttavat maaperän pilaantumisriskin, ja säännöllisellä tarkastamisella voidaan välttää vuotojen syntyminen. Maanalaisten öljysäiliöiden poistaminen on perusteltua, jotta maaperään ei jää sellaisia säiliöitä, joista voi aiheutua maaperän tai ympäristön pilaantumista. Poikkeus voidaan myöntää, mikäli voidaan osoittaa, ettei maaperän pilaantumista ole tapahtunut eikä säiliön maaperään jättämisestä aiheudu maaperän pilaantumisen riskiä.

Kemikaalisäiliöt

Kemikaalien valmistusta, käyttöä, varastointia, siirtämistä ja säilyttämistä säädelään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetulla lailla (390/2005, kemikaaliturvallisuuslaki). Kemikaaliturvallisuuslain 115 §:n mukaisesti vaarallisten kemikaalien käytön ja varastoinnin valvonta (luvat, ilmoitukset, käyttöönottotarkastukset ja määräaikaistarkastukset) jakaantuu turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ja pelastuslaitosten kesken, riippuen käsiteltävien ja varastoitavien kemikaalien laadusta ja määrästä.

Kemikaaliturvallisuuslain tarkoittamia säiliöitä ovat kiinteistöissä käytettävät säiliöt, jakeluasemien säiliöt ja maa- ja metsätaloudessa sekä työmailla käytettävät säiliöt.³⁶ Luvan- ja ilmoituksenvaraisuudesta säädetään kemikaaliturvallisuuslain 23 ja 24 §:ssä. Tukesin myöntämä lupa tarvitaan kemikaalien laajamittaiseen käsittelyyn ja varastointiin ja ilmoitus pelastusviranomaiselle vaaditaan vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista.

³⁶ Turvallisuusvaatimukset teollisuussäiliöille, työmaasäiliöille ja kiinteistöjen säiliöille.

Laajamittainen toiminta on määritelty kemikaaliturvallisuuslain 4 §:ssä ja vähäinen toiminta lain 5 §:ssä. Vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnin valvonnasta annetun asetuksen (685/2015) liitteessä 1 määritellään kemikaaliluokittain lupa- ja ilmoitusvelvollisuuden rajat.

Lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jääviä toimintoja voidaan säädellä kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä siltä osin, kun tarkoituksena on estää ympäristön pilaantumista.³⁷ Tarve määräyksille (tai sääntelyn kehittämiseksi ympäristönsuojelullisista näkökulmista käsin) on selkeä, sillä kemikaalilainsäädäntö ei lähtökohtaisesti säätele kemikaalien varastoinnin ympäristönsuojelullisten riskien rajoittamista.

Kunnissa on usein määrätty juuri kemikaalien varastointiin ja säilytykseen liittyvistä asioista. Määräyksissä on voitu myös antaa siirtymäaikoja (esimerkiksi määrättäessä kaksoisvaippasäiliöistä) määräyksen kohtuullistamiseksi. Vaarallisia jätteitä koskeva sääntely on jätelain alaista ja niitä koskevat kunnalliset määräykset annetaan jätehuoltomääräyksissä.

Mallimääräykset:

Vaarallisten kemikaalien säilyttäminen ja varastointi

Ulkona säilytettävät vaarallisten aineiden ja kemikaalien säiliöt on sijoitettava nestetiiviille ja kantavalle pinnalle, josta mahdolliset vuodot voidaan havaita ja kerätä talteen. Muut kuin kaksoisvaippasäiliöt on sijoitettava katettuun tilaan ja varustettava vähintään säiliön tilavuutta vastaavalla suoja-altaalla.

Varastoitaessa vaarallisia kemikaaleja sisätiloissa, tulee varastotilan olla viemäröimätön tai kemikaalit säilyttää suoja-altaassa, joka on tilavuudeltaan vähintään suurimman varastoitavan säiliön tilavuutta vastaava.

Vaarallisten kemikaalien astiavarasto on sijoitettava tiiviille, kantavalle alustalle ja katettava sekä varustettava suurimman varastoitavan säiliön tilavuutta vastaavalla tiiviillä suoja-altaalla. Maanalaisten öljy- ja kemikaalisäiliöiden sijoittaminen pohjavesialueille on kielletty.

Määräykset voidaan perustella:

³⁷ Valpasvuo ja Vitikka 2005, s. 20.

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdalla
- YSL 16 ja 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Vaarallisten kemikaalien säilyttämistä ja varastointia koskevilla määräyksillä ehkäistään maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen vaaraa. Kemikaalien sijoittaminen sellaiseen säiliöön tai alustalle, josta vuotojen havaitseminen ja poistaminen on mahdollista, on tärkeää maaperän suojelemiseksi. Vähäisetkin vaarallisen aineen vuodot voivat aiheuttaa merkittävää ympäristön pilaantumista. Mikäli vaarallisia kemikaaleja pääsee vuotamaan viemäriin, voi jätevesien purkupaikalla aiheutua ympäristön pilaantumista.

Uusien maanalaisten kemikaali- tai öljysäiliöiden sijoittamisen kieltäminen pohjavesialueilla on perusteltua pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Polttonesteiden jakelupisteet

Vähintään 10 m³:n säiliöillä varustetut polttonesteen jakeluasemat tulee ympäristönsuojelulain mukaan joko rekisteröidä tai luvittaa. Nk. JANO-asetusta³⁸ sovelletaan vähimmäisvaatimuksena sekä lupa- että rekisteröintimenettelyssä.

Ympäristönsuojelumääräyksiin voidaan sisällyttää JANO-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviä jakeluasemia koskevat määräykset.³⁹ Ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan määrätä esimerkiksi tällaisten pienempien jakelupisteiden rakenteista maaperän suojelemiseksi. Säiliöitä koskevat määräykset voidaan sisällyttää määräyksiin muista kemikaali-, vaarallisten aineiden tai öljysäiliöistä.

Mallimääräykset:

Polttonesteen täyttö- tai jakelupaikka

Kiinteä polttonesteen jakelu- ja täyttöpaikka tulee sijoittaa tiiviille, kemikaaleja läpäisemättömälle pinnalle, josta mahdolliset vuodot voidaan kerätä talteen. Jakelu- ja täyttöpaikoilla on oltava imeytysainetta ja kalustoa mahdollisten vuotojen keräämistä ja säilyttämistä varten.

³⁸ Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (444/2010).

³⁹ Alle 10 m³:n suuruisia polttonestesäiliöitä koskee kemikaaliturvallisuuslain lupa- tai ilmoitusmenettely, mikäli kemikaalin määrä on vähintään kemikaaliturvallisuusasetuksen liitteen 1 mukainen.

Väliaikaiset, esimerkiksi työmailla sijaitsevat polttonesteen täyttöpajat on sijoitettava tiiviille alustalle. Polttonestesäiliöitä ei saa täyttää väliaikaisella sijoituspaikalla, ellei säiliöitä ole varustettu ylitäytönestimellä. Polttonestesäiliön tulee olla kaksivaippainen tai varustettu suoja-altaalla.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla
- YSL 16 ja 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Sellaiset polttonesteiden täyttö- ja jakelupisteet, joihin ei sovelleta nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvuorokausista annettua valtioneuvosto asetusta (444/2010, JANO-asetus) aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa, mikäli polttonesteitä tai öljyä tai vastaavia aineita pääsee vuotamaan maaperään tai kulkeutumaan pohjaveteen tai vesistöihin. Ympäristönsuojelumääräykset ovat tarpeen tällaisen pilaantumisen välttämiseksi koko _____kunnan/kaupungin alueella.

Määräys tiiviistä alustasta ehkäisee jakelupisteen käytön yhteydessä mahdollisesti esiintyvien vuotojen pääsyn maaperään. Jakelupisteillä on oltava imeytysainetta mahdollisten suurempien vuotojen aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Muut määräykset

Maalämpö

Maalämpöjärjestelmissä voidaan hyödyntää maa- tai kallioperän, pohjaveden tai vesistön lämpöenergiaa kiinteistöjen lämmityksessä. Maalämpöjärjestelmä sisältää lämpöpumpun, siirtoputkiston ja keruupiirin. Sijoitettaessa maalämpöjärjestelmää vesistöön on kyse vesilain (587/2011) mukaisesta vesitaloushankkeesta. Vesistöön rakennettaessa tulee arvioitavaksi myös vesilain mukainen luvantarve (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ELY-keskus). Maalämpöä voidaan hyödyntää myös nk. avoimella keruupiirillä, jolloin järjestelmä käyttää pohjaveden energiaa suoraan ilman erillistä lämmönkeruunestettä. Kallioperän lämpöenergiaa hyödyntävät järjestelmät asennetaan poraamalla energiakaivo, johon maalämmön keruuputket asennetaan. Maaperään sijoitettavat keruupiirit kaivetaan yleensä

noin metrin syvyyteen. Vesistöihin sijoitettavat keruupiirit sijoitetaan matalissa rannoissa yleensä pohjaan, jonka yhteydessä joudutaan usein kaivamaan sedimenttiä.⁴⁰

Maalämmön ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat riskit liittyvät yleisimmin maalämpökaivojen poraamiseen pohjavesialueilla ja lämmönkeruunesteenä käytettävän aineen vuotoihin.

Energiakaivon poraaminen voi aiheuttaa esimerkiksi:

- pohjaveden pinnan ja/tai virtauksen muutoksia
- orsiveden sekoittumista alempaan pohjavesikerrokseen
- pilaantuneen maan tai pohjaveden aiheuttamaa pohjaveden pilaantumista
- pintavesien pääsyä huonosti tiivistettyjen rakenteiden kautta pohjaveteen
- kallioperäisen pohjaveden eri kerrosten sekoittumista (erit. suolaisen veden sekoittumista makeaan pohjaveteen) ja
- pohjaveden lämpötilamuutoksia.⁴¹

Energiakaivon poraamisen yhteydessä syntyy porauspölyä, joka voi myös aiheuttaa haittaa. Huonosti tiivistettyjen järjestelmien seurauksena myös maaperän radonia voi nousta rakennuksiin. Paineellinen pohjavesi voi aiheuttaa tulvimista rakennuspaikalla tai sen lähistössä.⁴²

Maalämpöjärjestelmän rakentamiseen tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) mukainen lupa, ellei kunta ole rakennusjärjestyksessä toisin määrännyt. Lisäksi voidaan tarvita myös vesilain (587/2011) mukainen lupa, mikäli hankkeesta voi aiheutua vaaraa pohjavedelle tai se voi vaikeuttaa vedenhankintaa. Luvantarpeen arvioi alueen ELY-keskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Rakentaminen on mahdollista kunnan päätöksellä myös toteuttaa toimenpideluvalla. Kunta voi myös vapauttaa rakentamisen kokonaan toimenpidelupamenettelystä, mikäli sen alueella ei ole sellaisia pohjavesiolosuhteita tai esimerkiksi maanalaista rakentamista, jotka vaativat maalämpörakentamisen sääntelyä.⁴³ Tällöin sovelletaan MRL 129 §:n mukaista

⁴⁰ Juvonen – Lapinlampi 2013, s. 8–9.

⁴¹ Juvonen – Lapinlampi 2013, s. 40–42.

⁴² Juvonen – Lapinlampi 2013, s. 44

⁴³ Juvonen – Lapinlampi 2013, s. 14, ks. myös MRL 125 § (958/2012), 126 § (958/2012) ja 126a § (958/2012 ja pykälän 12 kohta sekä 3 momentti [230/2017]).

ilmoitusmenettelyä. Ilmoitusmenettelyä ei kuitenkaan voida kyseisen pykälän mukaan soveltaa hankkeisiin, joilla on merkitystä yleisen edun kannalta. Kun YSL:n pohjaveden pilaamiskielto otetaan huomioon, ei liene yleisen edun mukaista vapauttaa maalämpörakentamista toimenpideluvan tarpeesta pohjavesialueilla. Näin ollen suunniteltaessa maalämpörakentamista pohjavesialueelle tulee myös arvioitavaksi vesilain mukaisen luvan tarve. Ympäristönsuojelumääräyksissä ei olisi siis tarpeen määrätä maalämpörakentamisen edellytyksistä pohjavesialueilla, ellei se ympäristön pilaantumisen vaaran vuoksi ole tarpeen.

[Riippuen lämmönkeruunesteestä ja sen määrästä saattaa olla tarpeen tehdä myös kemikaaliturvallisuuslain mukainen ilmoitus pelastusviranomaiselle. Esimerkiksi keruuputkistossa käytettävä laimennettu etanoliliuos on pääsääntöisesti vahvuudeltaan 28 % ja se luokitellaan syttyväksi aineeksi.⁴⁴ Vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun asetuksen liitteen 1 mukaan syttyvien kemikaalien ilmoitusvelvollisuuden raja on 5 tonnia ja lupavelvollisuuden raja 100 tonnia. Alueellisissa vesienhoitosuunnitelmissa ja toimenpideohjelmassa voi myös olla paikallisia pohjavesialueita koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä.]

Lähtökohtaisesti maalämpöjärjestelmiä koskeva lupaharkinta tapahtuu siis MRL:n ja vesilain piirissä. Näin ollen ympäristönsuojelumääräyksiä tulisi antaa harkiten. Rakentamisen sijoittaminen ja ohjaus kuuluu ensisijaisesti MRL:n soveltamisalaan.

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan puuttua maalämpöjärjestelmien rakentamisen aiheuttamaan ympäristön (erityisesti pohjaveden) pilaantumisen vaaraan, mikäli kyseisiä asioita ei ole sisällytetty rakennusjärjestykseen. Lisäksi voidaan antaa määräys valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamisesta koskien maalämpörakentamiseen ryhtymistä. Määräyksiä annettaessa on otettava huomioon, mitä kaavamääräyksissä tai kunnan rakennusjärjestyksessä säädetään liittyen maalämpöjärjestelmiin sekä mahdolliset vedenoton suoja-alueet. Mikäli määrätään maalämpöhankkeista ilmoittamisesta, on syytä pohtia, rajataanko määräys pohjavesialueille vai annetaanko se koko kuntaa koskevana. Määräykseen on syytä myös yksilöidä, mitä tietoja ilmoituksessa tulee olla. MRL:n tai vesilain mukaisen luvan tarpeesta määrittäminen ei kuulu ympäristönsuojelumääräyksiin.

⁴⁴ Juvonen – Lapinlampi 2013, s. 18.

Pohjavesialueille rakennettavien maalämpöjärjestelmien osalta voidaan antaa myös määräys lämmönkeruunesteenä käytettävästä aineesta. Onko tämä tarpeen? Rakentamisen aikana sovellettavaksi tulevat myös ympäristönsuojelumääräykset, jotka on annettu koskien ilmansuojelua ja meluntorjuntaa.

Maalämpöä koskevia määräyksiä valmisteltaessa on tärkeää tehdä yhteistyötä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa ja olla selvillä siitä, mitä MRL:n alaista sääntelyä kunnassa on maalämpöjärjestelmiin liittyen. Vuoropuhelu on tärkeää molempiin suuntiin, ja rakennusvalvonnan olisi hyvä harkitessaan rakennus- tai toimenpidelupaa maalämpöjärjestelmälle pyytää kunnan ympäristöviranhaltijalta lausunto. Mikäli rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun välillä käydään aktiivista vuoropuhelua maalämpöjärjestelmien rakentamiseen liittyvissä asioissa, ei ympäristönsuojelumääräyksiä välttämättä ole tarpeen antaa. Ympäristönsuojelumääräysten perusteena ei kuitenkaan tule olla vuoropuhelun puute viranomaisten välillä.

Mallimääräykset:

Maalämpöjärjestelmien rakentamisesta pohjavesialueille ja ranta-alueille on tehtävä ilmoitus _____ kunnan/kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle __ vrk ennen rakentamishankkeeseen ryhtymistä. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat seikat: [Tähän voidaan luetella valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.]

Rakennettaessa maalämpöjärjestelmiä pohjavesi- tai ranta-alueille, tulee varmistua siitä, ettei lämmönkeruunesteenä käytettävä aine ole terveydelle tai ympäristölle vaarallista.

Rakennettaessa maalämpöjärjestelmiä on huolehdittava siitä, ettei energiakaivojen poraamisessa syntyvää kiviainesta tai veden ja kiintoaineksen muodostamaa lietettä joudu suoraan vesistöön tai viemäriin. Sekä energiakaivon poraamisessa että kiviaineksen säilyttämisessä on huolehdittava siitä, ettei haitallista pölyämistä tapahdu esimerkiksi riittävällä kastelulla tai suojapeittein. Poraamisessa syntyvää lietettä ei tule johtaa hallitsemattomasti siten, että syntyy maaperän vettymistä tai oijen tukkeutumista.

Maalämpöjärjestelmiä ei saa sijoittaa _____ pohjaveden muodostumisalueelle/
_____ vedenoton suoja-alueelle.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1, soveltuvin osin 3 ja 6 kohdalla
- YSL 17 §:llä pohjavesialueiden osalta

Muita esimerkkiperusteluita:

Maalämpöjärjestelmistä tulee ilmoittaa _____ ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeellisten tietojen saamista varten. Ilmoituksen johdosta ympäristönsuojeluviranomaisen on mahdollista antaa lausunto rakentamisen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavista vaikutuksista.

Lämmönkeruunesteinä käytettävän aineen mahdolliset vuodot voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

Energiakaivojen poraamisen yhteydessä voi syntyä merkittäviä määriä kiviainesta, pölyä ja lietettä, joka voi paikallisesti aiheuttaa voimakasta veden samentumista sekä lietteen kertymistä puroihin, noroihin, ojiin ja vesistöihin. Tämä voi aiheuttaa muutoksia vesistön tai muun vesiympäristön elinolosuhteisiin ja pilata vedenlaatua. Viemärissä liete saattaa aiheuttaa tukkeutumista ja vaikeuttaa jätevedenkäsittelyä tai rikkoa viemäriputkistoja.

_____ pohjavesialueelle/vedenoton suoja-alueelle ei tule rakentaa maalämpöjärjestelmiä niiden aiheuttaman pilaumisriskin vuoksi. Pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttaa sekä energiakaivojen poraaminen että mahdolliset lämmönkeruunesteen vuodot.

Lumenkaatopaikat

Pietarisen (2014) selvityksen mukaan 88 % kunnista oli antanut määräyksen liittyen lumen sijoittamiseen. Lunta ei katsota jätteeksi, mutta kaduilta ja väyliltä poistetun lumen mukana kulkeutuu roskia, öljyä ja muita ympäristön pilaantumista aiheuttavaa ainesta. Vaikka roskaantumista koskeva sääntely on jätelain alaista, voidaan lumenkaatopaikkoja koskevia määräyksiä antaa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 202.3 § 1 kohta). Kunnissa on yleisesti säännelty lumenkaatopaikkojen sijoittamisesta herkille alueille, roskaantumisen ehkäisemisestä ja sulamisvesien käsittelystä.⁴⁵

Mallimääräys:

Lumen vastaanottopaikat tulee sijoittaa ja toteuttaa siten, että sulamisvedet eivät

⁴⁵ Pietarinen 2014, s. 54

aiheuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Sijoituspaikkaa ei tule perustaa ranta-alueelle, jäälle, vesistöön tai vedenhankintaan käytettävälle pohjavesialueelle.

Sulamisvesistä on erotettava kiinteät roskat ennen vesien johtamista ojaan tai maastoon. Lumen sijoituspaikka on siivottava lumien sulamisen jälkeen.

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvin osin 3 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Ajoväyliltä, kaduilta ja muilta alueilta poistettava lumi saattaa sisältää roskia, öljy- ja polttoainejäämiä sekä muita ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita. Määräykset ovat tarpeen sulamisvesien aiheuttaman ympäristön pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Tilapäinen murskaus ja louhinta

Tilapäiseen, alle 50 vuorokautta kestävään kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen sovelletaan YSL 118 §:n mukaista meluilmoitusmenettelyä, mikäli kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ei toisin määrätä (ks. kpl xx). Toiminnan sääntelyyn liittyy olennaisesti myös pölyntorjunta. Yli 50 vuorokautta vuodessa kestävä louhinta ja murskaus on ympäristöluvanvaraista. Toiminnassa otetaan huomioon jaksottainen kesto kalenterivuoden aikana.

Mikäli kunta ei ole vapauttanut louhinta- ja murskaustoimintaa meluilmoitusmenettelystä, ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumista (ympäristönsuojeluasetus 26 §). Meluilmoitus tulee lain mukaan tehdä vähintään 30 vrk ennen toiminnan aloittamista.

Ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan kuitenkin joidenkin toimien osalta määrätä tätä lyhyemmästä ajasta (tällöin toimintaan sovelletaan kuitenkin muilta osin meluilmoitusmenettelyä).

Mikäli kunta on vapauttanut louhinta- ja murskaustoiminnan meluilmoitusmenettelystä, on syytä antaa louhintaa ja murskausta koskevat ympäristönsuojelumääräykset omassa luvussaan tai varmistaa, että meluntorjuntaa ja ilmansuojelua koskevilla määräyksillä pystytään

riittävästi säätelemään toiminnan päästöjä. Louhinta- ja murskauspaikoilla on usein myös polttonestesäiliöitä ja jakelupisteitä, jotka on syytä ottaa huomioon määräyksiä annettaessa ja valvontaa suorittaessa. Mikäli annetaan erikseen määräys koskien louhintaa ja murskausta, tulee varmistua, että meluntorjuntaa koskevat määräykset eivät ole ristiriidassa louhintaa ja murskausta koskevien määräysten kanssa.

Vanhemmissa määräyskokoelmissa voi vielä olla myös määräyksiä koskien asfalttiasemia. Asfalttiasemat ovat ympäristönsuojelulain liitteen 2 mukaan rekisteröitäviä toimintoja, joten niitä koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä ei tule soveltaa ja määräyksiä päivitettäessä ne tulisi poistaa kokoelmasta.

Mallimääräykset:

Yli __ päivää, mutta alle 50 päivää kestävästä louhinnasta ja murskauksesta tulee tehdä kirjallinen ilmoitus _____ kunnan/kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään __ päivää ennen työn aloittamista. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi ainakin toiminnan sijoituspaikka, toiminta-aika sekä toiminnanharjoittaja, yhteyshenkilö ja -tiedot. Toiminnasta tulee tiedottaa lähialueen kiinteistöjä __ päivää ennen työn aloitusta. Tiedotteesta tulee käydä ilmi ainakin toiminnanharjoittaja, vastuuhenkilön yhteystiedot, toiminnan sijoituspaikka, toiminnan kokonaiskesto sekä päivittäinen työaika.

Louhintaa ja murskausta saa suorittaa arkisin klo x-x ja lauantaisin klo x-x. Murskauslaitteisto on varustettava tehokkailla kastelulaitteilla ja tiiviillä pölykatteilla. Mikäli pölynsidonnassa ei voida käyttää kastelua veden jäätymisen vuoksi, tulee käyttää pölynerottimia. Porauslaitteet on varustettava tarkoituksenmukaisella pölynkeräyslaitteistolla, joka on oltava käytössä aina, kun työtä tehdään. Pölynkeräyslaitteistoa ei saa tyhjentää työmaalle vaan **pölyjäte tulee toimittaa asianmukaiseen jätteen keräykseen. Onko tämä ok, mihin tätä voidaan toimittaa tai miten sitä hyödynnetään?**

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1, 2, 3 ja 6 kohdalla

Muita esimerkkiperusteluita:

_____ kunnassa/kaupungissa on vapautettu x-x päivää kestävä tilapäinen louhintaa ja murskausta YSL 118 §:n mukaisesta meluilmoitusmenettelystä kyseisen pykälän nojalla lupamenettelyn keventämiseksi ja tiettyjen töiden suorittamisen sujuvoittamiseksi.

Ympäristösuojelumääräykset ovat tarpeen, sillä toiminnasta voi aiheutua paikallisesti merkittävää melu- ja pölyhaittaa naapurustolle ja ympäristölle.

Toiminnan päivittämisen suorittamisen aikarajoituksen tarkoituksena on turvata lepoajan rauhoittaminen asuin- ja vastaavilla kiinteistöillä.

Toiminnasta tiedottamista koskeva määräys on tarpeen, jotta naapurit ja muut melu- tai pölyhaittaa kokevat tahot voivat varautua toimintaan sekä tarvittaessa olla yhteydessä toiminnanharjoittajaan.

Porojen ja valjakkokoirien pito

Erityisesti Pohjois-Suomen kunnissa on annettu määräyksiä koskien valjakkokoirien ja porojen pidosta aiheutuvaa ympäristön kuormitusta. Määräykset ovat koskeneet porojen ja koirien tarhaamisesta ja ruokkimisesta johtuvaa vesistön tai pohjaveden pilaantumisriskiä. Tämän tyyppiset määräykset ovat mukaan hyvä esimerkki paikallisista olosuhteista, joiden vuoksi ympäristönsuojelumääräyksiä tulisikin antaa.⁴⁶

Porojen pidempiaikaisesta tarhaamisesta aiheutuu virtsan, ulosteen ja rehun myötä kuormitusta erityisesti vesistöihin. Ympäristönsuojelumääräyksissä voi siksi olla tarpeen säädellä tarhojen sijoittamisesta.

Mallimääräykset:

Porojen ruokinta vesialueella ja alle __ metrin etäisyydellä vesistöstä [tähän voi sisällyttää myös muita vesilain mukaisia vesialueita, mikäli se on paikallisesti tarpeen] on kielletty. Etäisyydessä on tapauskohtaisesti huomioitava myös vuotuinen tulvakorkeus, jottei heinä tai muu rehu pääse huuhtoutumaan vesistöön. Määräys ei koske porojen kuljettamisessa ja kokoamisessa tehtävää vähäistä ja tilapäistä ruokintaa.

Porojen ja valjakkokoirien tarhaaminen ja ruokkiminen on kielletty _____ pohjavesialueella/pohjaveden muodostumisalueella (liitekartta x).

Porojen tai valjakkokoirien tarhaa ei saa perustaa __ metriä lähemmäs naapurintontin rajaa, talousvesikaivoa, lähdettä, vesistöä tai muuta herkästi pilaantuvaa kohdetta.

⁴⁶ Pietarinen 2014, s. 56

Taajaan asutulla alueella tai muutoin lähellä asutusta sijaitsevasta porotarhasta on poistettava lanta säännöllisesti ja tarha on muutenkin pidettävä siistinä (voiko näin määrätä, mihin tällaisista tarhoista tavallisesti siivotaan lanta, onko lantaloita?). Talvikauden jälkeen tarha-alue on siivottava.

Valjakkokoirien tarhat on pidettävä siisteinä ja valumavesien pääsy suoraan ojaan, puroon, noroon tai vesistöön on estettävä.

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Muita esimerkkiperusteluita:

Porojen ruokinta vesistöjen jäällä, rannoilla tai vesistöjen läheisyydessä tulvarajan alapuolella voi aiheuttaa rehevöitymistä rehun päästessä huuhtoutumaan vesistöön. Ruokintapaikoilta aiheutuu ravinnepäästöjä myös eläinten lannasta ja virtsasta. Tilapäisessä kokoamisessa ja kuljettamisessa rehua käytetään niin vähäisissä määrin ja paikallisesti, ettei ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa todennäköisesti synny.

Pohjavesialueilla ruokintapaikkojen ravinne- ja muut päästöt aiheuttava pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Porojen ja valjakkokoirien tarhoista aiheutuu päästöjä, jotka voivat aiheuttaa pilaantumisen vaaraa herkiksi määritellyissä kohteissa, kuten vesistöissä, talousveden ottoon tarkoitetuissa kaivoissa ja lähteissä ja muissa vastaavissa kohteissa. Tarhoista voi aiheutua myös melu- ja hajuhaittaa naapurustolle.

Tarhojen pitäminen siistinä taajaan asutuilla alueilla tai muutoin asutuksen lähellä on tärkeää yleisen siisteyden ja viihtyvyyden vuoksi. Säännöllisellä eläinten jätösten poistolla ehkäistään myös muuta ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Voimaantulo- ja siirtymäaikamääräykset

Täydentyä myöhemmin.

Poikkeaminen

Täydentyä myöhemmin.

Ympäristönsuojelumääräyksiin soveltumattomia toimintoja

Tähän kappaleeseen on vielä tarkoitus sisällyttää esimerkkejä sellaisista toiminnoista, joista on kunnissa voitu antaa määräyksiä, mutta jotka eivät sellaisenaan kuulu ympäristönsuojelumääräysten soveltamisalaan.

Lähteet

Henna Luukkonen– Tuulia Innala – Marko Nurmikolu, Jätehuoltomääräysten laatiminen. Opas kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelijoille ja päättäjille. Kuntaliitto 2014.

Janne Juvonen – Toivo Lapinlampi, Energiakaivo. Maalämmön hyödyntäminen pientaloissa. Ympäristöopas 2013. Ympäristöministeriö.

Jussi Kauppila – Petri Ekholm – Olli Niskanen – Helena Valve – Antti Iho, Muuttuva kotieläintalous ja vesistökuormituksen sääntely. Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja 2017 X (2017), s. 227–273. (Kauppila ym. 2017)

Pietarinen, Aino, Kuntien ympäristönsuojelumääräykset. Nykytila ja tulevaisuuden mahdollisuudet. Kuntaliitto 2014.

Ympäristöministeriö, Haja-asutuksen jätevedet. Lainsäädäntö ja käytännöt. Ympäristöopas 2017.

Ympäristöministeriö, Muistio. Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa. Else Peuranen ,Ympäristöministeriö 28.11.2017. (Ympäristöministeriö 2017b)

Virallislähteet

HE 16/2014 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta.

Internet-lähteet

Turvallisuusvaatimukset teollisuussäiliöille, työmaasäiliöille ja kiinteistöjen säiliöille. [<https://tukes.fi/teollisuus/kemikaalisailiot>] (3.5.2019)

Asia: Kuntien jätehuollon valvontaviranomaisten palaveri
jätehuoltomääräysten päivittämisestä

Aika: 11.10.2019 klo 9:00 - 10:30

Paikka: Savonlinnan kaupungintalo, kh:n kabinetti

Läsnä:	Keijo Kemppinen	Enonkosken kunta
	Heikki Virta	Rantasalmen kunta
	Matti Rautiainen	Savonlinnan kaupunki
	Heidi Käyhkö	Savonlinnan kaupunki
	Hanne Turunen	Savonlinnan kaupunki

Palaverissa käsiteltiin seuraavia asioita:

Kokouksessa käytiin läpi Savonlinnan seudun kuntien voimassa olevat jätehuoltomääräykset ja niissä havaitut muutostarpeet valvontaviranomaisen näkökulmasta. Jätehuoltomääräykset eivät ole kaikilta osin ajantasalla. Todettiin, että on järkevintä odottaa EU:n jätesäädöspaketin voimaantulon (5.7.2020) vaikutukset, eli jätehuoltomääräysten päivitys tulisi voimaan vasta aikaisintaan syksyllä 2020. Uusiin määräyksiin tulee kauttaaltaan huomioida tulleiden (esim. pakkausten) tai tiedossa olevien (esim. tekstiilien) jäte- ja kierrätysjakeiden keräyksen muutokset ja niiden valtakunnalliset linjaukset ja velvoitteet. Uudet jätehuoltomääräykset tulee laatia nimenomaan kierrätystavoitteet ja jätehierarkian toteutuminen huomioon ottaen. Yleisesti valvonnasta todettiin, että vain räikeimpiin tapauksiin on pystytty resurssisyistä puuttumaan.

Nykyisistä määräyksistä huomioitiin seuraavaa:

- jäte- ja kierrätysjakeiden tyhjennysvälin pidentämisen ja tyhjennysten määräaikaisten keskeyttämisten käsittely halutaan jouhevammaksi ja joustavammaksi esimerkiksi soveltuvien osin ilmoitusmenettelyn avulla

- jotta EU-tason kierrätystavoitteisiin päästään, tulee määräyksissä kierrätykseen velvoittaa jatkossa tiukemmin; biojätteen erilliskeräys koskee jatkossakin kaikkia talouksia ja lisäksi yli 10 huoneiston kiinteistöjen tulee kerätä myös pakkaukset erikseen, kuten muovi, kartonki, metalli ja lasi

- jäteastoiden tyhjennysväleissä on eri jakeiden erilliskeräyksen myötä suuria muutostarpeita, jonka vuoksi sekajäteastian perustyhjennysväli voisi olla jatkossa kesällä 4 vkoa, talvella 8 vkoa; jos kiinteistöllä kerätään erikseen biojäte ja muovi, niin uudet tyhjennysvälit voisivat olla:

- sekajäte alle 5 hengen talouksissa 12 vkoa kesällä, 16 vkoa talvella
- sekajäte yli 5 hengen talouksissa 8 vkoa kesällä, 12 vkoa talvella
- biojäte 2 vkoa kesällä, 8 vkoa talvella
- muut kierrätysjakeet 16 vkoa

- lemmikkieläinten hautaaminen

- pienimuotoinen betoni- / tiilijätteen tms. hyötykäyttö tullaan käsittelemään ympäristönsuojelumääräyksissä

- jäterinkien perustaminen tulee määritellä tarkemmin määräyksiin ja ringin vastuuhenkilön raportointivelvollisuutta tulee täsmentää (ts. raportoitava aina, kun muutoksia tapahtuu)

- kantovettä käyttävien kiinteistöjen saostussäiliöiden tyhjennyksen ja harmaavesisuodattimen suodatinmateriaalin vaihdon voisi jatkossa tehdä omatoimisesti ja tarvittaessa harvemmin kuin kerran vuodessa; harmaavesisuodattimen suodatinmateriaalien käsittely / loppusijoitus laitevalmistajan ohjeen mukaisesti (eloperäisen materiaalin voi kompostoida kiinteistöllä)

- jätehuoltomääräyksissä käytetyt termit tulee tarkistaa.

Lisäksi keskusteltiin mm. siitä, että jätteenkuljetusmallin kaksoisjärjestelmä tulee mahdollisesti poistumaan jätelain muutosten myötä.

Hanne Turunen
ympäristöinsinööri
Savonlinnan kaupunki
puh. 044 – 417 4690
hanne.turunen@savonlinna.fi

Asia: Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen, palaveri meluntorjuntaa koskevista määräyksistä Etelä-Savon pelastusviranomaisen ja Itä-Suomen poliisilaitoksen kanssa

Aika: 14.1.2020 klo 13:00 - 14:00

Paikka: Savonlinnan kaupungintalo, teknisen lautakunnan kokoushuone

Läsnä:	Antti Peltonen	ESPL / Savonlinnan paloasema
	Jouni Väisänen	ISPL / Savonlinnan poliisiasema
	Matti Rautiainen	Savonlinnan kaupunki
	Heidi Käyhkö	Savonlinnan kaupunki

Palaverissa käsiteltiin seuraavia asioita:

Palaverissa käytiin läpi Savonlinnan seudun kuntien voimassa olevat ympäristönsuojelumääräysten 5 luvun melun tai tärinän torjumista koskevat 16 ja 17 §:t.

17.6 § Ilotulitusvälineiden käyttö

Mm. useissa Itä-Suomen kaupungissa, kuten Kuopiossa, Joensuussa ja Mikkelissä, on kielletty pelastuslaitoksen tulkinnalla osalla kaupunkikeskustan aluetta ilotulitteiden yksityiskäyttö. Pelastuslaki antaa mahdollisuuden tähän, jos toiminnasta saattaa aiheutua erityistä vaaraa. Mikkelissä aloite yksityiskäytön kieltämisestä tuli seurakunnalta puukirkkojen läheisyydessä. Myös henkiloturvallisuus voi olla peruste kieltoon. Ammattimaista käyttöä ei ole kielletty.

Lupa ilotulitteiden yksityiseen käyttöön haetaan pelastusviranomaiselta, ei kuitenkaan uutenavuotena (aaton klo 18 ja yön 02 välisenä aikana).

Lupa ilotulitteiden ammattimaiseen käyttöön haetaan poliisiviranomaiselta, Itä-Suomen poliisin tilannekeskuksen kautta, joka ei kuitenkaan käsittele niitä vaan ne hoidetaan poliisilaitoksen lupapalveluissa.

Kansalaisaloite ilotulitteiden yksityisen käytön kieltämisestä on vireillä. Aloitteen käsittelyyn saaminen eduskunnassa vaati 50 000 allekirjoitusta. Jää nähtäväksi tuleeko tätä kautta lainsäädäntömuutoksia asiaan.

Eräissä kaupungeissa, kuten Helsingissä, on kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä kielletty 100 mm suurempien ilotulitteiden yksityiskäyttö.

Savonlinnassa järjestettiin viime kesänä yksi yksityinen ilotulitus myöhään yöllä, puoli kahden tienoilla, josta tehdystä ilmoituksesta esitti muistutuksen ilotulituspaikkaa lähin taloyhtiö. Ilotulituksen ajankohtaa pidettiin sopimattomana ja kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä voitaisiin harkita yöaikaista melun-
torjuntaa koskevien säädösten perusteella ilotulitusten järjestämisen kieltämistä tällaisena ajankohtana.

Ympäristöpäällikön mukaan Savonlinnassa on hänen virkauransa aikana kielletty kaksi ilotulitusta, joista toinen ajoittui syksylle 2001 heti World Trade Centerin terrori-iskun jälkeen ja toinen asuntoalueella itäosassa keskustaaajamaa. Kiellot antoi poliisiviranomainen, jolle ympäristöpäällikkö antoi pyynnöstä kieltä tukeneen lausunnon.

Pelastusviranomaiselle tuli Savonlinnassa 11 kpl yksityisten ilotulituksia koskevaa ilmoitusta vuonna 2019 ja lisäksi poliisi pyysi viisi lausuntoa ammattimaisista ilotulituksista.

17.1 – 17.5 §:t Erityisen häiritsevien melua aiheuttavien koneiden käyttö

Näistä ympäristönsuojelumääräysten kohdista tehdään poliisille yksittäisiä ilmoituksia / vuosi. Ympäristöpäällikön mukaan Kyrönsalmen puretun maantiesillan purkutyön myöhään tehdyn piikkauksen osalta poliisi keskeytti paikallisen asukkaan pyynnöstä.

Keskustelua käytiin räjäytys- ja lyöntipaalutustöistä ja olisiko mahdollista rajata pienimmät työt paikka- ja ajankohta huomioon ottaen meluilmoitusmenettelyn ulkopuolelle. Rajan vetäminen on kuitenkin vaikeaa. Räjäytystyöt vaativat aina poliisin luvan.

Ympäristöpäällikölle tehdään eniten reklamaatioita lehtipuhaltimien käytöstä. Jotkut kiinteistöhuoltoyritykset aloittavat puhallustyöt jo aamukuudelta, vaikka ympäristönsuojelumääräysten 17.3 § rajoittaa aloittamisen klo 7:ään. Toinen reklamaatioita aiheuttava toiminta on jätteenkuljetusyritysten tapa aloittaa jäteastioiden tyhjennys kesällä jo aamuviideltä (tämä voi olla perusteltua liikenteellisistä syistä ydinkeskustan kortteleissa, mutta ei omakotitaloalueilla kuumuuteen vedoten). Erityisesti vuorotöissä kävijät kärsivät aikaisista ajankohdista.

Koirien haukunnat ja ulvomiset aiheuttavat naapuruusriitoja. Poliisille ikuisuusasioita ovat meluisilla mopoilla rälläys ja muilla (viritetyillä) ajoneuvoilla tarpeeton ajelu varsinkin yöaikaan. Näitä asioita säädellään tieliikennelain ja asetuksen ajoneuvojen käytöstä tiellä pohjalta.

16.1 – 16.4 §:t

Konserttien äänenvahvistinlaitteiden käytöstä tulee reklamaatioita. Ympäristönsuojelupalvelut on saanut sovittua Oopperajuhlien ja ravintola Huvilan välille menettelyn, jolla on saatu loppumaan Huvilan konserttien aiheuttama meluhaitta oopperaesityksille. Jatkossa konserteista aiheutuvaa meluhaittaa tullaan rajoittamaan meluilmoitusmenettelyn sijasta ympäristöluvan lupamääräyksillä (ympäristönsuojelupalvelut on edellyttänyt lupahakemuksen esittämistä).

Reklamaatioita on tullut myös konserteista Linnankadun ja Puistokadun alueilla. Nämä meluasiat ovat puhtaasti ympäristönsuojelulainsäädännön pohjalta käsiteltäviä asioita.

Todettiin, ettei Savonlinnassa ole ollut aikoihin käytössä liikkuvaan ajoneuvoon asennettuja äänentoistolaitteita mainos- ym. tarkoituksissa.

Ympäristönsuojelupalvelulle ei ole tullut valituksia hälytysajoneuvojen ”pillien” käytöstä. Niiden käyttötarve ymmärretään kansalaisten keskuudessa. Sen sijaan Punkaharju -laivan pillin käytöstä on tullut ja sen äänen voimakkuus koetaan kohtuuttomana.

Matti Rautiainen
ympäristöpäällikkö
Savonlinnan kaupunki
puh. 044 – 417 4685
matti.rautiainen@savonlinna.fi

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten laadinnan tavoitteellinen aikataulu

Tammikuu 2020:

- virallinen kuulutus Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten valmistelun aloittamisesta
- ympäristönsuojelumääräysten säädösperusta

Helmikuu 2020:

- meluntorjuntaa koskevat määräykset

Maaliskuu 2020:

- ilmansuojelua koskevat määräykset

Huhtikuu 2020:

- maatalouden päästöjen rajoittamista koskevat määräykset

Toukokuu 2020:

- kemikaalien käsittelyä ja varastointia koskevat määräykset

Kesäkuu 2020:

- jätevesien käsittelyä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla koskevat määräykset

Heinäkuu 2020:

- jätehuoltoa koskevat määräykset (siltä osin kuin Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleisissä jätehuoltomääräyksissä ei tule säädellyksi)

Elokuu 2020:

- yleiset määräykset
- muut määräykset, kuten maalämpöputkistoja ja lumenkaatopaikkoja koskevat määräykset
- määräyksistä poikkeaminen
- määräysten rikkominen ja seuraamukset
- voimaantulo ja mahdolliset siirtymäaikamääräykset

Syyskuu 2020:

- määräysluonnoksen hyväksyminen lautakunnassa
- kuulutus määräysluonnoksen nähtävillä pidosta
- lausuntopyynnöt viranomaisille ja naapurikunnille
- sidosryhmien, kuten kansalaisjärjestöjen, asukas- ja kyläyhteisöjen, maatalousjärjestöjen ja muiden vastaavien tahojen kuuleminen.
- kuntalaisten mielipiteet

Lokakuu 2020:

- määräysluonnokseen tehtyjen muutosesitysten käsitelty lautakunnassa
- määräysehdotuksen hyväksyminen lautakunnassa

Marraskuu 2020:

- määräysehdotuksen käsittely kaupunginhallituksessa

Joulukuu 2020:

- määräysehdotuksen hyväksyminen kaupunginvaltuustossa

Tammikuu 2021

- voimaantulo 1.1.2021

1 Ympäristönsuojelumääräysten säädösperusta

1.1 Ympäristönsuojelulain 202 §

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset annetaan ympäristönsuojelulain (527/2014, YSL) 202 §:n nojalla. Määräysten tavoitteena on ympäristönsuojelulain (86/2000, vanha ympäristönsuojelulaki) esitöiden mukaan antaa lakia ja sen nojalla annettuja asetuksia täydentäviä ja käytännön tilanteita selventäviä paikallisia määräyksiä. Voimassa olevan 202 §:n mukaan:

Kunta voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä (kunnan ympäristönsuojelumääräykset).

Määräykset eivät voi koskea:

- 1) luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa;
- 2) 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteista toimintaa;
- 3) 120 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksellisia tilanteita;
- 4) 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä;
- 5) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.

Määräykset voivat koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
- 4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
- 5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;
- 7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

Ympäristönsuojelulain 202 §:n ensimmäisessä momentissa on määräysten antamisen kannalta ehkä merkittävin rajausta: kunta voi itsehallintonsa puitteissa päättää, onko määräysten antamiselle tarvetta. Määräysten antamisen lähtökohtana ovat lain mukaan paikalliset olosuhteet ja määräys voidaan antaa joko yleisesti koko kuntaa koskevana tai se voidaan rajata koskemaan erikseen määriteltä osaa kunnasta.

Toisessa momentissa rajataan määräystenantovalan ulkopuolelle tietyt toiminnot. Näitä ovat muun muassa luvanvaraiset, ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvat ja rekisteröitävät toiminnot sekä puolustusvoimien toiminta. Vaikka luvanvaraiset toiminnot rajataan ympäristönsuojelumääräysten soveltamisalan ulkopuolelle, toiminnanharjoittajan on kuitenkin muussa kuin luvanvaraisessa toiminnassaan noudatettava kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä.

Pykälän kolmannessa momentissa listataan ne toiminnot, joista ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa. Momentin ensimmäinen kohta kattaa hyvin laajan kirjon erilaisia toimintoja. Tämän muotoilultaan varsin avoimen lainkohdan nojalla voidaan perustella käytännössä kaikki sellaiset määräykset, jotka eivät suoraan istu muihin kolmannen momentin kohtiin. Tällöinkin määräykset tulee pystyä perustelemaan ensimmäisen momentin määrittelemällä paikallisista olosuhteista lähtevällä tarpeella.

Ympäristönsuojelulain tarkoitus on lain ensimmäisen pykälän mukaan muun muassa ehkäistä päästöjä ja ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Sekä päästön että pilaantumisen käsitteet määritellään lain 5 §:ssä. Ympäristönsuojelumääräysten tulee paitsi perustua paikallisten olosuhteiden luomaan tarpeeseen, myös noudattaa muita lain periaatteita, joista merkittävimäksi lienee noussut juuri ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen.

Pykälän neljäs momentti asettaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuuden myöntää lupa poiketa ympäristönsuojelumääräyksestä yksittäisessä tapauksessa ja määräyksessä mainituin perustein. Poikkeamista määräyksestä haetaan viranomaiselta, joka tekee asiasta hallintopäätöksen. Menettelyssä noudatetaan hallintolain (434/2003, HL) säännöksiä ja mm. naapureita on kuultava. Poikkeamispäätökseen voi hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

1.2 Määräysten suhde muuhun sääntelyyn

1.2.1 Ympäristönsuojelumääräysten velvoittavuus ja suhde YSL:n nojalla annettuihin asetuksiin

Ympäristönsuojelumääräykset ovat sitovia ja kaikkia kunnan yksilöitä ja yhteisöjä velvoittavaa norminantoa ja niiden rikkominen on valvontatoimien ja hallintopakon käyttämisen peruste. On tärkeää, että määräykset valmistellaan huolellisesti ja ne ovat lainmukaiset. Normihierarkian mukaisesti ympäristönsuojelumääräykset (ja muut kunnalliset määräykset) ovat asetuksia alemmaa ja asetukset lakia alemmaa sääntelyä. Yksinkertaistettuna siis laki syrjäyttää asetuksen ja asetukset paikallisella tasolla annetun määräyksen.

Mikäli ympäristönsuojelumääräyksissä on viitattu jo kumottuihin lakeihin tai asetuksiin, ei määräyksiä tule sellaisenaan enää soveltaa. Esimerkiksi jätevesiasetus on muuttunut useaan otteeseen, ja kuntien määräyksissä voi olla kumottuun asetukseen nojaavia määräyksiä. Tällöin määräykset tulee päivittää nykysäntelyn mukaisiksi. Lakien tai asetusten kanssa ristiriitaisia määräyksiä ei tule antaa eikä niitä myöskään tule soveltaa.

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa ympäristönsuojelulain täytäntöönpanemiseksi ja YSL:n nojalla annettujen asetusten täydentämiseksi ja käytännön tilanteiden selventämiseksi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että määräykset tulee aina perustella ympäristönsuojelulain säännöksillä.

Kuntaliitossa tehdyn selvityksen mukaan kunnissa on jonkin verran kuitenkin määrätty myös esimerkiksi vesilain (597/2011, VL) piiriin kuuluvista asioista tai esimerkiksi kulottamisesta, joka sekään ei sellaisenaan kuulu ympäristönsuojelumääräysten soveltamisalaan.

Lain esitöiden mukaan ympäristönsuojelumääräysten tarkoitus oli vanhan ympäristönsuojelulain aikaan selventää ”usein yleisluontoisia” valtioneuvoston ympäristönsuojelua koskevia asetuksia. Kyseisellä sanamuodolla on tarkoitettu esimerkiksi silloisen maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (931/2000, vanha nitraattiasetus) tyyppistä sääntelyä, jossa asetusteksti sisälsi suosituksia, jotka voitiin kunnissa tehdä velvoittaviksi ympäristönsuojelumääräyksillä.

Nykyistä ympäristönsuojelun sääntelyä tarkasteltaessa tämän tyyppinen suosituksia sisältävä asetuksentasoinen sääntely on harvinaista. Näin ollen määräyksissä ei liene nykyään tarpeen selventää asetusten tekstiä, vaan tarvittaessa voidaan viitata asianmukaisiin lakeihin tai asetuksiin. Jos ympäristönsuojelumääräykseen sisällytetään lain tai asetuksen tekstiä, on vaarana ristiriitaisen sääntelyn syntyminen, mikäli määräys-tekstiin päätyy lain tai asetuksen pykälästä poikkeavaa tekstiä.

Ympäristönsuojelumääräykset voivat kuitenkin olla tiukempia kuin asetuksen tasoinen sääntely. Ne voivat siis toimia lain esitöiden tarkoittamana asetuksia täydentävänä instrumenttina. Korkein hallinto-oikeus linjasi päätöksessään KHO 2006:58, ettei ollut estettä antaa vanhan nitraattiasetuksen sääntelyä ankarampia ympäristönsuojelumääräyksiä, jos tarve ankaramman määräyksen antamiseen perustuu paikallisiin olosuhteisiin.

Korkein hallinto-oikeus totesi päätöksessään muun muassa, että määräysten tulee olla laissa säädetyllä tavalla tarpeellisia ympäristönsuojelulain täytäntöönpanemiseksi ja niiden tulee perustua valtuuspykälässä (YSL 202 §) lueteltuihin asioihin, joita määräykset voivat koskea. Kyseisessä ratkaisussa oli katsottu, että ankaramman määräyksen antaminen oli perusteltua, kun sille oli määräysten perusteluissa esitetty selkeä ympäristön pilaantumista ehkäisevä tarve.

1.2.2 Muu lainsäädäntö ja kunnallinen sääntely

Ympäristönsuojelun tasoon vaikuttavia säädöksiä ovat mm.:

- maankäyttö ja rakennuslaki (132/1999, MRL)
- vesilaki
- vesihuoltolaki (119/2001)
- metsälaki (1093/1996), lähinnä lain 3 luvun mukainen metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen – myös lain 4 luvun suojametsiä koskeva sääntely sisältää ympäristönsuojelullisia elementtejä
- luonnonsuojelulaki (1096/1996)
- jätelaki (646/2011)
- kemikaalilaki (599/2013)
- pelastuslaki (379/2011)

Lakien nojalla annetut asetukset on myös syytä ottaa huomioon ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa. Vaikka määräykset voidaan antaa vain YSL:n nojalla, voi määräyksissä olla myös sellaista pilaantumisen vaa-
raa aiheuttavan toiminnan sääntelyä, joka lähtökohtaisesti kuuluisi jonkin muun lain soveltamisalaan. Hyvä
esimerkki tästä ovat jätteistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista koskevat ympäristönsuojelumääräykset.
Tämän tyyppisiä määräyksiä annettaessa on tärkeää varmistaa, ettei samasta asiasta ole määrätty esimer-
kiksi jätehuoltomääräyksissä. Ympäristönsuojelumääräysten ytimessä tulee aina olla paikalliset olosuhteet
ja ympäristön pilaantumisen torjunta.

Kunnissa ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavaa sääntelyä ovat jätehuoltomääräykset, terveydensuojelu-
järjestys ja rakennusjärjestys. Muissa kunnallisissa määräyskokoelmissa on usein myös ympäristönsuojelulli-
sia elementtejä. Ympäristönsuojelumääräysten laatimisen tai päivittämisen yhteydessä tulisikin kartoittaa
muut määräyskokoelmat ja perehtyä niiden soveltamisalaan kuuluvaan sääntelyyn suhteessa ympäristön-
suojelumääräysten soveltamisalaan. Ympäristönsuojelumääräyksiä ei ole tarpeen eikä lainmukaistakaan
antaa asioista, jotka kuuluvat selkeästi muiden määräyskokoelmien soveltamisalaan. Ympäristönsuojelua
koskevaa kunnallista sääntelyä voi jätehuoltomääräysten ja rakennus- ja terveydensuojelujärjestysten li-
säksi olla kaavamääräyksissä ja vedenottamoiden suoja-alue määräyksissä.

Ympäristönsuojelulain 202 §:n 3 momentin 3 kohta linjaa ympäristönsuojelumääräysten suhdetta asema-
kaavoihin. Kohdan mukaisesti määräyksiä voidaan antaa toimintojen sijoittamisen ympäristönsuojelullisista
edellytyksistä asemakaava-alueen ulkopuolella. Rajaamalla asemakaava-alueet tämän määräystyyppin ulko-
puolelle on todennäköisesti haluttu estää keskenään ristiriitaiset kunnalliset määräykset samasta asiasta.
Asemakaavoissa määrätään usein toimintojen sijoittumisesta käyttämällä hyväksi arviota toiminnan sijoit-
tumisen ympäristöllisistä (melu, pöly, haju) vaikutuksista muille maankäytön muodoille. Tällaisia toimintoja
voivat olla esimerkiksi pienet eläinsuojat tai vaikkapa varikot. Kyseisen lainkohdan tarkoitus ei todennäköi-
sesti kuitenkaan ole ollut estää muiden 202 §:n 3 momentin mukaisten määräysten kohdistamista asema-
kaava-alueelle, etenkin silloin, kun asemakaavassa ei ole yksityiskohtaisesti käsitelty ympäristönsuojelulli-
sia asioita.

1.2.3 Vesien- ja merenhoidon tavoitteet

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004, vesienhoitolaki) mukaiset vesien- ja merenhoidon suunnitelmat ovat yksi ympäristönsuojelulain mukainen ympäristönsuojelumääräysten antamisperuste. Ympäristönsuojelulain 202 §:n 3 momentin 7 kohdan mukaan määräykset voivat koskea vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoitolain mukaisen vesien tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia. Vesienhoitolaille toimeenpannaan kansallisesti EU:n vesipuitedirektiivi.

Vesienhoitolain 28 §:n mukaan valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten on otettava suunnitelmat huomioon toiminnassaan soveltuvin osin. Ympäristönsuojelulain 186 §:n 2 momentin mukaan **valtion valvontaviranomainen voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista. Vireillepano tapahtuu hallintolain 19 §:n mukaisesti.**

Vesienhoitolain säätämisen aikaan vesien- ja merenhoidon suunnitelmien ei katsottu olevan sellaisenaan velvoittavia ympäristönsuojelun ohjauskeinoja. Ajatuksena oli, että ne muodostuisivat sitoviksi vasta lainsäädännön, lupapäätösten ja ympäristönsuojelumääräysten kautta. Vesienhoidon suunnitelmien velvoittavuutta on käsitelty EU-tuomioistuimen Weser-tapauksessa. Kyseisessä tuomiossa EU-tuomioistuin linjasi mm., että vesienhoidon tavoitteet sitovat kansallista lupaharkintaa ja että vesistön tilan heikkenemiseksi katsotaan jo vesistön yhden laadullisen tekijän huonontuminen. EU-tuomioistuimen tulkinta poikkesi näin siitä kannasta, joka Suomessa omaksuttiin vesipuitedirektiivin kansallisessa toimeenpanossa.

Korkein hallinto-oikeus on käsitellyt vesienhoitosuunnitelmia vuosikirjapäätöksessään KHO 2014:176. Turvetuotannon ympäristölupaa koskevassa päätöksessään korkein hallinto-oikeus totesi muun ohella, että turvetuotantoalueen käyttöönotto hidastaisi vesienhoitosuunnitelman mukaista hyvän tilan saavuttamista valuma-alueella. Lisäksi päätöksessä todettiin, että tuotannosta aiheutuva kuormitus saattaisi aiheuttaa veden laadun muutoksia ja näin heikentää puotaimenen menestymismahdollisuuksia. Muutokset voisivat vaikuttaa heikentävästi myös meritaimenkantaan ja siten vaikeuttaa vesimuodostuman ekologista tilaa kuvaavan luokan paranemista.

Voimalaitoksen vesilupa-asiassa KHO 2017:87 viitattiin myös Weser-tapaukseen ja linjattiin, että lupamääräykset, ohitusuoman tekeminen ja kalateiden rakentamisen suunnittelun velvoitteet huomioon ottaen asiassa ratkaistavana olleen voimalaitoksen rakentaminen ei vaarantaisi vesimuodostuman hyvää saavutettavissa olevaa tilaa tai hyvää kemiallista tilaa. Vesienhoidon suunnitelmat on siis tulkittu myös kansallisessa oikeuskäytännössä velvoittavammaksi kuin vesipuitedirektiivin toimeenpanon aikaan ajateltiin. Tämä vahvistaa vesien- ja merenhoidon suunnitelmien asemaa myös ympäristönsuojelumääräysten perusteena.

1.2.4 Muu huomioon otettava sääntely

Suomen perustuslain (731/1999, PL) näkökulmasta ympäristönsuojelumääräysten merkittävyys liittyy etenkin niiden kaikkia kuntalaisia velvoittavaan luonteeseen. Kun ympäristönsuojelumääräykset tulivat uutena sääntelyinstrumenttina lakiin vanhan ympäristönsuojelulain säätämisen yhteydessä, perustuslakivaliokunta otti tuolloin lausunnossaan kantaa erityisesti määräysten perusoikeusrajoituksiin liittyvään luonteeseen ja sen kytkeytymiseen perustuslain 80 §:n mukaiseen vaatimukseen tällaisten rajoitusten laintasoisuudesta. Perustuslakivaliokunta katsoi, että koska määräysten antaminen on rajoitettu paikallisiin tarpeisiin kunnassa eivätkä ne voi koskea luvanvaraista toimintaa, täyttyvät PL 80 §:n 2 momentin mukaiset erityiset syyt eikä sääntely tässä merkityksessään vaadi lain tai asetuksen käyttämistä.

Valiokunta nosti mietinnössään tärkeäksi myös suhteellisuusperiaatteen toteutumisen sekä ympäristönsuojelumääräysten sitomisen ympäristönsuojelulain tarkoittamaan ympäristön pilaantumiseen ja sen ehkäisemiseen. Hallintolain 6 §:ssä määritellyn suhteellisuusperiaatteen tarkastelu on olennainen osa ympäristönsuojelumääräysten antamista. Suhteellisuusperiaatteen mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Ympäristönsuojelumääräysten antamisessa ja soveltamisessa on huomioitava myös PL 107 §, jonka mukaan asetuksen tai muun lakia alemmanasteisen säädöksen säännöksen ollessa ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa joudutaan lähes poikkeuksetta puuttumaan esimerkiksi elinkeinovapauden tai omaisuudensuojan perusoikeuksiin ympäristöperusoikeuden toteuttamisen mahdollistamiseksi. Määräysten perusoikeuksiin puuttuvaa luonnetta voidaan siis ympäristönsuojelumääräysten tapauksessa perustella toisen, ympäristöperusoikeuden, toteuttamisella.

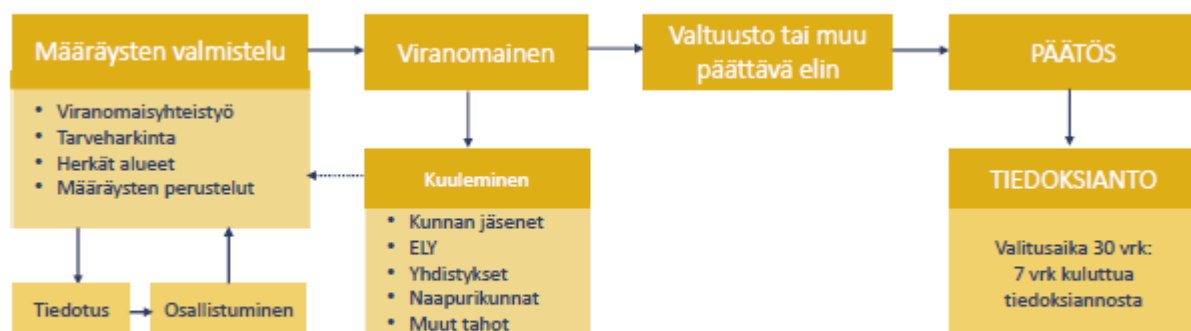
Kun yksittäinen määräys voi puuttua esimerkiksi elinkeinovapautteen, suhteellisuusperiaatteen tarkastelu auttaa sääntelyinstrumentin ja elinkeinonharjoittajan vapauksien välisen jännitteen hahmottamisessa. Määräyksen tulee kohdistua aidosti tunnistettuun ongelmaan (pilaantumisen vaara) ja sen tulee joko ratkaista tai oleellisesti lieventää havaittua ongelmaa.

Hallintolakia noudatetaan ympäristönsuojelumääräyksiin liittyvässä päätöksenteossa (poikkeamismenettely) ja hallintopakkoasioissa. Ympäristönsuojelumääräysten perusteella tehtyihin päätöksiin haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Määräysten antamista koskeva valitus käsitellään kuntalain (410/2015) menettelyssä.

2 Ympäristönsuojelumääräysten antaminen ja soveltaminen

Vanhassa ympäristönsuojelulaissa toimivalta ympäristönsuojelumääräysten antamiseksi oli osoitettu kunnanvaltuustolle. Nykyisen ympäristönsuojelulain 202 §:n 1 momentin mukaan määräysten antaja on kunta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että valtuusto voi delegoida määräysten antamisen alaiselleen toimivaltaiselle elimelle. **Kuntaliiton suositus on kuitenkin, että määräykset annettaisiin kokonaisuutena valtuustossa niiden merkittävyyden ja laajan oikeusvaikutuksen vuoksi.**

Ympäristönsuojelumääräysten antamista havainnollistetaan alla olevassa kuvassa:

Ympäristönsuojelumääräysten antaminen.

2.1 Määräysten valmistelu ja tarveharkinta

2.1.1 Yhteistyö muiden viranomaisten ja kuntien kanssa

Tavallisesti **ympäristönsuojelumääräykset valmistelee kunnan ympäristönsuojelun viranhaltija.** Osana määräysten valmistelua on tärkeää tehdä yhteistyötä muiden kunnan viranomaisten ja viranhaltijoiden kanssa. **Tärkeässä roolissa ovat erityisesti rakennusvalvonta-, terveydensuojelu- sekä jätehuoltoviranomainen.** Viranhaltijayhteistyön avulla ja ylläpitämällä viranomaisten välistä vuoropuhelua voidaan välttyä ristiriitaisilta tai päällekkäisiltä määräyksiltä.

Ympäristönsuojelumääräysten antamiseen liittyvän viranhaltijayhteistyön lomassa on mahdollista selvittää myös muiden kunnallisten määräyskokoelmien ajantasaisuus ja päivittämisen tarve. Yhteistyö voi myös selkeyttää kunnan eri yksiköiden työnjakoa sekä antaa tarkemman kuvan kuntatasolla annetun sääntelyn kattavuudesta. Ympäristönsuojelumääräyksiä valmisteltaessa voidaan myös selvittää eri viranomaisten työnjako kunnallisten määräysten valvonnassa. Samalla kannattaa selvittää yhteistoimintatavat pelastus- ja poliisiviranomaisten kanssa niiden vastuualueisiin kuuluvien toimien osalta.

Perustuslakivaliokunta otti ympäristönsuojelulain muutoksen yhteydessä vuonna 2016 kantaa muun muassa YSL 156 c §:n (jonka mukaan **kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan antaa 202 §:n nojalla perustason puhdistusvaatimusta ankarampia vaatimuksia**, jos ne ovat välttämättömiä paikallisten ympäristöolosuhteiden vuoksi) ja perustuslain 6 §:n mukaisen yhdenvertaisuusperiaatteen suhteeseen. Valiokunta totesi muun muassa, että asiallisesti samankaltaisissa paikallisissa olosuhteissa eri kunnissa ei voi olla sovellettavina sisällöltään merkittävästi erilaisia kunnallisia määräyksiä. **Ympäristönsuojelumääräyksiä laadittaessa voikin olla tarpeen huomioida myös naapurikuntien ympäristönsuojelumääräykset.**

Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun kuntien rajalla on vesistöjä, pohjavesialueita tai muita herkästi pilaantuvia alueita. Yhdenvertaisuusperiaatteen toteutuminen ei kuitenkaan ole yksiselitteistä, kun tarkastellaan ympäristönsuojelumääräysten antamista eri kunnissa. Koska määräysten antaminen ei ole pakollista, **syntyy väistämättä sellaisia tilanteita, joissa kahden, ympäristöolosuhteiltaan saman tyyppisen kunnan välillä on eroja**: toisessa kunnassa määräykset voi olla annettu ja toisessa ei. Toisaalta eri kunnissa annetut määräykset saattavat erota toisistaan esimerkiksi siitä syystä, ettei valtuusto ole hyväksynyt saman tyyppisiä määräyksiä kuin naapurikunnassa. **Suosituksena voisi kuitenkin pitää sitä, että etenkin kuntien rajalla olevien vesistöjen suojelun ollessa kyseessä kunnat tekisivät yhteistyötä, mikäli ympäristönsuojelumääräykset annetaan.** Tämä on ympäristön- ja vesiensuojelun tavoitteiden toteutumisen kannalta tärkeää.

Ympäristönsuojelumääräysten tarkoituksena on muiden lain esitöissä määriteltyjen tavoitteiden ohella myös toteuttaa ympäristönsuojelulain tavoitteita ja toimia paikallisesti ympäristön pilaantumisen torjunnan työkaluna. Ympäristön pilaantumista ei lain 5 §:n määritelmässä ole sellaisenaan sidottu aikaan tai paikkaan. Jos ajatellaan, että määräysten tarkoituksena on suojella ympäristöä myös laajemmassa kontekstissa, voidaan kuntien välistä yhteistyötä määräysten valmistelussa pitää hyvinkin perusteltuna. Esimerkiksi **valuma-alueen yläosassa sijaitsevan kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan parantaa valuma-alueen alaosan kunnan vesistöolosuhteita**, sillä huuhtoumat pelloilta ja ravinteiden kulkeutuminen eivät noudattele kuntarajoja.

Oikeuskäytännössä ympäristönsuojelumääräysten antamisessa keskeiseksi on kuitenkin noussut niiden paikallinen luonne. Lain 202 § rajaa määräykset koskemaan kuntaa tai sen osaa. Myös näin tarkasteltuna yhdenvertaisuusperiaatteen toteuttaminen voi muodostua ongelmalliseksi: kunnan tulee määräyksiä valmistellessaan perustella määräykset oman kunnan paikallisista ympäristöolosuhteista lähtevällä tarpeella.

Naapuri- ja lähikuntien määräykset ja viranhaltijoiden näkemykset voidaan kuitenkin huomioida esimerkiksi pyytämällä lausunto naapurikunnan tai -kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselta, kun määräyksiä laaditaan tai päivitetään. Määräyksiä valmistellessa voi myös pohtia esimerkiksi työryhmän perustamista, johon voidaan kutsua tarvittavat jäsenet myös naapuri- tai lähikunnista.

2.1.2 Pilaantumiselle herkkien alueiden kartoittaminen

Määräyksiä valmisteltaessa kunnassa tulisi kartoittaa pilaantumiselle erityisen herkäät alueet. Herkille alueille voidaan kohdistaa määräyksiä, joita ei ole tarpeen antaa koko kuntaa koskevana. Alueen herkyyttä voi määrittää esimerkiksi vesistön tila, pohjavesi, läpäisevä maaperä tai tiheä rakennuskanta. Määräysten perusteluihin tulisi kirjata, miksi kyseiset alueet ovat valikoituneet, määräyksen kohteena olevan toiminnon aiheuttama pilaantumisriski sekä ympäristönsuojelulain säännös tai säännökset, jonka perusteella määräys annetaan. Alueet tulisi esittää määräyksissä karttaliittein ja sellaisella tarkkuudella, että valvontaa suorittaessa on mahdollista selvittää kiinteistökohtaisesti alueen rajat.

Koska määräysten tulee olla paikallisista oloista johtuvaan tarpeeseen perustuvia, on merkityksellistä, millä tavoin ja millä tarkkuudella paikallisen ympäristön tilaa ja siihen kohdistuvia riskejä selvitetään. Korkein hallinto-oikeus katsoi ratkaisussaan KHO 2006:58, että koko kuntaa koskevat yleiset, nitraattiasetuksen sääntelyä tiukemmat määräykset olivat kunnan alueella paikallisten olosuhteiden johdosta ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia. Asiassa oli ratkaisevaa mm. se, että kunta oli esittänyt selvitystä kunnan alueella olevista vesistöistä, niiden laadusta ja tilasta sekä alueella harjoitettavasta maataloudesta tulevien päästöjen merkityksestä vesistöjen kuormituksen ja asumisviihtyvyyden kannalta.

Alueiden kartoittamisessa ja rajaamisessa voidaan hyödyntää olemassa olevaa tietoa, kuten selvityksiä luokitelluista pohjavesialueista tai tuloksia kuntien omista vesistöseurannoista. Yleisiä ympäristönsuojelumääräyksissä määriteltyjä herkkiä alueita ovat esimerkiksi taajaan asutut alueet, ranta-alueet, pientaloalueet ja kaupunkien keskustat. Metsälain ja luonnonsuojelulain metsä- ja luontotyytit ja erityisen tärkeät elinympäristöt suojellaan ko. lakien nojalla, joten niitä koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä ei tule antaa. Toisaalta ei liene perusteetonta antaa määräyksiä esimerkiksi luonnonsuojelualueen tai Natura-alueen vaikutuspiiriin katsotun alueen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Vesien- ja merenhoitosuunnitelmien valmistelun yhteydessä on tuotettu usein runsaasti vesistökohtaista tietoa, jota voidaan myös hyödyntää, kun kunnissa pohditaan ympäristönsuojelumääräyksiin liittyviä alue-rajauksia. Tietojen kattavuus vaihtelee alueittain ja riippuu esimerkiksi vesistön tai vesialueen koosta. Tietoa myös päivitetään jatkuvasti. Vesienhoitosuunnitelmat eivät kuitenkaan toistaiseksi ole näytelleet kovin merkittävää roolia kunnan ympäristönsuojelumääräysten perusteena. Kunnat ovat kuitenkin voineet hyödyntää hoitosuunnitelmia osana muuta ympäristönsuojelun suunnittelua ja joissain kunnissa on mietitty, että suunnitelmia voitaisiin hyödyntää, kun ympäristönsuojelumääräyksiä seuraavan kerran päivitetään.

Yksittäisen määräyksen kohdalla tulee punnittavaksi, onko määräys syytä rajata tietylle, aiemmin määritellylle herkälle alueelle vai annetaanko se koko kuntaa koskevana. Määräyksen kohteena olevan päästön laatu ja leviämisherkkyys vaikuttavat harkintaan. Esimerkiksi ilmansuojelua koskevilla määräyksillä voidaan antaa määräyksiä koskien taajaan rakennettuja alueita tai koko kunnan aluetta riippuen esimerkiksi kunnan rakennuskannasta tai siitä, millaista päästöä määräyksellä on tarkoitus rajoittaa. Erityyppiset alueet ovat myös eri tavalla herkkiä esimerkiksi melulle. Maatalouden päästöjen rajoittaminen on usein tarpeen sellaisilla alueilla, joista valumavesien myötä voi aiheutua kuormitusta vesistöön tai pohjaveteen. Maaperän pilaantumisriskiä aiheuttavaa kemikaalien varastointia käsittelevät määräykset taas voi olla tarpeen antaa koko kuntaa koskevana.

2.1.3 Muu sääntely ja ympäristönsuojelun taso

Tärkeä osa ympäristönsuojelumääräysten tarveharkintaa on myös edellä käsitelty muun ympäristönsuojelun sääntelyn kartoitus. Määräyksiä valmisteltaessa tulisi muodostaa kattava käsitys kunnassa olevista ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista, jotka putoavat muun sääntelyn ulkopuolelle ja valmistella sellaiset määräykset, joilla voidaan ikään kuin tilkitä näitä muun sääntelyn jättämiä paikallisia aukkoja.

Koska ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa vain YSL:n toimeenpanemiseksi, on yksittäisiä määräyksiä valmisteltaessa selvitettävä, säädetäänkö samasta asiasta jonkin muun lain tai asetuksen nojalla. Mikäli määräys voidaan perustella ympäristönsuojelulla ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja paikallisiin olosuhteisiin nojautuen, voi asiasta olla mahdollista antaa määräys, vaikka se lähtökohtaisesti kuuluisikin muun kuin ympäristönsuojelulain soveltamisalaan. Tällaisia eri lakien rajapintoihin asettuvia määräyksiä voivat olla esimerkiksi maälämmön sijoittamista tai jätteen hyödyntämistä koskevat määräykset. Mikäli määräystä ei pystytä perustelemaan YSL:n 202 §:llä, ei määräystä todennäköisesti ole sellaisenaan lainmukaista antaa.

Ympäristönsuojelulain esitöissä korostetaan, että määräyksiä ei tule antaa, mikäli ympäristön pilaantumista ei aiheudu noudatettaessa muutoin riittäviä ympäristönsuojelutoimia. Toisin sanoen, ympäristönsuojelumääräyksen antaminen on tarpeetonta, mikäli ympäristön pilaantuminen voitaisiin tietyssä kohteessa ehkäistä muilla keinoin. Tällaisiksi voidaan katsoa esimerkiksi ympäristöministeriön julkaisemat oppaat, muu soft law -tyyppinen sääntely, maatalouden ympäristökorvausjärjestelmä ja kunnissa annettava tiedotus ja ohjeistus. Ministeriön oppaat tai muu ohjeistus ja tiedotus eivät kuitenkaan ole velvoittavaa sääntelyä, joten yksittäisen määräyksen kohdalla tuleekin punnita, onko ympäristön pilaantumisen riski sellainen, jota olisi syytä rajoittaa velvoittavalla määräyksellä.

2.1.4 Määräysten valvonta

Tarveharkinta kytkeytyy vahvasti myös valvontatyöhön: sellaisia määräyksiä, joiden valvonta on työlästä tai mahdotonta, ei tulisi antaa. Määräykset ovat lainmukaisesti annettuna kaikkia kuntalaisia sitovia, joten niiden tarpeellisuutta tulee punnita myös yksityisen oikeusturvan toteutumisen kannalta. Määräysten tulee noudattaa norminannon yleistä selkeyden ja tarkkarajaisuuden periaatetta: määräyksen tulee olla kuntalaisen näkökulmasta ymmärrettävä ja ennakoitavissa. Tarveharkinnassa korostuvat myös kunnan ympäristöhallinnon valvonnan resurssit: olisiko tehokkaampaa tehdä ennalta ehkäisevää työtä esimerkiksi tiedottamalla tietyn alan toimijoita ympäristön kannalta parhaista käytännöistä vai kannattaako asiasta valmistella ja antaa määräys?

Ympäristönsuojelumääräykset ovat ympäristönsuojelun viranhaltijan valvonnan työkalu: kun määräys on lainmukaisesti annettu, sen laiminlyönti käynnistää valvontatoimet ja on peruste hallintopakon käyttämiselle. Tarveharkinta kiteytyykin riskinarviointiin, jossa määritellään, onko todennäköistä, että tietyt toiminnot kunnassa voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa siinä määrin, että on tarpeen

antaa asiasta yleinen ympäristönsuojelumääräys. Ympäristönsuojelun viranhaltijan valvonnan työkaluna on myös YSL 180 §:n nojalla annettava yksittäinen määräys, jota voidaan käyttää satunnaisen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan hallitsemisessa. Ympäristönsuojelumääräysten perusteella ei suoriteta ennakoivalvontaa eli valvonnan välineenä ne toimivat samoin kuin ympäristönsuojelulain mukainen viranhaltijan yksittäinen määräys. Ennen yleisen määräyksen antamista on siis punnittava, onko sille todellinen tarve: esiintyykö rajoitettavaa toimintaa kunnan alueella siinä määrin, ettei siihen voida riittävästi puuttua YSL 180 §:n mukaisella määräyksellä.

2.2 Osallistuminen ja kuuleminen

Ympäristönsuojelumääräysten valmistelun aloittamisesta tulee tiedottaa YSL 203 §:n mukaisesti kunnan verkkosivuilla. Ympäristönsuojelumääräysten antaminen edellyttää kunnassa laajaa osallistumisen järjestämistä. Osallistuminen järjestetään hallintolain 41 §:n mukaisesti siten, että kuntalaisille varataan mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Asian viereilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla. Kuntalain 22 §:n mukaisesti valtuusto voi edistää kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamista esimerkiksi järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia. Kunnat voivat kehittää osallistumismahdollisuuksia haluamallaan tavalla, sillä laissa ei säädetä tietyntyyppisestä osallistumismenettelystä.

Ympäristönsuojelulain mukaan valtion valvontaviranomaiselle ja tarvittaessa muille viranomaisille on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen ennen määräysten antamista. Koska määräykset koskevat laajasti koko kuntaa, on tärkeää huomioida kuulemisprosessissa myös erilaiset sidosryhmät, kuten kansalaisjärjestöt, asukas- ja kyläyhteisöt, maatalousjärjestöt ja muut vastaavat tahot. Kuulemismenettely ei ole vapaaehtoinen, joten laki raamittaa sen järjestämistä. Kunta voi kuitenkin tehostaa kuulemisprosessia järjestämällä laajan osallistumisen jo valmisteluvaiheessa. Kun kuntalaisten, elinkeinonharjoittajien ja erilaisten sidosryhmien mielipiteet on huomioitu kattavasti järjestämällä laajat osallistumismahdollisuudet (ja tiedottamalla tästä mahdollisuudesta tehokkaasti), on todennäköistä, että määräysluonnoksista ei kuulemisvaiheessa tule tulvimalla muistutuksia.

2.3 Ympäristönsuojelumääräysten perustelut

Ympäristönsuojelumääräykset on perusteltava hallintolain 45 §:n mukaisesti. Perusteluista on käytävä ilmi, mitkä asiat ja selvitykset ovat vaikuttaneet määräysten antamiseen ja perusteluissa on mainittava sovelletut säännökset. Yksittäisen määräyksen oikeusperusta rakentuu asianmukaisen perustelun varaan. Lain mukaiset perustelut ovat tärkeitä myös mahdollisen muutoksenhaun kannalta, jotta päätös pysyy tuomioistuimessa.

Perustuslain 80.2 §:n mukaisesti myös muu viranomainen kuin presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä, jos käsillä ovat erityiset syyt. Ympäristönsuojelumääräysten kohdalla tällaisiksi syiksi on katsottu ympäristönsuojelulain tarkoittamat paikalliset olosuhteet. Määräykset on siis perusteltava säännösten lisäksi paikallisiin olosuhteisiin nojaavalla tarpeella. Kuten

korkein hallinto-oikeus linjasi ratkaisussaan KHO 2006:58, on paikallisten olosuhteiden määrittelyssä tehtävä ja hyödynnettävä riittäviä selvityksiä ja näihin selvityksiin on viitattava myös määräysten perusteluissa. Määräysten perusteluiden yleisessä osassa voi esimerkiksi olla listaus tehdyistä ja valmistelussa hyödynnettyistä selvityksistä, jolloin jokaisen yksittäisen perustelun kohdalla ei ole tarpeen viitata, mihin selvitykseen määräys perustuu.

Perustelut on suositeltavaa kirjoittaa samalla, kun valmistellaan määräyksiä. Tällöin yksittäistä määräystä luonnosteltaessa voidaan peilata määräystä lainsäädäntöön (YSL 202 § ja muut mahdolliset sovellettavat säännökset) ja paikallisiin olosuhteisiin. Mikäli määräystä ei pystytä perustelemaan YSL 202 §:llä, ympäristön pilaantumisen vaaralla eikä määräykselle kyetä määrittelemään selkeää paikallisiin olosuhteisiin perustuvaa tarvetta, määräys on todennäköisesti tarpeeton tai lainvastainen. Mikäli kunnassa on annettu ympäristönsuojelumääräykset, mutta erillistä perusteludokumenttia ei ole määräysten laatimisen yhteydessä tehty, tulee perustelut tehdä, kun määräyksiä päivitetään. Perustelut tulee antaa tiedoksi päätöksenteon yhteydessä ja ne ovat syytä myös pitää kuntalaisten saatavilla yhdessä määräysten kanssa. Suositeltavaa on julkaista perustelut omana dokumenttinaan määräyskokoelman selkeyden vuoksi.

2.4 Määräysten voimaantulo, tiedoksianto ja valitusmenettely

Valmis määräysluonnos viedään ympäristönsuojeluviranomaisen (lautakunta) käsittelyyn. Edellä käsitelty kuuleminen määräyksistä tapahtuu viranomaisen toimesta. Määräyksistä kuullaan laajasti eri sidosryhmiä, kuten yhdistyksiä ja elinkeinonharjoittajia. Valtion valvontaviranomaiselle on varattava tilaisuus lausua määräyksistä, samoin kuin muille kunnan asiantuntijaviranomaisille, kuten terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisille.

Kun ympäristönsuojeluviranomainen on hyväksynyt luonnoksen, se viedään valtuuston tai muun päättävän elimen käsittelyyn. Valtuusto hyväksyy tai hylkää määräykset sellaisenaan tai palauttaa luonnoksen muutosehdotuksin viranomaiselle. Valtuuston pöytäkirja päätöksineen tulee julkaista yleisessä tietoverkossa (kunnan internet-sivusto). Päätöksen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on laitettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon. Päätöksestä voi valittaa kuntalain mukaisella kunnallisvalituksella. Kunnallisvalituksesta säädetään kuntalain (410/2015) 16 luvussa. Valitusaika 30 vrk käynnistyy päätöksen tiedoksisaannista.

2.5 Valvonta ja hallintopakko

Ympäristönsuojelumääräysten valvonta on osoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojelumääräysten yleiseen osaan on tavallisesti kirjattu määräys kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta sekä viitattu kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 7 §:ään, jonka nojalla kunnan ympäristönsuojelun viranomainen voi siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle. Hallintopakon käyttämistä ei kuitenkaan voi delegoida yksittäiselle viranhaltijalle, vaan asia käsitellään viranomaisessa.

Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaisesta tarkastuksesta, joka johtaa kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen, voidaan YSL 205 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella periä taksan mukainen maksu. YSL 169 §:n mukaan valvontaviranomaisen tulee suorittaa tarkastus muun muassa haitasta tehdyn ilmoituksen tai muun seikan perusteella. Sekä haitasta tehty ilmoitus että lainkohdan mukainen muu seikka voi koskea myös sellaista toimintaa, josta on annettu ympäristönsuojelumääräys, joten voidaan tulkita, että tällaisessa tapauksessa myös määräysten valvonnasta voitaisiin periä maksu.

Määräykset, jotka koskevat nk. valvontailmoituksia, liittyvät olennaisesti valvonnan järjestämisen huomioimiseen määräysprosessissa. YSL 202 §:n 3 momentin 6 kohdan mukaan määräyksiä voidaan antaa valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamisesta. Käytännössä tällaiset määräykset voivat koskea esimerkiksi ilmoituksia maanalaisten öljysäiliöiden poistamisesta. Ympäristönsuojelumääräysten nojalla tehdystä ilmoituksesta ei tehdä hallinnollista päätöstä, mutta sen johdosta viranomainen voi suorittaa valvontaa. Annettaessa valvontailmoituksia koskevia määräyksiä tulisi aina punnita valvontaan käytettävissä olevat resurssit, sillä valvontailmoituksella viranomainen ikään kuin asettaa itselleen valvontavelvoitteen.

Kun määräykset on annettu lain mukaisesti, ne sitovat kunnan tai sen osan alueella jokaista toimijaa samoin kuin laki tai asetus. Määräysten rikkominen on valvontatoimien käynnistämisen ja hallintopakon käyttämisen peruste. Kunnallisten ympäristönsuojelumääräysten rikkominen ei sellaisenaan aiheuta rikosoikeudellista seuraamusta, toisin kuin jätehuoltomääräysten tai rakennusjärjestyksen määräysten rikkominen. Yksittäisen määräyksen rikkominen voi kuitenkin samalla täyttää esimerkiksi rikoslain (39/1889) 48 luvun 1–4 §:ssä määritellyn ympäristön turmelemisen tunnusmerkit.

Ympäristönsuojelumääräyksiin ei ole tarvetta sisällyttää määräystä lakiin kirjatusta hallintopakkomenettelystä, mutta määräyksissä voidaan viitata asianmukaisiin säädöksiin. Hallintopakkomenettelystä säädetään ympäristönsuojelulain 18 luvussa. Ympäristönsuojelulain rikkomisesta säädetään YSL 225 §:ssä.

2.6 Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Ympäristönsuojelumääräyksistä voidaan myöntää poikkeus huolimatta siitä, onko erillistä poikkeamismääräystä sisällytetty määräyskokoelmaan: poikkeaminen on mahdollista suoraan ympäristönsuojelulain 202 §:n 4 momentin nojalla. Lakiin perustuvasta poikkeamismahdollisuudesta huolimatta poikkeaminen on syytä sisällyttää ympäristönsuojelumääräyksiin. Poikkeamismääräyksen antaminen selkeyttää poikkeamismenettelyä kuntalaisille ja toiminnanharjoittajille. Mahdollisuus myöntää poikkeuksia ympäristönsuojelumääräyksistä on tärkeä kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien oikeusturvan kannalta.

Kunnan toimivalta määräysten antamisessa on laaja ja määräyksillä mahdollisesti rajoitetaan perusoikeuksien toteutumista ja puututaan yksilön ja toiminnanharjoittajien vapauksiin. Poikkeamismenettely antaa tarvittaessa mahdollisuuden punnita yksittäisen määräyksen oikeasuhtaisuutta, joka lisää määräysten perustuslaillista hyväksyttävyyttä. Kaikkia soveltamistilanteissa ilmeneviä seikkoja ei ole mahdollista huomioida määräyksiä annettaessa, joten poikkeamismahdollisuus ja poikkeamismääräyksen antaminen on tärkeää myös määräysten soveltamisen näkökulmasta.

Poikkeamismääräys on kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä annettu usein nk. yleisenä määräyksenä. Yleisen poikkeamismääräyksen perusteena voi olla esimerkiksi tapauskohtainen harkinta. Usein poikkeamisen ehtona on myös, **ettei poikkeaminen saa estää määräysten tarkoituksen toteutumista tai aiheuttaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa**. Tällä tavoin määrättäessä viranomaiselle jää suurempi liikkumavara poikkeamismenettelyssä. Toisaalta menettely saattaa lisätä työmäärää, kun poikkeamismahdollisuuden selvittäminen edellyttää reunaehtojen määrittelyä tapauskohtaisesti. Poikkeamisen perusteiden määrittely on tärkeää, jotta määräysten soveltaminen tapauskohtaisesti on mahdollista ja jotta poikkeamisesta tehty päätös on lainmukainen.

Myös yksittäisen määräyksen yhteydessä voidaan määritellä mahdollisuudet määräyksestä poikkeamiselle. Asetettaessa määräyskohtaiset reunaehdot poikkeamisen myöntämiselle, tulee muistaa, että tällöin **poikeus on aina myös myönnettävä reunaehtojen täytyessä**, samaan tapaan kuin esimerkiksi ympäristölupaprosessissa lupa on myönnettävä lain ehtojen täytyessä. Poikkeamismahdollisuuden määrittely määräyskohtaisesti on järkevää etenkin sellaisten toimintojen kohdalla, joihin tiedetään kohdistuvan runsaasti poikkeamishakemuksia (kuten maanalaisten öljysäiliöiden poistaminen).

Kun poikkeamisen perusteet määritellään mahdollisimman tarkkarajaisesti ja selkeästi, voidaan tehostaa tapauskohtaiseen harkintaan perustuvaa prosessia sekä edesauttaa poikkeamispäätöksen pysymistä tuomioistuimessa. Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen käsitellään hallintolain säännösten mukaisesti. **Poikkeamisesta voidaan periä maksu YSL 205 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla**. Kyseisen pykälän 4 momentin mukaisesti kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteiden tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Asia: Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittämishanke

- lähtökohdat sekä melu- ja jätevesiasiat

Aika: Maanantai 27.1.2020 klo 14:00 – 15:30

Paikka: Savonlinnan kaupungintalo

Läsnäolijat:

Sampsa Kinnunen	terveysvalvonnan johtaja
Tiina Munck	terveystarkastaja
Matti Rautiainen	ympäristöpäällikkö
Heidi Käyhkö	ympäristösuunnittelija

PALAVERISSA TULI ESILLE SEURAAVAA:

1) Ympäristönsuojelumääräysten päivittämishanke

Ympäristöpäällikön mukaan päivityksessä on kyse ympäristönsuojelumääräysten kokonaisuudistuksesta. Ympäristöpäällikkö selosti hankkeen aikataulua, sektoreittain etenemistä sekä lausunto-, kuulemis- ja hyväksymismenettelyä. Uudistusta ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa yhteishankkeena naapurikuntien kanssa (työryhmässä laatiminen veisi aikaa useita vuosia, kun kuntien lähtökohdat ja tahtotilat ovat erilaisia, jonka seurauksena määräysten hyväksymisestä tulee hankalaa). Hankkeessa otetaan huomioon muut kunnalliset määräykset, jotta samasta asiasta ei anneta määräyksiä, josta on jo määrätty rakennusjärjestyksessä, terveydensuojelujärjestyksessä tai jätehuoltomääräyksissä. Jätehuoltomääräysten osalta koordinointi on toteutettavissa niiden määräysten päivityshankkeen yhteydessä vuoden 2020 aikana.

2) Terveystensuojelujärjestys:

Itä-Savon sairaanhoitopiirin ky:n terveydensuojelujärjestys tullaan päivittämään vuonna 2020. Päivitysluonnos pyritään lähettämään lausunnoille touko-kuussa. Terveystensuojelualan lainsäädäntö on muuttunut yksiselitteisemmäksi ja tarve paikallisille määräyksille on vähentynyt. Terveystensuojelujärjestyksen määräyksiä tullaan näin ollen vähentämään. Mm. eläinten ruokintaa ja haaskanpitoa koskevat määräykset ovat terveydensuojelujärjestyksessä.

3) Melu:

- Ilotulituksen osalta todettiin, että riittävä tiedottaminen on tärkeää, jotta kuntalaiset pystyvät varautumaan meluhaittaan. Ilotulitusta ei tulisi sallia klo 00.15 jälkeen (pl. uudenvuodenyö).

- Konserteissa ja muissa tapahtumissa käytettävien äänenvahvistinlaitteiden melusta aiheutuvan terveydellisen haitan määrittäminen vaatii tapauskohtaista harkintaa. Melutaso ja sen ajallinen kesto vaikuttavat turvallisen desibelirajan määrittämiseen. Yhden päivä tapahtumassa terveydellistä haittaa ympäristön kohteissa ei laskennallisesti voida osoittaa, mikäli se ei jatku yöajan puolelle. Terveydensuojelupuolen näkökulmasta tori- tai muulla yleisökäyttöön tarkoitettulla alueella päiväaikaan järjestettävistä vähäistä melua aiheuttavista tapahtumista ei ole tarpeen esittää meluilmoitusta. Tapahtumat tulee kuitenkin rajoittaa päättymään viimeistään klo 24. Vuosittain pidettävät konserttisarjat vaativat ympäristöluvan, jossa annetaan myös meluntorjuntaa koskevat määräykset.

- Teltassa (esim. sirkusteltoa) järjestettävät tapahtumat rinnastetaan ulkotilassa tapahtuviksi.

- Kohtuuttoman voimakas, yllättävä, ilmeisen tarpeeton ja häiritsevä melun tuottaminen tulee määräyksillä kieltää (vrt. Punkaharju -laivan pilli).

- Vesijeteillä sallittuun ajamiseen tulisi osoittaa rajattu vesialue.

- Räjähdytyksestä (pl. ns. etanadynamiitin käyttö) tulee tehdä aina melu-ilmoitus, myös taajaman ulkopuolella. Rajan vetäminen on vaikeaa, missä ja minkä koinen räjähtäminen voitaisiin tehdä ilman ilmoitusta. Ympäristönsuojeluviranomainen arvioi ilmoituksessa annettujen tietojen perusteella, tuleeko toiminnalle antaa rajoituksia melumääräyksillä.

- Koirien haukkumisesta aiheutuvat konfliktit ovat haastavia selvittää, yhteistyötä tehdään mm. poliisin ja valvovan eläinlääkärin kanssa. Haukkumista on sekä talojen sisällä että ulkona. Haukkumista koskeva kohta on ympäristönsuojelumääräyksissä (joka on peräisin poistuneesta kaupungin järjestyssäännöstä), jota sovelletaan myös muihin koti- ja lemmikkieläimiin. Terveydensuojelujärjestyksessä on kohta asumisterveyden vaatimuksista.

4) Jätevesiasiat:

- Jätevesien imeyttäminen pv1 ja pv2 -alueilla tulee kieltää myös ns. kantovesiä koskien. Kun paineeton pumppuvesi rinnastetaan kantovesiin, vesien määrä voi olla enemmänkin kuin vähäistä. Pohjavesialueilla tulee kieltää myös muu pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta. On otettava huomioon, ettei nyt voida tietää, mitkä pohjavesialueet tulevat joskus yhdyskunnan vedenhankinnan käyttöön.

- Pohjavedenottamoille tulisi saada suoja-alueet. Uusia suoja-alueita ei kuitenkaan ole haettu AVI:lta niistä mahdollisesti aiheutuvien maanomistajakorvausten takia.
- 1,5 m paksun kuivan irtomaakerroksen suojaetäisyysvaatimus ylimpään pohjavesipintaan jätevesien imeytyspaikan alapuolella on edelleen perusteltua ottaa päivitettäviin määräyksiin.
- Käsiteltyjen vesikäymälävesien imeyttämisen suojaetäisyysvaatimus vesistöön tulisi olla lähtökohtaisesti vähintään 150 m. Vaatimuksesta voidaan poiketa tapauskohtaisesti, kuitenkin siten, että vähimmäisetäisyyttä 100 m lähemmäksi em. jätevesiä ei sallita imeytettäväksi kuin ainoastaan pienpuhdistamokäsittelyn jälkeen.

5) Jatkopalaveri:

Pidetään kaupungintalolla 3.3.2020 klo 13, jossa käsiteltäviä asioita ovat mm. ilmansuojelu, jätehuolto ja kemikaalivalvonta.

Muistion laatijat:

Heidi Käyhkö ja Matti Rautiainen

Muistio on lähetetty 29.1.2020 kommentoitavaksi Sampsa Kinnuselle ja Tiina Munckille.

4. Meluntorjuntaa koskevat määräykset

Ympäristönsuojelulain 202 §:n kolmannen momentin toisen kohdan mukaisesti ympäristönsuojelumääräykset voivat koskea tilapäistä melun tai tärinän torjuntaa. Lain 118 §:ssä säädetään melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta sekä tällaiseen toimintaan liittyvästä ilmoitusmenettelystä. Vaikka ympäristönsuojelumääräyksillä ei lähtökohtaisesti voida puuttua ilmoituksenvaraiseen toimintaan, 118 §:ssä annetaan valtuutus määritellä kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä toiminnot, joista ei tarvitse tehdä meluilmoitusta. Tällaisilla määräyksillä voidaan helpottaa tiettyjen lyhytaikaisten ja tarpeellisten toimintojen järjestämistä. Käytännössä määräykset voivat koskea taajaan asutulla alueella järjestettäviä konsertteja, katu- töitä tai esimerkiksi rakennusurakoita.

Mikäli annetaan määräyksiä tilanteista, joissa meluilmoitusta ei tarvitse tehdä, tulisi määräyksissä kuitenkin edellyttää riittäviä meluntorjuntatoimia asettamalla esimerkiksi aikarajoitteita, määrittämällä alueen eristämistä toiminnan ajaksi tai vaatimalla tehokasta tiedottamista haitankärsijöille. Määräyksillä voidaan myös joidenkin toimien osalta lyhentää 118 §:ssä määritellyä 30 vuorokauden määräaika meluilmoituksen tekemiselle. Ajan lyhentäminen voi olla perusteltua esimerkiksi välttämättömien korjaustöiden osalta. Määräaika tulee kuitenkin aina olla riittävä asian selvittämiseksi ja menettelysäännösten noudattamiseksi.

Annettaessa meluntorjuntaa koskevia määräyksiä ei ole tarpeen toistaa YSL 118 §:n sääntelyä sanasta sanaan. Määräyksessä voidaan sen sijaan esimerkiksi todeta, että lain mukaisesta meluilmoitusmenettelystä voidaan poiketa YSL 118 §:n nojalla määräyksessä mainituissa tapauksissa. Ympäristönsuojelumääräyksiä ei sovelleta meluilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvissa toiminnoissa, vaan meluilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset meluntorjunnasta. Ympäristönsuojelumääräyksiä sovelletaan siis vain niihin toimintoihin, jotka on rajattu määräyksissä meluilmoitusmenettelyn ulkopuolelle.

Kuntien määräykset koskevat usein esimerkiksi äänentoistolaitteiden käyttämistä tai yleisötilaisuuksien järjestämistä, mutta itsehallinnon puitteissa kunnat voivat lain rajoissa määritellä ne tilanteet, joissa meluilmoitusta ei tarvitse tehdä. Myös kunnan rakennusjärjestyksessä voidaan antaa melua koskevia määräyksiä. Määräyksiä annettaessa tulisi siis tehdä yhteistyötä rakennusvalvonnan kanssa ristiriitaisten tai päällekkäisten määräysten välttämiseksi.

4.1 Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista meluilmoitusmenettelyä

Mallimääräykset

- *Seuraavista toiminnoista ei tarvitse tehdä YSL 118 §:n mukaista meluilmoitusta:*

– *Maanantaista perjantaihin klo x–x aikana tehtävästä räjäytystyöstä, lyöntipaalutuksesta tai vastaavasta erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta työstä, kun työn enimmäiskesto on __ päivää.*

– Kiviaineksen murskauksesta, porauksesta, räjäytyksestä ja rikotuksesta, kun työn enimmäiskesto on __ päivää ja työ suoritetaan arkisin klo x–x välisenä aikana.

– Rakennus-, purku-, kunnossapito-, korjaus- tai puhdistustyöstä, jossa käytetään tilapäisesti erityisen häiritsevää melua aiheuttavia laitteita, kun työtä tehdään arkisin maanantaista perjantaihin klo x–x välisenä aikana ja työn enimmäiskesto on __ päivää.

– Yleisötilaisuudesta, jonka kesto on alle __ päivää ja jossa ei käytetä äänentoistolaitteita klo __ jälkeen. Kyseisissä toiminnoissa toiminnanharjoittajan on huolehdittava asianmukaisesta meluntorjunnasta.

• Erityisen häiritsevää melua aiheuttavan toiminnan sijoituessa asutuksen, palvelujen tai herkkien kohteiden (päiväkotia, sairaala, koulu tai vastaava) läheisyyteen on toiminnanharjoittajan tiedotettava mahdollisia haitankärsijöitä vähintään __ päivää ennen toiminnan alkamista. Tiedotteesta tulee käydä ilmi ainakin työn kokonaiskesto, päivittäinen työaika sekä yhteyshenkilö.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 118 §:n 3 momentilla
- YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohdalla
- Tiedottamista voidaan perustella YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Ja lisäksi esimerkiksi:

• YSL 118 §:n 3 momentin mukaisesti kunta voi antaa ympäristönsuojelumääräyksen toiminnoista, joista ei tarvitse tehdä pykälän mukaista melu-ilmoitusta. _____ kunnassa määräyksessä kuvatuista toiminnoista ei ole tarpeen tehdä melu-ilmoitusta, sillä kyseisten toimintojen sijoituksessa päiväsaikaan ja arkipäiviin ei toiminnasta katsota aiheutuvan merkittävää meluhaittaa.

• Asutuksen, palvelujen tai herkkien kohteiden läheisyydessä olevista toimista on perusteltua määrätä tiedottamaan, jotta haitankärsijöillä on mahdollisuus ennalta varautua meluhaittaa aiheuttaviin toimintoihin ja tarvittaessa neuvotella toiminnanharjoittajan kanssa esimerkiksi meluntorjuntatoimenpiteistä tai hiljaisista ajoista. Tiedottaminen on perusteltua myös lain esitöiden (HE 84/1999 vp) mukaan, kun poiketaan melu-ilmoitusmenettelystä.

(Ilmoittamalla haitankärsijöille voidaan ehkäistä melupäästön haitallisia vaikutuksia. Määräys ei kuitenkaan voi lain mukaan koskea ilmoituksenvaraista toimintaa, eli melu-ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien toimintojen osalta tiedottamista koskevaa määräystä ei sovelleta. YSL 122 §:n mukaan melu-ilmoituksen

johdosta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille).

4.2 Erityisen häiritsevää melua aiheuttavat tilapäiset huolto- ja rakennustyöt

Mallimääräykset

- Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö ja muu erityisen häiritsevää melua aiheuttava toiminta on kielletty klo x–x välisenä aikana sekä sunnuntaisin ennen klo x. Määräys ei koske välttämättömiä tilapäisiä toimenpiteitä. Määräys ei myöskään koske maa- ja metsätalouselinkeinojen harjoittamisen vuoksi välttämätöntä tilapäistä toimintaa.
- Taajaan asutuilla alueilla (liitekartta xx) erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö on kielletty klo x–x välisenä aikana sekä sunnuntaisin ja muina pyhinä ennen klo _____. Määräys ei koske välttämättömiä tilapäisiä toimenpiteitä kuten väylien kunnossapitoa.
- Erityisen häiritsevää melua aiheuttavia rakennus-, purku- ja korjaustöitä saa taajaan asutuilla alueilla ja herkkien kohteiden (esim. päiväkotit, koulu, sairaala tai vastaava) läheisyydessä suorittaa arkisin klo x–x, lauantaisin klo x–x ja sunnuntaisin ja muina pyhinä klo x–x.
- Taajaan asutuilla alueilla (liitekartta x) ja herkkien kohteiden läheisyydessä erityisen häiritsevää melua aiheuttavien huolto- ja kunnossapitotöiden kannalta välttämättömien laitteiden ja koneiden käyttö on sallittua arkisin klo x–x, lauantaisin klo x–x ja sunnuntaisin ja muina pyhinä klo x–x. Määräys ei koske jätteen kuormaamista kaupunkialueella eikä ihmisten turvallisuuden, omaisuuden turvaamisen tai vahinkojen torjumisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä, kuten väylien kunnossapitoa talviaikaan. Määräys ei koske maa- ja metsätalouselinkeinojen harjoittamisen vuoksi välttämätöntä, tilapäistä toimintaa.

Malliperustelut

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohdalla

Ja lisäksi esimerkiksi:

- Määräys on perusteltu meluhaitan torjumisen vuoksi.
- Asutuksen ja herkkien kohteiden läheisyydessä meluhaittojen torjuminen etenkin yöaikaan on tarpeen melun stressiä lisäävän luonteen vuoksi ja asukkaiden riittävän unensaannin turvaamiseksi.

- Määräyksellä mahdollistetaan tarpeellisten rakennus-, purku-, korjaus- ja huoltotöiden suorittaminen ilman liiallista meluhaittaa taajaan asutuilla alueilla ja meluhaitalle herkiksi määriteltujen kohteiden lähellä.
- Määräyksellä rajoitetaan ihmisten liiallista altistumista haitalliselle melulle etenkin lepoaikoina.
- Jätteiden kuormaamisen, teiden auki pitämisen ja liukkauden torjunnan sekä esimerkiksi hälytysajoneuvojen tai välttämättömien raivaustöiden sekä maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta välttämättömiä toimien rajaaminen määräyksen ulkopuolelle on tarpeen yleisen turvallisuuden, omaisuudensuojan ja elinkeinojen harjoittamisen vuoksi.

4.3 Yleisötilaisuudet ja äänentoistolaitteiden käyttö

Mallimääräykset

- Yleisötilaisuuksissa ja muissa tilapäisissä tapahtumissa äänentoistolaitteet on suunnattava ja säädettävä siten, ettei niiden käyttö aiheuta erityisen häiritsevää meluhaittaa naapurustolle.
- Äänentoistolaitteiden käyttö ulkotiloissa on taajaan asutuilla alueilla (liitekartta x) kielletty klo x–x välisenä aikana ja herkkien kohteiden (sairaala, päiväkot, koulu, hoitokoti tai vastaava) läheisyydessä. Muilla kuin taajaan asutuilla alueilla äänentoistolaitteita ei saa käyttää siten, että niistä aiheutuu haittaa naapurustolle.
- Häiritsevää melua aiheuttavan yleisötilaisuuden tai tapahtuman järjestäjän on ilmoitettava tapahtumasta vaikutusalueen kiinteistöille kirjallisesti vähintään __ päivää ennen tapahtuman järjestämistä. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi tapahtuman luonne, tapahtumapaikka, kokonaiskesto, mahdollisesti häiritsevän melun arvioitu esiintymisaika sekä järjestäjän vastuuhenkilön yhteystiedot, josta tämän voi tavoittaa koko tapahtuman ajan.

Malliperustelut

Määräykset voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohdalla

Ja lisäksi esimerkiksi:

- Äänentoistolaitteita koskevilla määräyksillä ehkäistään melusta aiheutuvaa haittaa taajaan asutuilla alueilla ja melulle herkiksi määriteltujen kohteiden läheisyydessä.

- *Määräykset ovat tarpeen YSL 118 §:n mukaisen meluilmotusmenettelyn ulkopuolelle näissä määräyksissä rajattujen yleisö- ja muiden tapahtumien aiheuttaman meluhaitan rajoittamiseksi. Vaikka kyseisistä toiminnoista ei ole tarpeen tehdä meluilmotusta niiden lyhytaikaisen keston vuoksi, voi lyhytaikainenkin kova melu aiheuttaa haittaa ympäristössä, joten haitan rajoittaminen ympäristönsuojelumääräyksillä on perusteltua.*

- *Äänentoistolaitteiden käytön rajoittaminen yöaikaan ja herkkien kohteiden läheisyydessä on perusteltua ihmisten riittävän levon ja herkkien kohteiden toiminnan turvaamisen vuoksi.*

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena. ([12.4.2019/504](#))

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuojelumääräykset 202 §:n nojalla ja samalla määrännyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitetun valtion viranomaisen toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä tai toimintaa aloittaa, ennen kuin ilmoituksen tekemisestä on kulunut 30 vuorokautta tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätty tätä lyhyempi aika. Ilmoituksen käsittelevä viranomainen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia toimenpiteeseen ryhtymisen tai toiminnan aloittamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen tekemisestä.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Voimassa olevat (kv 14.3.2016 § 21)

5 LUKU MELUN TAI TÄRINÄN TORJUMISTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

16 § Äänenvahvistimen ja äänentoistolaitteiden käyttö ulkotiloissa

16.1 Taajaan rakennetulla alueella äänenvahvistimen ja äänentoistolaitteiden käyttö ulkotiloissa on kielletty klo 22 - 7 välisenä aikana sekä lisäksi myös muuna aikana sairaalan, vanhainkodin, päiväkodin, koulun, oppilaitoksen, kirkon, hautausmaan tai muun vastaavan häiriintyvän kohteen läheisyydessä.

16.2 Taajaan rakennetulla alueella äänenvahvistimien ja äänentoistolaitteiden tilapäinen käyttö ulkotiloissa on kuitenkin sallittu tapahtumien yhteydessä torilla, urheilukentällä tai muulla yleisökäyttöön tarkoitetussa tai soveltuvassa paikassa klo 24 saakka, jollei kokous- tai julkisista huvitilaisuuksista annetusta laista muuta johdu. Tapahtuma on toistuva, mikäli se jatkuu useana päivänä peräkkäin.

Mitä edellä on määrätty äänenvahvistimen ja äänentoistolaitteiden tilapäisestä käytöstä yleisökäyttöön tarkoitetussa tai soveltuvassa paikassa koskee myös yksityiselle alueelle sijoitettujen äänenvahvistimien ja äänentoistolaitteiden käyttöä siten, että siitä välittyy melua yleiselle paikalle.

16.3 Yleisötilaisuuksien ja muiden tilapäisten tapahtumien järjestäjän tulee huolehtia siitä, että äänenvahvistinlaitteet säädetään siten, että äänentoistolaitteiden käyttö häiritsee naapurustoa mahdollisimman vähän ja äänentoiston tasoa seurataan tarvittaessa melutasoa osoittavilla mittareilla erityisesti lähimpien asuttujen kiinteistöjen pihilla ja muissa häiriintyvissä kohteissa. Seurannan niin osoittaessa äänentoistolaitteiden suuntausta ja/tai äänentoiston tasoa on alennettava siten, että seurattavissa kohteissa saavutetaan kohtuullisena pidettävä melutaso (valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melutason ohjearvot eivät ylitä).

16.4 Liikkuvaan ajoneuvoon tai muuhun kulkuvälineeseen asennettujen sekä kannettavien äänentoistolaitteiden käyttäminen ulkosalla mainos- tai propagandatarkoituksessa on sallittua ainoastaan klo 7 - 18 välisenä aikana.

17 § Eräiden melua aiheuttavien toimintojen rajoittaminen

17.1 Häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden kuten esimerkiksi iskuvasaran, paineilmaporan, sirkkelin, kulmahiomakoneen tai moottorisahan käyttäminen sekä häiritsevää melua aiheuttavien toimintojen tekeminen on kielletty klo 22 – 7 välisenä aikana. Muuna aikana edellä tarkoitettujen koneiden ja laitteiden käyttö ja toimintojen tekeminen on toteutettava siten, että valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset melutason ohjearvot eivät ylitä.

Määräys ei koske maatalouselinkeinojen harjoittamisen vuoksi välttämätöntä tilapäistä ja lyhytaikaista häiritsevää melua aiheuttavaa toimintaa kuten esimerkiksi leikkuupuimurin, heinän-/viljankuivurin tai sadetuslaitteen käyttöä.

Määräys ei koske myöskään satamassa tehtävää kuormaus- ja purkaustyötä eikä työtä teollisuuslaitoksessa, joka on rakennettu sellaisille laitoksille erityisesti varatulle alueelle. Näissä toiminnoissa on kuitenkin noudatettava niiden mahdollisen ympäristöluvan melupäästöjä koskevia lupamääräyksiä.

17.2 Rakennus- ja purkutöiden meluntorjunnassa tulee huolehtia siitä, että meluisimmat työvaiheet kuten räjäytystyöt ja lyöntipaalaus tehdään arkisin klo 7 – 18 välisenä aikana ja erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö rajoitetaan mahdollisimman vähäiseksi.

- 17.3 Taajaan rakennetulla alueella häiritsevää melua aiheuttavaa lumenaurasta, ruohon leikkausta, ilmaharjalla puhaltamista tai muuta kunnossapitotyötä ei saa tehdä klo 22 - 7 välisenä aikana. Määräys ei kuitenkaan koske syntyneen vaurion / vahingon seurauksena tehtäviä välttämättömiä kunnallisteknisiä töitä eikä yleisten liikenneväylien ja kevyen liikenteen väylien lumenaurasta ja kunnossapitoa, mikäli sitä on liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kannalta pidettävä välttämättömänä.
- 17.4 Ilmeisen tarpeeton ja häiritsevä ajoneuvon, moottorikelkan, veneen ja muun vesikulkuneuvon käyttö kuten myös soittaminen, laulaminen sekä radion, soittimien tai muun sellaisen laitteen käyttö yleisellä paikalla on kielletty. Sama koskee myös yksityistä aluetta, mikäli ääni kantautuu yleiselle paikalle.
- 17.5 Koiranomistajan, haltijan tai sen, jonka huostassa koira on, tulee huolehtia, että koira ei toistuvalla haukunnalla tai ulvonnalla häiritse naapureita tai ympäristöä.
- Mitä edellä on määrätty koirasta, koskee soveltuvin osin myös muita koti- ja lemmikkieläimiä.
- 17.6 Sen lisäksi mitä ilotulitusvälineiden ja muiden pyroteknisten välineiden käyttöön liittyvästä ilmoitus- / lupamenettelystä on säädetty valtioneuvoston asetuksessa räjähteiden valmistuksen, käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (1101/2015), on ilotulituksen järjestäjän toimitettava ilotulituksen paikka ja ajankohta hyvissä ajoin etukäteen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle tietoon sen arvioimiseksi, onko ilotulituksesta tarpeen tehdä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen ilmoitus melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta.

18 § Poikkeaminen meluilmotusmenettelystä

- 18.1 Muusta kuin edellä 16 §:ssä säädetyn mukaisesti toteutettavasta häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toimenpiteestä tai tapahtumasta tulee tehdä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen ilmoitus kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin, kuitenkin 14 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista.
- Lisäksi ilmoitus on tehtävä myös yleisellä paikalla 17.1 §:ssä tarkoitetuista toiminnoista, joita suoritetaan klo 18 jälkeen, sekä aina räjäytystyöstä ja lyöntipaalutuksesta tai muusta vastaavasta erittäin häiritsevää melua aiheuttavasta rakennus-, purku-, yms. työstä.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Luonnos uusiksi määräyksiksi 1.1.2021 alkaen

X LUKU MELUN JA TÄRINÄN TORJUNTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

AA § Tiedottamis- ja neuvotteluvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan tai työn tilaajan on tiedotettava etukäteen kiinteistökohtaisesti erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta melun tai tärinän vaikutuspiirissä oleville asuin- ja majoitushuoneistoja sisältäville kiinteistöille sekä muille sellaisille erityisen herkille kohteille, joille toiminnasta voi aiheutua haittaa tai häiriötä, kuten sairaalan, terveyskeskuksen, vanhainkodin ym. hoitolaitoksen, päiväkodin, koulun, opilaitoksen, kirkon, hautausmaan ym. uskonnollisen tai muun vastaavan kohteen läheisyydessä.

Tiedottaminen on tehtävä vähintään seitsemän (7) vuorokautta ennen erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavan toiminnan aloittamista tai, mikäli toiminta ei ole tällöin tiedossa, välittömästi sen jälkeen, kun ajankohta on tiedossa. Tiedotteesta tulee käydä ilmi ainakin toiminnan luonne, toimintapaikka, kokonaiskesto, mahdollisesti häiritsevän melun tai tärinän arvioitu esiintymisaika sekä järjestäjän vastuuhenkilön yhteystiedot, josta hänet voidaan tavoittaa koko toiminnan ajan.

Lisäksi toiminnanharjoittajan on neuvoteltava riittävästä melun tai tärinän torjunnasta em. herkkien kohteiden kanssa, joille toiminnasta voi aiheutua kohtuutonta haittaa. Mikäli asiassa ei päästä yksimielisyyteen, se on saatettava kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaistavaksi.

Määräyksen perustelut:

Asutuksen, palvelujen tai herkkien kohteiden läheisyydessä olevista toimista on perusteltua määrätä tiedottamaan, jotta haitankärsijöillä on mahdollisuus ennalta varautua melu- ja tai tärinähaittaa aiheuttaviin toimintoihin ja tarvittaessa neuvotella toiminnanharjoittajan kanssa torjuntatoimenpiteistä tai hiljaisista ajoista. Tiedottaminen on perusteltua myös lain esitöiden (HE 84/1999 vp) mukaan, kun poiketaan ilmoitusmenettelystä.

Tiedottamalla haitankärsijöille voidaan ehkäistä melu- ja / tai tärinäpäästön haitallisia vaikutuksia. Määräys ei kuitenkaan voi lain mukaan koskea ilmoituksenvaraista toimintaa, eli ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien toimintojen osalta tiedottamista koskevaa määräystä ei sovelleta, koska YSL 122 §:n mukaan ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

BB § Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttava toiminta

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttava toiminta on kielletty asuin- ja majoitus-huoneistoja sisältävien kiinteistöjen sekä määräysten AA §:ssä mainittujen muiden erityisen herkkien kohteiden läheisyydessä yöaikaan kello 22:00 - 7:00 sekä sunnuntaisin ja muina pyhinä ennen klo 12:00.

Muualla erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavien koneiden ja laitteiden, kuten iskuvasaran, paineilmaporan, sirkkelin, kulmahiomakoneen, moottorisahan, lehtipuhaltimen tai muun vastaavan työ- tai kunnossapitokoneen käyttö, sekä häiritsevää melua aiheuttavien vastaavien toimintojen tekeminen on kielletty kello 22:00 – 7:00 sekä sunnuntaisin ja muina pyhinä ennen klo 9:00.

Muuna aikana edellä tarkoitettujen koneiden ja laitteiden käyttö ja toimintojen tekeminen on toteutettava siten, että valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset melutason ohjearvot eivät ylitä asuin- ja majoitushuoneistoja sisältävien kiinteistöjen sekä määräysten AA §:ssä mainittujen muiden erityisen herkkien kohteiden läheisyydessä.

Määräys ei koske:

- jätteiden kuormaamista kaupunginosissa 1 – 3 kello 6:00 – 7:00 eikä ihmisten turvallisuuden, omaisuuden turvaamisen tai vahinkojen torjumisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä
- syntyneen vaurion tai vahingon seurauksena tehtäviä välttämättömiä kunnallisteknisiä töitä eikä yleisten liikenneväylien ja kevyen liikenteen väylien lumenauraus ja kunnossapitoa, mikäli sitä on liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kannalta pidettävä välttämättömänä
- liikenneväyliin tai yhdyskuntatekniikkaan liittyvää rakennus- ja kunnossapitotyötä tai muuta sellaista tilapäistä työtä, jota on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muusta perustellusta syystä pidettävä yöaikaan välttämättömänä
- maatalouselinkeinon harjoittamisen vuoksi välttämätöntä tilapäistä ja lyhytaikaista häiritsevää melua aiheuttavaa toimintaa, kuten esimerkiksi leikkuupuimurin, heinän-/viljankuivurin tai sadetuslaitteen käyttöä
- satamassa tehtävää kuormausta- ja purkaustyötä eikä työtä teollisuuslaitoksessa, joka on rakennettu sellaisille laitoksille erityisesti varatulle alueelle
- ympäristöluvitettua toimintaa, mikäli luvassa on annettu melua ja / tai tärinää koskevia lupamääräyksiä.

Yöaikaista melu- tai tärinähaittaa aiheuttavasta toiminnasta on tiedotettava ja riittävästä haittojen torjuntatoimenpiteistä neuvoteltava, siten kuin määräysten AA §:ssä määrätään, jos työ tai toimenpide on etukäteen tiedossa.

Määräyksen perustelut:

Määräys on perusteltu melu- ja tärinähaitan torjumisen vuoksi.

Asutuksen ja majoitustilojen sekä muiden erityisen herkkien kohteiden läheisyydessä melu- ja / tai tärinähaittojen torjuminen etenkin yöaikaan on tarpeen melun ja tärinän stressiä lisäävän luonteen vuoksi ja asukkaiden riittävän lepoajan ja unensaannin turvaamiseksi.

Määräyksellä mahdollistetaan tarpeellisten rakennus-, purku-, korjaus- ja huoltotöiden suorittaminen ilman liiallista melu- ja / tai tärinähaittaa taajaan asutuilla alueilla ja erityisen herkkiksi määriteltujen kohteiden läheisyydessä.

Määräyksellä rajoitetaan ihmisten liiallista altistumista haitalliselle melulle ja / tai tärinälle etenkin lepoaikoina.

Jätteiden kuormaamisen, teiden auki pitämisen, liukkauden torjunnan, raivaustöiden ja muiden välttämättömien kunnallisteknisten rakennus- ja kunnossapitotöiden sekä satamien, teollisuuslaitosten ja maatalouden harjoittamisen kannalta välttämättömien toimien rajaaminen määräyksen ulkopuolelle on tarpeen yleisen turvallisuuden, omaisuudensuojan ja elinkeinojen harjoittamisen vuoksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohta

CC § Äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden käyttö ja katusoitto

Taajaan rakennetulla alueella **vähäistä meluhaittaa aiheuttava** äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden tilapäinen käyttö ulkotiloissa on sallittu tapahtumien yhteydessä torilla, urheilukentällä tai muulla yleisökäyttöön tarkoitettussa tai soveltuvassa paikassa klo 22:00 saakka. Tapahtuma on toistuva, mikäli se jatkuu useana päivänä peräkkäin.

Mitä edellä on määrätty äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden tilapäisestä käytöstä, koskee myös taajaman ulkopuolelle sijoitettujen äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden käyttöä sekä yksityiselle alueelle sijoitettujen äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden käyttöä, mikäli siitä aiheutuu melua yleiselle paikalle.

Yleisötilaisuuksien ja muiden tilapäisten tapahtumien järjestäjän tulee huolehtia siitä, että äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteet säädetään siten, ettei laitteiden käytöstä aiheudu haittaa tai häiriötä melun tai tärinän vaikutuspiirissä olevilla asuin- ja majoitushuoneistoa sisältävillä kiinteistöillä eikä muissa määräysten AA §:ssä mainituissa erityisen herkissä kohteissa.

Tilaisuuden / tapahtuman järjestäjän on huolehdittava asianmukaisesta meluntorjunnasta. Melutasoa on vaadittaessa seurattava tallentavia melumittareita käyttäen. Seurannan niin osoittaessa, kaiutinlaitteiden suuntausta ja / tai äänentoiston tasoa on alennettava siten, että seurattavissa kohteissa saavutetaan kohtuullisena pidettävä melutaso, jona pidetään sitä, etteivät valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melutason ohjearvot ylity. Lisäksi ulossuunnatut kaiutinlaitteet on aina säädettävä siten, ettei melusta aiheudu haittaa tai häiriötä naapurustolle.

Liikkeiden ja ravintoloiden sekä liikkuvaan ajoneuvoon tai muuhun kulkuvälineeseen asennettujen äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden käyttö ulkotiloissa asuin- ja majoitushuoneistojen sekä hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan kello 22:00 – 7:00 on kielletty. Hoitolaitosten läheisyydessä käyttö on kielletty myös päiväaikaan.

Katusoitossa sähköinen äänen vahvistaminen ulkoista virtalähdettä käyttäen on kielletty muualla kuin tähän tarkoitukseen varatulla yleisellä paikalla.

Määräyksen perustelut:

Äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteita koskevilla määräyksillä ehkäistään melusta aiheutuvaa haittaa taajaan asutuilla alueilla ja melulle erityisen herkiksi määriteltujen kohteiden läheisyydessä.

Määräykset ovat tarpeen YSL 118 §:n mukaisen meluilmoitusmenettelyn ulkopuolelle näissä määräyksissä rajattujen yleisö- ja muiden tapahtumien aiheuttaman meluhaitan rajoittamiseksi. Vaikka kaikista toiminnoista ei ole tarpeen tehdä meluilmoitusta niiden ajankohdan ja / tai lyhytaikaisen keston vuoksi, voi lyhytaikainenkin kova melu aiheuttaa haittaa ympäristössä, joten haitan rajoittaminen ympäristönsuojelumääräyksillä on perusteltua.

Äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden käytön rajoittaminen yöaikaan ja kieltö erityisen herkkien kohteiden läheisyydessä on perusteltua ihmisten riittävän levon ja erityisen herkkien kohteiden toiminnan turvaamisen vuoksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 2 kohta

DD § Ilmoitusvelvollisuus erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta toiminnasta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen kirjallinen ilmoitus Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 14 päivää ennen toiminnan tai tapahtuman aloittamista seuraavista toiminnoista:

1. Kiviaineksen tai mineraalisen rakennusjätteen murskaus muulla kuin puristavalla murskaimella sekä lyöntipaalutus.
2. Louhinta **taajamassa** räjähdysainetta käyttäen mukaan lukien siihen liittyvät työvaiheet poraus, piikkaus (työkoneen puomiin kiinnitettävillä laitteilla) ja louheen kuorimus.

Jos louhintatyötä tehdään **taajaman ulkopuolella** muulloin kuin **arkisin**-maanantaista perjantaihin kello 7:00 - 18:00 välisenä aikana enemmän kuin yhden (1) työpäivän aikana.

Ilmoituksesta tulee käydä ilmi toiminnan sijoituspaikka, toiminta-aika sekä toiminnanharjoittaja, yhteyshenkilö ja -tiedot. Toiminnasta tulee tiedottaa kuten näiden määräysten AA §:ssä säädetään.

Määräys ei koske syntyneen vaurion tai vahingon seurauksena tehtäviä välttämättömiä kunnallisteknisiä töitä eikä liikenneväyliin tai yhdyskuntatekniikkaan liittyvää rakennus- ja kunnossapitotyötä tai muuta sellaista tilapäistä työtä, jota on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muusta perustellusta syystä pidettävä ~~yöai-~~
~~kaan~~-välttämättömänä.

3. Ammattimainen rakentaminen, purkaminen, korjaus, kunnossapito, puhdistus, [kuten suihkupuhallus](#) tai niihin rinnastettava tilapäinen työ, jossa käytetään erityisen häiritsevää melua aiheuttavia laitteita, taikka työ, joka aiheuttaa voimakasta runkomelua asuin- ja majoitushuoneistoja sisältävissä kiinteistöissä tai määräysten AA §:ssä mainituissa muissa erityisen herkissä kohteissa taikka muissa sellaisissa tiloissa, joissa melusta voi aiheutua kohtuutonta haittaa, jos työtä tehdään muuna aikana kuin arkisin maanantaista perjantaihin kello 7:00 – 18:00 enemmän kuin yhden (1) työpäivän aikana.
4. Konsertti tai muu yleisötapah tapahtuma, jossa käytetään äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteita ulkotiloissa [ja josta ennalta arvioiden aiheutuu vähäistä suurempaa meluhaittaa. Ilmoitus on tehtävä lisäksi aina kello 22:00 – 7:00 välisenä aikana järjestettävästä em. tapahtumasta.](#)

Määräys ei koske ympäristöluvitettua toimintaa, mikäli luvassa on annettu melua ja / tai tärinää koskevia lupamääräyksiä.

5. Moottoriurheilukilpailu sekä lentonäytös.

Määräys ei koske ympäristöluvitettua toimintaa, mikäli luvassa on annettu melua ja / tai tärinää koskevia lupamääräyksiä.

6. [Taajamassa järjestettävä](#) ilotulitusnäytös [tai näytös](#), ~~jossa ammutaan halkaisijaltaan yli 100 mm tai äänenvoimakkuudeltaan vastaavia ilotulitteita kello 22:00 jälkeen lukuun ottamatta Pyhän Olavin päivän ja uudenvuodenyön kello 02:00 mennessä loppuvaa~~ ilotulitusnäytöstä.

[Taajaman ulkopuolella](#) kello 22:00 jälkeen järjestettävä ilotulitusnäytös.

[Yöllä](#) kello 00:15 jälkeen järjestettävää ilotulitusta koskeva ilmoitus voidaan hyväksyä vain erittäin perustellusta syystä.

[Lisäksi ilotulitusnäytöksestä on tehtävä lainsäädännöstä riippuen ilmoitus poliisi- tai pelastusviranomaiselle.](#)

Määräyksen perustelut:

YSL 118 §:n 3 momentin mukaisesti kunta voi antaa ympäristönsuojelumääräyksen toiminnoista, joista ei tarvitse tehdä pykälän mukaista melu- ja / tai tärinäilmoitusta. Muista kuin määräysten DD §:ssä kuvatuista toiminnoista ei ole tarpeen tehdä ilmoitusta, sillä niistä ei katsota aiheutuvan kohtuutonta melu- ja tai tärinähaittaa. Savonlinnan kaupungin

ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva lautakunta voi asettaa määräyksen soveltamisohjeessa myös muita toimintoja ilmoitusvelvolliseksi.

Lyhyt tilapäinen (1 vrk) louhinta sallitaan taajaman ulkopuolella ilman ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisen meluilmoituksen tekemistä lupamenettelyn keventämiseksi ja töiden suorittamisen sujuvoittamiseksi ottaen huomioon, että lähinnä rakennusten pohjien teossa ja yksityisteitä korjattaessa voi tulla yllätyksenä vähäinen louhintatarve kohteissa, joissa asuttuja tai muita häiriintyviä kohteita ole lähistöllä. Sen sijaan taajamassa lyhyeltäkin louhinnalta (mukaan lukien poraus) sekä murskaukselta (mukaan lukien louheen piikkaus) on perusteltua tehdä meluilmotus häiriintyvien kohteiden läheisyyden takia.

Toiminnan päivittäisen aikarajoituksen tarkoituksena on turvata lepoajan rauhoittaminen asuin- ja muilla häiriintyvillä kiinteistöillä.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 118 §:n 3 momentti ja YSL 202 §:n 3 momentin 1, 2, 3 ja 6 kohdat

Asia: Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittämishanke

- melu-, pöly-, ilmanlaatu- ja kemikaaliasiat

Aika: 3.3.2020 klo 13:10 – 14:45

Paikka: Savonlinnan kaupungintalo

Läsnäolijat:	Sampsa Kinnunen	terveysvalvonnan johtaja
	Tiina Munck	terveystarkastaja
	Juha Kauppinen	palotarkastaja
	Samuli Karvinen	palomestari
	Matti Rautiainen	ympäristöpäällikkö
	Kirsi Haajanen	ympäristötarkastaja

PALAVERISSA TULI ESILLE SEURAAVAA:

1) Melu ja pöly:

- Lyhyt tilapäinen (1 vrk) louhinta voitaisiin sallia taajaman ulkopuolella ilman ympäristönsuojelulain 527/2014 § 118 mukaisen meluilmoituksen tekemistä, koska rakennusten pohjien teossa tulee joskus yllätyksenä vähäinen louhintatarve myös tonteilla, joissa häiriintyviä, asuttuja kohteita ole lähistöllä. Sen sijaan taajamassa lyhytkin louhinta, murskaus ja piikkaus vaatisi meluilmoituksen tekemisen häiriintyvien kohteiden läheisyyden takia.

- Poikkeuksena louhinnan vaatimasta ilmoitusmenettelystä pidetään muun kuin räjähdysaineen käyttöön perustuvaa louhintaa (ns. etanadynamiittia).

- Äänenvahvistimen ja äänentoistolaitteiden käyttö ulkotiloissa yliviivataan määräysluonnoksessa ollut rajausta koskemaan vain taajaan rakennettua aluetta

- Ympäristösuunnittelija on esittänyt määräysluonnokseen lautakunnan kokouksessa 19.2.2020 käydyn keskustelun jälkeen seuraavia muutoksia (liha-voidut kohdat):

Taajaan rakennetulla alueella **vähäistä meluhaittaa aiheuttava** äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteiden tilapäinen käyttö ulkotiloissa on sallittu tapahtumien yhteydessä torilla, urheilukentällä tai muulla yleisökäyttöön tarkoitettussa tai soveltuvassa paikassa klo 22:00 saakka. Tapahtuma on toistuva, mikäli se jatkuu useana päivänä peräkkäin.

Konsertti- tai muu yleisötapahtuma, jossa käytetään äänenvahvistin- ja kaiutinlaitteita ulkotiloissa **ja josta ennalta arvioiden aiheutuu vähäistä suurempaa meluhaittaa. Ilmoitus on tehtävä lisäksi aina kello 22:00 – 7:00 välisenä aikana järjestettävästä em. tapahtumasta.**

Taajamassa järjestettävä ilotulitusnäytös, jossa ammutaan halkaisijaltaan yli 100 mm tai äänenvoimakkuudeltaan vastaavia ilotulitteita kello 22:00 jälkeen lukuun ottamatta Pyhän Olavin päivän ja uudenvuodenyön **ilotulitusta** kello 02:00 mennessä loppuvaa ilotulitusnäytöstä. **Taajaman ulkopuolella** kello 22:00 jälkeen järjestettävä ilotulitusnäytös. Kello 24:00 jälkeen järjestettävää ilotulitusta koskeva ilmoitus voidaan hyväksyä vain erittäin perustellusta syystä.

2) Ilmansuojelu:

- Voimassa olevista määräyksien 12.1 § ja 12.2 §:stä yliviivataan sanat *taajaan rakennetulla alueella*.

- 12.3 § poistetaan (jätteiden avopolttokielto), koska vastaava määräys on jätehuoltomääräyksissä. Sen tilalla voisi olla uusi kohta **käytöstä poistettujen rakennusten polttamisen sallimisesta** pelastuslaitoksen tai vapaaehtoisen pelastustoimen toimesta, kunhan siitä tehdään ilmoitus / hakemus ympäristönsuojeluviranomaiselle.

- Keskusteltiin avotulen käsitteestä. Tuikkuja, kynttilöitä ja ulkotulielementtejä ei pidetä avotulina. Juha Kauppinen toi esille mitä **pelastuslaissa avotulella tarkoitetaan**:

- nuotio on avotuli*

- avotuli on myös muu vastaavaa tulen käyttö, josta tulen on mahdollista päästä irti joko maapohjan kautta tai kipinöinnin vuoksi.*

Kertakäyttögrillin käyttö katsotaan avotulen teoksi

- *kevytrakenteisten, suoraan maapohjalle asetettavien ja helposti tuulessa kaa-
tuvien grillien ja vastaavien muiden tulisijojen käyttö katsotaan pelastuslaissa
avotulen teoksi*
- *niitä ei siten saa käyttää metsäpalovaroituksen aikana tai jos tulipalon vaara
on muun syyn johdosta ilmeinen*
- *”kertakäyttögrillejä” (pelastuslain mukaisena avotulena) ei myöskään saa
käyttää toisen maalla ilman maanomistajan lupaa.*

Pelastuslain tarkoittamaksi avotuleksi ei katsota

- *maapohjasta eristettyjä grillejä tai tiilisiä tai kivisiä tulisijoja, joista tuli ei pääse
leviämään myöskään kipinöinnin vuoksi; ja*
- *edellisiä vastaavia laitteita, joista tuli ei voi päästä leviämään maapohjan
kautta tai kipinöinnin vuoksi*

- 12.4 § ei jatkossa koskisi pääsiäis- ja juhannuskokkoa sekä yleisötilaisuuksissa käytettäviä soihtuja, mikäli sääolosuhteet sallivat ne ja metsäpalovaroitus ei ole voimassa.

3) Kemikaaliasiat:

- 11.1 §: Ympäristölle vaaralliset nestemäiset kemikaalit, kuten polttoaineet, öljyt, maalit, torjunta-aineet ja liuottimet, tulee kiinteistöllä varastoida ja säilyttää siten, että kemikaalien pääsy viemäriin, maaperään tai vesistöön on estetty ja että kemikaalit voidaan onnettomuus- ja vahinkotilanteissa kerätä talteen ja tehdä vaarattomaksi.

~~Tilavuudeltaan yli 1,5 m³~~ Polttoaine- ja kemikaalisäiliöt tulee tarkastuttaa valtuutetulla tarkastajalla vähintään kerran kymmenessä vuodessa säiliöiden sijainnista riippumatta, elleivät muut säädökset taikka kaupungin pelastusviranomaisen ohjeet tai määräykset edellytä lyhyempää tarkastusväliä. **Lisätään:** *Luokitelluilla pohjavesialueilla tulee noudattaa tiheämpää tarkastusväliä.* Tarkastajan tulee toimittaa tarkastuspöytäkirjat kaupungin pelastusviranomaiselle.

- 11.2 §: Yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla pv-1 ja pv-2 sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisella ranta-vyöhykkeellä ja asemakaavoitetulla alueella rantaan rajoittuvilla kiinteistöillä

uudet yksivaippaiset polttoaine- ja kemikaalisäiliöt on sijoitettava maan päälle tiiviisiin suoja-altaisiin ja varustettava ylitäytön estolaitteilla. Suoja-altaan on oltava tilavuudeltaan vähintään 100 % säiliön tilavuudesta. **Ympäristötarkastaja:** *Suoja-altaan on oltava tilavuudeltaan vähintään 110 % säiliön tilavuudesta.* Kaksoisvaippasäiliöt on sijoitettava tiiviille alustalle ja varustettava ylitäytön estolaitteilla.

Näillä alueilla sijaitsevien maanalaisten poltto- ja dieselöljysäiliöiden tarkastuksessa on noudatettava kauppa- ja teollisuusministeriön päätöstä 344/83.

-11.3 §: Käytöstä poistetut polttoaine- ja kemikaalisäiliöt tulee kaivaa maasta pois yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla pv-1 ja pv-2 sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisella ranta-vyöhykkeellä ja asemakaavoitetulla alueella rantaan rajoittuvilla kiinteistöillä. **Lisätään:** *Mikäli polttoaine- tai kemikaalisäiliö sijaitsee osittain tai kokonaan rakennuksen alla voidaan se sinne jättää tyhjennettynä ja puhdistettuna ja tarvittaessa hiekalla täytettynä. Jos säiliö näillä alueilla suunnitellaan jätettäväksi maahan, on maahan jättämiseen haettava lupa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.*

Muillakin alueilla säiliöt on poistettava maasta, mikäli se on rakennuksia vaurioittamatta mahdollista. Säiliöiden poiston yhteydessä täyttöyhteydet on poistettava tai tukittava luotettavalla tavalla. Mikäli säiliö jätetään maahan, se on tyhjennettävä, puhdistettava ja tarkastettava. Lisäksi alueen maaperä on tutkittava luotettavalla tavalla. Maahan jätetyn säiliön sijaintitiedot ja käytöstä poistamistoimenpiteet tulee säilyttää kiinteistön asiapapereissa.

Sekä maasta poistetuista että maahan jätetyistä säiliöistä tulee ilmoittaa kaupungin ympäristönsuojelu-, rakennusvalvonta- ja pelastusviranomaisille.

-11:4 §: Vaarallisten kemikaalien sekä nestemäisten poltto- tai voiteluaineiden tilapäiseen varastointiin tarkoitetut yksivaippaiset säiliöt tulee sijoittaa irti maasta, umpinaiseen suoja-altaaseen tai suoja-altaaseen katoksen alle. Säiliön ja sen letkun on oltava lukittavia, ellei ulkopuolisten pääsyä alueelle ole muuten estetty, sekä laponestolaitteella varustettu.

Valuma-altaalliset, kaksoisvaippaiset tai kaksoispohjaiset varastosäiliöt sekä kuljetukseen ja varastointiin hyväksytyt IBC-pakkaukset on sijoitettava irti maasta, tiiviille, **kynnykselliselle** ja kantavalle alustalle. **Tiiviillä tarkoitetaan öljynkestävää muovikalvoa, asfaltti- tai betonivalua.**

- Lisätään 11.5 §: Tankkauspaikoilla tulee olla imeytysmateriaalia ja kalustoa mahdollisten vuotojen **ja ylitankkauksen** keräämistä varten. **Ympäristötarkastaja:** *Vesistön läheisyydessä sijaitsevalla tankkauspaikalla on oltava varattuna myös öljynimeytyspuomi.* Vuotanut kemikaali taikka poltto- tai voiteluaine sekä sillä likaantunut maa-aines sekä käytetty imeytysmateriaali on poistettava välittömästi ja toimitettava asianmukaiseen vaarallisten jätteen käsittelyyn.

- Ympäristötarkastaja toi esille **TUKESin taustamuistion 10.12.2018 olemassa olevien diesel- ja kevytpolttoöljysäiliöiden ja tankkauspaikkojen vuotojenhallinnan mahdollisuuksia**. Muistion mukaan ohjeistuksia sovelletaan tilanteisiin, joihin ei kohdistu säädöksistä tai päätöksistä erityisvaatimuksia:

*1) Silloin, kun säiliöiden kokoluokka on alle 10 m³ tulee yksivaippainen säiliö olla sijoitettuna suoja-altaaseen, jonka tilavuus on vähintään 1,1 kertaa siellä olevan säiliön suurin nestetilavuus. Suoja-altaaseen mahdollisesti kertyvät hu-
levedet tyhjennetään hallitusti.*

2) Kaksivaippainen säiliö, jonka rakenne pidättää ylitäytön tai jossa on ylitäytönestimen lisäksi toinen turvajärjestelmä (esim. hälytin), ei tarvitse muuta vuodonhallintaa. Jos säiliön rakenne ei pidätä ylitäyttöä, riittää kestopäällystetty tasainen alusta, josta säiliön mahdollinen ylitäyttö saadaan kerättyä esim. imeytysaineella. Säiliö ei saa olla sijoitettuna pelkän tiivistetyn maapohjan päälle.

Pohjavesialueilla (luokat 1 ja 2) tällainen säiliö on oltava sijoitettuna suoja-altaaseen tai reunoilta korotetulle alustalle.

3) Alle 10 m³:n säiliön tai säiliöryhmän täyttö- ja tankkauspaikoille voidaan hyväksyä tasainen suojausrakenne. Täyttö- ja tankkauspaikan tulee kuitenkin olla kestopäällystetty (esim. betoni, asfaltti) riittävän suureksi siten, että mahdollinen täyttö- / tankkaustilanteen vuoto saadaan kerättyä talteen esim. imeytysaineella / -matolla.

- Mikäli säiliön / säiliöiden täyttötiheys on vähemmän kuin kaksi kertaa vuodessa, voidaan hyväksyä siirrettävät vuodonhallintaratkaisut.*

- Mikäli säiliön/säiliöiden täyttötiheys on enemmän kuin kuusi kertaa vuodessa, säiliön täyttöyhde on oltava varustettu pidätyskaivolla /-kaukalolla.*

Muistion kohdassa 4 on otettu kantaa myös olemassa olevien kohteiden saaneeraustarpeiden arviointiin.

Muistion laatijat: ympäristötarkastaja Kirsi Haajanen ja ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen

Muistio on lähetetty 6.3.2020 kommentoitavaksi Sampsa Kinnuselle, Tiina Munckille, Juha Kauppiselle ja Samuli Karviselle.

5 Ilmansuojelu ja pölyntorjunta

5.1 Tulisijojen käyttö ja jätteen polttaminen

Savukaasuihin liittyviä määräyksiä on antanut 75 % kunnista. Ilmansuojeluun liittyviä määräyksiä on perinteisesti annettu liittyen esimerkiksi jätteen tai erityisen savuavan materiaalin polttamiseen kiinteistöillä.

Määräykset voivat koskea muun kuin puhtaan tai käsittelemättömän puun polttamista tulisijoissa tai risujen, oksien ja vastaavien polttamista ulkona. Tarkoituksena on ehkäistä savukaasuista aiheutuvaa haittaa etenkin taajaan asutuilla alueilla.

Jätteisiin liittyvä sääntely on lähtökohtaisesti jätelain alaista ja jätteen polttaminen onkin usein kielletty jätehuoltomääräyksissä. Jätteen polttamista koskevat ympäristönsuojelumääräykset ovat kuitenkin ilmansuojelun kannalta perusteltuja, sillä jätehuoltomääräykset annetaan jätehuollon järjestämiseksi ja ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan ehkäistä jätteistä aiheutuvaa pilaantumista. Päällekkäisiä määräyksiä ei kuitenkaan tule antaa. Mikäli jätteen poltto on kielletty jätehuoltomääräyksissä, ei asiasta tule antaa ympäristönsuojelumääräystä.

Savukaasuhaittojen valvonta voi osoittautua hankalaksi, sillä haittaa voi olla vaikea todeta. Savuhaittailmoitusten käsittelyssä mukaan valvontaan on syytä ottaa myös kunnan ympäristöterveydenhuollon viranhaltija/t, sillä sisätiloissa koettu savuhaitta on terveydensuojelullinen asia.

Savukaasupäästöihin liittyviä määräyksiä annettaessa kannattaakin pohtia valvontaan käytettävissä olevia resursseja sekä sitä, voitaisiinko haittojen syntymistä välttää esimerkiksi tiedottamalla puhtaasta puun poltosta. Toisaalta, mikäli asiasta ei kunnassa säädellä muilla keinoin, voi ympäristönsuojelumääräyksen antaminen toimia valvontatilanteessa ”kättä pidempänä”.

Mallimääräykset

- Jätteen polttaminen:

Jätteen polttaminen on kielletty. Määräys ei koske tulisijojen sytytykseen käytettävää puhdasta, kuivaa paperia tai kartonkia, jota käytetään vähäisiä määriä. Määräys ei koske myöskään käsittelemätöntä lautta tai muuta vastaavaa käsittelemätöntä jätetuuta.

Asuinkiinteistöjen tulisijoissa, lämmityskattiloissa tai vastaavissa ei saa polttaa jätteitä lukuun ottamatta vähäisiä määriä sytytykseen käytettävää puhdasta, muovitonta paperia tai kartonkia tai käsittelemätöntä lautta tai muuta vastaavaa käsittelemätöntä jätetuuta.

Haja-asutusalueella voidaan näistä määräyksistä poiketen polttaa avopolttona vähäisiä määriä oksia, risuja tai muuta vastaavaa puutarhajätettä, ei kuitenkaan käsiteltyä puuta. Poltettaessa on huomioitava riittävä etäisyys naapurikiinteistöistä. Taajaan asutuilla alueilla puutarhajätteen tai vastaavien avopoltto on kielletty.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

Lisäksi muun kuin puhtaan, käsittelemättömän ja kuivan puun polttaminen kiinteistöjen tulisijoissa aiheuttaa savuhaittaa. Määräys on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä huonosti palavan materiaalin aiheuttamia savuhaittaongelmia ja mahdollisesti syntyviä myrkyllisiä savukaasupäästöjä.

5.2 Kunnostus- ja huoltotoimenpiteet

Ympäristönsuojelumääräyksiä on usein annettu myös liittyen rakennusten, esineiden tai kulkuväylien kunnostus- ja huoltotöistä aiheutuvan pölyämisen ja muiden ilmaan joutuvien päästöjen rajoittamiseksi. Myös esimerkiksi rakennusten purkutöiden yhteydessä voi aiheutua sellaista pölyämistä, jota on tarpeen säännellä. Väliaikaisessa murskaustoiminnassa syntyvän pölyhaitan ehkäisemistä käsitellään kappaleessa Muut määräykset. Ulkona tapahtuva, pysyvä laitosmainen suihkupuhallus vaatii aina ympäristöluvan. Rakentamisen aikaisista järjestelyistä voi olla määräyksiä myös rakennusjärjestyksessä.

Oppaan laatimisen yhteydessä useista kunnista tiedusteltiin lehtipuhaltimien käyttöä hiekoitushiekan poistossa koskevien määräysten antamista. Mallimääräysten laatimisessa päädyttiin siihen, ettei määräyksiä tulisi kohdistaa yksittäisen laitteen käytön kieltämiseen. Muuten samalla periaatteella voitaisiin kieltää esimerkiksi moottorisahan tai ruohonleikkurin käyttö, ja tämän tyyppinen määrääminen voisi olla kohtuutonta yksityisille kuntalaisille sekä aiheuttaa yhdenvertaisuusongelmia.

Mallimääräykset

- *Ulkona tapahtuva hiekkapuhallus:*

Taajaan rakennetuilla alueilla tehtävä rakennusten ulkoseinien ja rakenteiden hiekkapuhallus, korkeapainepesu sekä muu tilapäinen ulkona tapahtuva hiekkapuhallus tulee tehdä suojapeitteen alla. Puhallusjätteen joutuminen maaperään ja viemäriin tulee estää. Puhalluksessa syntynyt jäte tulee toimittaa asianmukaiseen jätteenkeräykseen.

Suihkupuhalluksessa (mm. hiekkapuhallus), kemiallisessa maalinpoistossa ja muissa kunnostustöissä on käytettävä tiivistä suojausta siten, että jätteiden pääsy ilmaan, maaperään ja viemäriin estetään. Työn jälkeen työkohteen ympäristö on siivottava ja syntyneet jätteet toimitettava jätteiden laadun edellyttämään käsittelyyn.

Ulkotiloissa tapahtuva pysyvä laitosmainen suihkupuhallus on ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta
- YSL 16 §

Lisäksi ulkona tapahtuvan hiekkapuhalluksen tai painepesun yhteydessä voi ilmaan, maaperään tai viemäriin joutua pölyä ja haitallisia aineita. Määräys on tarpeen ilman ja maaperän suojelun kannalta.

Mallimääräykset

- Rakennusten huolto- ja kunnostustoimenpiteet ja purkutyöt:

Taajaan rakennetulla alueella rakennusten julkisivujen ja ulkotiloissa suoritettavien rakenteiden tai esineiden maalaus- ja muiden kunnostus- tai purkutöiden yhteydessä tulee huolehtia siitä, että toiminnasta aiheutuva melu, pöly, liuotinainehöyryt tai muut vastaavat päästöt eivät aiheuta haittaa tai vaaraa kiinteistön asukkaille, naapureille tai ympäristölle. Päästöjen leviäminen ympäristöön tulee estää esimerkiksi suojapeittein tai muulla asianmukaisella tavalla.

Rakentamisessa ja purkamisessa käytettävä kalusto on varustettava asianmukaisella pölyntorjunnalla. Erityistä huomiota pölyn ja muiden päästöjen torjuntaan tulee kiinnittää, kun työtä tehdään herkkien kohteiden, kuten koulun, päiväkodin, sairaalan tai vastaavan läheisyydessä.

Taajaan rakennetuilla alueilla rakennustyömaaliikenteen pölyntorjunnasta tulee huolehtia ajoväylien riittävällä kastelulla.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Lisäksi suoritettaessa erilaisia kunnostus-, huolto-, rakennus- tai purkutöitä voi ympäristöön päästä ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavaa ja terveydelle ja viihtyvyydelle haitallisia päästöjä. Määräys näiden päästöjen rajoittamiseksi on tarpeen etenkin taajaan rakennetuilla alueilla terveyden ja omaisuuden suojelun vuoksi.

Mallimääräykset

- Katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvät työt:

Hiekoitushiekan koneellisen poistamisen tai muun koneellisen kunnossapito- ja puhtaanapitotyön aikana on huolehdittava riittävästä pölyntorjunnasta esimerkiksi kastelemalla puhdistettava alue tarvittaessa tai suorittamalla työ pintojen ollessa märkiä sateesta tai sulamisvesistä.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Lisäksi pölyntorjunta on tärkeää hyvän ilmanlaadun turvaamiseksi etenkin kaupunki- ja taajama-alueilla. Määräys on tarpeen, jotta voidaan rajoittaa päästöjä ilmaan etenkin keväisin, jolloin ilmanlaatu on usein huono katualueiden voimakkaan pölyämisen vuoksi.

8.3 Tilapäinen murskaus ja louhinta

Tilapäiseen, alle 50 vuorokautta kestäväan kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen sovelletaan YSL 118 §:n mukaista meluilmotusmenettelyä, mikäli kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ei toisin määrätä (ks. Meluntorjuntaa koskevat määräykset).

Toiminnan sääntelyyn liittyy olennaisesti myös pölyntorjunta. Yli 50 vuorokautta kestävä louhinta ja murskaus on ympäristöluvanvaraista. Toiminnan kesto ei ole riippuvainen kalenterivuodesta. Tässä käsitelty **louhinta sisältää kiviaineksen porauksen ja räjäytyksen. Rikottaminen on osa murskaustoimintaa.**

Mikäli kunta ei ole vapauttanut louhinta- ja murskaustoimintaa meluilmotusmenettelystä, ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä annetaan ympäristönsuojeluasetuksen 26 §:n mukaisesti tarpeelliset määräykset, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumista. Meluilmotus tulee lain mukaan tehdä vähintään 30 vrk ennen toiminnan aloittamista. Ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan kuitenkin joidenkin toimien osalta määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Tällöin toimintaan sovelletaan kuitenkin muilta osin meluilmotusmenettelyä.

Mikäli kunta on vapauttanut louhinta- ja murskaustoiminnan meluilmotusmenettelystä, on syytä antaa louhintaa ja murskausta koskevat ympäristönsuojelumääräykset omassa luvussaan tai varmistaa, että meluntorjuntaa ja ilmansuojelua koskevilla määräyksillä pystytään riittävästi säätelemään toiminnan päästöjä. Louhinta- ja murskauspaikoilla on usein myös polttonestesäiliöitä ja jakelupisteitä, joita koskevia määräyksiä on voitu antaa kemikaalien säilyttämistä ja varastointia koskevissa ympäristönsuojelumääräyksissä.

Mikäli annetaan erikseen määräys koskien louhintaa ja murskausta, tulee varmistua, että meluntorjuntaa koskevat määräykset eivät ole ristiriidassa louhintaa ja murskausta koskevien määräysten kanssa. Vanhemmissa määräyskokoelmissa voi vielä olla myös ympäristönsuojelumääräyksiä koskien asfalttiasemia. Asfalttiasemat ovat ympäristönsuojelulain liitteen 2 mukaan rekisteröitäviä toimintoja, joten niitä koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä ei tule soveltaa ja määräyksiä päivitettäessä ne tulisi poistaa kokoelmasta.

Mallimääräykset

• Tilapäinen louhinta ja murskaus:

Yli X päivää, mutta alle 50 päivää kestävästä louhinnasta ja murskauksesta tulee tehdä kirjallinen ilmoitus Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään XX päivää ennen työn aloittamista. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi toiminnan sijoituspaikka, toiminta-aika sekä toiminnanharjoittaja, yhteyshenkilö ja -tiedot.

Toiminnasta tulee tiedottaa lähialueen kiinteistöjä X päivää ennen työn aloitusta. Tiedotteesta tulee käydä ilmi ainakin toiminnanharjoittaja, vastuuhenkilön yhteystiedot, toiminnan sijoituspaikka, toiminnan kokonaiskesto sekä päivittäinen työaika.

Louhintaa ja murskausta saa suorittaa arkisin klo X – XX ja lauantaisin klo X - XX. Murskauslaitteisto on varustettava tehokkailla kastelulaitteilla ja tiiviillä pölykatteilla. Mikäli pölynsidonnassa ei voida käyttää kastelua veden jäätyamisen vuoksi, tulee käyttää pölynerottimia. Porauslaitteet on varustettava tarkoituksenmukaisella pölynkeräyslaitteistolla, joka on oltava käytössä aina, kun työtä tehdään.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- *YSL 202 §:n 3 momentin 1, 2, 3 ja 6 kohdalla*

Lisäksi Savonlinnan kaupungissa X päivää kestävä tilapäinen louhinta ja murskaus on vapautettu YSL 118 §:n mukaisesta melu-ilmoitusmenettelystä kyseisen pykälän nojalla lupamenettelyn keventämiseksi ja tiettyjen töiden suorittamisen sujuvoittamiseksi. Ympäristösuojelumääräykset ovat tarpeen, sillä toiminnasta voi aiheutua paikallisesti merkittävää melu- ja pölyhaittaa naapurustolle ja ympäristölle.

Toiminnan päivittäisen suorittamisen aikarajoituksen tarkoituksena on turvata lepoajan rauhoittaminen asuin- ja vastaavilla kiinteistöillä.

Toiminnasta tiedottamista koskeva määräys on tarpeen, jotta naapurit ja muut melu- tai pölyhaittaa kokevat tahot voivat varautua toimintaan sekä tarvittaessa olla yhteydessä toiminnanharjoittajaan.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET, osa 2

- Voimassa olevat (kv 14.3.2016 § 21)

3 LUKU ILMANSUOJELUA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

12 § Savukaasupäästöjen ja niiden haitallisten vaikutusten ehkäisy

- 12.1 Taajaan rakennetulla alueella kiinteistökohtaisissa lämmityskattiloissa tai muissa tulipesissä ei saa polttaa sellaista huonosti palavaa tai kosteaa materiaalia eikä sellaisia jätteitä tai muita aineita, joiden palaessa muodostuvien savukaasujen joukossa ympäristöön pääsee siinä määrin nokea, hajua, ympäristölle tai terveydelle vaarallisia yhdisteitä, että niistä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.
- 12.2 Taajaan rakennetulla alueella rakennuksen savukaasupäästöjen tai muiden päästöjen päästökorkeus ja teollisuus-, tuotanto- ja yritysikiinteistöjen sekä pysäköintirakennusten ilmanpoiston sijoitus on toteutettava siten, että savu- ja poistokaasujen leviäminen ympäristöön normaaleissa sää- ja käyttöolosuhteissa ei aiheuta terveyshaittaa, vahinkoa tai haittaa naapurikiinteistöille tai niiden käytölle eikä muutakaan ympäristön pilaantumista.
- 12.3 Jätelain mukaisten jätteiden avopoltto on kielletty.
- 12.4 Taajaan rakennetulla alueella on nuotio-, kokko- tai niihin rinnastettavan avotulen sytyttäminen ja polttaminen sallittu vain pelastusviranomaisen suostumuksella, jolloin avopolttona voidaan polttaa myös vähäisiä määriä risuja, oksia, puunlehtiä yms. pihojen haravointi- ja leikkuutähteitä.

4 LUKU

15 § Rakennusten, rakenteiden, esineiden sekä kulkuväylien ja muiden alueiden kunnossa- ja puhtaanapitotöistä mahdollisesti aiheutuvan ympäristön pilaantumisen torjunta

- 15.1 Rakennusten julkisivujen ja ulkotiloissa tehtävien rakenteiden tai esineiden hiekkapuhallus-, maalaus- ja muiden kunnostustöiden yhteydessä tulee huolehtia siitä, että toiminnasta aiheutuva pöly, liuotainainehöyryt tai melu eivät aiheuta ympäristön pilaantumisen vaaraa.
- 15.2 Ulkona tapahtuvaa rakenteiden ja esineiden hiekkapuhallusta tai muuta sellaista häiritsevää melua aiheuttavaa rakennusten ja rakenteiden kunnostustyötä saa tehdä arkisin klo 7 - 18 välisenä aikana. Toimenpiteen käynnistämisestä on kiinteistön haltijan tai toimenpiteen tekijän tiedotettava hyvissä ajoin etukäteen lähinaapureille.
- 15.3 Kulkuväylien ja muiden alueiden kunnossapidon yhteydessä tulee melun ja pölyämisen aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaran ehkäisyyn kiinnittää erityistä huomiota ja ajoittaa melua aiheuttavat työvaiheet tehtäväksi klo 7 - 18 välisenä aikana sekä esimerkiksi kostuttamalla kunnossapidettävät väylät ja muut alueet.
- 15.4 Kulkuväylien ja muiden alueiden talvikunnossapidon yhteydessä liukkauden estämiseksi levitetyt murskeet on poistettava keväällä heti kun se on kulkuväylien ja muiden alueiden sulamisen jälkeen teknisesti mahdollista.
- 15.5 Suolan käyttö liukkauden estämiseksi kulkuväylien ja muiden alueiden talvikunnossapidon yhteydessä tulee rajoittaa vain niihin kohteisiin, joissa se on liikenneturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Jalkakäytävillä ei saa käyttää suolaa eikä muutakaan tahraavaa ainetta muuhun kuin vesikourujen avoinna pitämiseen.

15.6 Lumien auraus, kasaaminen ja kuljetus kiinteistöiltä, kulkuväyliltä sekä teollisuus-, tori-, satama-, pysäköinti-, urheilukenttä- ja leikkikenttäalueilta tai muilta vastaavilta alueilta vesistöön, puistoihin ja puistometsiin on kielletty lukuun ottamatta lumien aurausta sillalta vesistöön.

Lumet on tarvittaessa kuljetettava tätä tarkoitusta varten varatuille yleisille lumenkaatopaikoille.

15.7 Yleiset lumenkaatopaikat on kaatopaikan pitäjän toimesta siivottava lumen mukana tulleista roskista ja muista jätteistä keväällä heti kun se on kaatopaikka-alueiden sulamisen jälkeen teknisesti mahdollista.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Luonnos uusiksi määräyksiksi 1.1.2021 alkaen, osa 2

XX LUKU ILMANSUOJELUA JA PÖLYNTORJUNTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

EE § Polttaminen

Kiinteistökohtaisissa lämmityskattiloissa tai muissa tulipesissä ei saa polttaa sellaista huonosti palavaa tai kosteaa materiaalia eikä sellaisia muita aineita, joiden palaessa aiheutuu kohtuutonta savu- tai hajuhaittaa naapureille tai lähiympäristölle tai muodostuvien savukaasujen joukossa ympäristöön pääsee siinä määrin nokea, hajua, ympäristölle tai terveydelle vaarallisia yhdisteitä, että niistä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Rakennuksen savukaasupäästöjen tai muiden päästöjen päästökorkeus ja teollisuus-, tuotanto- ja yritysikiinteistöjen sekä pysäköintirakennusten ilmanpoiston sijoitus on toteutettava siten, että savu- ja poistokaasujen leviäminen ympäristöön normaaleissa sää- ja käyttöolosuhteissa ei aiheuta terveyshaittaa, vahinkoa tai haittaa naapurikiinteistöille tai niiden käytölle eikä muutenkaan ympäristön pilaantumista.

Lämmitys- ja ilmanvaihtolaitteistot on säädettävä, huollettava ja niitä on käytettävä siten, ettei päästöistä aiheudu haittaa terveydelle tai yleiselle viihtyvyydelle eikä muutenkaan haittaa ympäristölle. Lämmityslaitteiston kunto on ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksesta osoitettava asiantuntijan antamalla arviolla.

Tulisijoissa, lämmityskattiloissa tai vastaavissa ei saa polttaa jätteitä. Määräys ei koske vähäisiä määriä tulisijojen sytytykseen käytettävää puhdasta, puhdasta, kuivaa paperia tai kartonkia eikä myöskään käsittelemätöntä lautaa tai muuta vastaavaa käsittelemätöntä jättepuuta.

Taajaan rakennetulla alueella on nuotio-, kokko- tai niihin rinnastettavan avotulen sytyttäminen - mukaan lukien tynnyrissä tai muussa astiassa - on kielletty lukuun ottamatta pelastusviranomaisen suostumuksella sytytettäviä juhannus- ja pääsiäiskokkoja, joista on, jolloin avopoltona saa polttaa myös vähäisiä määriä risuja, oksia, puunlehtiä yms. pihojen haravointi- ja leikkuutähteitä ja vastaavia puutarhajätteitä.

Haja-asutusalueella saa polttaa avotulella vähäisiä määriä oksia, risuja, puun lehtiä yms. pihojen haravointi- ja leikkuutähteitä tai muita vastaavia puutarhajätteitä. Metsäpalovaroituksen aikana polttamisesta on tehtävä ilmoitus pelastusviranomaiselle. Poltettaessa on

huomioitava riittävä etäisyys naapurikiinteistöistä ja metsäpalovaroituksen mahdollinen voimassaolo.

Määräys ei koske luonnonmukaisen vaarattoman kasvijätteen satunnaista avopolttoa maa- ja metsätaloudessa, ellei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa naapureille.

Avotuli on määritelty pelastuslaissa tuleksi, josta tuli on mahdollista päästä irti joko maapohjan kautta tai kipinöinnin vuoksi (mm. kertakäyttögrillin käyttö katsotaan avotulen teoksi).

Rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla on kielletty. Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää poikkeuksen tästä määräyksestä, mikäli polttaminen on perusteltua pelastusviranomaisen tai vastaavan tahon harjoitustarpeen mahdollistamiseksi tai tuholaistorjunnan takia. Poikkeuksesta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaamisen ehkäisemiksi.

Työkohteessa käytettävien kiinteästi asennettujen koneiden ja laitteiden pakokaasut on johdettava niin etäälle rakennusten ilmanottoaukoista, ettei pakokaasuista aiheudu terveyshaittaa rakennuksessa oleskeleville.

Määräyksen perustelut:

Muun kuin puhtaan, käsittelemättömän ja kuivan puun polttaminen – myös sen kitupolttaaminen - kiinteistöjen tulisijoissa aiheuttaa savuhaittaa. Määräys on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä huonosti palavan materiaalin aiheuttamia savuhaittaongelmia ja mahdollisesti syntyviä myrkyllisiä savukaasupäästöjä.

Rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä eivätkä kokonaiset rakennukset jätесääntelyn mukaisesti ole jätettä, joten määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Hallitsemattomassa polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä.

Poikkeuksen myöntämisellä voidaan tarvittaessa mahdollistaa esimerkiksi pelastusviranomaisen tai vapaapalokunnan harjoitustoiminta tai esimerkiksi tuholaisten torjunta. Asian johdosta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä esimerkiksi sammutusvesien johtamisesta ja käsittelystä, etukäteen tehtävistä toimenpiteistä, kuten myrkyllisten tai

palamattomien materiaalien poistoista tai muista ympäristönsuojelullisesti tärkeitä asioista tai rajoituksista ja poltetun rakennuksen jätehuollosta.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

FF § Katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvät työt

Kulkuväylien ja muiden alueiden talvikunnossapidon yhteydessä liukkauden estämiseksi levitetyt hiekat ja murskeet on poistettava keväällä heti kun se on kulkuväylien ja muiden alueiden sulamisen jälkeen turvallisen liikkumisen vaarantumatta teknisesti mahdollista. Hiekkojen ja murskeiden koneellisen poistamisen tai muun koneellisen kunnossapito- ja puhtaanapitotyön aikana on huolehdittava riittävästä pölyntorjunnasta esimerkiksi kastelemalla puhdistettava alue tarvittaessa tai suorittamalla työ pintojen ollessa märkiä sateesta tai sulamisvesistä.

Lehtipuhaltimien käyttö hiekkojen ja murskeiden poistamiseen on kielletty.

Määräyksen perustelut:

Pölyntorjunta on tärkeää hyvän ilmanlaadun turvaamiseksi etenkin kaupunki- ja taajama-alueilla. Määräys on tarpeen, jotta voidaan rajoittaa päästöjä ilmaan etenkin keväisin, jolloin ilmanlaatu on usein huono katualueiden voimakkaan pölyämisen vuoksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

GG § Ulkona tapahtuva suihkupuhallus

Rakennusten ulkoseinien ja ulkotiloissa tehtävien rakenteiden tai esineiden suihkupuhalluksessa mukaan lukien hiekkapuhallus, korkeapainepesu sekä muu tilapäinen ulkona tapahtuva hiekkapuhallus tulee tehdä tiiviin suojapeitteen alla. Puhallusjätteiden ja muiden epäpuhtauksien leviäminen ilmaan, maaperään ja viemäriin ja muualle ympäristöön tulee estää. Puhalluksessa syntynyt jäte tulee toimittaa asianmukaiseen jätteenkeräykseen.

Myös kemiallisessa maalinpoistossa ja muissa kunnostustöissä on käytettävä tiivistä suojasta siten, että jätteiden pääsy ilmaan, maaperään ja viemäriin estetään. Työn jälkeen

työkohteen ympäristö on siivottava ja syntyneet jätteet toimitettava jätteiden laadun edellyttämään käsittelyyn.

Kunnostettavan rakennuksen ikkunat ja muut ulkoilma-aukot on tiivistettävä siten, että pölyn ja muiden haitallisten aineiden tunkeutuminen rakennuksen sisälle estetään. Koneellinen ilmanvaihto on tarvittaessa keskeytettävä työn ajaksi.

Toiminnan sallittuna ajankohtana tulee noudattaa mitä näiden määräysten DD §:n kohdassa 3 säädetään ja tiedottaa kuten AA §:ssä säädetään.

Ulkotiloissa tapahtuva pysyvä laitosmainen suihkupuhallus on ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista.

Määräyksen perustelut:

Ulkona tapahtuvan hiekkapuhalluksen tai painepesun yhteydessä voi ilmaan, maaperään tai viemäriin joutua pölyä ja haitallisia aineita. Määräys on tarpeen ilman ja maaperän suojelun kannalta.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

HH § Rakennusten huolto- ja kunnostustoimenpiteet ja purkutyöt

Rakennusten ulkoseinien ja ulkotiloissa suoritettavien rakenteiden tai esineiden maalaus- ja muiden kunnostus- tai purkutöiden yhteydessä tulee huolehtia siitä, että toiminnasta aiheutuva pöly, liuotainainehöyryt tai muut vastaavat päästöt eivät aiheuta haittaa tai vaaraa kiinteistön asukkaille, naapureille tai ympäristölle. Päästöjen leviäminen ympäristöön tulee estää esimerkiksi suojapeittein tai muulla asianmukaisella tavalla.

Kemiallisessa maalinpoistossa, rakennusten ulkopintojen suihkupuhalluksessa sekä poistettaessa polykloorattuja bifenyylejä (PCB) tai lyijyä sisältäviä saumausaineita, on maanpinta suojattava esimerkiksi tiiviillä peitteellä siten, että jätteiden pääsy maaperään ja viemäriin estetään. Työn jälkeen piha- ja katualueet on siivottava ja syntyneet jätteet on toimitettava jätteiden laadun edellyttämään käsittelyyn.

Rakentamisessa ja purkamisessa käytettävä kalusto on varustettava asianmukaisella pölyntorjunnalla. Erityistä huomiota pölyn ja muiden päästöjen torjuntaan tulee kiinnittää, kun työtä tehdään herkkien kohteiden, kuten koulun, päiväkodin, sairaalan tai vastaavan läheisyydessä.

Rakennus- ja purkutyöt sekä rakennusjätteiden ja maa- ja kiviaineksen käsittely on tehtävä siten, että pölyhaitat ovat kaikissa olosuhteissa mahdollisimman vähäisiä. Rakentamisessa ja purkamisessa sekä rakennusjätteiden ja maa- ja kiviaineksen käsittelyssä on aina käytettävä riittävän tehokkaita pölyntorjuntamenetelmiä, kun pölystä saattaa aiheutua haittaa tai häiriötä.

Rakennustyömailla on raskaan liikenteen ajoväylät pidettävä mahdollisimman pölyämättöminä kastelemalla väylät. Myös rakennustyömaiden vaikutuspiirissä olevat katualueet on pidettävä mahdollisimman puhtaina työmaalta kulkeutuvasta maa-aineksesta pölyhaittojen estämiseksi.

Siirrettävä maa- ja kiviaines sekä purkujätteet on pidettävä mahdollisimman pölyämättöminä esimerkiksi vedellä kastelemalla. Kuljetettaessa pölyäviä kuormia rakennustyömaan ulko-puolelle on kuormien oltava peitettyjä tai kasteltuja.

Määräyksen perustelut:

Suoritettaessa erilaisia kunnostus-, huolto-, rakennus- tai purkutöitä voi ympäristöön päästä ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavaa ja terveydelle ja viihtyvyydelle haitallisia päästöjä. Määräys näiden päästöjen rajoittamiseksi on tarpeen etenkin taajaan rakennetuilla alueilla terveyden ja omaisuuden suojelun vuoksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

II § Tilapäinen louhinta ja murskaus

Louhinnasta ja murskauksesta tulee tehdä kirjallinen ilmoitus Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle siten kuin näiden määräysten DD §:n 1 ja 2 kohdissa säädetään.

Murskauslaitteisto on varustettava tehokkailla kastelulaitteilla ja tiiviillä pölykatteilla. Mikäli pölynsidonnassa ei voida käyttää kastelua veden jäätymisen vuoksi, tulee käyttää pölynierottimia.

Kun avolouhintaa tehdään alle 200 metrin päässä pölylle herkistä kohteista tai kun louheen kuljetusreitti sijaitsee pölylle herkkien kohteiden läheisyydessä, porauslaitteet on varustettava tarkoituksenmukaisella pölynkeräyslaitteistolla, jonka on oltava aina käytössä, kun työtä tehdään. Pölynkeräyslaitteistoa ei saa tyhjentää räjäytyspaikalle eikä louheen sekaan.

Määräyksen perustelut:

Ympäristösuojelumääräys ovat tarpeen, sillä toiminnasta voi aiheutua paikallisesti merkittävää pölyhaittaa naapurustolle ja ympäristölle.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1, 2, 3 ja 6 kohdat

Pohjavesialueet

Lohkoja pohjavesialueella

Savonlinna: 36 tilalla on peltoja pohjavesialueella

Yhteensä: 328,91 ha, josta ympäristösitoumuksella 292,15 ha

Kaikki tilat

Karjatiloja on 68 kpl

Tiloja yhteensä 326 kpl

Peltoa n. 10 288 ha / Savonlinna.

Viljelijät, jotka ovat sitoutuneet ympäristökorvaukseen (RTK) laativat vuosittain viljelysuunnitelman (kuuluu ehtoihin). Monille sen tekee neuvonta organisaatiot.

Lohkoilla, missä käytetään lannoitteita kemiallisia tai orgaanisia on oltava maa-analyysi, jolla määritetään kyseisen lohkon ravinnemäärät ja viljavuus. Pellon lannoittaminen perustuu viljavuustutkimukseen. Viljavuustutkimuksessa myös määritetään maalaji ja sen multavuus. Lannoittaa ei ole pakko.

Ympäristökorvaus sitoumuksen säännöt ja täydentävät ehdot rajoittavat ravinnemäärien käyttöä ja, miten karjanlanta voi levittää pohjavesi alueelle ja milloin.

Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitteiden levittäminen vain sijoittamalla.

Kalteville osille muut levitettävät lannat ja orgaaniset aineet mullattava 12 h kuluessa.

Pinta levitykset ei kasvustoa multaus 24 h.

15.9 jälkeen vain sijoittamalla. Syysviljan kylvö edeltävä lannoitus saa levittää.

Aumaaminen/patterointi lupa ympäristötoimi ja lupa lannan levityksen jatkolle marraskuu.

Vesistöjen, jokien ja purojen varsille on jätettävä myös suojavaöhykkeet ja huomioitava karjanlannan käytön sallittu etäisyys.

Valtaojilla ja reunaojilla on myös omat piennaralueensa.

Jokaisen viljelijä täytyy pitää lohko kirjanpitoa tapahtumista pelloillaan.

Kaikki viljelijät eivät muodosta kasvulohkoa pohjavesialueesta, joka saattaa osittain sisältyä peltoon. Sen mukaan todellinen viljelty ala pohjavesi alueella on todennäköisesti pienempi kuin ilmoittamani pohjavesi alue.

Viljelijän on oman tilansa kohdalla huolehdittava ympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden suorien tai epäsuorien päästöjen estäminen pohjaveteen (esim. polttoaineet, voiteluaineet, kasvinsuojeluaineet)
Kielto koskee myös alueilla, jotka eivät kuulu pohjaveteen. (Aineet ovat lueteltu täydentävien ehtojen opas 2020 taulukko 4)

Kaivosta vastuu on viljelijällä myös vuokrapelloilla. Kaivoille on muodostettu omia lohkoja, jotka ovat kokonaan lannoituksen ja torjunta-aine käytön ulkopuolella. Tosin kaivo lohkoja myös viljellään.

Molempia sääntöjä valvoo Etelä-Savon ELY-keskus pelto – ja eläinvalvontojen yhteydessä.

Maaseututoimissa tarkastetaan lietelannan sijoittamisen lohko toimenpiteessä, että lanta on sijoitettu peltoon tai mullattu multaimella, joka on levitys kalustossa kiinni.

Viljelijät ovat aktiivisia kysymään lannan levitys aikatauluista ja miten voi levittää.

Puhdistamo jätettä en ole kuullut tilojen käyttävän kuin 1970 luvulla, niillä on ollut huono maine mm. raskasmetallien takia.

3.4.2020 Savonlinna

Vesa Sairanen

maaseutupäällikkö Vs

2.2 Eläintilojen ja maitohuoneiden jätevedet

Kunnissa, joissa on paljon YSL:n lupa- tai ilmoitusmenettelyn piiriin kuulumattomia eläinsuojia voi olla tarpeen antaa ympäristönsuojelumääräyksiä koskien eläintilojen ja maitohuoneiden pesuvesien käsittelyä. Maitohuoneiden pesuvedet sisältävät maitohuoneen, maidonkeruuputkiston, lypsyaseman ja tilatankin pesuvedet. Eläintilojen pesuvesiä syntyy, kun eläinten tiloja pestään esimerkiksi paine- tai höyrypesurilla. Mikäli maitohuoneiden pesuvedet sisältävät käymäläjätevesiä, ne tulee käsitellä ympäristönsuojelulain 16 luvussa talousjätevesille asetettujen velvoitteiden mukaisesti (haja-asutusalue tai viemäriverkoston alueella johtaa viemäriin (Ympäristöministeriö 2010, s. 79–80. Ministeriön ohjeesta oli tämän oppaan kirjoittamisen aikaan tekeillä päivitys).

Kunnissa voi olla eläinsuojien ja paikallisen vesihuoltolaitoksen välillä tehty myös sopimuksia talousjätevedestä poikkeavan jäteveden johtamisesta. Ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan määrätä käymäläjätevesiä sisältämättömien maitohuoneen ja eläintilojen pesuvesien käsittelystä. Määräykset voivat koskea myös jalostukseen kelpaamattoman maidon johtamista virtsa- tai lietesäiliöön. Eläinsuojissa olevien sosiaalityötilojen jätevesien johtamisessa on huomioitava niiden määrä sekä se, sisältävätkö ne käymäläjätevesiä.

Mallimääräykset

- Maitohuoneiden ja eläintilojen pesuvedet:

Viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla maitohuoneiden ja eläintilojen pesuvedet, jotka sisältävät käymäläjätevesiä, tulee käsitellä tarkoitukseen suunnitellussa erillisessä käsittelyjärjestelmässä tai yhdessä talousjätevesien kanssa yhteiskäyttöön suunnitellussa käsittelyjärjestelmässä.

Sellaiset pesuvedet, jotka eivät sisällä käymäläjätevesiä sekä jalostukseen kelpaamaton maito voidaan johtaa liete- tai virtsasäiliöön, mikäli säiliön mitoitus on riittävä. Säiliöiden mitoituksessa on tällöin huomioitava pesuvesien ja jätemaidon vuosittainen määrä. Liete- tai virtsasäiliöön johdettavat pesuvedet eivät saa sisältää ympäristölle haitallisia aineita.

Eläinsuojan sosiaalityötilojen harmaat jätevedet voidaan johtaa virtsa- tai lietesäiliöön, mikäli niiden määrä on vähäinen.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Lisäksi Savonlinnan kaupungissa on runsaasti sellaisia eläinsuojia, jotka eivät ole ympäristölupavelvollisia tai joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 115a §:n mukaista ilmoitusmenettelyä. Tällaisten eläinsuojien jätevesistä voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, joten niiden käsittelyä ja johtamista koskevat ympäristönsuojelumääräykset ovat tarpeelliset.

Eläinsuojien jätevedet voivat ympäristöön johdettuna aiheuttaa merkittävää pistemäistä kuormitusta ja ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristölupajärjestelmän ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävien tilojen osalta määräyksellä voidaan estää jätevesien aiheuttamaa ympäristön pilaantumista.

Savonlinnan kaupungin alueella sellaisten eläintilojen, jotka eivät ole ympäristölupa- tai ilmoitusmenettelyn piirissä, jätevedet voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa.

2.6 Haja-asutuksen jätevesilietteen käsittely ja hyödyntäminen maataloudessa

Asumisessa syntyvä liete on jätettä ja sen kuljettamista ja käsittelyä koskeva sääntely jätelain (646/2011) alaista. Jätelain 41 §:ssä kuitenkin mahdollistetaan **pienimuotoinen asumisessa syntyvän talousvesien käsittelystä peräisin olevan lietteen tai kuivakäymäläjätteen omatoiminen käsittely omalla tai naapurikiinteistöllä** silloin, kun tämä on hyväksytty kunnan ympäristönsuojelu- tai jätehuoltomääräyksissä. Omatoimisella käsittelyllä tarkoitetaan esimerkiksi lietteen vaarattomaksi tekemistä ja hyödyntämistä maataloudessa tai biojätteen (ml. kuivakäymäläjäte) kompostointia. Sääntelyllä on pyritty helpottamaan varsinkin syrjäisten seutujen jätevesilietteiden käsittelyä.

Kuntaliiton suositus on, että jätelain soveltamisalaan kuuluvat määräykset annetaan ensisijaisesti jätehuoltomääräyksissä. Mikäli omatoimista käsittelyä ei ole mahdollistettu jätehuoltomääräyksissä ja se koetaan tarpeelliseksi, **voidaan tarvittavat määräykset antaa ympäristönsuojelumääräyksissä.** Tällöin on syytä myös määritellä vähäisen lietteen käsite määräyskokoelmassa. Jätehuoltomääräysten laatisopissa annetaan tarkempaa ohjeistusta ko. määräysten laatiselulle.

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa myös asumisessa syntyvän vaarattomaksi tehdyn lietteen käyttämisestä lannoitteena tai maanparannukseen pilaantumiselle herkillä alueilla. Määräyksiä valmisteltaessa tulee huomioida, mitä asiasta muualla säädetään. Omatoimisesti käsitellyn lietteen käyttämisestä lannoitteena säätelevät lannoitevalmistelaki ja lannoitevalmistesetus sekä nitraattiasetus. **Lietteen levittämisessä tulee noudattaa lannoitevalmisteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta annettua MMM:n asetusta (12/12).** Asetuksen 11 a § säätelee jätevesilietteiden käyttöä maataloudessa mukaan lukien omatoimisesti käsitellyn lietteen ja kuivakäymäläjätteen käyttämisen.

Mallimääräykset

- *Omatoimisesti käsitellyn jätevesilietteen hyödyntäminen maataloudessa:*

Käsitlemätöntä jätevesilietettä tai kuivakäymäläjätettä ei saa levittää ympäristöön. Stabiloitua, kompostoitua tai muulla tavoin vaarattomaksi käsiteltyä lietettä saa levittää lietteen käsittelijän hallinnassa oleville pelloille, ei kuitenkaan _____ pohjavesialueille. Määräys koskee pienimuotoisessa omatoimisessa käsittelyssä käsiteltyä lietettä tai kuivakäymäläjätettä.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 5 kohdilla
- YSL 17 §:llä

Lisäksi Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleisissä jätehuoltomääräyksissä / näiden määräysten XX §:ssä on mahdollistettu jätevesilietteen tai kuivakäymäläjätteen omatoiminen käsittely tai luovuttaminen naapurikiinteistölle käsiteltäväksi yhteisesti. _____ pohjavesialueilla on tarpeen rajoittaa ko. lietteiden lannoitekäyttöä pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

3 Määräykset maatalouden päästöjen rajoittamiseksi

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa sellaisten alueiden tai vyöhykkeiden määrittelemiseksi, joilla lannoitteiden tai maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan. Perinteisesti kunnissa annetut määräykset ovat koskeneet lannan ja virtsan levitystä pilaantumiselle herkillä alueilla ja esimerkiksi eläinten ulkotarhojen sijoittamista.

Maatalouden päästöjä (ravinnekuormaa) säännellään nitraattiasetuksella sekä lannoitevalmisteasetuksella. Nitraattiasetus ja lannoitevalmisteasetus perustuvat EU-normeihin ja muodostavat rajat sekä eläin- että kasvimaatalouden aiheuttamalle ravinnekuormitukselle.

Nitraattiasetusta sovelletaan lannan sekä lannoitevalmistelain tarkoittamien lannoitevalmisteiden käyttöön, varastointiin ja levitykseen. Lisäksi asetusta sovelletaan muihin maatilalla syntyviin lannoitteena sellaisenaan tai käsiteltyinä käytettäviin orgaanisiin sivujakeisiin.

Lannoitevalmisteasetusta sovelletaan muun ohella soveltuvin osin lannoitevalmisteiden valmistukseen omaan käyttöön. Asetuksella säännellään myös lannoitevalmisteiden käyttöä.

Maataloudesta tulevien päästöjen rajoittamista koskevien ympäristönsuojelumääräysten tarveharkinnassa on perehdyttävä nitraattiasetuksen sääntelyyn ja kohdennettava määräykset siten, ettei synny päällekkäisyyksiä tai ristiriitaisuuksia nitraattiasetuksen kanssa. Nykyinen nitraattiasetus on vanhaan asetukseen verrattuna yksityiskohtaisempi, mitä tulee lannan levityksen sääntelyyn ja lannan varastointiin, ja usein kunnissa onkin voitu karsia maataloutta koskevia määräyksiä.

Määräyksiä voi olla tarpeen antaa koskien lannoittamista pohjavesialueilla, sillä nitraattiasetuksessa tätä ei rajoiteta. Kunnissa on usein esimerkiksi kielletty lietelannan levitys pohjavesialueilla tai annettu rajoitteita kuivalannan levittämiseksi. Määräystä annettaessa on syytä selvittää, onko kunnan pohjavesialueilla peltomaata tai annettu päätöksiä esimerkiksi vedenottamoiden suoja-alueista, joiden määräyksissä rajoitetaan lannoittamista.

Nitraattiasetuksessa säädetään suojaetäisyyksistä lannoitteiden käytön ja vesistön välillä, mutta **joillain alueilla voi olla tarpeen antaa asetusta tiukempia määräyksiä vesistöjen suojelun vuoksi** (ympäristönsuojelumääräykset voivat olla tiukempia kuin asetuksen tasoinen sääntely, mikäli paikallisesti voidaan osoittaa tarve tiukemmille määräyksille, ks. KHO 2006:58).

Asetusta tiukempia määräyksiä annettaessa niiden tulee perustua riittäviin selvityksiin paikallisen ympäristön tilasta. **Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa myös lantavarastojen (lantalat) ja eläinten ulkotarhojen ja asuinkiinteistöjen välisistä suojaetäisyyksistä**, mikäli suojaetäisyyksistä ei ole annettu määräyksiä rakennusjärjestyksessä. Määräykset voivat olla tarpeen etenkin taajaan asutuilla alueilla naapureille koituvan haju- tai muun haitan ehkäisemiseksi.

Nitraattiasetuksen 4 §:ssä säännellään lannan varastointitilojen, jaloittelualueiden ja ruokinta- ja juottopaikkojen sijoittamisesta. Pykälässä rajoitetaan näiden toimintojen sijoittumista pohjavesialueille, tulvanalaisille alueille sekä annetaan suojaetäisyydet suhteessa vesistöihin,

talousvesikaivoihin, valtaojiin ja vesilain tarkoittamiin noroihin. Kunnassa voi kuitenkin olla tarpeen määrätä näiden toimintojen sijoittumisesta taajaan rakennetuilla tai vastaavilla alueilla. Nitraattiasetuksen 4 §:ssä huomioitavaa on, että pykälä ei rajoita ulkotarhojen vaan nk. pysyvien ruokinta- ja juottopaikkojen sijoittamista. Siksi kunnassa voi olla tarpeen antaa **määräyksiä myös ulkotarhojen sijoittamisesta suhteessa vesistöön, valtaajaan tai noroon tai muuhun herkkään kohteeseen.**

Kunnissa on voitu myös antaa **määräyksiä herkkien vesistöjen ranta-alueiden laidunkäytön kieltämisestä** tai muiden kuin luvan- tai ilmoituksenvaraisten eläinsuojien ulkotarhojen rakenteista ja kunnossapidosta. Laiduntamisen rajoittamista mietittäessä on syytä punnita määräyksen todellinen tarve. Määräys voi olla tarpeen esimerkiksi **sellaisten vesistöjen tai vesistön osien ranta-alueilla**, joiden vesienhoitosuunnitelmassa asetetut tilatavoitteet vaativat tiukkaa ravinteiden rajoittamista, **jotka ovat matalia ja joiden veden vaihtuvuus on pieni.** Määräyksiä on voitu antaa **myös esimerkiksi uimarantojen läheisyydessä** tapahtuvan laiduntamisen rajoittamiseksi hygieenisistä syistä.

Mallimääräykset

- Lannoitteiden käyttö pilaantumiselle herkillä alueilla:

Lietelannan ja virtsan levittäminen on kielletty _____ pohjavesialueilla (liitekartta x).

Lietelannan ja virtsan levitys on kielletty _____ vedenottamon suoja-alueella (liitekartta x).

Lietelannan ja virtsan sekä kuivalannan levitys on kielletty _____ pohjavesialueen muodostumisalueella (liitekartta x).

_____ vesistön ranta-alueilla lannan ja virtsan käyttö lannoitteena on kielletty __ metriä lähempänä vesistöä.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 5 ja tapauskohtaisesti 7 kohdalla
- YSL 17 §

Lisäksi lannan- ja virtsan käyttö lannoitteena _____ pohjavesialueella voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Lannan ja virtsan käyttö lannoitteena _____ vedenottamon läheisyydessä saattaa vaarantaa pohjaveden ja talousveden laadun ja aiheuttaa terveysriskejä.

Lannan ja virtsan käytön kieltäminen __ metriä lähempänä _____ vesistöä on perusteltua vesistön ekologisen kuntoluokituksen säilyttämiseksi/parantamiseksi [viittaus vesienhoitosuunnitelmaan].

_____ valuma-alueen vesienhoitosuunnitelmassa/toimenpideohjelmassa asetettujen tila- ja muiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää _____ vesistöön kohdistuvan ravinnekuorman voimakasta rajoittamista. Vesistöön kohdistuvaa ravinnekuormitusta ei vesistön ranta-alueella kyetä riittävästi rajoittamaan nitraattiasetuksen sääntelyllä, joten ympäristönsuojelumääräysten antaminen on tarpeen vesistökuormituksen hillitsemiseksi.

Mallimääräykset

- Lantavarastojen, eläinsuojien ja eläinten ulkotarhojen sijoittaminen:

Uusia lantavarastoja ei saa sijoittaa __ metriä lähemmäksi naapurin asuinkiinteistöä.

Uusia eläinsuojia ei saa sijoittaa __ metriä lähemmäksi naapurin asuinkiinteistöä.

Uusien eläinsuojien, eläinten ulkotarhojen ja lantavarastojen sijoittamisessa on otettava huomioon mahdolliset naapurustolle aiheutuvat hajuhaitat sekä muut mahdolliset ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat seikat.

Eläinten ulkotarhan tai ratsastuskentän sijoittamisessa tulee noudattaa seuraavia suojaetäisyyksiä herkeksi määritellyistä kohteista:

Vesistö, puro, noro, valtaoja xx metriä

Talousvesikaivo, lähde xx metriä

Määräystä sovelletaan säännöllisesti ulkoilevien kotieläinten, kuten hevosten ja lampaiden ulkotarhoihin. Määräystä ei sovelleta esimerkiksi lemmikkien piha-aitauksiin.

Eläinten ulkotarhoista ja ratsastuskentiltä tulee poistaa lanta säännöllisesti lantavarastoon. Pintamaa ja rakenteet on uusittava tarvittaessa.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvien osien 3 kohdalla

Lisäksi ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävät eläinsuojien ja niihin liittyvien toimintojen sijoittaminen suhteessa asuinkiinteistöihin ja vesistöihin, puroihin, noroihin ja vastaaviin herkkiin kohteisiin on perusteltua niiden aiheuttamien hajuhaittojen ja ravinnepestöjen vuoksi.

Savonlinnan kaupungin alueella uusien eläinsuojien ja niihin liittyvien toimintojen sijoittamista on tarpeen säännellä, jotta voidaan rajoittaa vesistöihin kohdistuvaa hajakuormitusta sekä ehkäistä naapurustolle aiheutuvia haittoja, kuten haju- tai pölyhaittaa.

Mallimääräykset

- Laiduntaminen ranta-alueilla:

_____ vesistön / vesistöjen ranta-alueilla (liitekartta x) eläinten laiduntaminen on kielletty __ metriä lähempänä keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa.

Laiduntaminen on kielletty yleisten uimarantojen läheisyydessä.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvien osien 7 kohdalla

Lisäksi laiduntamisen rajoittaminen _____ vesistön ranta-alueella on perusteltua vesistön _____ tilan vuoksi. [viittaus vesienhoitosuunnitelmaan]

Laiduntamisen rajoittaminen _____ ranta-alueella on perusteltua vesistöön huuhtoutuvan ravinnekuorman pienentämiseksi. Kyseiseen vesistöön kohdistuva muu kuormitus huomioiden saattaa laiduntaminen vaarantaa vesistön suojelutavoitteet [viittaus vesien- tai merenhoidon suunnitelmaan, mikäli niissä on asetettu tavoitteita tai toimenpiteitä, joilla voidaan perustella määräystä].

Kielto on tarpeen _____ vesistölle _____ vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetettujen toimenpiteiden turvaamiseksi / vesistölle vesienhoidon suunnitelmassa asetetun tilatavoitteen saavuttamiseksi.

_____ vesistö on voimakkaasti rehevöitynyt ja sen tilan parantaminen vaatii voimakasta ravinteiden hillitsemistä.

Laiduntamisen kieltäminen uimarantojen läheisyydessä on tarpeen yleisen viihtyvyyden turvaamiseksi ja terveydelle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

8.4 Porojen ja valjakkokoirien pito

Erityisesti Pohjois-Suomen kunnissa on annettu määräyksiä koskien valjakkokoirien ja porojen pidosta aiheutuvaa ympäristön kuormitusta. Määräykset ovat koskeneet porojen ja koirien tarhaamisesta ja ruokkimisesta johtuvaa vesistön tai pohjaveden pilaantumisriskiä. Tämän tyyppiset määräykset ovat hyvä esimerkki paikallisista olosuhteista, joiden vuoksi ympäristönsuojelumääräyksiä tulisikin antaa.

Porojen pidempiaikaisesta tarhaamisesta aiheutuu virtsan, ulosteen ja rehun myötä kuormitusta erityisesti vesistöihin. Ympäristönsuojelumääräyksissä voi siksi olla tarpeen säädellä tarhojen sijoittamisesta ja niiden siivoamisesta. Tarhojen valumavedet voivat myös aiheuttaa haittaa naapurikiinteistöille tai esimerkiksi vaaraa talousvesikaivon vedenlaadulle.

Mallimääräykset

• Porojen ja valjakkokoirien ruokinta ja tarhaaminen:

Porojen ruokinta vesialueella ja alle X metrin etäisyydellä vesistöä [tähän voi sisällyttää myös muita vesilain mukaisia vesialueita, mikäli se on paikallisesti tarpeen] on kielletty. Etäisyydessä on tapauskohtaisesti huomioitava myös vuotuinen tulvakorkeus, jottei heinä tai muu rehu pääse huuhtoutumaan vesistöön. Määräys ei koske porojen kuljettamisessa ja kokoamisessa tehtävää vähäistä ja tilapäistä ruokintaa.

Porojen ja valjakkokoirien tarhaaminen ja ruokkiminen on kielletty _____ pohjavesialueella/pohjaveden muodostumisalueella (liitekartta x).

Porojen tai valjakkokoirien ulkotarhaa ei saa perustaa X metriä lähemmäs naapurintontin rajaa, talousvesikaivoa, lähdettä, vesistöä tai muuta herkästi pilaantuvaa kohdetta. Ulkotarhat on pidettävä siisteinä ja valumavesien pääsy suoraan ojaan, puroon, noroon tai vesistöön on estettävä.

Taajaan asutulla alueella tai muutoin lähellä asutusta sijaitseva porojen ulkotarha on pidettävä siistinä. Tarhan sijoittamisessa on huomioitava sulamis- ja muiden valumavesien johtaminen. Valumavesistä ei saa aiheutua talousvesikaivon, vesistön tai muuta ympäristön pilaantumista. Talvikauden jälkeen tarha-alue on siivottava.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Lisäksi porojen ruokinta vesistöjen jäällä, rannoilla tai vesistöjen ja vesimuodostumien läheisyydessä tulvarajan alapuolella voi aiheuttaa rehevöitymistä rehun päästessä huuhtoutumaan vesistöön. Ruokintapaikoilta aiheutuu ravinnepäästöjä myös eläinten lannasta ja virtsasta. Tilapäisessä kokoamisessa ja kuljettamisessa rehua käytetään niin vähäisissä määrin ja paikallisesti, ettei ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa todennäköisesti synny.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET, osa 3

- Voimassa olevat (kv 14.3.2016 § 21)

2 LUKU VESIEN SUOJELUA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

10 § Vyöhykkeet ja alueet, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan

10.1 Yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä, luokkaan pv-1 kuuluvilla pohjavedenmuodostumisalueilla sijaitseville pelloille ei saa levittää lantaa, virtsaa, puristenestettä tai muuta nestemäistä orgaanista lannoitetta taikka käsiteltyjä tai käsittelemättömiä jätevesiä, umpisäiliö-, saostuskaivo- ja puhdistamolietteitä.

Yhdyskunnan vedenhankintaan soveltuvilla, luokkaan pv-2 kuuluvilla pohjavedenmuodostumisalueilla sijaitseville pelloille ei saa levittää lantaa, virtsaa, puristenestettä tai muuta nestemäistä orgaanista lannoitetta taikka käsiteltyjä tai käsittelemättömiä jätevesiä, umpisäiliö-, saostuskaivo- ja puhdistamolietteitä, ellei toiminnanharjoittaja maaperätutkimusten sekä levitettävän aineen analyysitulosten ja vastaavien luotettavien selvitysten perusteella osoita, ettei siitä aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa.

Tutkimukset ja selvitykset tulee suorittaa Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla. Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee tutkimusten ja selvitysten perusteella, onko pohjavesialueen maakerroksen paksuus riittävä ja pohjaveden pinnan taso sekä virtaussuunta sellaiset, ettei pohjaveden tai vedenhankinnan kannalta tärkeän vesistön pilaantumisen vaaraa synny. Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa asiaa koskevia lisämääräyksiä.

Lannan levitys on sallittu pohjavesialueiden pv-1 ja pv-2 varsinaisen muodostumisalueen (sisärajan) sekä pohjavesialueen (ulkorajan) väliselle vyöhykkeelle, kun levitys tapahtuu keväällä ja lanta mullataan yhden (1) vuorokauden kuluessa levityksen jälkeen tai lanta levitetään nurmelle sijoittavalla laitteella eikä vyöhyke sijoitu vedenhankinnan kannalta tärkeälle vesistön ranta-alueelle.

Käytössä olevien talousvesikaivojen ympärille tulee jättää vähintään 30 metriä leveä lannalla, virtsalla, puristenesteellä tai muulla nestemäisellä orgaanisella lannoitteella taikka jätevesillä ja jätevesilietteilä käsittelemätön suojavyöhyke. Mikäli pelto viettää merkittävästi kaivoon päin, suojavyöhykkeen leveys tulee olla vähintään 100 metriä.

Mitä edellä on määrätty nestemäisten orgaanisista lannoitteiden sekä jätevesien ja jätevesilietteliden käytöstä pohjavesialueilla pv-1 ja pv-2 sekä vedenhankinnan kannalta tärkeillä vesistön ranta-alueilla koskee myös kasvinsuojeluaineita, lukuun ottamatta niitä kasvinsuojeluaineita, joiden käyttö on sallittu pohjavesialueilla.

10.2 Tuotantoeläinten lannan, lietelannan ja virtsan levittäminen metsiin ja joutomaille on kielletty.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Luonnos uusiksi määräyksiksi 1.1.2021 alkaen, osa 3

XXX LUKU MÄÄRÄYKSET MAATALOUDEN PÄÄSTÖJEN RAJOITTAMISEKSI

JJ § Maitohuoneiden ja eläintilojen pesuvedet

Ellei jätevesiä johdeta yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen viemäriin, maitohuoneiden ja eläintilojen pesuvedet, jotka sisältävät käymäläjätevesiä, tulee käsitellä tarkoitukseen suunnitellussa erillisessä käsittelyjärjestelmässä tai yhdessä talousjätevesien kanssa yhteiskäyttöön suunnitellussa käsittelyjärjestelmässä.

Sellaiset pesuvedet, jotka eivät sisällä käymäläjätevesiä sekä jalostukseen kelpaamaton maito voidaan johtaa liete- tai virtsasäiliöön, mikäli säiliön mitoitus on riittävä. Säiliöiden mitoituksessa on tällöin huomioitava pesuvesien ja jätemaidon vuosittainen määrä. Liete- tai virtsasäiliöön johdettavat pesuvedet eivät saa sisältää ympäristölle haitallisia aineita.

Perustelut:

Savonlinnassa on runsaasti sellaisia eläinsuojia, jotka eivät ole ympäristölupavelvollisia tai joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 115 a §:n mukaista ilmoitusmenettelyä. Tällaisten eläinsuojien jätevesistä voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, joten niiden käsittelyä ja johtamista koskevat ympäristönsuojelumääräykset ovat tarpeelliset.

Eläinsuojien jätevedet voivat ympäristöön johdettuna aiheuttaa merkittävää pistemäistä kuormitusta ja ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristölupajärjestelmän ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävien tilojen osalta määräyksellä voidaan estää jätevesien aiheuttama ympäristön pilaantumista.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

KK § Omatoimisesti käsitellyn jätevesilietteen hyödyntäminen maataloudessa

Käsitlemätöntä jätevesilietettä tai kuivakäymäläjätettä ei saa levittää ympäristöön. Stabiloitua, kompostoitua tai muulla tavoin vaarattomaksi käsiteltyä lietettä saa levittää käsittelyn hallinnassa oleville pelloille, ei kuitenkaan yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla luokkaan 1 ja 2 kuuluvilla pohjavesialueilla tai pohjaveden muodostumisalueilla (liitekartta X). Määräys koskee pienimuotoisessa omatoimisessa käsittelyssä käsiteltyä lietettä tai kuivakäymäläjätettä.

Perustelut

Näiden määräysten XX §:ssä on mahdollistettu jätevesilietteen tai kuivakäymäläjätteen omatoiminen käsittely tai luovuttaminen naapurikiinteistölle käsiteltäväksi yhteisesti. Pohjavesialueilla 1 ja 2 on tarpeen rajoittaa ko. lietteiden lannoitekäyttöä pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 5 kohdat

YSL 17 §

LL § Lannoitteiden käyttö pilaantumiselle herkillä alueilla

Lietelannan ja virtsan sekä puristenesteen tai muun nestemäisen orgaanisen lannoitteen kuten myös käsiteltyjen tai käsittelemättömien jätevesien, umpisäiliö-, saostuskaivo- ja puhdistamolietteiden levittäminen on kielletty yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla luokkaan 1 ja 2 kuuluvilla pohjavesialueilla sekä vedenhankinnan kannalta tärkeiden vesistöjen ranta-alueilla (liitekartta X).

Mitä edellä on määrätty lannoitteiden käytöstä pilaantumiselle herkillä alueilla koskee myös kasvinsuojeluaineita, lukuun ottamatta niitä aineita, joiden käyttö on sallittu pohjavesialueilla.

Kuivalannan levitys on kielletty yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä luokkaan 1 kuuluvilla pohjavesialueilla sekä ja vedenhankintaan soveltuvien luokkaan 2 kuuluvien pohjavesialueiden pohjaveden muodostumisalueilla (sisäraja).

Kuivalannan levitys on tehtävä keväällä luokkaan 2 kuuluvien pohjavesialueiden varsinaisen muodostumisalueen (sisärajan) sekä pohjavesialueen (ulkorajan) välisellä vyöhykkeellä ja lanta mullattava yhden (1) vuorokauden kuluessa levityksen jälkeen. Levitettäessä kuivalantaa em. vyöhykkeellä, on toiminnanharjoittaja maaperätutkimusten sekä levitettävän aineen analyysitulosten ja vastaavien luotettavien selvitysten perusteella osoitettava, ettei lannasta aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa.

Tutkimukset ja selvitykset tulee suorittaa Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla. Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee tutkimusten ja selvitysten perusteella, onko pohjavesialueen maakerroksen paksuus riittävä ja pohjaveden pinnan taso sekä virtaussuunta sellaiset, ettei pohjaveden tai vedenhankinnan kannalta tärkeän vesistön pilaantumisen vaaraa synny. Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa asiaa koskevia lisämääräyksiä.

Vesistön ranta-alueilla lietelannan ja virtsan sekä puristenesteen tai muun nestemäisen orgaanisen lannoitteen kuten myös käsiteltyjen tai käsittelemättömien jätevesien, umpisäiliö-, saostuskaivo- ja puhdistamolietteiden käyttö lannoitteena on kielletty 50 metriä ja kuivalannan 30 metriä lähempänä vesistöä. Em. rannan suojavyöhykkeellä on sallittu vain pohjavesialueille hyväksytyjen kasvinsuojeluaineiden käyttö.

Käytössä olevien talousvesikaivojen ympärille tulee jättää vähintään 30 metriä leveä lannalla, virtsalla, puristenesteellä tai muulla nestemäisellä orgaanisella lannoitteella taikka jätevesillä ja jätevesilietteillä käsittelemätön suojavyöhyke. Mikäli pelto viettää merkittävästi kaivoon päin, suojavyöhykkeen leveyden tulee olla vähintään 100 metriä. Em. suojavyöhykkeellä on sallittu vain pohjavesialueille hyväksytyjen kasvinsuojeluaineiden käyttö.

Tuotantoeläinten lannan, lietelannan ja virtsan levittäminen metsiin ja joutomaille on kielletty.

Perustelut:

Orgaanisen lannoitteiden kuten myös kaikenlaisten käsittelemättömien jätevesien sekä puhdistamolietteiden käyttö lannoitteena pohjavesialueilla 1 ja 2 voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa ja vedenottojen läheisyydessä vaarantaa pohjaveden ja talousveden laadun ja aiheuttaa terveysriskejä. Savonlinnassa on vain vähän vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia luokkaan 1 ja 2 kuuluvia pohjavesialueita.

Orgaanisen lannoitteiden kuten myös kaikenlaisten käsittelemättömien jätevesien sekä puhdistamolietteiden käytön kieltäminen vesistöjen läheisyydessä on perusteltua vesistön ekologisen kuntoluokituksen säilyttämiseksi Vuoksen valuma-alueen vesienhoitosuunnitelman toteutumiseksi.

Vesistöjen pintavettä käytetään sekä kaupungin vedenhankintaan että monilla (pääosin lomarakennus)kiinteistöillä myös talousvedenhankintaan. Sen vuoksi Savonlinnassa on tarve asettaa nitraattiasetusta tiukempia suojaetäisyysvaatimuksia orgaanisen lannoitteiden, kuten myös kaikenlaisten käsittelemättömien jätevesien sekä puhdistamolietteiden käytölle vesistöjen läheisyydessä. Lannoitteista, käsittelemättömien jätevesistä ja lietteistä peräisin olevat ravinnekuormitukset voivat olla paikallisesti merkittävästi suurempia kuin asutuksen hajajätevesikuormitus, mikäli ne sääolosuhteiden takia pääsevät pelloilta pinta-valunnan mukana ojen tai kapean suojakaistan yli suoraan vesistöön. Tämä vuoksi on perusteltua, että lannoitteiden, käsittelemättömien jätevesien ja jätevesilietteiden pelloille levittämislähteenä vaaditut suojaetäisyysvaatimukset vesistöjen läheisyydessä on oikeassa suhteessa kiinteistöjen käsiteltyjen jätevesien maaperäimeytykseltä vaadittujen suojaetäisyyksien kanssa.

Vuoksen valuma-alueen vesienhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa asetettujen tilaja muiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää vesistöön kohdistuvan ravinnekuorman rajoittamista. Vesistöön kohdistuvaa ravinnekuormitusta ei vesistön ranta-alueella kyetä

riittävästi rajoittamaan pelkästään nitraattiasetuksen sääntelyllä, joten ympäristönsuojelumääräysten antaminen on tarpeen vesistökuormituksen vähentämiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 5 ja 7 kohdat

YSL 17 §

MM § Lantavarastojen, eläinsuojien ja kotieläinten ulkotarhojen sijoittaminen

Lantavarastoja, uusia eläinsuojia, eläinten ulkotarhaa tai ratsastuskenttää ei saa sijoittaa yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeille ja vedenhankintaan soveltuville luokkaan 1 ja 2 kuuluville pohjavesialueille tai niiden pohjaveden muodostumisalueille (liitekartta X) eikä tulvavaaran alueille.

Em. toiminnot tulee sijoittaa vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi ja mahdolliset naapurustolle aiheutuvat hajuhaitat sekä muut mahdolliset ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat seikat huomioon ottaen riittävän etäälle herkkiksi määritellyistä kohteista. Sijoittamisessa tulee noudattaa seuraavia vähimmäissuojaetäisyyksiä:

- vesistö, puro, noro ja valtaoja 30 metriä
- talousvesikaivo ja lähde 30 metriä, jos kaivo tai lähde on maastossa ylempänä, ja 50 metriä, jos kaivo tai lähde on maastossa alempana
- naapurin asuinkiinteistön raja 100 metriä

Määräystä sovelletaan myös vuosittain käytössä oleviin ja osin kasvipeitteettömiin ja säännöllisesti ulkoilevien kotieläinten jaloittelualueisiin mukaan lukien yli 10 eläimelle tarkoitettuihin valjakko- ym. koiratarhoihin ja koirapuistoihin, ei kuitenkaan lemmikkieläinten pihaitauksiin.

Eläinten ulkotarhoista ja ratsastuskentiltä tulee poistaa lanta talvikauden jälkeen ja toukokuun välisenä aikana vähintään kerran kuukaudessa eläinsuojan lantavarastoon. Ulkotarhojen ja ratsastuskenttien pintamaa on uusittava tarpeen mukaan.

Perustelut:

Ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävät eläinsuojien ja niihin liittyvien toimintojen sekä kotieläinten ulkotarhojen ja ratsastuskenttien sijoittaminen suhteessa asuinkiinteistöihin ja vesistöihin, puroihin, noroihin ja vastaaviin herkkiin kohteisiin on perusteltua niiden aiheuttamien hajuhaittojen ja ravinnepäästöjen vuoksi.

Em. toimintojen sijoittumista on tarpeen säännellä, jotta voidaan rajoittaa vesistöihin kohdistuvaa hajakuormitusta sekä ehkäistä naapurustolle aiheutuvia haittoja, kuten haju- tai pölyhaittoja.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdat

NN §§ Nautakarjan laiduntaminen ranta-alueilla

Vesistöjen ranta-alueilla nautakarjan laiduntaminen on kielletty 15 metriä lähempänä keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Laidunta ei saa sijoittaa tulvavaaran alueelle.

Laiduntaminen on kielletty yleisten uimarantojen läheisyydessä.

Perustelut:

Laiduntamisen rajoittaminen vesistön ranta-alueella on perusteltua Vuoksen valuma-alueen vesienhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa asetettujen vesistön tila- ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Laiduntamisen rajoittamisella ranta-alueella voidaan vähentää vesistöön huuhtoutuvan ravinnekuormaa. Vesistöön kohdistuva muu kuormitus huomioon ottaen laiduntaminen saat-
taa omalta osaltaan heikentää vesistön tilaa.

Savonlinnassa on voimakkaasti rehevöityneitä ja eri tekijöiden kuormittamia vesialueita, joiden tilan parantaminen vaatii ravinteiden vesistöön pääsyn hillitsemistä.

Laiduntamisen kieltäminen uimarantojen läheisyydessä on tarpeen yleisen viihtyvyyden turvaamiseksi ja terveydelle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 7 kohdat

2.1 Määräykset hule- ja pesuvesien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi

Pohjavesi- ja ranta-alueilla voi olla perusteltua rajoittaa pesu- ja hulevesien johtamista maaperään tai vesistöön. Yksittäisen määräyksen antamiseen vaikuttaa mm. asutuksen tai loma-asutuksen keskittyminen, alueen muu kuormitus ja maankäyttö. Myös taajaan rakennetuilla ja asemakaavoitetuilla alueilla voi olla tarpeen antaa määräyksiä yleisten alueiden hulevesiviemäriin johdettavista jätevesistä. Kunnan rakennusjärjestyksessä voi olla myös määräyksiä koskien muun muassa hulevesiviemäriin johdettavien vesien laatua.

Kunnissa on usein annettu määräyksiä autojen, veneiden, koneiden ja laitteiden sekä esimerkiksi mattojen pesusta. Yleinen ja hyväksi koettu käytäntö näyttäisi olevan pesuvesien ja pilaavia tai vaarallisia aineita sisältävien vesien vesistöön tai ojaan ja pohjavesialueilla maaperään johtamisen kieltäminen. Vaikka pohjaveden ja maaperän pilaaminen on kielletty suoraan ympäristönsuojelulain 16 ja 17 §:n nojalla, ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan antaa näitä peruskieltoja tarkempaa sääntelyä.

Kaupunkialueilla ympäristönsuojelumääräyksillä on esimerkiksi voitu rajoittaa autojen ja veneiden pesu vain tähän tarkoitukseen rakennetuille paikoille, joissa vedet johdetaan asianmukaisen esikäsittelyn (kuten hiekan- ja öljynerotin) kautta viemäriin tai umpisäiliöön. Yleisiltä katualueilta valumavedet johdetaan hulevesiviemäriin, joka usein purkautuu suoraan ojaan tai vesistöön. Toisaalta haja-asutusalueella, joka ei sijaitse pohjavesi- tai ranta-alueella, ei välttämättä ole tarvetta kieltää yksittäistä auton- tai muun vastaavan laitteen pesua yksityisellä kiinteistöllä, kunhan pesuvedet eivät kuitenkaan pääse suoraan vesistöön. Määräyksillä on voitu myös puuttua ammattimaiseen pesutoimintaan ja siinä käytettäviin pesuaineisiin.

Mallimääräykset

• Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu:

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu on kielletty yleisillä katu- ja tiealueilla, parkkipaikoilla ja ranta-alueilla. Pesuainetta sisältäviä vesiä ei saa johtaa suoraan vesistöön.

Pohjavesialueilla ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu on kielletty paitsi tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan asianmukaisen esikäsittelyn jälkeen viemäriin tai umpisäiliöön siten, ettei pohjaveden pilaantumisen vaaraa synny.

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden säännöllisessä ja laajamittaisessa pesutoiminnassa pesuvedet on johdettava asianmukaisen esikäsittelyn kautta jätevesiviemäriverkostoon. Viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla pesuvedet on esikäsiteltävä ja johdettava hyväksyttyyn jätevesien käsittelyjärjestelmään.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja tapauskohtaisesti 7 kohdalla*
- YSL 16 ja 17 §:illä*

Lisäksi määräyksellä voidaan estää ajoneuvojen, veneiden ja muiden laitteiden pesussa liukenevien haitallisten aineiden, kuten öljyn tai liuottimien pääsy vesistöihin, maaperään tai pohjaveteen.

Määräys on tarpeen Savonlinnan alueen herkän ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys voidaan kohdistaa esimerkiksi taajaan rakennetulle alueelle, vesistön ranta-alueelle tai pohjavesialueelle. Pohjavesialueella pesussa käytettävät pesuaineet aiheuttavat pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Yleisiltä katualueilta pesuvedet kulkeutuvat hulevesiviemäröinnin kautta suoraan ympäristöön.

Laajamittaisessa pesutoiminnassa syntyy huomattavia määriä pesuvesiä, jotka sisältävät pesuaineita sekä pesussa liuenneita muita haitallisia aineita, jotka aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa.

7 Kemikaalien käsittely ja varastointi

Kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä kemikaalien käsittelyä ja varastointia koskevat määräykset ovat hyvin yleisiä: 92 % kunnista oli antanut määräyksiä tähän liittyen. Määräysten antaminen on aiheeseen liittyvästä laajasta muusta sääntelystä huolimatta siis ilmeisen tarpeellista.

Kemikaaliturvallisuuslainsäädäntö, öljysäiliöitä koskeva sääntely ja polttonesteiden jakeluasemia koskeva sääntely on ympäristönsuojelullisista lähtökohdista tarkasteltuna puutteellista. Koska ympäristönsuojelumääräykset eivät ole kunnille pakollista norminantoa, herää kysymys, tulisiko tähän puutteeseen vastata ensisijaisesti kansallista sääntelyä kehittämällä. Kemikaaleja koskevia määräyksiä sovelletaan myös nestemäisten vaarallisten jätteiden varastointiin, kun tarkoitus on estää mahdollisista vuodoista johtuvaa ympäristön pilaantumista.

7.1 Kiinteistöjen öljysäiliöt

Kiinteistöjen lämmitysöljysäiliöitä säätelevät kauppa- ja teollisuusministeriön (KTM) 1980-luvulla annetut päätökset (Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös öljylämmityslaitteistoista (314/1985) ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös maanalaisen öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983)). Kyseiset päätökset ovat valtioneuvoston asetusten tasoista sääntelyä, joten niitä ei tule turhaan toistaa ympäristönsuojelumääräyksissä.

Öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksia koskeva KTM:n päätös (344/1983) koskee pohjavesialueilla olevia maanalaisia poltto- ja dieselöljysäiliöitä. Säiliöiden tarkastusvaatimuksia voidaan kunnassa tarvittaessa ulottaa koskemaan myös muita kemikaalisäiliöitä sekä muualla kuin pohjavesialueilla sijaitsevia säiliöitä. Yksinkertaisinta on tällöin viitata KTM:n päätöksen sääntelyyn tarkastusväleistä säiliön kuntoluokan mukaan, jolloin päätöksen sääntelyä ei tarvitse toistaa määräyksissä. Kyseistä päätöstä ei kuitenkaan sovelleta kaksoisvaippa- tai niihin verrattaviin, vuodonilmausjärjestelmällä varustettuihin eikä suoja-altaassa oleviin, hälyttävällä vuodonilmausjärjestelmällä varustettuihin säiliöihin.

Ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa tulisi siis pohtia paitsi aluerajauksen, myös tarkastusvaatimusten laajentamista muitakin säiliötyyppejä koskevaksi. Monissa kunnissa on esimerkiksi annettu määräys käyttämättömäksi jääneen säiliön poistamisesta sekä poikkeuksen hakemisesta poistamiselle, mikäli poistaminen on teknisesti hankalaa tai taloudellisesti kohtuutonta.

Kunnissa voi olla rakennuskannasta riippuen runsaasti maanalaisia tai muita öljysäiliöitä, jotka aiheuttavat merkittävän paikallisen maaperän pilaumisriskin. Kun valmistellaan ympäristönsuojelumääräyksiä, olisi suositeltavaa selvittää, miten paljon kunnan alueella on pilaantumisen riskiä aiheuttavia säiliöitä.

Määräykset voidaan kohdistaa sellaisille alueille, joilla säiliöitä on runsaasti ja määrätä esimerkiksi säiliöiden poistamisesta tiettyyn määräaikaan mennessä. Määräyksiä valmisteltaessa on tärkeää myös huomioida maaperäolosuhteet eri alueilla, sillä öljysäiliöistä aiheutuva ympäristön pilaantumisen riski (etenkin päästön leviämisen suhteen) riippuu myös maalajista. Määräyksiä annettaessa tulee muistaa yhdenvertaisuus. Lämmitysjärjestelmiä koskevaa sääntelyä voi olla myös kunnan rakennusjärjestyksessä.

Mallimääräykset

• Maanalaisten öljysäiliöiden tarkastaminen ja poistaminen:

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983) tarkoittamia säiliöiden tarkastusvälejä sovelletaan koko Savonlinnan kaupungin alueella. Tarkastusvälejä sovelletaan myös muihin kuin maanalaisiin öljy- ja kemikaalisäiliöihin.

Käytöstä poistettava maanalainen öljysäiliö tulee poistaa maaperästä kaikkine rakenteineen. Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen maanalaisen öljysäiliön poistamisesta, mikäli säiliön poistaminen on taloudellisesti kohtuutonta tai poistaminen vaarantaa esimerkiksi asuinrakennuksen rakenteet. Poikkeamisesta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvin osin 5 kohdalla
- YSL 16 ja 17 §:illä

Lisäksi KTM:n päätöksen (344/1983) sääntelyn tarkoittamien tarkastusvälien ulottaminen koskemaan myös muita kuin pohjavesialueita on Savonlinnan kaupungissa perusteltua maanalaisten öljysäiliöiden suuren määrän vuoksi. Maanalaiset öljysäiliöt aiheuttavat maaperän pilaantumisriskin, ja säännöllisellä tarkastamisella voidaan välttää vuotojen syntyminen.

Maanalaisten öljysäiliöiden poistaminen on perusteltua, jotta maaperään ei jää sellaisia säiliöitä, joista voi aiheutua maaperän tai ympäristön pilaantumista. Poikkeus voidaan myöntää, mikäli säiliön maaperään jättämisestä ei aiheudu maaperän pilaantumisen riskiä, säiliön poistaminen on kiinteistön omistajalle taloudellisesti kohtuutonta tai säiliön poistaminen vaarantaa esimerkiksi maaperän kantavuuden suhteessa rakennuksiin.

7.2 Kemikaalisäiliöt

Kemikaalien valmistusta, käyttöä, varastointia, siirtämistä ja säilyttämistä säädellään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetulla lailla (390/2005, kemikaaliturvallisuuslaki). Kemikaaliturvallisuuslain 115 §:n mukaisesti vaarallisten kemikaalien käytön ja varastoinnin valvonta (luvat, ilmoitukset, käyttöönottotarkastukset ja määräaikaistarkastukset) jakaantuu turvallisuus- ja kemikaa-

liveraston (Tukes) ja pelastuslaitosten kesken, riippuen käsiteltävien ja varastoitavien kemikaalien laadusta ja määrästä. Kemikaaliturvallisuuslain tarkoittamia säiliöitä ovat kiinteistöissä käytettävät säiliöt, jakeluasemien säiliöt ja maa- ja metsätaloudessa sekä työmailla käytettävät säiliöt (turvallisuusvaatimukset teollisuussäiliöille, työmaasäiliöille ja kiinteistöjen säiliöille). Luvan- ja ilmoituksenvaraisuudesta säädetään kemikaaliturvallisuuslain 23 ja 24 §:ssä.

Tukesin myöntämä lupa tarvitaan kemikaalien laajamittaiseen käsittelyyn ja varastointiin ja ilmoitus pelastusviranomaiselle vaaditaan vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista. Laajamittainen toiminta on määritelty kemikaaliturvallisuuslain 4 §:ssä ja vähäinen toiminta lain 5 §:ssä. Vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnin valvonnasta annetun asetuksen (685/2015) liitteessä 1 määritellään kemikaaliluokittain lupa- ja ilmoitusvelvollisuuden rajat. Kemikaaliturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvia kemikaalisäiliöitä voidaan säädellä kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä siltä osin, kun tarkoituksena on estää ympäristön pilaantumista.

Tarve määräyksille on selkeä, sillä kemikaalilainsäädäntö säätelee puutteellisesti kemikaalien varastoinnin ympäristönsuojellisten riskien rajoittamista. Annettaessa kemikaalisäiliöitä koskevia määräyksiä tulee varmistua, etteivät ne ole ristiriidassa kemikaaliturvallisuuslain kanssa. Kunnissa on usein määrätty juuri kemikaalien varastointiin ja säilytykseen liittyvistä asioista. Määräyksissä on voitu myös antaa siirtymäaikoja (esimerkiksi määrättäessä kaksoisvaippasäiliöistä) määräyksen kohtuullistamiseksi. Kemikaalien säilyttämistä ja varastointi koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä sovelletaan myös nestemäisten vaarallisten jätteiden säiliöihin (pois lukien yksityisten kiinteistöjen vähäiset määrät) sekä nestemäisten polttoaineiden jakelupisteiden säiliöihin, jotka eivät ole YSL:n rekisteröintimenettelyn piirissä (yli 10 m³ säiliötilavuus). Jätehuoltomääräyksissä on yleensä myös annettu määräyksiä koskien vaarallisten jätteiden varastointia. Jätehuoltomääräysten kanssa ristiriitaisia määräyksiä ei tule antaa.

Mallimääräykset

- *Nestemäisten kemikaalien säilyttäminen ja varastointi:*

Ulkona oleva nestemäisen kemikaalin säiliö on sijoitettava suoja-altaaseen tai allastetun nestetiiviin rakenteen päälle, jonka tilavuus on 110 % säiliön tilavuudesta. Kaksoisvaippaiseen säiliöön ei edellytetä suoja-allasta, mikäli säiliön rakenne on sellainen, että se pidättää mahdollisen ylitäytön. Jos suoja-allasta ei ole katettu tai se ei ole umpinainen, siihen kertyvät hulevedet on johdettava hallitusti öljynerottimen kautta viemäriin tai jäteveden käsittelyjärjestelmään.

Pohjavesialueella nestemäisten kemikaalien säiliöiden vuotojen hallinta on toteutettava kaksinkertaisen suojausrakenteen mukaisesti. Kaksinkertainen suojausrakenne saavutetaan sijoittamalla kaksoisvaipparakenteinen säiliö suoja-altaaseen tai allastetun nestetiiviin rakenteen päälle, jonka tilavuus on 110 % säiliön tilavuudesta.

Kemikaalien astiavarasto on sijoitettava tiiviille, kantavalle alustalle ja katettava sekä varustettava suurimman varastoitavan säiliön tilavuutta 110 % vastaavalla tiiviillä suoja-altaalla.

Pohjavesialueella olevan nestemäisten kemikaalien astiavaraston vuotojenhallinta on toteutettava kaksinkertaisen suojausrakenteen mukaisesti. Suoja-altaaseen sijoitettavat kemikaaliastiat on varastoitava tilassa, joka muodostaa tiiviin altaan tai rakenne on toteutettava muilla vastaavan tasoilla menetelmillä.

Varastoitaessa kemikaaleja sisätiloissa tulee varastotilan olla viemäröimätön tai kemikaalit säilyttää suoja-altaassa, joka on tilavuudeltaan vähintään 110 % suurimman varastoitavan säiliön tilavuudesta.

Kemikaalien varastojen ja säiliöiden on oltava lukittuja tai ulkopuolisten pääsy kemikaalivarastoon tai -säiliöön on estettävä muulla tavoin.

Maanalaisten öljy- ja kemikaalisäiliöiden sijoittaminen pohjavesialueille on kielletty.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdilla
- YSL 16 ja 17 §:llä

Lisäksi vaarallisten kemikaalien säilyttämistä ja varastointia koskevilla määräyksillä ehkäistään maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen vaaraa. Kemikaalien sijoittaminen suoja-altaaseen, josta vuotojen havaitseminen ja poistaminen on mahdollista, on tärkeää maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi. Vähäisetkin kemikaalivuodot voivat aiheuttaa merkittävää ympäristön pilaantumista. Mikäli kemikaaleja pääsee vuotamaan viemäriin, voi jätevesien purkupaikalla aiheutua ympäristön pilaantumista. Kemikaalien ja vaarallisten jätteiden vuodot voivat aiheuttaa haittaa viemäriverkostolle ja jäteveden puhdistamolle.

Uusien maanalaisten kemikaali- tai öljysäiliöiden sijoittamisen kieltäminen pohjavesialueilla on perusteltua pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Määräys säiliöiden ja varastojen lukitsemisesta on tarpeen, jotta voidaan estää ilkeivallasta mahdollisesti aiheutuvat kemikaalien vuodot ja ympäristön pilaantuminen.

7.3 Polttonesteiden jakelupisteet

Vähintään 10 m³:n säiliöillä varustetut polttonesteen jakeluasemat ovat ympäristönsuojelulain nojalla joko ympäristöluvan varaisia tai rekisteröitäviä. Nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvuorokustannuksista annettua valtioneuvoston asetusta (444/2010, JANO-asetus) sovelletaan vähimmäisvaatimuksena sekä lupa- että rekisteröintimenettelyssä. Ympäristönsuojelumääräyksiin voidaan sisällyttää JANO-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviä jakeluasemia koskevat määräykset. Alle 10 m³:n suuruisia polttonestesäiliöitä koskee myös kemikaaliturvallisuuslain lupa- tai ilmoitusmenettely, mikäli kemikaalin määrä on vähintään kemikaaliturvallisuusasetuksen liitteen 1 mukainen.

Ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan määrätä esimerkiksi tällaisten pienempien jakelupisteiden rakenteista maaperän suojelemiseksi. Tällaisten polttonesteiden jakelupisteiden säiliöitä koskevat määräykset voidaan sisällyttää määräyksiin muista kemikaali-, vaarallisten aineiden tai öljysäiliöistä.

Mallimääräykset

- Polttonesteen täyttö- tai jakelupaikka:

Kiinteä polttonesteen täyttö- ja jakelupaikka, jota ei ole rekisteröity YSL:n 116 §:n nojalla tai joka ei vaadi ympäristölupaa, tulee sijoittaa tiiviille, kemikaaleja läpäisemättömällä kestopäällysteellä pinnoitetulle alustalle, josta mahdolliset vuodot voidaan kerätä talteen. Päällyste on korotettava reunoiltaan tai kallistettava kauttaaltaan kulmaan, jossa oleva hulevesien poistokohta on suljettava säiliön täytön ajaksi. Jakelu- ja täyttöpaikoilla on oltava imeytysainetta ja kalustoa mahdollisten vuotojen keräämistä ja säilyttämistä varten.

Tilapäisessä käytössä olevat, esimerkiksi työmailla sijaitsevat polttonesteen täyttöpaikat on sijoitettava kemikaaleja läpäisemättömälle, tiiviille alustalle. Polttonestesäiliötä ei saa täyttää väliaikaisella sijoituspaikalla, ellei säiliötä ole varustettu ylitäytön estolla. Polttonestesäiliö tulee sijoittaa tai olla varustettu suoja-altaalla, joka vastaa 110 % säiliön tilavuutta. Ylitäytön estolla varustettua kaksoisvaippasäiliötä ei tarvitse sijoittaa suoja-altaaseen.

Öljy- ja polttonestesäiliö on varustettava laponestolla ja ylitäytönestimellä. Säiliön siirtopumppu tai täyttöletku on oltava lukittuna, kun säiliötä ei käytetä.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla
- YSL 16 ja 17 §:illä

Lisäksi sellaiset polttonesteiden täyttö- ja jakelupisteet, joihin ei sovelleta nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annettua valtioneuvoston asetusta (444/2010) aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa, mikäli polttonesteitä tai öljyjä tai vastaavia aineita pääsee vuotamaan maaperään ja kulkeutumaan pohjaveteen tai vesistöihin. Ympäristönsuojelumääräykset ovat tarpeen tällaisen pilaantumisen välttämiseksi koko Savonlinnan kaupungin alueella.

Määräys kemikaaleja läpäisemättömästä alustasta, sen reunustamisesta tai kallistamisesta sekä hulevesiaukon sulkemisesta täytön ajaksi on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä mahdollisesti esiintyvien vuotojen pääsyn maaperään. Jakelupisteillä on oltava imeytysainetta mahdollisten suurempien vuotojen aiheuttaman ympäristön pilaantumisen rajoittamiseksi.

Määräysten soveltaminen koko Savonlinnan kaupungin alueella on perusteltua maaperän ja pohjaveden pilaamisen ehkäisemiseksi.

Määräys öljy- ja polttonestesäiliöiden ylitäytönestosta ja laponestosta on tarpeen huolimattomuudesta mahdollisesti aiheutuvien kemikaalivuotojen ehkäisemiseksi. Säiliön täyttöletkun ja siirtopumpun lukitseminen on tarpeen ilkeästä mahdollisesti aiheutuvien kemikaalivuotojen ehkäisemiseksi.

8 Muut määräykset

8.1 Maalämpö

Maalämpöjärjestelmissä voidaan hyödyntää maa- tai kallioperän, pohjaveden tai vesistön lämpöenergiaa kiinteistöjen lämmityksessä. Maalämpöjärjestelmä sisältää lämpöpumpun, siirtoputkiston ja keruupiirin. Sijoitettaessa maalämpöjärjestelmää vesistöön on kyse vesilain mukaisen luvan vaativasta vesitaloushankkeesta. Maalämpöä voidaan hyödyntää myös nk. avoimella keruupiirillä, jolloin järjestelmä käyttää pohjaveden energiaa suoraan ilman erillistä lämmönkeruunestettä. Kallioperän lämpöenergiaa hyödyntävät järjestelmät asennetaan poraamalla energiakaivo, johon maalämmön keruuputket asennetaan. Maaperään sijoitettavat keruupiirit kaivetaan yleensä noin metrin syvyyteen. Vesistöihin sijoitettavat keruupiirit sijoitetaan matalissa rannoissa yleensä pohjaan, jonka yhteydessä joudutaan usein kaivamaan sedimenttiä.

Maalämmön ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat riskit liittyvät yleisimmin maalämpökaivojen poraamiseen pohjavesialueilla ja lämmönkeruunesteenä käytettävän aineen vuotoihin. Energiakaivon poraaminen voi aiheuttaa esimerkiksi:

- pohjaveden pinnan ja/tai virtauksen muutoksia
- orsiveden sekoittumista alempaan pohjavesikerrokseen
- pilaantuneen maan tai pohjaveden aiheuttamaa pohjaveden pilaantumista
- pintavesien pääsyä huonosti tiivistettyjen rakenteiden kautta pohjaveteen
- kallioperäisen pohjaveden eri kerrosten sekoittumista (erit. suolaisen veden sekoittumista makeaan pohjaveteen)
- pohjaveden lämpötilamuutoksia.

Energiakaivon poraamisen yhteydessä syntyy porauspölyä, joka voi aiheuttaa haittaa. Huonosti tiivistettyjen järjestelmien seurauksena myös maaperän radonia voi nousta rakennuksiin. Lisäksi paineellinen pohjavesi voi aiheuttaa tulvimista rakennuspaikalla tai sen läheisyydessä.

Maalämpöjärjestelmän rakentamiseen tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen lupa, ellei kunta ole rakennusjärjestyksessä toisin määrännyt. Lisäksi voidaan tarvita vesilain mukainen lupa, mikäli hankkeesta voi aiheutua muutoksia pohjavedelle tai se voi vaikeuttaa vedenhankintaa. Luvantarpeen arvioi alueen ELY-keskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Rakentaminen on mahdollista kunnan päätöksellä myös toteuttaa toimenpideluvalla. Kunta voi myös vapauttaa rakentamisen kokonaan toimenpidelupamenettelystä, mikäli sen alueella ei ole sellaisia pohjavesiolosuhteita tai esimerkiksi maanalaista rakentamista, jotka vaativat maalämpörakentamisen sääntelyä (ks. MRL 125 § (958/2012), 126 § (958/2012) sekä 126a § (958/2012) ja pykälän 12 kohta sekä 3 momentti (230/2017)) Tällöin sovelletaan MRL 129 §:n mukaista ilmoitusmenettelyä. Ilmoitusmenettelyä ei kuitenkaan voida kyseisen pykälän mukaan soveltaa hankkeisiin, joilla on merkitystä yleisen edun kannalta.

Kun YSL:n pohjaveden pilaamiskielto otetaan huomioon, ei liene yleisen edun mukaista vapauttaa maalämpörakentamista toimenpideluvan tarpeesta pohjavesialueilla. Näin ollen suunniteltaessa maalämpörakentamista pohjavesialueelle tulee myös arvioitavaksi vesilain mukaisen luvan tarve. Ympäristönsuojelumääräyksissä ei olisi siis tarpeen määrätä maalämpörakentamisen edellytyksistä pohjavesialueilla, ellei se ympäristön pilaantumisen vaaran vuoksi ole tarpeen.

Lähtökohtaisesti maalämpöjärjestelmiä koskeva lupaharkinta tapahtuu siis MRL:n ja vesilain piirissä. Näin ollen ympäristönsuojelumääräyksiä tulisi antaa harkiten. Rakentamisen sijoittaminen ja ohjaus kuuluu ensisijaisesti MRL:n soveltamisalaan.

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan puuttua maalämpöjärjestelmien rakentamisen aiheuttamaan ympäristön (erityisesti pohjaveden) pilaantumisen vaaraan, mikäli kyseisiä asioita ei ole sisällytetty rakennusjärjestykseen. Lisäksi voidaan antaa määräys valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamisesta koskien maalämpörakentamiseen ryhtymistä (valvontailmoitus). Määräyksiä annettaessa on otettava huomioon, mitä kaavamääräyksissä tai kunnan rakennusjärjestyksessä säädetään liittyen maalämpöjärjestelmiin sekä mahdolliset vedenottamoiden suoja-alueet.

Annettaessa maalämpöjärjestelmiä koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä ei liene perusteltua määrätä valvontailmoituksen tekemisestä koko kunnan alueella, kun rakentamisen ympäristön pilaantumista aiheuttavat vaikutukset liittyvät lähinnä pohjavesialueilla rakentamiseen. Määräykseen on syytä yksilöidä, mitä tietoja valvontailmoituksessa tulee olla. MRL:n tai vesilain mukaisen luvan tarpeesta määrääminen ei kuulu ympäristönsuojelumääräyksiin. Pohjavesialueille rakennettavien maalämpöjärjestelmien osalta voidaan antaa myös määräys lämmönkeruunesteenä käytettävästä aineesta. Rakentamisen aikana sovellettavaksi tulevat myös ympäristönsuojelumääräykset, jotka on annettu koskien ilmansuojelua ja meluntorjuntaa.

Maalämpöä koskevia määräyksiä valmisteltaessa on tärkeää tehdä yhteistyötä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa ja selvittää, mitä kunnan rakennusjärjestyksessä on määrätty maalämpöjärjestelmiin liittyen. Rakennusvalvonnan olisi hyvä harkitessaan maalämpöjärjestelmien sijoittamista pilaantumiselle herkälle alueelle ja luvan tarvetta arvioidessaan pyytää lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Mallimääräykset

• Maalämpöjärjestelmien rakentaminen:

Maalämpöjärjestelmien rakentamisesta 1- tai 2-luokan pohjavesialueille ja ranta-alueille (liitekartat X ja Y) on tehtävä valvontailmoitus Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle XX vrk ennen rakentamishankkeeseen ryhtymistä. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat seikat:

[Tähän voidaan luetella valvonnan kannalta tarpeelliset, ilmoituksessa vaadittavat tiedot.]

Rakennettaessa maalämpöjärjestelmiä 1- tai 2-luokan pohjavesialueille tai ranta-alueille lämmönkeruunesteenä ei saa käyttää terveydelle tai ympäristölle vaarallisia aineita.

Rakennettaessa maalämpöjärjestelmiä on huolehdittava siitä, ettei energiakaivojen poraamisessa syntyvää kiviainesta tai veden ja kiintoaineksen muodostamaa lietettä joudu suoraan vesistöön tai viemäriin. Sekä energiakaivon poraamisessa että kiviaineksen säilyttämisessä on huolehdittava esimerkiksi riittävällä kastelulla tai suojapeittein siitä, ettei haitallista pölyämistä tapahdu. Poraamisessa syntyvää lietettä ei tule johtaa hallitsemattomasti siten, että syntyy maaperän vettymistä, ojien tai hulevesiviemärien tukkeutumista tai vesistön samentumista.

Maalämpöjärjestelmiä ei saa sijoittaa pohjavesialueen muodostumisalueelle / vedenottamon suoja-alueelle.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1, soveltuvin osin 3 ja 6 kohdalla
- YSL 17 §:llä pohjavesialueiden osalta

Lisäksi maalämpöjärjestelmistä tulee ilmoittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeellisten tietojen saamista varten. Ilmoituksen johdosta ympäristönsuojeluviranomaisen on mahdollista antaa lausunto rakentamisen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavista vaikutuksista sekä antaa tarvittaessa ohjeistusta, jolla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumista.

Lämmönkeruunesteenä käytettävän aineen mahdolliset vuodot voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista ja vaaraa pohjavedelle.

Energiakaivojen poraamisen yhteydessä voi syntyä merkittäviä määriä kiviainesta, pölyä ja lietettä, joka voi paikallisesti aiheuttaa voimakasta veden samentumista sekä lietteen kertymistä puroihin, noroihin, ojiin ja vesistöihin. Tämä voi aiheuttaa muutoksia vesistön tai muun vesiympäristön elinolosuhteisiin ja pilata vedenlaatua. Viemärissä liete saattaa aiheuttaa tukkeutumista ja vaikeuttaa jätevedenkäsittelyä tai rikkoa viemäriputkistoja.

Savonlinnassa pohjaveden muodostumisalueelle / vedenottamon suoja-alueelle ei tule rakentaa maalämpöjärjestelmiä niiden aiheuttaman pohjaveden pilaumisriskin vuoksi. Pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttaa sekä energiakaivojen poraaminen että mahdolliset lämmönkeruunesteen vuodot.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET, osa 3

- Voimassa olevat (kv 14.3.2016 § 21)

2 LUKU VESIEN SUOJELUA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

8 § Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesun sekä muut pesua koskevat rajoitukset

- 8.1 Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu muilla kuin liuotinpesuaineilla on sallittu tavanomaisessa asumiskäytössä olevalla kiinteistöllä, mikäli pesuvedet voidaan johtaa yleiseen jätevesiviemäriin tai imeyttää maahan siten, ettei niistä aiheudu haittaa naapureille tai ympäristölle. Pesuvesien johtaminen hulevesiviemäriin on kielletty.
- 8.2 Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesu liuotinpesuaineilla sekä ammattimainen tai laajamittainen pesutoiminta kiinteistöllä on sallittu ainoastaan tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan hiekka- ja öljyerotuskaivon kautta yleiseen jätevesiviemäriin.
- 8.3 Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesu on liuotinpesuaineilla kielletty katu- ja tiealueilla ja muilla yleisessä käytössä olevilla alueilla sekä rantavyöhykkeellä, josta pesuvedet voivat joutua vesistöön.
- 8.4 Pohjavesialueilla sijaitsevilla kiinteistöillä ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesu on sallittu ainoastaan tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan hiekan- ja öljyerotuskaivon kautta yleiseen jätevesiviemäriin.
- 8.5 Mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien pesu kiinteistöllä tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää siten, että puhdistamattomat pesuvedet eivät joudu suoraan vesistöön.

Taajaan rakennetulla alueella mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien pesu yksityisen alueen ulkopuolella on sallittu vain tällaiseen tarkoitukseen varatuilla paikoilla.

11 § Polttoaine- ja muiden kemikaalisäiliöiden sijoittaminen, varustaminen ja tarkastaminen

- 11.1 Ympäristölle vaaralliset nestemäiset kemikaalit, kuten polttoaineet, öljyt, maalit, torjunta-aineet ja liuottimet, tulee kiinteistöllä varastoida ja säilyttää siten, että kemikaalien pääsy viemäriin, maaperään tai vesistöön on estetty ja että kemikaalit voidaan onnettomuus- ja vahinkotilanteissa kerätä talteen ja tehdä vaarattomaksi.

Tilavuudeltaan yli 1,5 m³ polttoaine- ja kemikaalisäiliöt tulee tarkastuttaa valtuutetulla tarkastajalla vähintään kerran kymmenessä vuodessa säiliöiden sijainnista riippumatta, elleivät muut säädökset taikka kaupungin pelastusviranomaisen ohjeet tai määräykset edellytä lyhyempää tarkastusväliä. Tarkastajan tulee toimittaa tarkastuspöytäkirjat kaupungin pelastusviranomaiselle.

- 11.2 Yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla pv-1 ja pv-2 sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisella rantavyöhykkeellä ja asemakaavoitettua aluetta rantaan rajoittuvilla kiinteistöillä uudet yksivaippaiset polttoaine- ja kemikaalisäiliöt on sijoitettava maan päälle tiiviisiin suoja-altaisiin ja varustettava ylitäytön estolaitteilla. Suoja-altaan on oltava tilavuudeltaan vähintään 100 % säiliön tilavuudesta. Kaksoisvaippasäiliöt on sijoitettava tiiviille alustalle ja varustettava ylitäytön estolaitteilla.

Näillä alueilla sijaitsevien maanalaisten poltto- ja dieselöljysäiliöiden tarkastuksessa on noudatettava kauppa- ja teollisuusministeriön päätöstä 344/83.

- 11.3 Käytöstä poistetut polttoaine- ja kemikaalisäiliöt tulee kaivaa maasta pois yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla pv-1 ja pv-2 sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisella rantavyöhykkeellä ja asemakaavoitetulla alueella rantaan rajoituvilla kiinteistöillä. Jos säiliö näillä alueilla suunnitellaan jätettäväksi maahan, on maahan jättämiseen haettava lupa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Muillakin alueilla säiliöt on poistettava maasta, mikäli se on rakennuksia vaurioittamatta mahdollista. Säiliöiden poiston yhteydessä täyttöyhteydet on poistettava tai tukittava luotettavalla tavalla. Mikäli säiliö jätetään maahan, se on tyhjennettävä, puhdistettava ja tarkastettava. Lisäksi alueen maaperä on tutkittava luotettavalla tavalla. Maahan jätetyn säiliön sijaintitiedot ja käytöstä poistamistoimenpiteet tulee säilyttää kiinteistön asiapapereissa.

Sekä maasta poistetuista että maahan jätetyistä säiliöistä tulee ilmoittaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, rakennusvalvonnalle ja pelastusviranomaiselle.

- 11.4 Vaarallisten kemikaalien sekä nestemäisten poltto- tai voiteluaineiden tilapäiseen varastointiin tarkoitetut yksivaippaiset säiliöt tulee sijoittaa irti maasta, umpinaiseen suoja-altaaseen tai suoja-altaaseen katoksen alle. Säiliön ja sen letkun on oltava lukittavia, ellei ulkopuolisten pääsyä alueelle ole muuten estetty, sekä laponestolaitteella varustettu.

Valuma-altaalliset, kaksoisvaippaiset tai kaksoispohjaiset varastosäiliöt sekä kuljetukseen ja varastointiin hyväksytyt IBC-pakkaukset on sijoitettava irti maasta, tiiviille ja kantavalle alustalle. Tankkauspaikoilla tulee olla imeytysmateriaalia ja kalustoa mahdollisten vuotojen keräämistä varten. Vuotanut kemikaali taikka poltto- tai voiteluaine sekä sillä likaantunut maa-aines sekä käytetty imeytysmateriaali on poistettava välittömästi ja toimitettava asianmukaiseen vaarallisten jätteen käsittelyyn.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Luonnos uusiksi määräyksiksi 1.1.2021 alkaen, osa 4

Y LUKU KEMIKAALIEN KÄSITTELY JA VARASTOINTI

OO § Määräykset ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesuvesien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu on kielletty yleisillä katu- ja tiealueilla, parkkipaikoilla ja ranta-alueilla. Pesuainetta sisältäviä vesiä ei saa johdtaa hulevesiviemäriin, avo-ojaan eikä suoraan vesistöön. Veneitä satunnaisesti pelkällä vedellä pestäessä huuhteluvedet voidaan johtaa vesistöön.

Veneiden pohjamaali on poistettava tiiviillä alustalla, joka estää ympäristölle haitallisten maalijätteiden pääsyn maaperään ja jolta maalijäte voidaan kerätä talteen. Maalijäte on toimitettava jätteen laadun mukaiseen käsittelyyn. Veneiden hiontapölyn leviäminen ympäristöön on estettävä.

Taajaan rakennutuilla alueilla sekä yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla em. laitteiden pesu on kielletty paitsi tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan asianmukaisen esikäsittelyn jälkeen yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin tai kiinteistön umpisäiliöön siten, ettei pohjaveden pilaantumisen vaaraa synny.

Työkoneita ei saa huoltaa työmaa-alueilla, jotka sijaitsevat em. pohjavesialueilla.

Taajaan rakennuttujen alueiden ulkopuolella em. laitteiden pesu muilla kuin liuotinpesuaineilla on sallittu kiinteistön omistajan suostumuksella, mikäli pesuvedet voidaan johtaa yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin tai umpisäiliöön taikka imeyttää kasvukaudella maaperän kasvukerrokseen vähintään 15 m etäisyydelle vallitsevan vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta ja vähintään 30 m etäisyydelle lähimmästä talousvesikaivosta – jonka on sijaittava ylempänä maastossa - paikkaan, jossa kuivan irtomaakerroksen paksaus on vähintään 1,5 m eikä pesuvesistä aiheudu haittaa naapureille tai ympäristölle.

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden liuotinpesuaineilla sekä säännöllisessä ja laajamittaisessa pesutoiminnassa pesuvedet on johdettava asianmukaisen esikäsittelyn, kuten hiekan- ja öljynerotuskaivon, kautta yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin. Ammattimaisessa pesussa saa käyttää vain hyväksytyjä pesuaineyhdistelmiä.

Perustelut:

Määräys on tarpeen Savonlinnan alueen herkän ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräyksellä voidaan estää ajoneuvojen, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden käytettävien pesuaineiden ja pesussa liukenevien haitallisten aineiden, kuten öljyn tai liuottimien pääsy vesistöihin, maaperään tai pohjaveteen.

Yleisillä katu- ja tiealueilla, parkkipaikoilla ja ranta-alueilla pesuvesien sisältämät epäpuhtaudet aiheuttavat alueen maaperän likaantumista. Lisäksi pesuvedet voivat kulkeutua päällystettyjä pintoja pitkin suoraan tai hulevesiviemärin taikka avo-ojan kautta vesistöön tai ympäristöön. Pohjavesialueilla ja rannoilla pesussa käytettävät pesuaineet aiheuttavat pohjaveden tai vesistön pilaantumisen vaaraa.

Laajamittaisessa pesutoiminnassa syntyy huomattavia määriä pesuvesiä, jotka sisältävät pesuaineita sekä pesussa liuenneita muita haitallisia aineita, jotka aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 7 kohdat
YSL 16 ja 17 §:t

PP § Määräykset mattojen ja muiden vastaavien tekstiilien pesuvesien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi

Mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien pesu kiinteistöllä tulee järjestää siten, että puhdistamattomat pesuvedet johdetaan joko yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin tai kiinteistökohtaiseen jätevesien käsittelyjärjestelmään taikka imeyttää kasvukaudella maaperän kasvukerrokseen vähintään 15 m etäisyydelle vallitsevan vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta ja vähintään 30 m etäisyydelle lähimmästä talousvesikaivosta – jonka on sijaittava ylempänä maastossa - paikkaan, jossa kuivan irtomaakerroksen paksuus on vähintään 1,5 m eikä pesuvesistä aiheudu haittaa naapureille tai ympäristölle. Pesuvedet eivät saa joutua suoraan tai hulevesiviemärin kautta vesistöön.

Yleisillä alueilla sekä yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien pesu on sallittu vain tähän tarkoitukseen rakennetuilla paikoilla.

Perustelut:

Määräys on tarpeen Savonlinnan alueen herkän ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräyksellä voidaan estää pesuaineiden ja niiden irrottamien epäpuhtauksien pääsy vesistöihin, maaperään tai pohjaveteen.

Pesuvesien sisältämät epäpuhtaudet aiheuttavat maaperän likaantumisen vaaraa. Lisäksi pohjavesialueilla ja rannoilla pesussa käytettävät pesuaineet aiheuttavat pohjaveden tai vesistön pilaantumisen vaaraa.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 7 kohdat
YSL 16 ja 17 §:t

QQ § Tilapäisissä työkohteissa syntyvien työmaavesien käsittely ja johtaminen

Työmaavedellä tarkoitetaan työmailla muodostuvia vesiä tai lietettä kuten työmaakaivantoon suotautuvaa pohja- ja / tai orsivettä, taivaalta satavaa vettä, kaivantoa ympäröiviä pintoja pitkin valuvaa hulevettä, erilaisissa työmenetelmissä, kuten porauksessa käytettävää vettä, sekä rakennusten ulkopintojen kunnostuksessa syntyvää vettä tai lietettä, jonka poisjohtamista rakentaminen edellyttää.

Rakennus- ja saneeraustyömailla ja muissa tilapäisissä toiminnoissa syntyviä työmaavesiä, jotka sisältävät ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia haitallisia aineita tai kiintoainetta, ei saa johtaa vesilaissa (587/2011) tarkoitettuun vesistöön, viemäriin eikä avo-ojaan ilman esikäsitteilyä, jolla haitta-aineet tai kiintoaine saadaan poistettua tai riittävästi vähennettyä. Maahan imeyttäminen edellyttää, ettei työmaavesistä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Viemäriin johdettava vesi ei saa aiheuttaa viemärin tukkeutumista tai syöpymistä.

Jos työmaavesiä aiotaan johtaa hule- tai jätevesiviemäriin, on oltava yhteydessä Savonlinnan Veteen ja Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalveluihin, jotka voivat asettaa vaatimuksia viemäriin johdettavan veden laadulle ja määrälle.

Perustelut:

Määräys on tarpeen Savonlinnan alueen herkän ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräyksellä voidaan estää ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien haitallisten aineiden tai kiintoaineiden pääsy viemäriin, vesistöihin, maaperään tai pohjaveteen.

Työmaavesien sisältämät epäpuhtaudet aiheuttavat maaperän likaantumisen vaaraa. Lisäksi pohjavesialueilla ja rannoilla työmaavedet voivat aiheuttaa pohjaveden tai vesistön pilaantumisen vaaraa.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 7 kohdat
YSL 16 ja 17 §:t

RR § Maanalaisten öljy- ja kemikaalisäiliöiden tarkastaminen ja poistaminen

Ellei säiliön kuntoluokituksen vuoksi ole tarpeen tehdä tarkastusta useammin, noudatetaan koko Savonlinnan kaupungin alueella, mitä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983) on säädetty. Tarkastusvälejä sovelletaan myös muihin kuin maanalaisiin öljy- ja kemikaalisäiliöihin.

Säiliö on käytöstä poistettu, kun sitä ei tarvita em. kemikaalien varastointiin. Käytöstä poistettava maanalainen säiliö tulee poistaa maaperästä kaikkine rakenteineen. mukaan lukien täyttö- ja ilmaputket.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen maanalaisen säiliön poistamisesta, mikäli säiliön poistaminen on taloudellisesti kohtuutonta tai poistaminen vaarantaa esimerkiksi asuinrakennuksen rakenteet. Poikkeamisesta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Säiliön omistajan tai haltijan tulee tyhjentää, puhdistaa ja tarkastaa käytöstä poistettu, maaperässä oleva öljy-, polttoaine- tai muu kemikaalisäiliö. Puhdistuksen ja tarkastuksen suorittajalla on oltava Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksyntä kemikaalisäiliöiden tarkastustoimintaan. Säiliön omistajan tai haltijan tulee säilyttää todistus puhdistuksesta ja tarkastuksesta ja toimittaa jäljennös 14 päivän kuluessa Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalveluille.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa edellyttää lisäselvityksiä tai säiliön poistamista maaperästä, mikäli säiliö on rikkoutunut tai muista syistä on aihetta epäillä, että säiliössä varastoitua kemikaalia on päässyt maaperään.

Kiinteistön haltijan vaihtuessa haltijan on annettava tieto säiliöstä ja sen sijainnista sekä puhdistustodistus kiinteistön uudelle haltijalle.

Perustelut:

KTM:n päätöksen (344/1983) sääntelyn tarkoittamien tarkastusvälien ulottaminen koskemaan myös muita kuin pohjavesialueita on Savonlinnan kaupungissa perusteltua maanalaisten säiliöiden suuren määrän vuoksi. Maanalaiset öljy-, polttoaine- tai muut kemikaalisäiliöt aiheuttavat maaperän pilaantumisriskin, ja säännöllisellä tarkastamisella voidaan välttää vuotojen syntyminen.

Maanalaisten säiliöiden poistaminen on perusteltua, jotta maaperään ei jää sellaisia säiliöitä, joista voi aiheutua maaperän tai ympäristön pilaantumista. Poikkeus voidaan myöntää, mikäli säiliön maaperään jättämisestä ei aiheudu maaperän pilaantumisen riskiä, säiliön poistaminen on kiinteistön omistajalle taloudellisesti kohtuutonta tai säiliön poistaminen vaarantaa esimerkiksi maaperän kantavuuden suhteessa rakennuksiin.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvin osin 5 kohdat
YSL 16 ja 17 §:t

SS § Vaarallisten nestemäisten kemikaalien säilyttäminen ja varastointi

Vaaralliset nestemäiset kemikaalit ja kemikaalijätteet on varastoitava tavalla, jolla estetään niiden pääsy vahinkotilanteessa ympäristöön. Tämä tarkoittaa niiden varastoinnista kaksivaippasäiliöissä, erilliseen suoja-altaaseen sijoitetussa säiliöissä, erillisessä varastotilassa, joka on suunniteltu ja rakennettu kemikaalien ja jätteiden varastointia varten, tai muussa varastotilassa, josta kemikaalit eivät pääse ympäristöön.

Ulkona varastoitaessa vaaralliset nestemäiset kemikaalit ja kemikaalijätteet on sijoitettava tiiviille ja kantavalle alustalle suoja-altaaseen tai allastetun nestetiiviin rakenteen päälle, jonka tilavuus on 110 % säiliön tilavuudesta.

Suoja-altaan tai muun varastotilan on oltava tiivis, siinä varastoitavien kemikaalien ja jätteiden vaikutusta kestävä.

Kaksoisvaippaiseen säiliöön ei edellytetä suoja-allasta, mikäli säiliön rakenne on sellainen, että se pidättää mahdollisen ylitäytön. Jos suoja-allasta ei ole katettu tai se ei ole umpinainen, siihen kertyvät sade- ja hulevedet on johdettava hallitusti öljynerottimen kautta viemäriin tai jäteveden käsittelyjärjestelmään.

Kemikaalien astiavarasto on sijoitettava tiiviille, kantavalle alustalle ja katettava sekä varustettava suurimman varastoitavan säiliön tilavuutta 110 % vastaavalla tiiviillä suoja-altaalla.

Varastoitaessa kemikaaleja sisätiloissa tulee varastotilan olla viemäröimätön tai kemikaalit on säilytettävä suoja-altaassa, joka on tilavuudeltaan vähintään 110 % suurimman varastoitavan säiliön tilavuudesta.

Kemikaalivarastojen ja säiliöiden on oltava aidattuja ja lukittuja tai ulkopuolisten pääsy kemikaalivarastoon tai -säiliöön on muulla tavoin estettävä.

Vaarallisten nestemäisten kemikaalien ja kemikaalijätteiden käsittely- ja varastopaikalla on oltava imeytysainetta ja tarvittavaa muuta kalustoa vuotojen keräämistä varten.

Tulvavaara-alueilla vaarallisten kemikaalien ja kemikaalijätteiden varastointi on järjestettävä siten, että tulvan sattuessa kemikaalit ja jätteet eivät pääse leviämään ympäristöön.

Edellä olevat määräykset eivät koske vaarallisten kemikaalien ja jätteiden vähäistä varastointia kotitaloudessa. Vaarallisen jätteen käsittelyssä on lisäksi voimassa, mitä Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleisissä jätahuoltomääräyksissä määrätään.

Yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeille ja vedenhankintaan soveltuville pohjavesialueille maanalaisten öljy-, polttoaine- tai muiden kemikaalisäiliöiden sijoittaminen on kielletty.

Em. pohjavesialueilla vaarallisten nestemäisten kemikaalien säiliöiden ja astiavaraston vuotojen hallinta on toteutettava kaksinkertaisen suojausrakenteen mukaisesti. Säiliöt on varustettava säiliön välitilan vuotojen ilmaisujärjestelmällä. Kaksinkertainen suojausrakenne saavutetaan sijoittamalla kaksoisvaipparakenteinen säiliö suoja-altaaseen tai allastetun nestetiiviin rakenteen päälle, jonka tilavuus on 110 % säiliön tilavuudesta. Suoja-altaaseen sijoitettavat kemikaaliastiat on varastoitava tilassa, joka muodostaa tiiviin altaan tai rakenne on toteutettava muilla vastaavan tasoisilla menetelmillä.

Em. pohjavesialueilla työmaa-alueilla saa työkoneiden polttoainetankeissa olevan polttoaineen lisäksi säilyttää erillisessä säiliössä kerrallaan yhteensä enintään 2000 litraa polttoneiteitä urakoitsijaa kohti.

Säiliönä voidaan käyttää:

- kiinteällä suoja-altaalla varustettua säiliötä
- säiliön kokoa vastaavaan katettuun suoja-altaaseen sijoitettua yksivaippaista säiliötä
- tyyppihyväksyttyä ja määräaikaistarkastettua IBC-pakkausta, joka on sijoitettu suoja-altaaseen.

Tankkauspaikan maarakenteen tulee olla tiivis ja jaettavaa polttonestettä läpäisemättömästä materiaalista rakennettu. Tiiviin alueen tulee ulottua vähintään metrin etäisyydelle

säiliön täyttöaukosta ja tankkauslaitteesta.

Muiden pohjaveden pilaantumisvaaraa aiheuttavien kemikaalien tai jätteiden säilyttäminen työmaa-alueella on kielletty.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava välittömästi vaarallisten nestemäisten kemikaalien ja kemikaalijätteiden käsittelyssä tai varastoinnissa tapahtuneesta onnettomuudesta Etelä-Savon pelastuslaitokselle ja Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja ryhdyttävä itse tarpeen vaatimiin torjuntatoimenpiteisiin.

Perustelut:

Vaarallisten nestemäisten kemikaalien ja kemikaalijätteiden säilyttämistä ja varastointia koskevilla määräyksillä ehkäistään maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen vaaraa. Kemikaalisäiliöiden ja jätteiden sijoittaminen suoja-altaaseen, josta vuotojen havaitseminen ja poistaminen on mahdollista, on tärkeää maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi. Vähäisetkin kemikaalivuodot voivat aiheuttaa merkittävää ympäristön pilaantumista. Mikäli kemikaaleja pääsee vuotamaan viemäriin, voi jätevesien purkupaikalla aiheutua ympäristön pilaantumista. Vaarallisten nestemäisten kemikaalien ja kemikaalijätteiden vuodot voivat aiheuttaa haittaa viemäriverkostolle ja jätevedenpuhdistamolle.

Maanalaisten kemikaali- tai öljysäiliöiden sijoittamisen kieltäminen pohjavesialueilla on perusteltua pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Määräys säiliöiden ja varastojen lukitsemisesta on tarpeen, jotta voidaan estää ilkeistä mahdollisesti aiheutuvat kemikaalien vuodot ja ympäristön pilaantuminen.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdat
YSL 16 ja 17 §:t

TT § Polttonesteen täyttö- tai jakelupaikka

Pysyväisluonteinen polttonesteen ja muun kemikaalien täyttö- ja jakelupaikka, jota ei ole rekisteröity YSL:n 116 §:n nojalla tai joka ei vaadi ympäristölupaa, tulee sijoittaa tiiviille, kantavalle kemikaaleja läpäisemättömällä kestopäällysteellä pinnoitetulle alustalle, josta mahdolliset nestevuodot voidaan kerätä talteen ennen kuin nesteet pääsevät vahinkotilanteessa maaperään, vesistöön tai viemäriin. Päällyste on korotettava reunoiltaan tai kallistettava kauttaaltaan kulmaan, jossa oleva hulevesien poistokohta on suljettava säiliön täytön ajaksi. Jakelu- ja täyttöpaikoilla on oltava imeytysainetta ja kalustoa mahdollisten vuotojen keräämistä ja säilyttämistä varten.

Tilapäisessä käytössä olevat, esimerkiksi työmailla sijaitsevat siirrettävät polttonestesäiliöt on sijoitettava kemikaaleja läpäisemättömälle, tiiviille alustalle vähintään 100 mm irti alustasta, ellei säiliö ole rakenteeltaan valuma-altaallinen, kaksoispohjainen tai -vaippainen tai

sijoitettu katettuun suoja-altaaseen. Säiliö on sijoitettava siten, että polttoaineet eivät pääse vahinkotilanteessa viemäriin tai vesistöön.

Polttonestesäiliöitä ei saa täyttää väliaikaisella sijoituspaikalla, ellei säiliöitä ole varustettu ylitäytön estolla. Polttonestesäiliö tulee sijoittaa tai olla varustettu suoja-altaalla, joka vastaa 110 % säiliön tilavuutta. Ylitäytön estolla varustettua kaksoisvaippasäiliötä ei tarvitse sijoittaa suoja-altaaseen.

Polttonesteiden ja muiden vaarallisten nestemäisten kemikaalien varastosäiliöiden on oltava hyväkuntoisia ja ne on varustettava tyyppikilvellä, ilmaputkella, laponestolla ja ylitäytönestimellä. Työajan ulkopuolella ja tarvittaessa muulloinkin asiattoman käytön estämiseksi nesteen siirtopumppu tai täyttöletku on oltava lukittuna, kun säiliötä ei käytetä.

Määräykset eivät koske veneasemien laitureilla sijaitsevia tankkauspaikkoja eivätkä kiinteistöjen lämmitysöljysäiliöiden täyttöpaikkoja, joista on säädetty muualla erikseen.

Perustelut:

Sellaiset polttonesteiden täyttö- ja jakelupaikat, joihin ei sovelleta nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annettua valtioneuvoston asetusta (444/2010) aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa, mikäli polttonesteitä tai öljyjä tai muita vaarallisia nestemäisiä kemikaaleja pääsee vuotamaan maaperään ja kulkeutumaan pohjaveteen tai vesistöihin. Ympäristönsuojelumääräykset ovat tarpeen tällaisen pilaantumisen välttämiseksi koko Savonlinnan kaupungin alueella.

Määräys kemikaaleja läpäisemättömästä alustasta, sen reunustamisesta tai kallistamisesta sekä hulevesiaukon sulkemisesta täytön ajaksi on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä mahdollisesti esiintyvien vuotojen pääsyn maaperään. Jakelupaikalla on oltava imeytysainetta mahdollisten suurempien vuotojen aiheuttaman ympäristön pilaantumisen rajoittamiseksi.

Määräysten soveltaminen koko Savonlinnan kaupungin alueella on perusteltua maaperän ja pohjaveden pilaamisen ehkäisemiseksi.

Määräys öljy- ja polttonestesäiliöiden ylitäytönestosta ja laponestosta on tarpeen huolimattomuudesta mahdollisesti aiheutuvien kemikaalivuotojen ehkäisemiseksi. Säiliön täyttöletkun ja nesteen siirtopumpun lukitseminen on tarpeen ilkeistä mahdollisesti aiheutuvien kemikaalivuotojen ehkäisemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta
YSL 16 ja 17 §:t

UU § Maalämpöjärjestelmien rakentaminen

Sen lisäksi, mitä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen 4 §:ssä on säädetty, on tehtävä valvontailmoitus Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle

maalämpöjärjestelmien rakentamisesta yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeille ja vedenhankintaan soveltuville pohjavesialueille sekä ranta-alueille ja vesistöön (liitekartat X ja Y) vähintään 14 vrk ennen rakentamishankkeeseen ryhtymistä. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi vähintään putkiston materiaali ja pituus, käytettävä lämmönsiirtoaine ja sen määrä sekä sijaintikartta kiinteistötietoineen.

Rakennettaessa maalämpöjärjestelmä em. pohjavesialueille tai ranta-alueille lämmönkeruunesteenä ei saa käyttää terveydelle tai ympäristölle vaarallisia aineita.

Maalämpöjärjestelmää rakennettaessa on huolehdittava siitä, ettei energiakaivojen poraamisessa syntyvää kiviainesta tai veden ja kiintoaineksen muodostamaa lietettä joudu suoraan vesistöön tai viemäriin. Sekä energiakaivon poraamisessa että kiviaineksen säilyttämisessä on huolehdittava riittävällä kastelulla tai suojapeittein siitä, ettei haitallista pölyämistä tapahdu. Poraamisessa syntyvää lietettä ei tule johtaa hallitsemattomasti siten, että syntyy maaperän vettymistä, ojien tai hulevesiviemärien tukkeutumista tai vesistön samentumista.

Maalämpöjärjestelmiä ei saa sijoittaa em. pohjavesialueiden muodostumisalueille eikä vedenottamon suoja-alueille.

Perustelut:

Maalämpöjärjestelmän rakentamisesta tulee ilmoittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeellisten tietojen saamiseksi. Ilmoituksen johdosta ympäristönsuojeluviranomaisen on mahdollista antaa ohjeistusta ja tarvittaessa määräyksiä rakentamisen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavista vaikutuksista, joilla voidaan ennalta ehkäistä ympäristön pilaantumista ja vähentää sen riskiä.

Lämmönkeruunesteenä käytettävän aineen mahdolliset vuodot voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista ja vaaraa pohjavedelle.

Energiakaivojen poraamisen yhteydessä voi syntyä merkittäviä määriä kiviainesta, pölyä ja lietettä, joka voi paikallisesti aiheuttaa voimakasta veden samentumista sekä lietteen kertymistä puroihin, noroihin, ojiin ja vesistöihin. Tämä voi aiheuttaa muutoksia vesistön tai muun vesiympäristön elinolosuhteisiin ja pilata vedenlaatua. Viemäriessä liete saattaa aiheuttaa tukkeutumista ja vaikeuttaa jätevedenkäsittelyä tai rikkoa viemäriputkistoja.

Pohjaveden muodostumisalueelle eikä vedenottamon suoja-alueelle tule rakentaa maalämpöjärjestelmiä niiden aiheuttaman pohjaveden pilaantumisriskin vuoksi. Pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttaa sekä energiakaivojen poraaminen että mahdolliset lämmönkeruunesteen vuodot.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 sekä soveltuvien osien 3 ja 6 kohdat

YSL 17 § (pohjavesialueiden osalta)

Asia: Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen, palaveri jäteasioita ja roskaantumista koskevista määräyksistä terveysvalvontaviranomaisen ja jätehuoltoinsinöörin kanssa

Aika: 4.5.2020 klo 10:00 - 11:20

Paikka: Teams -verkkopalaveri

Läsnä: Tiina Munck terveystarkastaja
Pirkko Räikkönen jätehuoltoinsinööri
Matti Rautiainen ympäristöpäällikkö
Hanne Turunen ympäristöinsinööri
(Sampsä Kinnunen terveysvalvonnan johtaja, osallistui palaverin lopussa)

Palaverissa käsiteltiin seuraavia asioita:

Palaverissa käytiin läpi Savonlinnan kaupungin voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten 4 luku (jätehuolto ja roskaantuminen) sekä kuntaliiton malimääräysten mukaisesti määräyksiin tulevat rakennusten polttaminen, tiettyjen pysyvien jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maanrakentamisessa sekä kompostorin sijoittamisen sisällyttäminen jätehuoltomääräysten sijaan ympäristönsuojelumääräyksiin. Jätehuoltomääräykset uudistetaan myös tämän vuoden aikana ja tarkoitus on koordinoita molempien määräysten sisällöt siten, että turhaa toistoa määräyksissä ei ole, mutta sisällöt olisivat kuitenkin yhdenmukaiset. Nykyisistä määräyksistä keskusteltiin mm. seuraavaa:

13.2 § Käymäläjätteen kompostointi on tehtävä tähän tarkoitukseen suunnitellussa kompostointilaitteessa. Kompostoimattoman käymäläjätteen maahan hautaaminen on kielletty.

- Tähän lisätään viittaus jätehuoltomääräyksiin, esimerkiksi ”kuten jätehuoltomääräyksissä on tarkemmin määrätty.”

13.3 § Kuolleet lemmikkieläimet on taajaan rakennetulla alueella haudattava Pihlajaniemellä sijaitsevalle eläinten hautausmaalle. Luvan haudata muualle myöntää ympäristöpäällikkö. Hautauksesta vastaa kuolleen eläimen omistaja. Tarvittaessa luonnonvaraiset eläimet voidaan haudata Nousialan jäteaseman yhdyskuntajätteen täyttöalueelle lukuun ottamatta pienikokoisia alle 5 kg eläimiä, jotka voidaan toimittaa myös biojätteen erilliskeräyksen kautta kompostointialueelle.

- Voisiko pienet (alle 0,5 kg) lemmikkieläimet haudata ilman lupaa omalle kiinteistölle? 5 kg rajaa voisi soveltaa myös lemmikkieläimiin

- ”on taajaan rakennetulla alueella haudattava” voisi olla ennemminkin ”voi taajaan rakennetulla alueella haudata”

- Lisätään viittaus hirvien luihin, todennäköisesti nämä olisi paras lajitella sekajätteen mukana polttoon eikä enää haudata Noutsialan jäteasemalle, kuten on tähän asti ollut sallittua. Selvitettävä asia.

13.4 § Mikäli puutarhajätteitä kuten ruohon-, pensaiden- ja puiden leikkuujätteitä sekä puiden lehtiä ei kompostoida kiinteistökohtaisesti, on ne toimitettava kyseisille jätteille varattuihin keräilypaikkoihin. Puutarhajätteen vieni puistoihin ja puistometsiin on kielletty.

- Voisi olla terävämmin muotoiltu, kuten ”puutarhajätteen vieni muualle kuin luvanvaraiseen keräyspaikkaan on kielletty. Kiinteistökohtainen kompostointi jätehuoltomääräysten mukaisesti on sallittua.”

13.5 § Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat nestemäiset kemikaalit ja jätteet kuten esimerkiksi öljyt, maalit, torjunta-aineet ja liuottimet tulee kiinteistöllä varastoida ja säilyttää siten, että niiden pääsy maaperään tai ympäristöön on estetty.

- Vaarallisista jätteistä säädellään tarkemmin jätehuoltomääräyksissä. Tähän kohtaan lisättävä viittaus jätehuoltomääräyksiin?

Kaikki 14. kohdan mukaiset määräykset ovat perua entisestä Savonlinnan kaupungin järjestyssäännöstä ja siirretty aikanaan ympäristönsuojelumääräyksiin.

14.1 § Lentolehtisten ynnä muiden sen kaltaisten levittäjä on velvollinen siivoamaan toiminnasta roskaantuneen ympäristön. Mitä edellä on määrätty lentolehtisten levittämistä, koskee myös mainosten ja ilmoitusten jakamista ajoneuvoihin.

- Tätä ei koeta enää kovinkaan tarpeelliseksi nykyaikana ja roskaaminen on joka tapauksessa jo kielletty määräyksissä. Voidaan poistaa uusista määräyksistä.

14.2 § Torikauppioiden on myynnin päätyttyä viipymättä siivottava myyntipaikkansa ja vietävä jätteet asianmukaisesti lajiteltuna niille varattuihin jäteastioihin.

- Selvitetään kauppatorista vastaavalta kaupunginpuutarhurilta, onko kaupungilla oma torijärjestyksensä. Jos on, niin tämä asia saattaa olla määritelty jo siellä ja voidaan poistaa ympäristönsuojelumääräyksistä.

14.3 § Paikaltaan irronnut mainos, muu ilmoitus tai niihin liittyvä rikkoutunut rakenne on sen asettajan heti poistettava. Samoin kuin jos mainoksen, muun ilmoituksen tai niihin liittyvän rakenteen merkitys on lakannut tai sen käyttämiselle asetettu määräaika on päättynyt.

- Mainos- ja ilmoitustauluasiat kuuluvat maankäyttöinsinöörin toimenkuvaan. Tämän kohdan sisällyttäminen ympäristönsuojelumääräyksiin ei liene jatkossa tarpeellista.

14.4 § Veneiden, muiden alusten ja laiturien sekä muiden sellaisten rakennelmien kunnostaminen kaupungin omistamilla rannoilla ja yleisillä paikoilla on sallittu vain tähän tarkoitukseen erityisesti varatuilla paikoilla. Käyttökelvottomien veneiden, muiden alusten ja laiturien sekä muiden sellaisten rakennelmien poistamiseen sovelletaan jätelain tai asianmukaisten erityislakien säädöksiä.

- Tämä asia saattaa olla määritetty satamajärjestyksessä. Mikäli näin on, tämä kohta voidaan poistaa ympäristönsuojelumääräyksistä. Selvitettävä asia.

14.5 § Leiriytyminen ja matkailuautossa tai –vaunussa yöpyminen taaajaan rakennetulla alueella sekä yleisellä paikalla taikka puistossa, puistometsässä, on ilman alueen omistajan lupaa kielletty.

Mitä edellä on määrätty, koskee myös muuta kuin tilapäistä leiriytymistä ja yöpymistä yleisessä virkistyskäytössä olevalla alueella, saarella tai muussa vastaavassa paikassa muualla kuin tätä tarkoitusta varten perustetulla leirintäalueella tai varatulla pysäköinti- tai muulla vastaavalla alueella.

- Varsinkin saarissa tapahtuva pitkäaikainen leiriytyminen on ongelma ja leiriytymisen rakenteiden poisto vie pitkään. Määräyksen valvominen on haasteellista.

Uusiin määräyksiin sisällytetään mahdollisuus pienimuotoiseen, tiettyjen jätteen (kuten **tiili- ja betonimurska**) **hyödyntämiseen maanrakentamisessa** omalla kiinteistöllä ilmoitusmenettelyn avulla.

Rakennusten polttaminen on ollut aiemmin jätehuoltomääräyksissä ja kielletty jätteen avopolttokiellon perusteella, poikkeamiset esimerkiksi pelastuslaitoksen harjoitustyön mahdollistamiseksi on tehty poikkeamisena jätehuoltomääräyksistä (jätelautakunta on delegoinut poikkeamisten käsittelyn ympäristöpäällikölle). Kuntaliiton ohjeistuksen mukaisesti tämä siirretään jatkossa ympäristönsuojelumääräysten ilmansuojelu-osioon. Jätehuoltomääräyksiin jätetään kohta, jossa kerrotaan rakennusten polttamisen olevan kiellettyä ja että asiasta määrätään tarkemmin ympäristönsuojelumääräyksissä.

Kompostorin sijoittaminen kiinteistöllä tullaan määrittelemään siten, että kompostori voidaan sijoittaa 3 m tai 5 m kiinteistön rajasta ilman naapurin suostumusta, ellei muualla kunnallisissa määräyksissä ole muuta määrätty.

Lumen vastaanottopaikat tullaan sisällyttämään uusiin ympäristönsuojelumääräyksiin. Jätehuoltomääräyksiin tulee lisätä viittaus, että asiasta määrätään ympäristönsuojelumääräyksissä. **Lumen sijoittaminen jäälle tai vesistöön** on kielletty, mutta käytännössä silloilta lumen auraus vesistöön tulee sallia. Tästä tehdään oma kohta ympäristönsuojelumääräyksiin.

Termit tullaan yhtenäistämään jätehuoltomääräysten kanssa, jotta molemmissa määräyksissä käytetään samoja termejä. Pohjana tullaan käyttämään kansallisessa lainsäädännössä käytettäviä termejä ja määritelmiä.

Jätevesiasiat käsitellään omana asianaan. Palaveri jätevesiasioista sovittiin pidettäväksi maanantaina 25.5.2020 klo 10.

Hanne Turunen
ympäristöinsinööri
Savonlinnan kaupunki
puh. 044 – 417 4690
hanne.turunen@savonlinna.fi

Asia: Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen, palaveri jäteasioita ja roskaantumista koskevista määräyksistä suhteessa satamajärjestykseen ja kauppatorin myyntipaikkojen luovutusehtoihin

Aika: 13.5.2020 klo 13:00 - 13:30

Paikka: Teams -verkkopalaveri

Läsnä:	Jukka Vaahtoluoto	satamapäällikkö
	Raili Aurava	kaupunginpuutarhuri
	Pirkko Räikkönen	jätehuoltoinsinööri
	Matti Rautiainen	ympäristöpäällikkö
	Hanne Turunen	ympäristöinsinööri

Palaverissa käsiteltiin seuraavia asioita:

Palaverissa käytiin läpi Savonlinnan kaupungin voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten 4. luvun (jätehuolto ja roskaantuminen) 14 §:ään liittyvät määräykset ja niiden suhde satamajärjestykseen sekä kauppatorin myyntipaikkojen luovutusehtoihin. Kaikki 14 §:ään mukaiset määräykset ovat perua entisestä Savonlinnan kaupungin järjestyssäännöstä ja siirretty aikanaan ympäristönsuojelumääräyksiin.

Tarkoitus on koordinoida eri määräysten sisällöt siten, että turhaa toistoa tai päällekkäisyyttä määräyksissä ei ole ja sisällöt olisivat yhdenmukaiset. Satamajärjestys on parhaillaan päivityksessä. Erillistä torijärjestystä ei ole, vaan myyntipaikkojen luovutusehdot antavat määräykset torilla toimimiseen. Nykyisistä määräyksistä keskusteltiin mm. seuraavaa:

14.1 § Lentolehtisten ynnä muiden sen kaltaisten levittäjä on velvollinen siivoamaan toiminnasta roskaantuneen ympäristön. Mitä edellä on määrätty lentolehtisten levittämistä, koskee myös mainosten ja ilmoitusten jakamista ajoneuvoihin.

- Todettiin, että käytännössä määräys ei toteudu ja myös sen valvonta on haastavaa. Mainosten ja ilmoitusten jakamista ajoneuvoihin koskeva määräys voisi olla joko ympäristönsuojelu- tai jätehuoltomääräyksissä.

14.2 § Torikauppioiden on myynnin päätyttyä viipymättä siivottava myyntipaikkansa ja vietävä jätteet asianmukaisesti lajiteltuna niille varattuihin jäteastioihin.

- Tämä on määritetty kauppatorin myyntipaikkojen luovutusehdoissa. Säilytetään ympäristönsuojelumääräyksissä kuitenkin viittaus luovutusehtoihin (esimerkiksi *"jos tietyllä alueella on määritetty oma järjestysääntönsä, kuten kauppatorilla, on sitä noudatettava."*).
- Todettiin, että vakituiset torimyyjät siivoavat myyntipaikkansa pääsääntöisesti hyvin, mutta markkinoiden jälkeen alueelle jää paljon roskaa kaupungin siivottavaksi.
- Kauppatorin jätekatos on melko pieni ja astioita ei mahdu katokseen tarpeeksi. Ulos ei kuitenkaan haluta lisäästioita, sillä ne täyttyisivät heti mm. torin asiakkaiden tuomista jätteistä.

14.3 § Paikaltaan irronnut mainos, muu ilmoitus tai niihin liittyvä rikkoutunut rakenne on sen asettajan heti poistettava. Samoin kuin jos mainoksen, muun ilmoituksen tai niihin liittyvän rakenteen merkitys on lakannut tai sen käyttämiselle asetettu määräaika on päättynyt.

- Kaupunginpuutarhurin mielestä tämä kohta olisi hyvä säilyttää ympäristönsuojelumääräyksissä. Kohtaa oltiin suunniteltu poistettavaksi, sillä asiaa hallinnoi kaupungin maankäyttö.

14.4 § Veneiden, muiden alusten ja laiturien sekä muiden sellaisten rakennelmien kunnostaminen kaupungin omistamilla rannoilla ja yleisillä paikoilla on sallittu vain tähän tarkoitukseen erityisesti varatuilla paikoilla. Käyttökelvottomien veneiden, muiden alusten ja laiturien sekä muiden sellaisten rakennelmien poistamiseen sovelletaan jätelain tai asianmukaisten erityislakien säädöksiä.

- Tämä tulee (mahdollisesti tällaisenaan) uuteen satamajärjestykseen. Kohta voidaan poistaa ympäristönsuojelumääräyksistä.

14.5 § Leiriytyminen ja matkailuautossa tai –vaunussa yöpyminen taa-jaan rakennetulla alueella sekä yleisellä paikalla taikka puistossa, puistometsässä, on ilman alueen omistajan lupaa kielletty.

Mitä edellä on määrätty, koskee myös muuta kuin tilapäistä leiriytymistä ja yöpymistä yleisessä virkistyskäytössä olevalla alueella, saarella tai

muussa vastaavassa paikassa muualla kuin tätä tarkoitusta varten perustetulla leirintäalueella tai varatulla pysäköinti- tai muulla vastaavalla alueella.

- Säilytetään jatkossakin ympäristönsuojelumääräyksissä.
- Keskusteltiin mahdollisuudesta sallia ilman erillistä lupaa toripaikkamyyjien yöpyminen esimerkiksi Malminrannan parkkipaikal-la, koska näin tapahtuu joka tapauksessa.

Hanne Turunen
ympäristöinsinööri
Savonlinnan kaupunki
puh. 044 – 417 4690
hanne.turunen@savonlinna.fi

KUNTALIITTO:

Opas kunnallisten ympäristönsuojelumääräysten valmistelijoille ja päättäjille

6 Määräykset jätteistä

6.1 Jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa

Ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan määrätä sellaisesta jättemateriaalin hyödyntämisestä maarakentamisessa, joka ei ole MARA-asetuksessa määritellyn ilmoitusmenettelyn piirissä. MARA-asetuksen perustelumuistiossa ympäristönsuojelumääräykset on nostettu keinoksi huolehtia pienimuotoisen jätteen hyödyntämisen ympäristöturvallisuudesta.

Se, miten pienimuotoinen, MARA-asetuksen ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäävä hyödyntäminen määritellään, on nykysääntelyn valossa jäänyt epäselväksi, joten kuntien ja alueellisten ELY-keskusten välillä saattaa olla alueesta riippuen erilaisia käytäntöjä. Tämän oppaan laatimisen aikaan uusi MARA-asetuksen soveltamisohje oli ympäristöministeriön toimeksiannosta työn alla.

MARA-asetuksen perustelumuistion mukaan pienimuotoisen käytön ylärajana on pidetty 100 – 1000 tonnia jättemateriaalista riippuen (MARA-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat jätteet ja käyttökohteet luetellaan asetuksen liitteessä 1).

Asetuksen 2 §:n mukaan sitä sovelletaan jätteiden ammattimaiseen tai laitospäiseen hyödyntämiseen asetuksen tarkoittamissa maarakentamiskohteissa (asetuksen 3 §:n 2 kohdan mukaan tällaisia kohteita ovat väylät, kentät, vallit ja näiden rakennekerrokset sekä teollisuus- ja varastorakennusten pohjarakenteet) ja siihen liittyvään väliaikaiseen varastointiin silloin, kun rakentaminen ja väliaikainen varastointi perustuvat lakisääteiseen suunnitelmaan, lupaan, ilmoitusmenettelyyn tai kunnan rakennusjärjestykseen.

Kun jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa tehdään MARA-asetuksen mukaisesti, ei hyödyntämiseen tarvita ympäristönsuojelulain mukaista lupaa YSL 32.2 §:n mukaisesti. MARA-asetuksella mahdollistetaan siis sellainen jätteen hyödyntäminen, joka muutoin vaatisi ympäristölupaa.

MARA-ilmoitusmenettelyn tai ympäristölupamenettelyn ulkopuolelle jäävä, pienimuotoiseksi katsottu jätteen hyödyntäminen on usein kertaluonteista, ei-ammattimaista tai laitospäistä sekä käytettävältä jättemäärältään pienimuotoista. Oleellista pienimuotoisen toiminnan määrittelyssä on hankkeen kertaluonteisuus sekä jätteen hyödyntäjän status ei-ammattimaisena tai laitospäisena jätteen hyödyntäjänä.

Jätteen hyödyntämistä koskeva ympäristönsuojelumääräys voidaan antaa velvoittamalla hankkeeseen ryhtyvää tekemään YSL 202.3 §:n 6 kohdan mukainen valvontailmoitus (valvontailmoitusta ei tule sekoittaa YSL:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn, vaan valvontailmoitus perustuu YSL 202.3 §:n 6 kohtaan; määräämällä valvontailmoituksen tekemisestä viranomainen asettaa itselleen valvontavelvoitteen, mutta asiassa ei tehdä hallintopäätöstä) kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (tai delegoinnin myötä viranhaltijalle).

Ilmoituksen perusteella viranomainen voi arvioida, onko kyseessä ympäristöluvanvarainen hanke, MARA-ilmoituksen vaativa toiminta vai pienimuotoinen hyödyntäminen.

Ympäristönsuojeluviranomainen suorittaa valvontailmoituksen johdosta valvontaa sekä antaa tarvittaessa esimerkiksi lausunnon jättemateriaalin hyödyntämisestä. Hallintopäätöstä asiassa ei tehdä. Mikäli kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu ehtoja jättemateriaalin hyödyntämiselle, valvonnalla voidaan varmistua määräysten ehtojen täyttymisestä ja riittävistä ympäristönsuojelutoimista. Joissain kunnissa on esimerkiksi määrätty sallittavasta enimmäisraeakoosta tai kerrospaksuudesta MARA-asetuksen tapaan.

Mallimääräys on muotoiltu siten, että kunta voi asettaa jonkin alarajan, jonka ylittävistä jätteen hyödyntämisestä tulee tehdä valvontailmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Raja tulee määritellä kunnan paikallisiin olosuhteisiin perustuen, esimerkiksi nojautuen siihen, miten usein ja minkä tyyppisiä maarakentamishankkeita kunnassa on aiemmin tehty. Jätehuoltomääräyksissä on voitu mahdollistaa jätemateriaalien, kuten tiili- ja betonimurskeen, nk. kotitarvekäyttö. Tällöin kyseessä on omalla kiinteistöllä esimerkiksi rakennuksen purkamisessa syntyneen jätteen käyttö samalla kiinteistöllä tapahtuvassa maarakentamisessa. Mikäli tällainen menettely on mahdollistettu jätehuoltomääräyksissä, ei siitä tule antaa määräyksiä ympäristönsuojelumääräyksissä.

Joissain kunnissa MARA-asetuksen ulkopuolelle jäävä pienimuotoinen jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa on hoidettu siten, että myönnetään poikkeuspäätös jätehuoltomääräyksissä annettuun jätteen hautaamisen kieltävään määräykseen. Kuntaliiton näkemys on kuitenkin, että pienimuotoisen jätteen hyödyntämisen sääntely hoidetaan kunnassa ensisijaisesti ympäristönsuojelumääräyksiin ja ilman täysikieltoa. Kun lainsäätäjä on katsonut, että tietyn tyyppinen, pienimuotoinen hyödyntäminen ei vaadi MARA-asetuksen mukaista ilmoitusta, ei liene perusteltua kieltää tällaista toimintaa kunnallisella norminannolla. Paikallisesti voi kuitenkin ilmetä tarve pienimuotoisen hyödyntämisen sääntelyyn ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan valvomisen mahdollistamiseksi, jolloin ympäristönsuojelumääräysten antaminen on perusteltua.

Mallimääräykset

Eräiden jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa:

Pienimuotoisessa maarakentamisessa voidaan hyödyntää kertaluontoisesti betoni- ja tiilimurskeita tai muuta tarkoitukseen soveltuvaa jätettä korvaamaan neitseellisiä luonnonaineksia, kun hyödynnettävän jätteen määrä ei ylitä __ tonnia. Ympäristönsuojeluviranomaiselle on tehtävä kirjallinen ilmoitus jätteiden sijoittamisesta maaperään vähintään __ vuorokautta ennen hankkeeseen ryhtymistä.

Jos ilmoitus tehdään hyödyntämispaikan omistajan puolesta, omistajalta saatu kirjallinen hyväksyntä on liitettävä ilmoitukseen. Maarakentamisen päätyttyä on ympäristönsuojeluviranomaiselle annettava kirjallinen selvitys siitä, miten valvontailmoituksen mukainen jätteiden hyödyntäminen on toteutunut.

Edellä mainittujen jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa on mahdollista seuraavin edellytyksin:

[Tähän voidaan kuntakohtaisesti listata sellaiset rajoitukset, jotka katsotaan tarpeelliseksi huomioiden paikalliset erityispiirteet, kuten pohjavesialueet, vesistöt, muut herkätkä kohteet sekä jätemateriaalille asetettavat vaatimukset. Joissain kunnissa vaaditaan myös MARA-asetuksen kaltaista näytteenottoa haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi. Tämä voi olla tarpeen etenkin herkiksi määriteltujen kohteiden läheisyydessä.]

Ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtävästä ilmoituksesta on käytävä ilmi:

[Tähän voidaan listata kuntakohtaisesti tarpeelliseksi katsotut valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tiedot hyödyntäjästä, hyödyntämispaikasta, tehtävästä rakenteesta ja käytettävästä jätejakeesta jätenumeroineen.]

Määräystä ei sovelleta, mikäli jätteen hyödyntäminen edellyttää ympäristölupaa tai hyödyntämiseen sovelletaan eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annettua valtioneuvoston asetusta (843/2017).

Jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa on kiellettyä _____ pohjavesialueilla ja ranta-alueilla (liitekartta/kartat x).

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1, 3 ja 6 kohdilla
- YSL 16 ja 17 §:illä

Lisäksi määräys on tarpeen, sillä MARA-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävä pienimuotoinen jätteen hyödyntäminen voi aiheuttaa roskaantumista ja maaperän ja ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Jätteiden maaperään sijoittamisen kieltäminen pohjavesi-, ranta- ja muilla herkillä alueilla on tarpeen pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Hyödynnetystä jättemateriaalista voi liueta maaperään haitallisia aineita, jotka voivat kulkeutua pohjaveteen ja vesistöihin.

Maaperään sijoitetusta jättemateriaalista voi liueta ympäristölle tai terveydelle haitallisia tai vaarallisia aineita. Jättemateriaalin käyttöä on voitava Savonlinnan kaupungissa valvoa ja hyödynnetyksi aiotusta materiaalista otettava näytteet haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi ennen hyödyntämistä.

Määräys ilmoituksen tekemisestä ennen hankkeeseen ryhtymistä on perusteltua, jotta kohteiden ja toiminnan valvonta on mahdollista. Viranomaisen voi myös ilmoituksen saatuaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti (HL 8 §) tarvittaessa ohjeistaa hankkeeseen ryhtyvää hakemaan toiminnalle ympäristölupaa tai tekemään MARA-asetuksen mukaisen ilmoituksen valtion valvontaviranomaiselle.

6.2 Muut jätteisiin liittyvät määräykset

Jätehuollon järjestämistä sekä jätteen keräämistä ja käsittelyä koskeva sääntely on lähtökohtaisesti jätelain soveltamisalaa. Lisäksi esimerkiksi kuolleiden eläinten tai niiden osien käsittelyä ja hautaamista säännellään EU:n sivutuoteasetuksella (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1069/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta) ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetulla lailla (517/2015, sivutuotelaki). Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa kuitenkin sellaisen jätteisiin liittyvän toiminnan sääntelystä, josta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Jätelain 41 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan mahdollistaa jätteen pienimuotoinen omatoiminen käsittely omalla kiinteistöllä sekä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen sopimattoman (esim. suuren kokonsa vuoksi) jätteen kuljetuksen järjestäminen jätteen haltijan puolesta. Pienimuotoisella omatoimisella käsittelyllä tarkoitetaan käytännössä biojätteen pienkompostointia tai yhden tai muutaman (haja-asutusalueen) kotitalouden jätevesilietteen kompostointia tai muuta käsittelyä omalla tai esimerkiksi naapurikiinteistöllä ja hyödyntämistä maataloudessa. Tähän liittyviä mallimääräyksiä käsitellään tämän osion kappaleessa Jätevesien käsittely viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla.

Muita ympäristönsuojelumääräyksiin soveltuvia jätetoimintoja koskevia määräyksiä ovat esimerkiksi rehupaalien muovien polttaminen (toisaalta, mikäli kunnan tai alueellisissa jätehuoltomääräyksissä on kielletty jätteen polttaminen, voidaan tällaiseen toimintaan puuttua valvonnallisin keinoin myös

jätehuoltomääräysten perusteella) sekä rakennusten hävittäminen polttamalla. Vaikka kokonaiset rakennukset eivät jätesääntelyn mukaan ole jätettä, kunnassa voi olla tarpeen mahdollistaa hylättyjen rakennusten käyttö pelastusviranomaisten harjoitustarkoituksissa ja ympäristönsuojelumääräykset voivat olla tähän soveltuva työkalu (savuhaitta). Mikäli rakennusten polttamiseen liittyviä määräyksiä ei ole annettu muissa kunnallisissa määräyskokoelmissa, voidaan tarvittaessa antaa ympäristönsuojelumääräys.

Myös kompostin sijoittamista kiinteistöllä koskeva määräys voidaan sisällyttää ympäristönsuojelumääräykseen, mikäli se koetaan tarpeelliseksi, eikä asiasta ole sääntelyä jätehuoltomääräyksissä. Komposti saattaa aiheuttaa haju- tai hygieenistä haittaa naapurustolle. Hajuhaittailmoituksia voi tulla etenkin, jos kunnan alueella on paljon pientaloalueita, joilla tontit ovat hyvin lähekkäin. On syytä kuitenkin pohtia, onko kotitalouksien kompostointi sellainen pilaantumista aiheuttava tekijä, jota ei voida muilla tavoin kunnassa kontrolloida.

Mallimääräykset

Rakennusten polttaminen

Rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla on kielletty.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää poikkeuksen tästä määräyksestä, mikäli rakennuksen polttaminen on tarpeen pelastusviranomaisen tai vastaavan tahon tarpeen vuoksi. Poikkeuksesta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Lisäksi rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä eivätkä kokonaiset rakennukset jätesääntelyn mukaisesti ole jätettä, joten määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä.

Poikkeuksen myöntämisellä voidaan tarvittaessa mahdollistaa esimerkiksi pelastusviranomaisen tai vapaapalokunnan harjoitustoiminta. Asian johdosta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä esimerkiksi sammutusvesien johtamisesta ja käsittelystä, etukäteen tehtävistä toimenpiteistä, kuten myrkyllisten tai palamattomien materiaalien poistoista tai muista ympäristönsuojelullisesti tärkeistä asioista tai rajoituksista.

(TÄMÄ MÄÄRÄYS ON KÄSITELTY AIEMMIN TOISESSA OSIOSSA SEURAAVASTI:)

Luonnos Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiksi 1.1.2021 alkaen

XX LUKU ILMANSUOJELUA JA PÖLYNTORJUNTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

EE § Polttaminen

Rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla on kielletty. Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää poikkeuksen tästä määräyksestä, mikäli polttaminen on perusteltua pelastusviranomaisen tai vastaavan tahon harjoitustarpeen mahdollistamiseksi tai tuholaistorjunnan takia. Poikkeuksesta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaamisen ehkäisemiksi.

Perustelut:

Rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä eivätkä kokonaiset rakennukset jätessäntelyn mukaisesti ole jätettä, joten määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Hallitsemattomassa polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä.

Poikkeuksen myöntämisellä voidaan tarvittaessa mahdollistaa esimerkiksi pelastusviranomaisen tai vapaapalokunnan harjoitustoiminta tai esimerkiksi tuholaisten torjunta. Asian johdosta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä esimerkiksi sammutusvesien johtamisesta ja käsittelystä, etukäteen tehtävistä toimenpiteistä, kuten myrkyllisten tai palamattomien materiaalien poistoista tai muista ympäristönsuojelullisesti tärkeistä asioista tai rajoituksista ja poltetun rakennuksen jätehuollosta.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

Mallimääräykset

Kompostin sijoittaminen kiinteistöllä:

Asuinkiinteistöjen kompostoreita ei saa sijoittaa taajaan rakennetuilla alueilla alle __ metrin etäisyydelle naapuritontin rajasta.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla

Lisäksi määräys on tarpeen kompostoinnista mahdollisesti aiheutuvien hajuhaittojen rajoittamiseksi taajaan rakennetuilla alueilla.

8.2 Lumen kaatopaikat

Vuonna 2014 oli 88 % kunnista antanut määräyksen liittyen lumen sijoittamiseen. Väyliltä poistettua lunta ei määritellä jätteeksi, mutta poistetun lumen mukana kulkeutuu roskia, öljyä ja muita ympäristön pilaantumista aiheuttavaa ainesta. Kunnissa on yleisesti säännelty lumenkaatopaikkojen sijoittamisesta herkille alueille, roskaantumisen ehkäisemisestä ja sulamisvesien käsittelystä.

Mallimääräykset

Lumen vastaanottopaikat:

Lumen vastaanottopaikat tulee sijoittaa ja toteuttaa siten, että sulamisvedet eivät aiheuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Sijoituspaikkaa ei tule perustaa ranta-alueelle, jäälle, vesistöön tai _____ pohjavesialueelle.

Sulamisvesistä on erotettava kiinteät roskat ennen vesien johtamista ojaan tai maastoon. Lumen sijoituspaikka on siivottava lumien sulamisen jälkeen.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja soveltuvin osin 3 kohdilla
- YSL 17 §:llä

Lisäksi ajoväyliltä, kaduilta ja muilta alueilta poistettava lumi saattaa sisältää roskia, öljy- ja polttoainejäämiä sekä muita ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita. Määräykset ovat tarpeen sulamisvesien aiheuttaman ympäristön pilaantumisen vaaran sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Luonnos uusiksi määräyksiksi 1.1.2021 alkaen, osa 5

YY LUKU MÄÄRÄYKSET JÄTTEISTÄ

VV § Eräiden jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa

Pienimuotoisessa maarakentamisessa voidaan hyödyntää kertaluontoisesti betoni- ja tiilimurskeita tai muuta tarkoitukseen soveltuvaa jätettä korvaamaan neitseellisiä luonnonaineksia, kun hyödynnettävän jätteen määrä ei ylitä 100 tonnia.

Edellä mainittujen jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa on kielletty luokitelluilla pohjavesialueilla, suoraan vesistöissä ja sen välittömässä läheisyydessä (alle 30 m etäisyydellä rantaviivasta). Muualla kuin teollisuus-, varasto-, liikenne- ja pysäköintialueiksi kaavoitetuilla alueilla maarakentamiseen käytettävistä jätteistä on selvítettävä haitta-ainepitoisuudet niiden soveltuvuuden arvioimiseksi ko. kohteeseen.

Ympäristönsuojeluviranomaiselle on tehtävä kirjallinen ilmoitus jätteiden sijoittamisesta maaperään vähintään 14 vuorokautta ennen hankkeeseen ryhtymistä. Jos ilmoitus tehdään hyödyntämispaikan omistajan puolesta, omistajalta saatu kirjallinen hyväksyntä on liitettävä ilmoitukseen.

Ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtävästä ilmoituksesta on käytävä ilmi valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tiedot hyödyntäjästä, hyödyntämispaikasta, tehtävästä rakenteesta ja käytettävästä jättejakeesta jätenumeroineen.

Määräystä ei sovelleta, mikäli jätteen hyödyntäminen edellyttää ympäristölupaa tai hyödyntämiseen sovelletaan eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annettua valtioneuvoston asetusta (843/2017).

Maarakentamisen päätyttyä on ympäristönsuojeluviranomaiselle annettava kirjallinen selvitys siitä, miten valvontailmoituksen mukainen jätteiden hyödyntäminen on toteutunut.

Perustelut

Määräys on tarpeen, sillä MARA-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävä pienimuotoinen jätteen hyödyntäminen voi aiheuttaa roskaantumista ja maaperän ja ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Jätteiden maaperään sijoittamisen kieltäminen luokitelluilla pohjavesialueilla sekä vesistöissä ja rannan läheisyydessä on tarpeen pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Hyödynnetyistä jätemateriaalista voi liueta maaperään haitallisia aineita, jotka voivat kulkeutua pohjaveteen ja vesistöihin.

Maaperään sijoitetusta jätemateriaalista voi liueta ympäristölle tai terveydelle haitallisia tai vaarallisia aineita. Jätemateriaalin käyttöä on voitava Savonlinnan kaupungissa valvoa ja hyödynnetyksi aiotusta materiaalista otettava näytteet haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi ennen hyödyntämistä herkissä maarakentamiskohteissa.

Määräys ilmoituksen tekemisestä ennen hankkeeseen ryhtymistä on perusteltua, jotta kohteiden ja toiminnan valvonta on mahdollista. Viranomaisen voi myös ilmoituksen

saatuaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti (HL 8 §) tarvittaessa ohjeistaa hankkeeseen ryhtyvää hakemaan toiminnalle ympäristölupaa tai tekemään MARA-asetuksen mukaisen ilmoituksen valtion valvontaviranomaiselle.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1,3 ja 6 kohdat

YSL 16 ja 17 §:t

WW § Kompostointi kiinteistöllä

Mikäli puutarhajätteitä, kuten ruohon-, pensaiden- ja puiden leikkuutähteitä tai puiden lehtiä, ei kompostoida kiinteistökohtaisesti, on ne toimitettava kyseisille jätteille varattuihin keräilypaikkoihin. Puutarhajätteiden vienti puistoihin tai puistometsiin taikka muualle kuin luvanvaraiseen keräyspaikkaan on kielletty.

Kiinteistön muun kuin puutarhajätteen kompostoria ei saa sijoittaa taajaan rakennetulla alueella alle 5 metrin etäisyydelle naapuritontin rajasta.

Käymäläjätteen kompostointi on tehtävä tähän tarkoitukseen suunnitellussa kompostointilaitteessa. Käymäläjätteen kompostointi on kielletty taajaan rakennetulla alueella. Kompostoimattoman käymäläjätteen maahan hautaaminen on kielletty.

Kompostointia koskevat tarkemmat määräykset sisältyvät Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleisiin jätehuoltomääräyksiin

Perustelut

Määräys on tarpeen kompostoinnista mahdollisesti aiheutuvien hajuhaittojen rajoittamiseksi taajaan rakennetuilla alueilla.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

XX § Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat aineet

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat aineet tulee varastoida ja säilyttää kiinteistöllä toisistaan erillään tiiviillä alustalla siten, että niiden pääsy maaperään taikka pinta- tai pohjaveteen on estetty. Näiden aineiden kaataminen viemäriin tai haihduttaminen ilmaan on kielletty.

Kiinteistön jätehuollon järjestämistä koskevat muut määräykset sisältyvät Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleisiin jätehuoltomääräyksiin.

YY § Kuolleiden eläinten hautaaminen ja vainajien tuhkan sijoittaminen

Taajaan rakennetulla alueella lemmikkieläimet on haudattava tähän tarkoitusta varten perustetulle eläinten hautausmaalle. Muualle kuin eläinten hautausmaalle luvan haudata voi hakemuksesta myöntää Savonlinnan kaupungin ympäristöpäällikkö lupaan kirjatulla ehdoilla. Määräystä ei sovelleta alle 0,5 kg painoisiin eläimiin. Alle 5 kg painoiset eläimet voidaan haudata taajaan rakennetun alueen ulkopuolella kiinteistön omistajan suostumuksella. Hautauksesta vastaa kuolleen eläimen omistaja.

Tarvittaessa luonnonvaraiset eläimet - mukaan lukien isojen luonnonvaraisten eläinten, kuten hirvien luut - voidaan toimittaa Nousialan jäteasemalle haudattavaksi, mikäli se on jäteaseman ympäristöluvassa sallittu. Pienet luut voidaan lajitella myös sekalaisen talousjätteen mukana polttoon toimitettavaksi.

Luvan vainajien tuhkan sijoittamiseksi muualle kuin hautausmaalle tai tähän tarkoitukseen varattuun lehtoon, voi hakemuksesta myöntää Savonlinnan kaupungin ympäristöpäällikkö lupaan kirjatulla ehdoilla kuultuaan hakemuksesta maa- tai vesialueen omistajaa ja terveydensuojeluviranomaista.

Perustelut

Määräys on tarpeen taajaan rakennetuilla alueilla eläinten raadoista mahdollisesti aiheutuvien hajuhaittojen ehkäisemiseksi. Vainajien tuhkan sirottelusta tai hautaamisesta sopimattomaan paikkaan tai sopimattomalla tavalla voi aiheutua terveydellistä haittaa (pohjavesialueella tai pintavedenottamon läheisyydessä) tai ympäristön roskaantumista (lähikiinteistöjen rannoilla tai uimarannoilla).

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta

ZZ § Lumen auraus, lumen yleiset vastaanottopaikat ja suolan käyttö

Lumen auraus, kasaaminen ja kuljetus kiinteistöiltä, kulkuväyliltä sekä teollisuus-, tori-, satama-, pysäköinti-, urheilukenttä- ja leikkikenttäalueilta taikka muilta vastaavilta alueilta vesistöön, puistoihin ja puistometsiin on kielletty lukuun ottamatta sillalle sataneen lumen aurausta vesistöön.

Lumet on tarvittaessa kuljetettava tätä tarkoitusta varten perustetuille yleisille lumen yleisille vastaanottopaikoille.

Lumen yleiset vastaanottopaikat tulee sijoittaa ja toteuttaa siten, etteivät lumen sulamisvedet eivätkä lumen seassa olevat jätteet aiheuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Sijoituspaikkaa ei tule perustaa ranta-alueelle, jäälle, vesistöön eikä luokitellulle pohjavesialueelle.

Lumen yleisen vastaanottopaikan perustamisesta on ilmoitettava kirjallisesti Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi paikan sijainti, toiminnan aloittamisajankohta, liikennejärjestelyt, päivittäinen toiminta-aika, kuinka suurelle lumimäärälle paikka on tarkoitettu, mahdollinen lumen käsittelytapa, mihin sulamisvedet johdetaan ja jälkihoitotoimenpiteet. Ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa ilmoitusta koskevia määräyksiä.

Määräys ei koske kiinteistökohtaisia lumenlajitus- eikä välivarastopaikkoja, joiden käyttöön ei liity kuorma-autoliikennettä.

Lumen yleisen vastaanottopaikan toiminnasta ja siihen liittyvästä liikenteestä ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa asuin- ja majoitushuoneistoihin tai hoitolaitoksiin. Lumen yleisen vastaanottopaikan käytöstä yöaikaan klo 22 – 7 on lisäksi voimassa, mitä on säädetty näiden määräysten X luvussa erityisen häiritsevästä melusta ja tärinästä yöaikaan.

Lumien yleiset vastaanottopaikat on niiden pitäjän toimesta siivottava viipymättä lumien mukana tulleista roskista ja muista jätteistä keväällä heti, kun se on lumien sulamisen jälkeen teknisesti mahdollista.

Sulamisvesistä on erotettava kiinteät roskat ennen vesien johtamista ojaan tai maastoon.

Suolan käyttö liukkauden estämiseksi kulkuväylien ja muiden alueiden talvikunnossapidon yhteydessä tulee rajoittaa vain niihin kohteisiin, joissa se on liikenneturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Jalkakäytävillä ei saa käyttää suolaa eikä muutakaan tahraavaa ainetta muuhun kuin vesikourujen avoinna pitämiseen.

Perustelut

Kiinteistöiltä, kulkuväyliltä ja muilta alueilta poistettava lumi saattaa sisältää roskia, öljy- ja polttoainejäämiä sekä suolaa ja muita ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita. Määräykset ovat tarpeen sulamisvesien aiheuttaman ympäristön pilaantumisen vaaran sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta ja 3 kohta soveltuvien osin

YSL 17 §

ÄÄ Muut jätehuoltoa koskevat määräykset

Mainosten ja ilmoitusten jakaminen ajoneuvoihin, postilaatikoihin ja kiinteistöille tulee tehdä siten, ettei jaettavasta materiaalista aiheudu ympäristön roskaantumista. Materiaalin

jakaja on velvollinen siivoamaan toiminnasta roskaantuneen ympäristön. Mitä edellä on määrätty mainosten ja ilmoitusten jakamisesta, koskee myös lentolehtisten levittämistä.

Tilaisuuden järjestäjän on tilaisuuden päätyttyä viipymättä siivottava järjestämispaikka ja vietävä jätteet asianmukaisesti lajiteltuna niille varattuihin jäteastioihin. Mitä edellä on määrätty tilaisuuden järjestäjästä koskee myös torikauppiaita. Lisäksi, jos tietyllä alueella on määritetty oma järjestysääntönsä tai annettu myyntipaikkojen luovutusehdot, on niitä noudatettava.

Paikaltaan irronnut mainos, muu ilmoitus tai niihin liittyvä rikkoutunut rakenne on sen asettajan heti poistettava. Samoin kuin jos mainoksen, muun ilmoituksen tai niihin liittyvän rakenteen merkitys on lakannut tai sen käyttämiselle asetettu määräaika on päättynyt.

Leiriytyminen ja matkailuautossa tai –vaunussa yöpyminen taajaan rakennetulla alueella sekä yleisellä paikalla taikka puistossa, puistometsässä, on ilman alueen omistajan lupaa kielletty lukuun ottamatta torikauppiaiden yöpymistä Malminrannan parkkipaikalla. Mitä edellä on määrätty, koskee myös muuta kuin tilapäistä leiriytymistä ja yöpymistä yleisessä virkistyskäytössä olevalla alueella, saarella tai muussa vastaavassa paikassa muualla kuin tätä tarkoitusta varten perustetulla leirintäalueella taikka varatulla pysäköinti- tai muulla vastaavalla alueella.

Perustelut

Määräys on tarpeen mainosten ja ilmoitusten jakamisesta, tilaisuuden järjestämisestä, torikaupasta, mainos- ja ilmoituspaikoista sekä luvattomasta leiriytymisestä aiheutuvan ympäristön roskaantumisen ehkäisemiksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohta ja 3 kohta soveltuvien osin

YSL 17 §

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen / koonti jätevesiä koskevista palaverimuistioista

1) Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittämishanke - lähtökohdat sekä melu- ja jätevesiasiat

Aika: Maanantai 27.1.2020 klo 14:00 – 15:30

Paikka: Savonlinnan kaupungintalo

<i>Läsnäolijat:</i> Sampsa Kinnunen	terveysvalvonnan johtaja
Tiina Munck	terveystarkastaja
Matti Rautiainen	ympäristöpäällikkö
Heidi Käyhkö	ympäristösuunnittelija

PALAVERISSA TULI ESILLE SEURAAVAA:

2) Jätevesiasiat:

- Jätevesien imeyttäminen pv1 ja pv2 -alueilla tulee kieltää myös ns. kantovesiä koskien. Kun paineeton pumppuvesi rinnastetaan kantovesiin, vesien määrä voi olla enemmänkin kuin vähäistä. Pohjavesialueilla tulee kieltää myös muu pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta. On otettava huomioon, ettei nyt voida tietää, mitkä pohjavesialueet tulevat joskus yhdyskunnan vedenhankinnan käyttöön.

- Pohjavedenottamoille tulisi saada suoja-alueet. Uusia suoja-alueita ei kuitenkaan ole haettu AVI:lta niistä mahdollisesti aiheutuvien maanomistajakorvausten takia.

- 1,5 m paksun kuivan irtomaakerroksen suojaetäisyysvaatimus ylimpään pohjavesipintaan jätevesien imeytyspaikan alapuolella on edelleen perusteltua ottaa päivitettäviin määräyksiin.

- Käsiteltyjen vesikäymälävesien imeyttämisen suojaetäisyysvaatimus vesistöön tulisi olla lähtökohtaisesti vähintään 150 m. Vaatimuksesta voidaan poiketa tapauskohtaisesti, kuitenkin siten, että vähimmäisetäisyyttä 100 m lähemmäksi em. jätevesiä ei sallita imeytettäväksi kuin ainoastaan pienpuhdistamokäsittelyn jälkeen.

2) Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen, palaveri jätevesiä koskevista määräyksistä terveystalvontaviranomaisen ja jätehuoltoinsinöörin kanssa

Aika: 25.5.2020 klo 10:00 – 11:30

Paikka: Teams -verkkopalaveri

Läsnä:	Tiina Munck	terveystarkastaja
	Pirkko Räikkönen	jätehuoltoinsinööri
	Matti Rautiainen	ympäristöpäällikkö
	Hanne Turunen	ympäristöinsinööri

Palaverissa käsiteltiin seuraavia asioita:

Palaverissa käytiin läpi Savonlinnan kaupungin voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten 2 luvun §:t 5 – 7 (talousjätevesien puhdistusmenetelmät ja niiden mitoitus; jätevesien puhdistuslaitteistojen huolto ja jätevesipäästöjen tarkkailu; jätevesijärjestelmien toteuttaminen ja sijoittaminen sekä jätevesien johtaminen). Myös jätehuoltomääräykset uudistetaan tämän vuoden aikana ja tarkoitus on koordinoita molempien määräysten sisällöt siten, että eri määräyksissä ei ole päällekkäisyyttä eikä ristiriitaisuutta ja tarvittaessa viitataan toisiin määräyksiin.

[Terveystalvontajärjestyksen uudistamishanke lykkääntyy aiemmin kaavaillusta keväästä syksyyn 2020 koronatilanteen takia.]

Palaverin aluksi käytiin läpi tammikuussa 2020 terveystalvontaviranomaisen kanssa pidetyn yhteispalaverin muistio, jossa käsiteltiin lyhyesti jätevesiasioita.

Muistioon on kirjattu ainoastaan ne nykyisten ympäristönsuojelumääräysten kohdat, joista keskusteltiin, ei jokaista kohtaa. Keskustelussa tuli esille mm. seuraavaa:

5.2 § Yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueella jätevesien johtaminen on kielletty.

- Määräys kirjoitetaan vastamaan sovellettua toimintatapaa, että minkäänlaisilla luokitelluilla pohjavesialueilla ei saa imeyttää jätevesiä maaperään.

5.7 § Kiinteistön jätevesien puhdistusjärjestelmät tulee mitoittaa ja toteuttaa siten, että niiden yhteenlaskettu puhdistusteho täyttää seuraavat vähimmäisvaatimukset, kun otetaan huomioon kaikki kiinteistöllä syntyvät jätevedet ja muulla tavoin (esimerkiksi kompostikäymälällä) käsiteltävien jätevesien aiheuttama kuormituksen alenema:

Kuormitustekijä	Vähimmäispuhdistusteho (%)
Biologinen hapenkulutus (BOD_7 ATU)	80
Kokonaisfosfori (kok. P)	70
Kokonaistyyppi (kok. N)	30

- Tähän lisätään myös herkkien ranta-alueiden reduktiotasovaatimukset tai viittaus lainsäädäntöön.

Kuormituksen alenema lasketaan kuormituslukuja käyttäen, ellei luotettavin tapauskohtaisin tutkimuksin voida toisin osoittaa. Laskelmissa yhden asukkaan käsittelemättömän jäteveden kuormituslukuina käytetään seuraavia:

	Uloste	Virtsa	Muu	Yhteensä
BOD_7 ATU	15	5,0	30	50 g/d
Kok. P	0,6	1,2	0,4	2,2 g/d
Kok. N	1,5	11,5	1,0	14 g/d

- Kuormitusluvut voidaan siirtää kokonaan pois uusista ympäristönsuojelumääräyksistä soveltamisohjeisiin.

5.8 § Mikäli kiinteistöllä on tai kiinteistölle tulee viemärilaitteita, on talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla:

Kiinteistön haltijan tai toiminnan harjoittajan on laadittava ajantasalla olevat käyttöohjeet; selvityksen tulee täyttää liitteen 2 kohdassa B ja käyttöohjeiden liitteessä 3 asetetut vaatimukset

- Lisätään kohta, että käyttöohjeet on säilytettävä kiinteistöllä.

6 § Jätevesien puhdistuslaitteistojen huolto ja jätevesipäästöjen tarkkailu

- Kohta kokonaisuudessaan on ohjeistuksen kaltaista, joka ei käytännössä ole valvottavissa.

6.2 § Saostuskaivot, umpisäiliöt ja muut vastaavat jätevesisäiliöt tulee tyhjentää riittävän usein siten, ettei kaivojen ja säiliöiden toimintakyky heikkene, vesikäymälän jätevesiä sisältävät kaivot ja säiliöt kuitenkin vähintään kerran vuodessa...

- Jätehuoltoinsinöörin mielestä nämä voisivat olla jatkossa vain jätehuoltomääräyksissä ja ympäristönsuojelumääräyksissä viittaus niihin.
- Todettiin, että jätevesisuunnitelmien päätösosioihin on kirjattu tarvittaessa, että laitteet on huollettava laitevalmistajan ohjeiden mukaisesti (liittyen esimerkiksi harmaavesisuodattimien suodatinmateriaalien vaihtoon).

... Kyseiset jätevedet ja jätevesilietteet tulee toimittaa jätevedenpuhdistamolle tai muuhun asianmukaiseen, viranomaisen hyväksymään käsittelypaikkaan kuljetusyrittäjän toimesta, joka on merkitty jätehuoltorekisteriin tai jolla on käsittelyyn ja levittämiseen asianmukainen ympäristölupa.

Asumiskäytössä olevan kiinteistön jätevedet ja jätevesilietteet voidaan myös varastoida, käsitellä ja levittää pelloille karjanlannan yhteydessä noudattaen karjanlannan varastointia, käsittelyä ja levittämistä koskevia säännöksiä.

Vähäisiä määriä vaarattomaksi käsiteltyjä jätevesiä ja jätevesilietteitä voidaan levittää muutoinkin maatalouskäytössä olevalle pellolle sulan maan aikana, mikäli ne mullataan välittömästi levityksen jälkeen noudattaen lisäksi soveltuvien osin karjanlannan levittämistä koskevia säännöksiä.

- Terveysturvallisuuden viranomaisen mielestä mitään jätevesiä ei saa levittää pellolle käsittelemättömänä, vaan ne on vähintään kalkkistabiloitava tai kompostoitava.
- Savonlinnassa naapurin jätevesilietteiden peltokäsittely vaatii aina ympäristöluvan. Jätehuoltoinsinöörin mukaan kuntaliiton jätehuoltomääräysten malliohjeissa lähikiinteistöiltä tuotujen jätevesilietteiden peltokäsittely voidaan sallia ilman ympäristölupaa, mikäli se sallitaan paikallisissa jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.
- Käytännössä valvonta maanviljelijöiden kuljettamista sekä vastaanottamista lietteistä on haastavaa ja tietoa seuranta- tai valvontaviranomaiselle ei aina tule, eikä sitä osata myöskään kaikilta pyytää.

- Ympäristönsuojelumääräyksissä voisi viitata jätelakiin (kunhan tiedetään uuden jätelain tarkka sisältö) ja lisätä ilmoitusvelvollisuus jätehuoltoviranomaiselle vastaanotetuista jätevesilietteiden osalta. Tämä kohta vaatii pohdintaa uudet jätehuoltomääräysten huomioon ottaen.

6.3 § Edellä esitettyjä jätevesilaitteistojen hoitomääräyksiä tulee noudattaa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 i ja 153 §:ien ja –asetuksen 55 §:n nojalla mahdollisesti annettujen kiinteistön käyttö- ja huolto-ohjeiden lisäksi.

- Maankäyttö- ja rakennuslaki on muuttumassa. Tämä kohta ei liene enää jatkossa tarpeen (ehkä tarvittaessa viittaus kulloinkin voimassa olevaan lainsäädäntöön).

6.4 § Kiinteistön jätevesien puhdistuslaitteiston toimintakunnon seuraimiseksi ja valvonnan mahdollistamiseksi kiinteistön haltijan on pidettävä kirjaa jätevesien puhdistuslaitteistojen huollosta, säiliöiden tyhjennyksistä sekä mahdollisista näytteenotoista. Kirjanpidosta tulee ilmetä huollon, tyhjennyksen tai mittauksen tekoajankohta ja suorittaja sekä minne jätevedet ja jätevesilietteet on toimitettu. Kirjanpito tulee pyydetäessä esittää kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

- Käytännössä myös tämä kohta on huonosti valvottavissa ja yleensä vasta kun jotain sattuu, voidaan varmistaa ovatko kyseiset asiat olleet kunnossa.

- Kohta voisi olla yleisemmin kirjoitettu ja ympäristönsuojeluviranomaisen sijaan kirjanpito tulisi pyynnöstä esittää jätehuoltoviranomaiselle.

[Jätehuoltoinsinöörin mukaan Kuntaliiton ohjeistuksessa lukee:

”Asumisessa syntyvien ja muiden kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien lietteiden osalta jätehuoltomääräyksissä määrätään lähinnä säiliöiden tyhjennysväleistä sekä mahdollisuuksista lietteen omatoimiseen käsittelyyn.

Tarkoituksena on varmistaa, että asumisessa syntyvät lietteet käsitellään asianmukaisesti eikä niistä pääse aiheutumaan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Lähtökohtaisesti lietteet kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa. Käsittelyn asianmukaisuuden varmistamiseksi on huolehdittava, että liete poistetaan säiliöstä riittävän usein.

Vähimmäistyhjennysvälit perustuvat haja-asutuksen jätevesiasetukseen (209/2011) ja tarkennuksia voidaan antaa jätehuoltomääräyksissä. Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa lietteiden pienimuotoinen omatoiminen tai yhteinen käsittely. Jätelain 41 §:n 2 momentissa säädetään (muutettu 410/2014), että "Jätteen haltija voi myös itse käsitellä 1 momentissa tarkoitetun jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa asumisesta syntyvän biojätteen, jätevesilietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä." Lietteiden asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi omatoimiselle käsittelylle on annettavat tarkat puitteet jätehuoltomääräyksissä. Käsittelyn tulisi jätelain mukaan olla nimenomaisesti pienimuotoista. Tähän malliin on koottu esimerkkejä omatoimisesta käsittelystä ja sen rajoitteista. Kaikesta omatoimisesta ja yhteisestä käsittelystä on tarpeen velvoittaa ilmoittamaan jätehuoltoviranomaiselle."

- Kohta voisi olla jatkossa pelkästään jätehuoltomääräyksissä.

7.2 § Jätevesien maaperäkäsittelylaitteistojen (imeytys- ja suodatuskentät) sijoittamisessa kiinteistöllä tulee noudattaa seuraavia vähimmäis-suojaetäisyyksiä:

Kohde

Vähimmäis-suojaetäisyys (m)

Talousvesikaivo

- huonosti läpäisevä maaperä
- hyvin läpäisevä maaperä

30 ¹⁾

40 ¹⁾

- Etäisyysvaatimus talousvesikaivoon on lyhyt ottaen huomioon, että muiden kuntien kohdalla on tullut vastaan jopa 200 m etäisyysvaatimuksia.

- Uusiin määräyksiin on syytä kirjoittaa, että myös porakaivon on sijaittava vähintään yhtä kaukana.

Vesistö

- vesikäymälän jätevedet
- muut kuin vesikäymälän jätevedet

100 – 200 ²⁾

15 ³⁾

- Käytännössä vesikäymäläjätevesien imeytysetäisyydeksi on vakiintunut 150 m vesistöstä.

- 15 m etäisyysvaatimus vesistöön harmaiden vesien kohdalla on melko vähän. Tämä suojaetäisyys voisi jatkossa olla vain saunavesille ja muiden jätevesien (ainakin painevesipaikossa) imeytys tapahtuisi kauempana vesistöstä, esimerkiksi 25 – 30 m päähän, kuten monissa kaavamääräyksissä on vaadittu.

7.3 § Mikäli yritys- tai teollisuuskäytössä olevalla kiinteistöllä muodostuvat jätevedet ovat määrältään ja koostumukseltaan rinnastettavissa tavanomaiselta asuinkiinteistöltä muodostuviin jätevesiin, voidaan niiden osalta noudattaa näitä määräyksiä. Muussa tapauksessa yritys- ja teollisuuskäytössä olevien kiinteistöjen jätevesien johtamiselle on oltava ympäristönsuojelulain 27 §:n mukainen lupa.

- Käytännössä on vaadittu hiekan- ja öljynerotuskaivo teollisuuslaitosten jätevesille ennen niiden johtamista muuhun käsittelyyn.

7.4 § Vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla rakennettujen kiinteistöjen olemassa olevat jätevesien puhdistuslaitteistot, niiden sijoittaminen, puhdistusteho ja jätevesien johtamispaikat tulee saattaa näiden määräysten ja muiden asiasta ympäristönsuojelulain nojalla annettujen säädösten edellyttämälle tasolle kulloinkin voimassa olevassa lainsäädännössä annettuun päivämäärään mennessä.

- Määräaika meni jo. Kohta täytyy kirjoittaa nyt toisin. Tässä voisi mainita, että saneeraus on toteutettava viimeistään rakennuksen seuraavan toimenpide- tai rakennuslupaa vaativan hankkeen yhteydessä.

Näiden lisäksi soveltuvaan, mahdollisesti omaan kohtaan, on syytä kirjoittaa erikseen, että **jätevesien johtaminen hulevesiviemäriin on kielletty.**

Uusiin määräyksiin on syytä kirjoittaa auki myös edellisen rakennustarkastajan kanssa sovittu linjaus, että **jätevesien imeytyspaikan ja lähimmän rakennuksen välisen suojaetäisyyden** tulee olla vähintään 5 m, ellei imeytys tapahtu ko. rakennuksen perustusten alapuolelle, sekä käytössä oleva ohje kiinteistökohtaisiin pienpuhdistamoihin.

Palaverissa todettiin myös, että voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten 4 §:ssä (paikalliset olosuhteet) olevan **pohjavesialueiden määrittelyä** on tarkennettava siten, että pohjavesialueista luokka 3 poistuu ja uudet E-luokat lisätään.

SAVONLINNAN KAUPUNKI

Tekninen toimiala

Ympäristönsuojelupalvelut

Olavinkatu 27, 57130 SAVONLINNA

ymparistonsuojelu@savonlinna.fi

20.8.2020

Ympäristöpäällikkö ja jätehuoltoinsinööri katsovat koordinoitua vaativat kohdat ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräysten yhteensovittamiseksi joko ennen juhannusta tai viikolla 31.

2. Määräykset talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla

2.3 Jätevesien käsittely pohjavesialueilla ja muilla herkiksi luokitelluilla alueilla

Kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä on perinteisesti annettu määräyksiä liittyen haja-asutuksen talousjätevesiin. Viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesistä säädetään ympäristönsuojelulain 16 luvussa sekä talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisella alueella annetussa valtioneuvoston asetuksessa (157/2017, jätevesiasetus). Ympäristönsuojelulain 156 c §:n mukaan **ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan antaa 202 §:n nojalla perustason puhdistusvaatimusta ankarampia vaatimuksia, jos ne ovat välttämättömiä paikallisten ympäristöolosuhteiden vuoksi.**

Ankarammat puhdistusvaatimukset määritellään hajajätevesiasetuksen 4 §:ssä: pilaantumiselle herkäksi määritellyillä alueilla kuormituksen tulee vähentyä orgaanisen aineen osalta vähintään 90 %, fosforin vähintään 85 % ja kokonaistypen osalta vähintään 40 % verrattuna käsittelemättömän jäteveden aiheuttamaan kuormitukseen. Laskennallinen kuormitus määritellään jätevesiasetuksessa säädetyn haja-asutuksen kuormitusluvun ja kiinteistön asukasmäärän tulona.

Mikäli annetaan ympäristönsuojelumääräys 156 c §:n nojalla, tulevat siis hajajätevesiasetuksen 4 §:n mukaiset puhdistusvaatimukset velvoittaviksi. Kunnassa voidaan kuitenkin määrätä myös tätä ankarammista puhdistamisvelvoitteista, mikäli se katsotaan paikallisten olosuhteiden vuoksi tarpeelliseksi. **Myös esimerkiksi terveydensuojeluviranomainen voi antaa määräyksiä terveyden suojelemiseksi ja terveyshaitan torjumiseksi perustason puhdistusvaatimusta ankarammasta vaatimuksesta** ja tämä on syytä huomioida ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa.

Määrättäessä jätevesien johtamisesta tulisi punnita, onko alueen luonteen huomioiden tarpeen määrätä perustason puhdistusvaatimusta ankarammasta puhdistamisvelvollisuudesta tai kieltää jätevesien imeyttäminen maaperään tai esimerkiksi ojaan johtaminen kokonaan. Mikäli kielletään jäteveden johtaminen vesistöön, maaperään, ojaan tai vastaavaan, perustellaan määräys 202 §:n 3 momentin 4 kohdalla.

Tähän vaikuttaa esimerkiksi pohjavesialueella maaperä, pohjaveden pinnan sijainti suhteessa maanpintaan ja ranta-alueella muu vesistöön kohdistuva kuormitus ja jäteveden käsittelyjärjestelmän etäisyys vesistöstä. Muita **herkiksi määriteltyjä alueita voivat olla esimerkiksi hiekkaharjut, saaret, vedenottamoiden lähialueet tai taajaan rakennetut alueet** (jotka ovat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella). Joissain kunnissa on myös voitu kokonaan kieltää vesikäymälän rakentaminen sellaiseen paikkaan, jossa ei ole ympärivuotista tieyhteyttä eikä näin ollen mahdollisuutta säännölliseen lietetyhjennykseen.

Ympäristönsuojelumääräykset ankarammasta puhdistustasosta astuvat voimaan, kun YSL:n mukainen perustason puhdistusvaatimus on täytettävä. Tämä tarkoittaa, että ranta- ja pohjavesialueilla voidaan soveltaa ankaramman puhdistamisvelvoitteen ympäristönsuojelumääräystä aikaisintaan 31.10.2019. Mikäli kunta on määritellyt ranta-alueeksi esimerkiksi 200 metriä keskivedenkorkeudesta ulottuvan alueen, ei määräystä sovelleta lain tarkoittaman ranta-alueen (100 metriä) ulkopuolella ennen kuin kiinteistöllä ryhdytään lain 156 b §:n tarkoittamiin muutos- tai korjaustöihin.

Tämä johtuu siitä, että ympäristönsuojelulaissa ranta-alueeksi määritellään keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta 100 metrin päähän ulottuva alue ja sen ulkopuolella noudatetaan, mitä laissa säädetään ranta- ja pohjavesialueiden ulkopuolisista alueista. Alueiden rajauksessa on

syytä pohtia, annetaanko esimerkiksi yleisesti ranta-alueita koskevia määräyksiä, jolloin määräykset koskevat kunnan kaikkien vesistöjen ranta-alueita, vai kohdistetaanko määräyksiä tarkemmin tiettyjen vesistöjen ranta-alueille. Vesilain 3.1 §:n 3 kohdan mukaan vesistöllä tarkoitetaan järveä, lampea, jokea, puroa tai muuta luonnollista vesialuetta sekä tekojärveä, kanavaa ja muuta vastaavaa keinotekoisista vesialuetta.

Alueiden nykyisestä ja suunnitellusta käytöstä ja kuormituksesta riippuen **eri alueille voi olla tarpeen antaa tiukempia määräyksiä**, kun taas joillain alueilla YSL:n vaatimusten täyttäminen voi olla riittävä. Vesien- ja merenhoidon suunnitelmat voivat tarjota näkökulmaa ja konkreettista ohjeistusta ranta- ja pohjavesialueille kohdennettujen määräysten hahmotteluun ja ovat myös peruste ympäristönsuojelumääräysten antamiselle. Vesienhoitosuunnitelmien valmistelussa tuotettua vesistökohtaista paikkatietoa on saatavilla Suomen ympäristökeskuksen Vesikartta-palvelusta.

Herkät alueet, joihin määräykset kohdistetaan, esitetään määräysten liitteenä selkeästi karttaan merkittynä. Karttojen olisi hyvä olla sähköisessä muodossa sellaisella tarkkuudella, että kartasta on mahdollista erottaa herkän alueen rajat yksittäisten kiinteistöjenkin kohdalla. Tekemällä tarkat karttaliitteet helpotetaan määräysten soveltamista käytännössä: maastokäynnillä tulee olla mahdollista määrittää, missä herkän alueen raja kulkee. Rajoja määriteltäessä tulee kiinnittää huomiota myös kaavoitukseen ja olemassa olevaan asutukseen ja muihin seikkoihin, jotka vaikuttavat määräysten soveltamiseen ja valvontaan käytännössä.

Mallimääräykset

- Jätevesien johtaminen viemäriverkoston ulkopuolisella herkällä alueella:

_____ pohjavesialueella / ranta-alueella / muulla alueella puhdistetun ja puhdistamattoman talousjäteveden imeyttäminen maaperään ja johtaminen ojaan, noroon, puroon tai vesistöön on kielletty.

_____ pohjavesialueella / muulla alueella talousjätevedet tulee johtaa umpinaiseen säiliöön, josta ne on toimitettava kunnan osoittamaan jätevedenkäsittelyyn. Vaihtoehtoisesti jätevedet voidaan johtaa suljetussa viemärissä _____ alueen ulkopuolelle asianmukaiseen jätevedenkäsittelyyn.

_____ pohjavesialueella / muulla alueella jätevedet on käsiteltävä tiiviissä jätevesijärjestelmässä ja puhdistettu jätevesi johdettava pohjavesialueen ulkopuolelle.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 4 kohdalla ja tapauskohtaisesti 7 kohdalla
- YSL 17 §:llä

Ja lisäksi esimerkiksi:

Puhdistettukin jätevesi sisältää ravinteiden lisäksi esimerkiksi ulosteperäisiä mikrobeja, lääkeainejäämiä, raskasmetallijäämiä ja muita vastaavia aineita, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen riskin sekä vaarantaa pohjaveden laadun / vesistön tilan. Ranta-alueilla / _____ vesistön ranta-alueella puhdistetun jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön saattaa vaarantaa vesistön hyvän tilatavoitteen [viittaus vesienhoitosuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan] saavuttamisen.

Puhdistetunkin jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön lisää _____ vesistön ravinnekuormaa alueen tiheän asutuksen / loma-asutuksen/muun kuormituksen vuoksi.

Mallimääräykset

- Talousjätevesien puhdistusvaatimukset herkillä alueilla:

_____ alueella tulee talousjätevesien ja niihin rinnastettavien jätevesien käsittelyssä noudattaa ympäristönsuojelulain tarkoittaman perustason puhdistusvaatimuksen tasoa ankarampaa puhdistusvaatimusta. Ankarammat puhdistusvaatimukset määritellään hajajätevesiasetuksen 4 §:ssä (orgaaninen 90 %, kokonaisfosfori 85 % ja kokonaistyyppi 40 %). [Myös määräyskokoelman määritelmässä voidaan täsmentää vaaditun puhdistuksen taso, joka voi olla myös hajajätevesiasetuksen määritelmää tiukempi.]

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 156 c §:n 2 momentilla
- YSL 202 §:n 3 momentin 7 kohdalla (tapauskohtaisesti)
- YSL 17 §:llä

Ja lisäksi esimerkiksi:

_____ vesistön hyvän ekologisen tilan saavuttamisen / tilan huononemisen välttämisen vuoksi talousjätevesien aiheuttaman kuormituksen vähentäminen on tärkeää vesistön ranta-alueilla [viittaus vesienhoitosuunnitelmaan, vesistökohtaiset tavoitteet ja vesistön tila].

Perustason puhdistusvaatimuksen täyttäminen ei _____ ranta-alueella ole riittävä vesistöön kohdistuvan kuormituksen vähentämiseksi [tähän voi kirjoittaa lisäksi vesistökohtaista tietoa vesistön tilasta, tilatavoitteista ja vesistöön kohdistuvasta kuormituksesta]. Puhdistettu talousjätevesi sisältää ravinteiden lisäksi myös muita vesistön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita, kuten raskasmetalleja, lääkkeitä ja ulosteperäisiä mikrobeja.

Ankaramman puhdistusvaatimuksen mukainen puhdistustaso on tarpeen pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi ja pohjaveden pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi _____ pohjavesialueella.

Mallimääräykset

- Vesikäymälän rakentaminen saarissa tai vastaavissa kohteissa:

Vesikäymälän rakentaminen on kielletty sellaisilla kiinteistöillä, joihin ei ole ympärivuotista tieyhteyttä tai mahdollisuutta säännölliseen lietetyhjennykseen.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla
- YSL 155 §:n 1 momentilla

Ja lisäksi esimerkiksi:

Määräyksellä ehkäistään vesikäymälän jätevesistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista sellaisilla alueilla, joihin ei päästä ympärivuotisesti suorittamaan lietetyhjennyksiä tai esimerkiksi huoltamaan epäkunnossa olevaa jätevesijärjestelmää. _____ kunnassa tällaisia alueita ovat esimerkiksi saaret, jotka eivät ole lietetyhjennyksen piirissä. Mantereella vastaavia kiinteistöjä ovat esimerkiksi kiinteistöt, joille ei johda lietetyhjennyskaluston kestävää tietä.

Saarissa tai vastaavilla alueilla jätevesiä ei ole mahdollista käsitellä YSL 155.1 §:n mukaisesti. Tästä johtuen on perusteltua kieltää vesikäymälän rakentaminen kyseisillä alueilla.

2.4 Vähäiset talousjätevedet

Ympäristönsuojelulain 155 §:n mukaan käsittelemättömiä jätevesiä ei saa johtaa maahan, ojaan, vesistöön, tekolammikkoon tai noroon. Kyseisen pykälän mukaan käsittelemättömien jätevesien maahanjohtamiskiellosta voidaan poiketa, mikäli johdettavan jäteveden määrä on vähäinen eikä kyseessä ole käymäläjätevesi eikä jätevesistä voi aiheutua pilaantumisen vaaraa. Käytännössä tällaiset kohteet ovat usein esimerkiksi rantasaunoja, jotka ovat nk. kantoveden varassa.

Vähäisten jätevesien määrittelyä käsitellään kattavasti ympäristöministeriön julkaisemassa haja-asutuksen jätevesioppaassa. Oppaan mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee rajatapauksissa, milloin jätevesien määrä on vähäinen. Ratkaistaessa vähäisten jätevesien maahan johtamista on tilannetta arvioitava kokonaisvaltaisesti punniten kaikkia kokonaiskuormitukseen vaikuttavia tekijöitä kaavamaisten kriteerien sijaan. Kuitenkin samantyyppisissä tilanteissa tulee muistaa yhdenvertaisuus.

Alueesta riippuen voi olla tarpeen antaa YSL 155 §:ää tarkentavia ympäristönsuojelumääräyksiä vähäisten jätevesien johtamisesta. Määräyksessä voidaan esimerkiksi määritellä etäisyys vesistöstä, jolla jätevesiä voidaan imeyttää maahan. Määräyksen tarveharkintaan vaikuttaa mm. vesistöön kohdistuva muu kuormitus, maaperän koostumus ja arvioitu syntyvän jäteveden määrä (kiinteistön käyttö). Määräystä annettaessa olisi hyvä myös määritellä, mitä kunnassa tarkoitetaan vähäisellä määrällä jätevettä. Joissain kunnissa on esimerkiksi voitu määritellä enimmäismäärä (litroissa), jonka yli menevää jätevesimäärää ei voida katsoa vähäiseksi. Vähäisen jäteveden määrittely voidaan sijoittaa joko määräyskokoelman määritelmiin tai määräysten perusteluihin.

Mallimääräykset

- Vähäisten jätevesien johtaminen:

YSL 155.2 §:n mukaan muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. _____ kunnassa sellaiset jätevedet, jotka eivät sisällä käymäläjätevesiä ja joiden määrä on vähäinen, voidaan imeyttää hallitusti maaperään, ei kuitenkaan lähemmäksi kuin __ metriä vesistöä. Maaperän on sovellettava jätevesien imeyttämiseen eivätkä jätevedet saa joutua suoraan vesistöön tai ojaan.

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 155 §:llä

Ja lisäksi esimerkiksi:

[Perusteluissa voidaan kuvailla niitä ympäristönsuojelullisia riskejä, joita harmaiden jätevesien johtamisesta maahan, ojaan, vesistöön tai vastaavaan voi aiheutua, eli millaiset asiat toimivat tapauskohtaisen harkinnan perusteena.]

2.5 Suojaetäisyydet

Ympäristönsuojelumääräyksissä on usein annettu määräyksiä suojaetäisyyksistä käsiteltyjen jätevesien purkupaikan tai käsittelyjärjestelmän ja herkäksi määriteltujen kohteiden välillä. Herkät kohteet ovat tavallista alttiimpia jäteveden aiheuttamalle pilaantumisriskille. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi:

- talousvesikaivo
- rakennus tai naapurin tontin raja
- vesistö ja
- pohjaveden pinta.

Kuntien määräyksissä on suojaetäisyyksinä käytetty usein ympäristöministeriön hajajätevesioppaassa esiteltyjä yleisesti käytettyjä ohjeellisia suojaetäisyyksiä. **Suojaetäisyyksistä määrättäessä onkin suositeltavaa noudattaa näitä etäisyyksiä.** Määräystä annettaessa suojaetäisyys voi olla järkevää antaa väljänä (esim. 30–100 m), jotta tapauskohtainen harkinta helpottuu. Toisaalta voidaan määrätä myös vähimmäisetäisyydestä, josta voidaan sitten tapauskohtaisesti poiketa alaspäin. Molemmissa tapauksissa tilanne vaatii ympäristönsuojeluviranomaisen harkintaa ja olosuhteiden kartoittamista.

Rakennusvalvontaviranomaista on syytä informoida suojaetäisyyksistä ja rakennusvalvonnan olisi hyvä pyytää ympäristönsuojeluviranomaisen (tai viranhaltijan) näkemys esimerkiksi lausuntona tai muuten neuvotellen jätevesijärjestelmien luvituksen yhteydessä. **Suojaetäisyydet voivat olla määriteltynä myös rakennusjärjestyksessä tai kaavamääräyksissä.** Annettaessa määräyksiä tulee varmistua siitä, ettei synny ristiriitaa tai päällekkäistä sääntelyä.

Kuntien määräyksissä on voitu myös määritellä maahanimeyttämön ja maaperäsuodattamon etäisyys pohjaveden pinnasta. Etenkin läpäisevällä maaperällä järjestelmistä saattaa aiheutua pohjaveden pilaantumisriski, jos jätevesijärjestelmää ei huolleta tai tyhjennetä säännöllisesti, se on epäkunnossa tai väärin mitoitettu. Puhdistettukin jätevesi sisältää ravinteita ja muita aineita, joista saattaa aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Mikäli kunnassa ei ole kielletty jätevesien johtamista maaperään pohjavesialueella tai määrätty jätevesien johtamisesta umpisäiliöön, voi suojaetäisyydestä määrääminen olla tarpeen. Harkintaan vaikuttaa mm. maaperä, pinnanmuodot, pohjaveden virtaussuunta ja kuormituksen arvioitu määrä.

Ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan määrätä myös laitteistojen tai niiden osien sijoittamisesta. Vesistöjen läheisyyteen rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, etteivät tulvavedet pääse jäteveden käsittelyjärjestelmään ja aiheuta jäteveden tulvimista järjestelmän ulkopuolelle. Tulvanalaisella alueella tarkoitetaan mallimääräyksissä sellaista vesistöön tai muuhun vesialueeseen rajoittuvaa aluetta, jolle vesi voi nousta esimerkiksi keväisin säännöllisesti. Hyödyllinen on esimerkiksi nitraattiasetuksen 3 §:n 20 kohdan määritelmä. Suomen ympäristökeskus on lisäksi määritellyt tulvavaara-alueet, joille tulvavesi nousee keskimäärin kerran 50:ssä tai 100:ssa vuodessa. Tulvavaara-alueet ovat varsin laajoja ja voivat ulottua kauas vesistöistä, joten jätevesijärjestelmien rakentamisen kieltäminen tulvavaara-alueelle ei liene kohtuullista.

Mallimääräykset

• Jätevesijärjestelmän sijoittaminen:

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien sijoittamisessa tulee noudattaa seuraavia suojaetäisyyksiä pilaantumiselle herkeksi määritellyistä kohteista:

- Talousvesikaivo vähintään > 30 m
- Naapurikiinteistö vähintään > 5 m
- Rakennus vähintään > 20 m
- Vesistö vähintään > 20 m
- Oja vähintään > 5 m
- Tie vähintään > 5 m

Maahanimeyttämön jakokerroksen pohjasta on jätettävä vähintään ____ suojaetäisyys ylimpään pohjaveden pintaan. Maasuodattamon kokoomakerroksen pohjasta on jätettävä vähintään ____ etäisyys ylimmästä pohjaveden pinnasta. [Tätä määräystä ei ole tarpeen antaa, mikäli määräyksillä on kielletty maasuodattamon tai maahanimeyttämön rakentaminen pohjavesialueille.]

Kiinteistön jätevesijärjestelmää ei saa sijoittaa tulvanalaiselle alueelle. Tulvanalaisella alueella tarkoitetaan aluetta, joka jää tulvan alle useammin kuin keskimäärin kerran 20 vuodessa eikä sitä ole suojattu tulvapenkereillä tai muilla pysyvillä rakenteilla. [Määritelmä nitraattiasetus 3 § 20 kohta]

[Vastaavalla tavalla voidaan määritellä vähimmäissuojaetäisyys puhdistetun jäteveden purkupaikalle. Tällöin voidaan vesistöön jätettävää vähimmäisetäisyyttä soveltaa myös vähäisten jätevesien johtamisessa.]

Malliperustelut

Määräys voidaan perustella:

- YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdilla
- YSL 202 §:n 3 momentin 7 kohdalla (tapauskohtaisesti)

Ja lisäksi esimerkiksi:

Suojaetäisyyksien tarkoituksena on ehkäistä jätevesijärjestelmistä mahdollisesti aiheutuvaa haittaa, kuten kaivojen tai vesistön pilaantumista. Tarkoituksena on myös ehkäistä puhdistettujen jätevesien pääsyä herkkiin kohteisiin haitallisissa määrin. Suojaetäisyyksillä voidaan myös ehkäistä muita mahdollisia haittoja, kuten hajuhaittoja. Etäisyydet ovat tarpeellisia myös terveydensuojelullisista syistä. Suojaetäisyys on määriteltävä tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttavat mm. maaperäolosuhteet, sijaintipaikan kaltevuus ja pohjavesiolosuhteet.

Suojaetäisyys _____ vesistöön on tarpeen vesistön vesienhoidollisten tavoitteiden saavuttamiseksi [viittaus vesienhoitosuunnitelmaan].

Määräyksen tarkoitus on ehkäistä tulvaveden pääsy jäteveden käsittelyjärjestelmiin ja tästä mahdollisesti aiheutuva puhdistamattoman jäteveden pääsy tulvaveden mukana vesistöön ja ranta-alueille.

Määräys on tarpeen _____ vesistön ja sen ranta-alueen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET, osa 6

- Voimassa olevat (kv 14.3.2016 § 21)

2 LUKU VESIEN SUOJELUA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

5 § Talousjätevesien puhdistusmenetelmät ja niiden mitoitus

5.1 Talousjätevesien puhdistus- ja käsittelylaitteistojen rakentamisessa, sijoittamisessa, käytössä ja kunnossapidossa on noudatettava sen lisäksi, mitä on säädetty ympäristönsuojelulain luvussa 16, näitä määräyksiä ja muita asiasta ympäristönsuojelulain nojalla annettuja säädöksiä.

5.2 Yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueella jätevesien johtaminen on kielletty:

- maasuodattimeen tai suoraan maaperäimeytykseen
- vesilain (587/2011) 1 luvun 3 §:n tarkoittamaan vesistöön.

Näillä alueilla kaikki kiinteistöllä muodostuvat jätevedet on johdettava tiiviissä jätevesiputkessa pohjavesialueen ulkopuolelle tai ne on kerättävä tiiviiseen umpisäiliöön, joka on tyhjennettävä siten kuin 6.2 §:ssä määrätään.

5.3 Vesikäymälän käyttö on kielletty:

- rantavyöhykkeellä, mikäli vesikäymäläjätevesiä ei ole johdettu yleisellä viemärillä jätevedenpuhdistamolle taikka umpisäiliöön alueella, jossa säiliön asianmukainen tyhjennys jätteenkultusyrityksen imutankkiautolla tai sitä vastaavalla kalustolla on mahdollista
- alueilla, missä sitä koskeva kielto sisältyy alueen kaavamääräyksiin.

5.4 Jätevesien maasuodattimeen johtamisesta tai maahan imeyttämisestä ei saa aiheutua terveydellistä haittaa taikka haju-, vettymis- tai muuta sellaista haittaa muille kiinteistöille.

5.5 Mikäli kiinteistön jätevesiä ei ole johdettu yleisellä viemärillä jätevedenpuhdistamolle, tulee jätevedet puhdistaa kiinteistöllä asianmukaisesti tiiviillä saostuskaivoilla taikka muulla puhdistus-
tehoiltaan vastaavalla puhdistuslaitteistolla ennen jätevesien maasuodattimeen johtamista tai maahan imeyttämistä.

Mikäli jätevedet puhdistetaan saostuskaivoilla ja jätevedet sisältävät vesikäymälän jätevesiä, kaivoihin on kuuluttava vähintään kolme osastoa, muussa tapauksessa vähintään kaksi osastoa.

Kuitenkin siten, että:

1) kiinteistökohtaisten jäteveden pienpuhdistamojen osalta noudatetaan ympäristönsuojelulautakunnan antamaa soveltamisohjetta 15.12.2004 § 153

2) erillisten saunarakennusten, joiden vedenhankintamuoto on kantovesi, osalta noudatetaan ympäristölautakunnan antamaa soveltamisohjetta 27.5.2010 § 77.

Saostuskaivovaatimus ei koske Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisia saunarakennuksia, joissa on maalattia, sen alla vähintään yhden metrin irtomaakerros ja kantovesi. Muussa tapauksessa saunarakennuksessa syntyvät jätevedet on koottava ja johdettava paikkaan, jossa täyttyvät määräysten 7.2 §:n mukaiset vähimmäissuojaetäisyydet.

5.6 Karjatilojen maitohuoneista tai muusta elinkeinotoiminnasta peräisin olevaa jätevettä lukuun ottamatta vesijohtoon liittämättömien talousrakennusten muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa ja imeyttää puhdistamattomina maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Tällöinkin tulee noudattaa määräysten 7.2 §:n mukaisia vähimmäissuojaetäisyyksiä.

5.7 Kiinteistön jätevesien puhdistusjärjestelmät tulee mitoittaa ja toteuttaa siten, että niiden yhteenlaskettu puhdistusteho täyttää seuraavat vähimmäisvaatimukset, kun otetaan huomioon kaikki kiinteistöllä syntyvät jätevedet ja muulla tavoin (esimerkiksi kompostikäymälällä) käsiteltävien jätevesien aiheuttama kuormituksen alenema:

<u>Kuormitustekijä</u>	<u>Vähimmäispuhdistusteho (%)</u>
Biologinen hapenkulutus (BOD ₇ ATU)	80
Kokonaisfosfori (kok. P)	70
Kokonaistyyppi (kok. N)	30

Kuormituksen alenema lasketaan kuormituslukuja käyttäen, ellei luotettavin tapauskohtaisin tutkimuksin voida toisin osoittaa. Laskelmissa yhden asukkaan käsittelemättömän jäteveden kuormituslukuina käytetään seuraavia:

	<u>Uloste</u>	<u>Virtsa</u>	<u>Muu</u>	<u>Yhteensä</u>
BOD ₇ ATU	15	5,0	30	50 g/d
Kok. P	0,6	1,2	0,4	2,2 g/d
Kok. N	1,5	11,5	1,0	14 g/d

5.8 Mikäli kiinteistöllä on tai kiinteistölle tulee viemärilaitteita, on talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla:

- kiinteistön haltijan tai toiminnan harjoittajan on laadittava ajantasalla olevat käyttöohjeet; selvityksen tulee täyttää liitteen 2 kohdassa B ja käyttöohjeiden liitteessä 3 asetetut vaatimukset

- rakennus- tai toimenpideluvanhakijan taikka rakentamista koskevan ilmoituksen tekijän laadittava suunnitelma talousjätevesien kokoamista, käsittelyä ja johtamista varten kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi; suunnitelma laaditaan uudisrakentamisen yhteydessä tai jos olemassa olevaa jätevesijärjestelmää on parannettava ja sen tulee täyttää liitteen 2 kohdassa A asetetut yleiset ja kohdassa C asetetut mitoitusvaatimukset sekä määräysten 7.2 §:ssä asetetut vähimmäissuojaetäisyydet.

Vastaava suunnitelma on kiinteistön haltijan tai toiminnan harjoittajan laadittava kiinteistön käyttötarkoitusta muutettaessa tai toiminnan huomattavassa määrin lisääntyessä ja toimitettava se vähintään kuukautta ennen toiminnassa tapahtuvaa muutosta kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyväksyttäväksi.

Suunnitelman laatimisvelvoite ei koske tapauksia, joissa suunnitelmaa on pidettävä syntyvien jätevesien vähäisyyden takia tarpeettomana.

6 § Jätevesien puhdistuslaitteistojen huolto ja jätevesipäästöjen tarkkailu

6.1 Kiinteistön haltijan tulee huolehtia siitä, että jätevesien puhdistuslaitteistot ovat kaikissa olosuhteissa toimintakunnossa ja vastaavat puhdistusteholtaan kohdassa 5.7 asetettuja vaatimuksia. Kiinteistön haltijan tulee tarvittaessa varmistaa puhdistuslaitteistojen toiminnan teho näytteenotoin tai muulla hyväksyttävällä tavalla.

6.2 Saostuskaivot, umpisäiliöt ja muut vastaavat jätevesisäiliöt tulee tyhjentää riittävän usein siten, ettei kaivojen ja säiliöiden toimintakyky heikkene, vesikäymälän jätevesiä sisältävät kaivot ja säiliöt kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Kyseiset jätevedet ja jätevesiliitteet tulee toimittaa

jätevedenpuhdistamolle tai muuhun asianmukaiseen, viranomaisen hyväksymään käsittelypaikkaan kuljetusyrityksen toimesta, joka on merkitty jätehuoltorekisteriin tai jolla on käsittelyyn ja levittämiseen asianmukainen ympäristölupa.

Asumiskäytössä olevan kiinteistön jätevedet ja jätevesilietteet voidaan myös varastoida, käsitellä ja levittää pelloille karjanlannan yhteydessä noudattaen karjanlannan varastointia, käsitte-lyä ja levittämistä koskevia säännöksiä.

Vähäisiä määriä vaarattomaksi käsiteltyjä jätevesiä ja jätevesilietteitä voidaan levittää muutoinkin maatalouskäytössä olevalle pellolle sulan maan aikana, mikäli ne mullataan välittömästi le-vityksen jälkeen noudattaen lisäksi soveltuvin osin karjanlannan levittämistä koskevia säännök-siä.

6.3 Edellä esitettyjä jätevesilaitteistojen hoitomääräyksiä tulee noudattaa maankäyttö- ja rakennus-lain (132/1999) 117 i ja 153 §:ien ja –asetuksen 55 §:n nojalla mahdollisesti annettujen kiinteis-tön käyttö- ja huolto-ohjeiden lisäksi.

6.4 Kiinteistön jätevesien puhdistuslaitteiston toimintakunnon seuraamiseksi ja valvonnan mahdol-listamiseksi kiinteistön haltijan on pidettävä kirjaa jätevesien puhdistuslaitteistojen huollosta, säiliöiden tyhjennyksistä sekä mahdollisista näytteenotoista. Kirjanpidosta tulee ilmetä huollon, tyhjennyksen tai mittauksen tekoajankohta ja suorittaja sekä minne jätevedet ja jätevesilietteet on toimitettu. Kirjanpito tulee pyydettyäessä esittää kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

7 § Jätevesijärjestelmien toteuttaminen ja sijoittaminen sekä jätevesien johtaminen

7.1 Jätevesien puhdistuslaitteistot rantavyöhykkeellä tulee toteuttaa ja sijoittaa siten, että keski-määrin kerran 50 vuodessa esiintyvän ylimmän tulvakorkeuden (HW₅₀) aikanakaan puhdistamattomat jätevedet eivät pääse suoraan vesistöön. Jätevesien imeytysputkistot tulee sijoittaa vesistön keskimääräisen vuotuisen ylivesitason (MHW) yläpuolelle.

7.2 Jätevesien maaperäkäsittelylaitteistojen (imeytys- ja suodatuskentät) sijoittamisessa kiinteis-töllä tulee noudattaa seuraavia vähimmäissuojaetäisyyksiä:

<u>Kohde</u>	<u>Vähimmäissuojaetäisyys (m)</u>
Talousvesikaivo	
- huonosti läpäisevä maaperä	30 ¹⁾
- hyvin läpäisevä maaperä	40 ¹⁾
Vesistö	
- vesikäymälän jätevedet	100 – 200 ²⁾
- muut kuin vesikäymälän jätevedet	15 ³⁾
Vesilain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua vesistöä vähäisempi uoma tai muu lainkohdassa mainittu paikka	10 ³⁾
Tie, tontin raja	5
Suojakerros ylimmän pohjavesitason yläpuolella	
- maasuodatuksessa	0,50
- imeytyksessä	1,50

¹⁾ Jätevesien maaperäkäsittelylaitteistot on sijoitettava talousvesikaivon alapuolelle.

²⁾ Maaperäkäsittely on tehtävä rantavyöhykkeen ulkopuolella.

³⁾ Vähimmäissuojaetäisyys 15 metriä on annettu maaperälle, jossa irtomaakerroksen paksuus on imeytyskentän alapuolella vähintään 1,50 metriä ja maaperän kaltevuus ei ylitä 10 %.

Irtomaakerroksen ollessa ohuempi ja / tai maaperän kaltevuuden suurempi on vähimmäissuojaetäisyyden oltava vastaavasti suurempi.

- 7.3 Mikäli yritys- tai teollisuuskäytössä olevalla kiinteistöllä muodostuvat jätevedet ovat määrältään ja koostumukseltaan rinnastettavissa tavanomaiselta asuinkiinteistöltä muodostuviin jätevesiin, voidaan niiden osalta noudattaa näitä määräyksiä. Muussa tapauksessa yritys- ja teollisuuskäytössä olevien kiinteistöjen jätevesien johtamiselle on oltava ympäristönsuojelulain 27 §:n mukainen lupa.
- 7.4 Vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla rakennettujen kiinteistöjen olemassa olevat jätevesien puhdistuslaitteistot, niiden sijoittaminen, puhdistusteho ja jätevesien johtamispaikat tulee saattaa näiden määräysten ja muiden asiasta ympäristönsuojelulain nojalla annettujen säädösten edellyttämälle tasolle kulloinkin voimassa olevassa lainsäädännössä annettuun päivämäärään mennessä.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Luonnos uusiksi määräyksiksi 1.1.2021 alkaen, osa 6

YYY MÄÄRÄYKSET TALOUSJÄTEVESIEN KÄSITTELYSTÄ VIEMÄRIVERKOSTOJEN ULKOPUOLISILLA ALUEILLA

Talousjätevesien puhdistus- ja käsittelylaitteistojen rakentamisessa, sijoittamisessa, käytössä ja kunnossapidossa on noudatettava näiden määräysten lisäksi, mitä on ympäristönsuojelulain nojalla sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksessä ja alueen kaavamääräyksissä säädetty. Jos rakennusjärjestyksessä tai kaavamääräyksissä on annettu tiukempia jätevesienkäsittelyä koskevia määräyksiä, niitä on näiden määräysten estämättä noudatettava.

Yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Kiinteistö tai kiinteistön osa voidaan velvoittaa ympäristönsuojelullisesta syystä liittymään jätevesiviemäriin myös toiminta-alueen ulkopuolella, ei kuitenkaan, jos rakennuksen etäisyys verkostoon on enemmän kuin 100 m.

ÄÄ § Talousjätevesien puhdistusmenetelmät ja niiden mitoitus

Mikäli kiinteistöä ei ole liitetty yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, tulee kiinteistön jätevesien käsittelyjärjestelmä mitoittaa ja toteuttaa siten, että sen yhteenlaskettu puhdistusteho täyttää vähintään voimassa olevan lainsäädännön mukaiset perustason puhdistusvaatimukset ja jäljempänä määritellyillä herkiksi luokitelluilla alueilla tiukemmat vaatimukset, kun otetaan huomioon kaikki kiinteistöllä syntyvät jätevedet.

Jätevesien johtaminen puhdistamattomana vesistöön tai siihen laskevaan ojaan taikka uomaan on kielletty.

Jätevedet tulee käsitellä saostuskaivoilla taikka muilla puhdistusteholtaan vastaavilla käsittelylaitteilla ennen jätevesien maasuodattimeen johtamista tai maahan imeyttämistä. Jätevesien maasuodattimeen johtamisesta tai maahan imeyttämisestä ei saa aiheutua terveydellistä haittaa taikka hajua, vettymistä tai muuta sellaista haittaa muille kiinteistöille.

Mikäli jätevedet käsitellään saostuskaivoilla ja jätevedet sisältävät vesikäymälän jätevesiä, kaivoihin on kuuluttava vähintään kolme osastoa, muussa tapauksessa vähintään kaksi osastoa.

Saostuskaivovaatimus ei koske Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisia saunarakennuksia, joissa on maalattia, sen alla vähintään yhden (1) metrin irtomaakerros ja rakennukseen on kantovesi.

Kiinteistökohtaisten jäteveden pienpuhdistamojen osalta noudatetaan ympäristönsuojelulautakunnan antamaa määräysten soveltamisohjetta 15.12.2004 § 153

Kantovesipaikkojen jätevesijärjestelmän saneerauskohteissa noudatetaan rakennus- ja ympäristölautakunnan antamaa määräysten soveltamisohjetta 25.9.2019.

Elinkeinotoiminnasta peräisin olevien jätevesien käsittely ratkaistaan tapauskohtaisesti syntyvien jätevesien määrän ja laadun perusteella voimassa olevan lainsäädännön ja toimialakohtaisen ohjeistusten perusteella.

Mikäli yritys- tai teollisuuskäytössä olevalla kiinteistöllä muodostuvat jätevedet ovat määrältään ja koostumukseltaan rinnastettavissa tavanomaiselta asuinkiinteistöltä muodostuviin jätevesiin, voidaan niiden osalta noudattaa näitä määräyksiä. Muussa tapauksessa toiminnanharjoittajan on hankittava voimassa olevan lainsäädännön edellyttämä jätevesiä koskeva lupa.

Vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla rakennettujen kiinteistöjen olemassa olevat jätevesien puhdistuslaitteistot, niiden sijoittaminen, puhdistusteho ja jätevesien johtamispaikat tulee saattaa ympäristönsuojelulain nojalla annettujen säädösten, näiden määräysten sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen ja alueen kaavamääräysten edellyttämälle tasolle viimeistään siinä yhteydessä, kun rakennukseen kohdistuu seuraava rakennus- tai toimenpidelupaa vaativan hanke.

Rakennus- tai toimenpideluvan hakijan on laadittava lupahakemuksen yhteydessä suunnitelma talousjätevesien kokoamista, käsittelyä ja johtamista varten. Rakennuksen jätevesijärjestelmän tulee täyttää sille asetetut mitoitusvaatimukset sekä jäljempänä näissä määräyksissä asetetut vähimmäissuojaetäisyydet.

Kiinteistön haltijan tulee huolehtia siitä, että jätevesien käsittelylaitteistot ovat kaikissa olosuhteissa toimintakunnossa ja vastaavat puhdistusteholtaan voimassa olevassa lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia. Kiinteistön haltijan tulee tarvittaessa varmistaa käsittelylaitteistojen toiminnan teho näytteenotoin tai muulla hyväksyttävällä tavalla.

Kiinteistön jätevesien käsittelylaitteiston toimintakunnon seuraamiseksi ja valvonnan mahdollistamiseksi kiinteistön haltijan on pidettävä kirjaa jätevesien käsittelylaitteistojen huollosta, säiliöiden tyhjennyksistä sekä mahdollisista näytteenotoista. Kirjanpidosta tulee ilmetä huollon, tyhjennyksen tai mittauksen tekoajankohta ja suorittaja sekä minne jätevedet ja jätevesilietteet on toimitettu. Kirjanpito tulee pyydettyäessä esittää kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Saostuskaivojen, umpisäiliöiden ja muiden vastaavien jätevesisäiliöiden tyhjennyksistä ja tyhjennysjätteiden kuljettamisesta säädetään tarkemmin Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleisissä jätehuoltomääräyksissä.

Perustelut

Vesistön hyvän ekologisen tilan saavuttamisen / tilan huononemisen välttämisen vuoksi talousjätevesien aiheuttaman kuormituksen vähentäminen on tärkeää vesistön ranta-alueilla.

Puhdistettu talousjätevesi sisältää ravinteiden lisäksi myös muita vesistön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita, kuten raskasmetalleja, lääkkeitä ja ulosteperäisiä mikrobeja.

Puhdistettu talousjätevesi sisältää ravinteiden lisäksi myös muita vesistön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita, kuten raskasmetalleja, lääkkeitä ja ulosteperäisiä mikrobeja.

Sovelletut oikeusohjeet: • YSL 202 §:n 3 momentin 4 ja 7 kohdat

• YSL 17 §

ÖÖ § Jätevesien käsittely pohjavesialueilla ja muilla herkiksi luokitelluilla alueilla

Yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi (1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuviksi (2-luokka) luokitelluilla pohjavesialueilla jätevesien johtaminen suoraan maaperään tai käsittelylaitteen kautta on kielletty. Nämä pohjavesialueet on esitetty karttaliitteellä X.

Näillä alueilla kaikki kiinteistöllä muodostuvat jätevedet on johdettava tiiviissä jätevesiputkessa pohjavesialueen ulkopuolelle tai ne on kerättävä tiiviiseen umpisäiliöön, joka on tyhjennettävä siten kuin näiden määräysten XX §:ssä määrätään.

Em. pohjavesialueiden lisäksi jätevesien johtaminen maaperään on kielletty vedenottamoiden suoja-alueilla.

Muilla herkiksi luokitelluilla alueilla, joita ovat taajaan rakennetut alueet ja muutoin toimintojen keskittymisen vuoksi kuormittuneet alueet yhdyskunnan vesihuoltolaitoksen verkostojen ulkopuolella, tulee käsittelylaitteiden puhdistusteho täyttää vähintään voimassa olevan lainsäädännön mukaiset herkiksi luokitelluille alueilla annetut tiukemmat puhdistusvaatimukset, joissa on otettu huomioon kaikki kiinteistöllä syntyvät jätevedet ja muulla tavoin käsiteltävien jätevesien aiheuttama kuormituksen alenema.

AX § Vesikäymälät

Vesikäymälän käyttö on kielletty:

- rantavyöhykkeellä, mikäli vesikäymälän jätevesiä ei ole johdettu yleisellä viemärillä jätevedenpuhdistamolle taikka umpisäiliöön

- alueella, jossa umpisäiliön asianmukainen tyhjennys jätteenkuljetusyrityksen imutankkiautolla tai sitä vastaavalla kalustolla ei ole mahdollista

- alueilla, missä sitä koskeva kielto sisältyy alueen kaavamääräyksiin.

Perustelut

Jätevesien maaperään pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi ja pohjaveden pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi luokitelluilla pohjavesialueilla. Savonlinnassa on vain vähän yhdyskunnan vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita. Jätevesien vesistöön johtamis-kielto on tarpeen Savonlinnan arvokkaiden vesialueiden ja pintaveden ottamon veden laadun suojelemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: • YSL 156 c §:n 2 momentti

• YSL 202 §:n 3 momentin 7 kohta

• YSL 17 §

BX § Suojaetäisyydet

Jätevesien puhdistuslaitteistot rantavyöhykkeellä tulee toteuttaa ja sijoittaa siten, että keskimäärin kerran 50 vuodessa esiintyvän ylimmän tulvakorkeuden (HW₅₀) aikanakaan puhdistamattomat jätevedet eivät pääse suoraan vesistöön. Jätevesien imeytysputkistot tulee sijoittaa vesistön keskiyliveden tason (MHW) yläpuolelle.

Jätevesien maaperäkäsittelylaitteistojen (imeytys- ja suodatuskentät) sijoittamisessa kiinteistöllä tulee noudattaa seuraavia vähimmäissuojaetäisyyksiä:

<u>Kohde</u>	<u>Vähimmäissuojaetäisyys (m)</u>
--------------	-----------------------------------

• Talousvesikaivo	
- huonosti läpäisevä maaperä	30 ¹⁾
- hyvin läpäisevä maaperä	50 ¹⁾
• Vesistö	
- vesikäymälän jätevedet	150 – 200 ²⁾
- muut kuin vesikäymälän jätevedet	30 ³⁾
• Vesilain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua vesistöä vähäisempi	
- uoma tai muu lainkohdassa mainittu paikka	10

- tie, tontin raja, **lähin rakennus**

5

- Suojakerros ylimmän pohjavesipinnan yläpuolella

- maasuodatuksessa 0,50

- muut kuin vesikäymälän jätevedet 1,50

1) Jätevesien maaperäkäsittelylaitteistot on sijoitettava kiinteistöllä lähimmän talousvesikäivon alapuolelle.

2) Maaperäkäsittely on tehtävä rantavyöhykkeen ulkopuolella.

3) Vähimmäissuojaetäisyys **30** metriä on annettu maaperälle, jossa kuivan irtomaakerroksen paksuus on imeytyskentän imeytyslaitteen (putkiston tai imeytyskaivon) alapuolella vähintään 1,50 metriä ja maaperän kaltevuus ei ylitä 10 %. Kuivan irtomaakerroksen ollessa ohuempi ja / tai maaperän kaltevuuden suurempi on vähimmäissuojaetäisyyden oltava vastaavasti suurempi.

Etäisyysvaatimus ei koske saunarakennusta, jonka osalta vähimmäissuojaetäisyys on vähemmän kuin 30 metriä, mikäli rakennusjärjestys ja kaavamääräykset sen sallivat.

Perustelut

Suojaetäisyyksien tarkoituksena on ehkäistä jätevesijärjestelmistä mahdollisesti aiheutuva haittaa, kuten kaivojen tai vesistön pilaantumista. Tarkoituksena on myös ehkäistä puhdistettujen jätevesien pääsyä herkkiin kohteisiin haitallisissa määrin. Suojaetäisyyksillä voidaan myös ehkäistä muita mahdollisia haittoja, kuten hajuhaittoja. Etäisyydet ovat tarpeellisia myös terveydensuojelullisista syistä. Etäisyyksiin vaikuttavat mm. maaperäolosuhteet, sijaintipaikan kaltevuus ja pohjavesiolosuhteet.

Suojaetäisyys vesistöön on tarpeen Vuoksen vesistön vesienhoidollisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Määräyksen tarkoitus on ehkäistä tulvaveden pääsy jäteveden käsittelyjärjestelmiin ja tästä mahdollisesti aiheutuva puhdistamattoman jäteveden pääsy tulvaveden mukana vesistöön ja ranta-alueille.

Määräys on tarpeen vesistöjen ja niiden ranta-alueen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: • YSL 202 §:n 3 momentin 1 ja 3 kohdat

• YSL 202 §:n 3 momentin 7 kohta

1 Yleiset määräykset

Määräysten yleisessä osassa tulisi olla säännökset määräysten antamisen toimivallasta, valvonnasta, määräysten tavoitteista ja suhteesta muihin säännöksiin. Jotta määräykset olisivat selkeät ja tarkkarajaiset. Ne lainkohdat, joihin määräysten antaminen perustuu, on syytä mainita lakiviittauksina määräystekstissä.

Määräyksissä on hyvä myös rajata selkeästi ne toiminnot, joihin määräyksiä ei lain mukaan sovelleta. Yleisessä osassa annetaan myös määräykset koskien kunnassa määriteltäviä herkkiä alueita sekä määräyskokoelmassa käytettävien termien määritelmiä. Termien määrittelyssä tulee käyttää lain terminologiaa, jotta välttyään ristiriitaisuuksilta ja sekaannuksilta.

Mallimääräykset

- Määräysten antaminen ja valvonta:

Ympäristönsuojelumääräykset on antanut ympäristönsuojelulain (527/2014) 202 §:n nojalla _____ kunnanvaltuusto / muu toimielin.

Näiden määräysten noudattamista valvoo YSL 22 §:n mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. _____ kunnassa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii _____ lautakunta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää ympäristönsuojelumääräysten mukaista toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 7 §:ssä säädetään.

- Määräysten tavoitteet:

Ympäristönsuojelumääräysten tarkoituksena on YSL 202 §:n mukaisesti paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja siten kuin ympäristönsuojelulaissa on säädetty. Kunnan viranomaisten tulisi lupa-asioita ratkaistessaan ja muita viranomaispäätöksiä tehdessään huomioida ympäristönsuojelumääräysten säännökset.

- Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin:

Nämä ympäristönsuojelumääräykset ovat voimassa koko _____ kunnan alueella, ellei yksittäisessä määräyksessä toisin määrätä.

YSL 202 §:n 2 momentin mukaisesti ympäristönsuojelumääräykset eivät voi koskea:

- 1) luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa;*
- 2) 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteista toimintaa;*
- 3) 120 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksellisia tilanteita;*
- 4) 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä;*
- 5) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.*

Määräykset voivat YSL 202 §:n 3 momentin mukaisesti koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;*

- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai värinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
- 4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
- 5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;
- 7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Ympäristönsuojelumääräyksiä sovelletaan rinnan muiden kunnallisten määräysten kanssa.

1.1 Määritelmät ja paikalliset olosuhteet

Tässä määräyksessä määritellään määräyskokoelmassa käytettävä terminologia sekä mitä paikallisia olosuhteita kunnassa on tunnistettu määräysten antamisen perusteeksi. Paikallisuutta voidaan tuoda esille esimerkiksi luettelemalla kunnassa tunnistetut pilaantumiselle herkäät alueet ja ympäristöt sekä kuvailemalla muita kunnan erityispiirteitä (maatalousvoittoinen kunta, paljon pienteollisuutta, kaupunkialue jne.). Määritelmät ovat tärkeitä määräysten ymmärrettävyyden ja sovellettavuuden kannalta. Yleisiä määriteltäviä termejä ovat esimerkiksi:

- (luokitellut) pohjavesialueet
- ranta-alueet
- taajaan rakennetut alueet
- vesistö
- jäteveden perustason ja perustasoja ankarampi puhdistusvaatimus
- harmaat jätevedet
- vähäiset jätevedet.

Määritellyt pilaantumiselle herkäät alueet tulee esittää myös karttaliittein. Määritelmässä viitataan karttaliitteeseen, jossa kyseinen alue rajataan kiinteistökohtaisella tarkkuudella. Karttaliitteet on syytä olla saatavilla helposti päivitettävässä muodossa myös internetissä.

9 Poikkeaminen

Poikkeaminen voidaan määritellä substanssikohtaisen määräyksen yhteydessä, kuten näissä mallimääräyksissä on tehty koskien maanalaisten öljysäiliöiden poistamista. Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä on mahdollista suoraan YSL 202 §:n 4 momentin nojalla. Poikkeaminen tulisi kuitenkin sisällyttää kokoelmaan myös omana määräyksenään määräysten selkeyden vuoksi.

Mallimääräys

*Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää tapauskohtaisesti poikkeuksen näistä määräyksistä YSL 202 §:n 4 momentin mukaisesti. **Poikkeamiselle on oltava erityinen syy.** Määräyksestä poikkeaminen ei saa aiheuttaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä vaarantaa näiden ympäristönsuojelumääräysten tavoitteiden toteutumista. **Poikkeaminen käsitellään hallintolain (434/2003) mukaisesti.** Ympäristönsuojeluviranomaisen tekemään päätökseen haetaan muutosta siten, kuin ympäristönsuojelulaissa säädetään muutoksenhausta.*

Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisesta peritään ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen maksu.

10 Ympäristönsuojelumääräysten rikkominen ja seuraamukset

Mallimääräys

- Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamukset:

Näiden määräysten rikkomisen tai laiminlyönnin pakkokeinoista ja seuraamuksista säädetään ympäristönsuojelulain 18 luvussa.

Ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä ja ympäristönsuojelulain rikkomisesta YSL 225 §:ssä.

11 Voimaantulo- (ja siirtymäaikamääräykset)

Määräyksessä annetaan määräyskokoelman voimaantulopäivämäärä. Tarvittaessa voidaan määrätä myös esimerkiksi siirtymäajasta tiettyjen määräysten kohdalla. Joissain kunnissa on esimerkiksi kohtuullistettu määräystä kemikaalien kaksoisvaippasäiliövaatimuksesta antamalla toiminnanharjoittajille aikaraja, jolloin kemikaalien säiliöt on päivitettävä ympäristönsuojelumääräysten mukaisiksi.

Ympäristönsuojelumääräyksiin soveltumattomia toimintoja

Kuntaliiton selvityksen mukaan kunnissa on voitu antaa ympäristönsuojelumääräyksiä myös sellaisista toiminnoista, jotka eivät kuulu ympäristönsuojelumääräysten soveltamisalaan.

Ympäristönsuojelumääräyksiin soveltumattomia toimintoja ovat esimerkiksi:

- **Lannan aumavarastointi** (ent. nk. patterointi) on nitraattiasetuksen mukaisesti ilmoituksenvaraista ja sen rajoituksista säännellään kattavasti nitraattiasetuksessa.

- **Ilotulitteiden käytöstä**, valmistuksesta ja maahantuonnista säädetään kemikaaliturvallisuuslaissa. Lain 91.3 §:n mukaan ilotulitteiden käytöstä tulee ilmoittaa pelastusviranomaiselle. Lisäksi lain 92 §:n mukaan pelastusviranomainen voi antaa ilotulitteiden käyttöä koskevia paikallisista olosuhteista johtuvia määräyksiä.

- **Ruoppaamista ja ruoppausmassojen sijoittamista** säädellään vesilain 2 luvun 6 §:llä ja 3 luvun 3 §:llä.

- **Vesikasvien niittäminen** kuuluu myös ensisijaisesti vesilain soveltamisalaan.

- **Kulottamista** koskevia määräyksiä ei tule antaa ympäristönsuojelumääräyksissä. Kulottamisesta tulee pelastuslain (379/2011) 8 §:n mukaisesti tehdä ilmoitus pelastusviranomaiselle.

- **Kokkojen polttamista** koskevat määräykset ovat olleet käytössä erityisesti Länsi- Suomessa. Kokon polttamista säädelään riittävästi pelastuslailla, joten niitä koskevat määräykset eivät kuulu ympäristönsuojelumääräyksiin.

- **Eläinten ruokintaa** koskevia määräyksiä on voitu kunnissa perustella sillä, että haittaeläimistä voi aiheutua viihtyvyys- tai terveyshaittaa. Tämä ei kuitenkaan ole sellaista ympäristön pilaantumista, jota voitaisiin ainakaan yksiselitteisesti säädellä ympäristönsuojelulain alaisilla määräyksillä.

- **Terveyshaittaa aiheuttavia toimintoja** säädelään terveydensuojelulailla (763/1994). Lain 51 §:n mukaisesti kunnassa voidaan antaa myös terveydensuojelumääräykset.

- **Haaskan pitoa sekä kuolleiden eläinten hautaamista** säädelään sivutuoteasetuksella ja sivutuotelailla.

- Edellä listattujen toimintojen lisäksi kunnissa on voitu antaa määräyksiä esimerkiksi:
 - avotulen teosta (pelastuslaki)
 - pienvenesatamien jätehuollosta (jätelaki)
 - eläinten kiinni pitämisestä (järjestyslaki, 612/2003)
 - pilaantuneen maa-aineksen toimittamisesta käsittelyyn (YSL 14 luku).
- Lisäksi on voitu antaa määräyksiä sellaisista asioista, **joista ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa**, kuten:
 - leiriytymisestä
 - hiekoitushiekan varastoinnista
 - vieraslajeista (laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 1709/2015).
- **Turhia valvontavelvoitteita käynnistäviä valvontailmoitusmääräyksiä** olisi myös syytä välttää määräysten antamisessa. Tällaisia ovat esimerkiksi:
 - ilmoitukset pellon perustamisesta tai lannoittamisesta.
- Joissain kunnissa on voitu myös antaa **turhankin yleisiä määräyksiä**, esimerkiksi:
 - yleinen velvollisuus olla aiheuttamatta melua ei sovellu ympäristönsuojelumääräykseksi; määräysten tulee kohdistua selkeästi rajattuihin toimintoihin ja olla selkeitä ja tarkkarajaisia.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET, osa 7

- Voimassa olevat (kv 14.3.2016 § 21)

1 LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Tavoite

- 1.1 Kunta voi antaa ympäristönsuojelulain (527/2014) täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä. Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja siten kuin ympäristönsuojelulain 1 luvussa on esitetty.

2 § Määräysten antaminen ja valvonta

- 2.1 Savonlinnan kaupunginvaltuusto on antanut 6.5.2002 ympäristönsuojelumääräykset ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 §:n perusteella. Määräykset on päivitetty 2.12.2015 ympäristönsuojelulain (527/2014) 202 §:n perusteella.
- 2.2 Määräyksien noudattamista valvoo ympäristönsuojelulain (527/2014) 22 §:n mukaisesti kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, jona Savonlinnan kaupungissa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.
- 2.3 Kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää sille näissä määräyksissä kuuluvaa ratkaisovaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

- 3.1 Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa olevien tai niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten lisäksi on niiden täytäntöön panemiseksi Savonlinnan kaupungissa noudatettava näitä ympäristönsuojelumääräyksiä.
- 3.2 Nämä määräykset ovat voimassa koko kaupungin alueella, jollei muualla näissä määräyksissä toisin säädetä.
- 3.3 Määräykset eivät koske ympäristönsuojelulain mukaan ympäristöluvanvaraista taikka lain 119 §:n, 120 §:n tai 133 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa, joiden osalta ympäristön pilaantumisen ehkäisyä ja torjuntaa koskevat määräykset annetaan erikseen lupahakemuksen tai ilmoituksen perusteella tehtävässä päätöksessä. Määräykset eivät myöskään koske puolustusvoimien toimintaa.
- 3.4 Ympäristönsuojelumääräyksiä noudatetaan muiden kunnallisten määräysten ohella. Tällaisia määräyksiä ovat mm. jätehuoltomääräykset, rakennusjärjestys, terveydensuojelujärjestys sekä kaavamääräykset. Mikäli samasta asiasta on määrätty muussa kunnallisessa määräyksessä, tulee ympäristönsuojelumääräystä noudattaa aina silloin, kun sen voidaan katsoa johtavan parempaan ympäristönsuojelulliseen tulokseen tai tasoon.

4 § Paikalliset olosuhteet

- 4.1 Paikalliset olosuhteet ja alueet, joilla ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, poistaminen ja vähentäminen edellyttävät tarkennettuja yleisiä määräyksiä, ovat seuraavat alueet:

- **taajaan rakennettu alue**, jolla tarkoitetaan asemakaavoitettuja alueita sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen 13 §:n 1 ja 2 momentin mukaisia suunnittelutarvealueita

- **pohjavesialue**, jolla tarkoitetaan liitekartoissa 1 osoitettuja, yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi tai vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavedenmuodostumisalueeksi luokiteltuja alueita pv-1 ja pv-2 (sisäraja) sekä niitä pv-3 luokan pohjavesialueita, jotka ovat virallisten tutkimusten perusteella osoitettu hydrogeologisilta ominaisuuksiltaan soveltuvan pv-2 luokan pohjavesialueiksi

- **rantavyöhyke**, jolla tarkoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamaa 100 – 200 metrin levyistä rantavyöhykettä vesistön keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta; vyöhykkeen leveyteen vaikuttaa sen kasvillisuus ja maaston muodot

- **ranta-alue**, joilla tarkoitetaan vedenhankinnan kannalta tärkeään jokeen, järveen, lampeen tai vastaavaan vesistöön rajoittuvaa maa-aluetta, joka ulottuu 100 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.

6 LUKU ERINÄISET MÄÄRÄYKSET

19 § Yleinen velvollisuus antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja

19.1 Kiinteistön haltijan tai toiminnan harjoittajan on annettava kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta ja laitteista, laitteiden teknisistä ominaisuuksista, sijoittamisesta, kunnosta, tarkastuksista ja laitteiden muista valvonnan kannalta tarpeellisista ominaisuuksista sekä toimenpiteistä ja suunnitelmista, joilla on tarkoituksena ehkäistä ja torjua ympäristön pilaantumista siten kuin näissä määräyksissä erikseen säädetään.

20 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

20.1 Kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi erityisestä syystä myöntää hakemuksesta yksittäistapauksissa luvan poiketa näiden määräyksien 5 § - 18 § niissä edellytetyin perustein. Poikkeamisesta ei saa aiheutua näiden määräysten tavoitteiden syrjäytymistä.

21 § Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamukset

21.1 Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin pakkokeinoista ja seuraamuksista säädetään ympäristönsuojelulain 18 luvussa.

7 LUKU VOIMAANTULOMÄÄRÄYKSET

22 § Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulo

22.1 Nämä ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan 19. päivänä huhtikuuta 2016.

SAVONLINNAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSET

- Luonnos uusiksi määräyksiksi 1.1.2021 alkaen, osa 7

1 LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Määräysten antaminen ja valvonta

Kunta voi antaa ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) täytäntöön panemiseksi tarpeellisia, paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä.

Ympäristönsuojelumääräykset on antanut ympäristönsuojelulain 202 §:n nojalla Savonlinnan kaupunginvaltuusto.

Näiden määräysten noudattamista valvoo ympäristönsuojelulain 22 §:n mukaisesti Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen. Savonlinnan kaupungissa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta, joka voi antaa määräysten vaatimukset täyttäviä määräyksiä tarkempia soveltamisohjeita.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää ympäristönsuojelumääräysten mukaista toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 7 §:ssä säädetään.

2 § Määräysten tavoitteet

Ympäristönsuojelumääräysten tarkoituksena on YSL 202 §:n mukaisesti paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja siten kuin ympäristönsuojelulaissa on säädetty.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisten ohella myös kaupungin muiden viranomaisten tulee lupa-asioita ratkaistessaan ja muita viranomaispäätöksiä tehdessään noudattaa näiden ympäristönsuojelumääräysten säännöksiä.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Nämä ympäristönsuojelumääräykset ovat voimassa koko Savonlinnan kaupungin alueella, ellei yksittäisessä määräyksessä toisin määrätä.

Ympäristönsuojelumääräyksiä sovelletaan rinnan muiden kunnallisten määräysten kanssa, joita ovat mm. kulloinkin voimassa olevat:

- Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestys
- Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleiset jätehuoltomääräykset
- Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveysuojelujärjestys
- kaavamääräykset
- Savonlinnan kaupungin satamajärjestys
- Savonlinnan kaupungin torijärjestys.

Mikäli muissa kunnallisissa määräyksissä on annettu ympäristönsuojelumääräyksiä ankarampia määräys, on niitä näiden määräysten estämättä noudattava.

Ympäristönsuojelumääräykset koskevat:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
- 4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
- 5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;

7) vesien tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Ympäristönsuojelumääräykset eivät koske:

- 1) luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa;
- 2) YSL:n 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteista toimintaa;
- 3) YSL:n 120 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksellisia tilanteita;
- 4) YSL:n 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä;
- 5) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.

Sovelletut oikeusohjeet: • YSL 202 §:n 2 ja 3 momentit

4 § Määritelmät ja paikalliset olosuhteet

Paikalliset olosuhteet ja alueet, joilla ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, poistaminen ja vähentäminen edellyttävät tarkennettuja yleisiä määräyksiä, ovat seuraavat:

- **taajaan rakennetut alueet**, jolla tarkoitetaan asemakaavoitettuja alueita sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisia suunnittelutarvealueita

- **pohjavesialueet**, jolla tarkoitetaan kiinteistökohtaisella tarkkuudella liitekartoissa 1 osoitettuja, yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeitä tai vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueiden luokkia 1 ja 2

- **rantavyöhyke**, jolla tarkoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamaa 100 – 200 metrin levyistä aluetta vesistön keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta mitattuna, ellei alueen kaavassa ole rantavyöhykkeen leveydeksi muuta määrätty; vyöhykkeen leveyteen vaikuttavat puusto ja maaston muodot

- **ranta-alue**, joilla tarkoitetaan vesilain 1 luvun 3 §:n tarkoittamaan vesistöön rajoittuvaa maa-aluetta, joka ulottuu 100 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta ranta-viivasta

- **harmaat jätevedet**, jolla tarkoitetaan asutuksessa syntyviä muita talousjätevesiä kuin vesikäymälän jätevesiä

- **vähäiset jätevedet**, jolla tarkoitetaan asutuksessa syntyviä harmaita jätevesiä, kun vedenhankinta tapahtuu kantamalla tai kesävesipumpulla vesiastian, mikä ei mahdollista suihkun eikä pesukoneiden käyttöä

- **jäteveden perustasoa ankarampi puhdistusvaatimus**, jolla tarkoitetaan em. pohjavesi-alueilla ja alle 200 metriä lähempänä vedenottamoa sijaitseville kiinteistöille maasto- tai tieolosuhteiden takia näiden määräysten poikkeamiskykälän perusteella myönnettyjen talousjätevesien käsittelyvaatimusta ennen maaperään imeyttämistä.

BX § Yleinen velvollisuus antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja

Kiinteistön haltijan tai toiminnanharjoittajan on annettava kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta ja laitteista, laitteiden teknisistä ominaisuuksista, sijoittamisesta, kunnosta, tarkastuksista ja laitteiden muista valvonnan kannalta tarpeellisista ominaisuuksista sekä toimenpiteistä ja suunnitelmista, joilla on tarkoituksena ehkäistä ja torjua ympäristön pilaantumista siten kuin näissä määräyksissä erikseen säädetään.

Sovelletut oikeusohjeet: • YSL 172 § ja 202 §:n 2 momentin 6 kohta

CX Poikkeaminen

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää tapauskohtaisesti poikkeuksen näistä määräyksistä. Poikkeamiselle on oltava erityinen syy. Määräyksestä poikkeaminen ei saa aiheuttaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä vaarantaa näiden ympäristönsuojelumääräysten tavoitteiden toteutumista.

Poikkeaminen käsitellään hallintolain (434/2003) mukaisesti. Ympäristönsuojeluviranomaisen tekemään päätökseen haetaan muutosta siten, kuin ympäristönsuojelulaissa säädetään muutoksenhausta.

Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisesta peritään ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen maksu.

Sovelletut oikeusohjeet: • YSL 202 §:n 4 momentti

DX § Ympäristönsuojelumääräysten rikkominen ja seuraamukset

Näiden määräysten rikkomisen tai laiminlyönnin pakkokeinoista ja seuraamuksista säädetään ympäristönsuojelulain 18 luvussa.

Ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1 – 4 §:ssä ja ympäristönsuojelulain rikkomisesta YSL 225 §:ssä.

EX § Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulo

Nämä määräykset tulevat voimaan 1. päivänä tammikuuta 2021.